

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

MIASTA JAWORZNA

TEKST STUDIUM

**Załącznik nr 1 do uchwały Nr IV/17/2015
Rady Miejskiej w Jaworznie
z dnia 29 stycznia 2015 r.**

OPRACOWANIE: ZESPÓŁ W SKŁADZIE

MGR INŻ. ARCH. MAREK ZEMŁA

Główny projektant

MGR IWONA BATKOWSKA

DR HAB. ADAM DROBNIAK

MGR KRYSZTIAN KMIEĆ

MGR INŻ. EWA KOMĘDERA

MGR WIESŁAW KONIECZNY

MGR LESZEK KOSTORZ

JOLANTA MACIASZCZYK

RAFAŁ MIARECKI

MGR KLAUDIA PLAC

MGR INŻ. ARCH. TOMASZ RUBINIEC

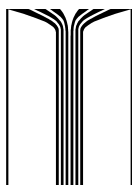
KRZYSZTOF SIKORA

MGR INŻ. ARCH. JOLANTA SINGER-ZEMŁA

MGR WOJCIECH TOMCZYK

MGR ZDZISŁAW WIELAND

MGR JANINA WITKOWSKA

BIURO ROZWOJU REGIONU SP. Z O.O.

Środkowa 5 40-584 Katowice
tel./fax: (48 32) 251 29 12, 205 23 93
e-mail: brr@brr.com.pl

ZAŁĄCZNIK 1: TEKST STUDIUM**CZĘŚĆ A: UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

I.	WPROWADZENIE	1
	1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STUDIUM	1
	2. CEL SPORZĄDZENIA STUDIUM	1
	3. ZASADY I TRYB SPORZĄDZANIA STUDIUM	1
	4. ZAKRES PROBLEMATYKI STUDIUM WYNIKAJĄCY Z USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	2
	5. WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z INNYCH USTAW	4
	6. ZNACZENIE STUDIUM	6
II.	ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	7
	1. POŁOŻENIE I RANGA GMINY. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	7
	2. USTALENIA DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH WYŻSZEGO RZĘDU	10
	3. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	13
	4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMIN SĄSIEDZKICH	14
	5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ZINTEGROWANEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU JAWORZNA NA LATA 2001 - 2020	14
III.	STAN ZAGOSPODAROWANIA I PRZEZNACZENIA TERENÓW	16
	1. GENEZA I ROZWÓJ STRUKTURY PRZESTRZENNEJ JAWORZNA	16
	2. STRUKTURA PRZESTRZENNA	18
	3. STAN UŻYTKOWANIA TERENU	26
	4. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW	29
IV.	STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO	31
V.	STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	33
	1. ZABYTKI NIERUCHOME I ICH OCHRONA	33
	2. ZABYTKI RUCHOME	35
	3. MIEJSCA PAMIĘCI	35
VI.	STAN ŚRODOWISKA	36
	1. POŁOŻENIE MIASTA W STRUKTURACH PRZYRODNICZYCH. KORYTARZE EKOLOGICZNE	36
	2. WARUNKI GEOLOGICZNE I MORFOLOGIA TERENU	36
	3. KLIMAT. JAKOŚĆ POWIETRZA	38
	4. WODY	39
	5. GLEBY	41
	6. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN	41
	7. TERENY I OBSZARY GÓRNICZE	49
	8. DOTYCHCZASOWE I PROGNOZOWANE SKUTKI DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ	51
	9. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	56
	10. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY. INNE OBSZARY CENNE POD WZGLĘDEM PRZYRODNICZYM	57
	11. ZAGROŻENIA NATURALNE I ANTROPOGENICZNE	61
	12. GRUNTY ZDEGRADOWANE, WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI	63
VII.	STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	65
	1. ZASOBY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ. GOSPODARKA ROLNA	65
	2. ZASOBY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ. GOSPODARKA LEŚNA	65

VIII.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	67
	1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	67
	2. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	68
	3. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	69
IX.	STAN PRAWNY GRUNTÓW	73
	1. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW	73
	2. TERENY ZAMKNIĘTE	74
X.	TRANSPORT	75
	1. UKŁAD DROGOWY	75
	2. LINIE KOLEJOWE	76
	3. TRANSPORT ZBIOROWY	77
	4. TRASY I DROGI (ŚCIEŻKI) ROWEROWE	77
XI.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	79
	1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	79
	2. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW I ODPADÓW	79
	3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, CIEPŁO I GAZ	81
XII.	ZAŁOŻENIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO I WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ	83

ILUSTRACJE:

- Rys. A1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE GŁÓWNE WĘZŁY SYSTEMU OSADNICZEGO KRAJU
- Rys. A2 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ, HIERARCHIA OŚRODKÓW
- Rys. A3 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE. USŁUGI O ZNACZENIU REGIONALNYM
- Rys. A4 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TRANSPORT I KOMUNIKACJA
- Rys. A5 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ŚRODOWISKO. OCHRONA PRZYRODY
- Rys. A6 PODZIAŁ MIASTA NA JEDNOSTKI STRUKTURALNE I REFERENCYJNE
- Rys. A7 STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA
- Rys. A8 ELEMENTY SIECI HANDLOWEJ
- Rys. A9 STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENU
- Rys. A10 MOŻLIWOŚCI ROZWOJU BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO (CHŁONNOŚĆ TERENÓW)
- Rys. A11 OBSZARY OBJĘTE MIEJSCOWYMI PLANAMI
- Rys. A12 PRZEZNACZENIE TERENÓW W MIEJSCOWYCH PLANACH
- Rys. A13 ELEMENTY STRUKTURY PRZYRODNICZEJ I POWIĄZANIA Z OTOCZENIEM
- Rys. A14 REGIONALIZACJA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA I GEOMORFOLOGICZNA
- Rys. A15 BUDOWA GEOLOGICZNA
- Rys. A16 ZŁOŻA KOPALIN OBJĘTYCH PRAWEM WŁASNOŚCI GÓRNICZEJ (EKSPLOATACJA PODZIEMNA)
- Rys. A17 ZŁOŻA KOPALIN OBJĘTYCH PRAWEM WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ (EKSPLOATACJA POWIERZCHNIOWA)
- Rys. A18 PROGNOZOWANE SKUTKI EKSPLOATACJI WĘGLA KAMIENNEGO NA POWIERZCHNI TERENU W LATACH 2010-2040
- Rys. A19 PROGNOZA BIOLOGICZNA LUDNOŚCI 2020 WARIANT OPTYMISTYCZNY
- Rys. A20 PROGNOZA BIOLOGICZNA LUDNOŚCI 2030 WARIANT OPTYMISTYCZNY
- Rys. A21 BEZROBOCIE 2013

CZĘŚĆ B: KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

	USTALENIA WSTĘPNE	87
I.	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	88
	1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	88
	2. GŁÓWNE KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	89
	3. KIERUNKI ZMIAN W PRZEZNACZENIU TERENÓW	92
II.	KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	94
	USTALENIA OGÓLNE	94
	§ 1 MJ - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ	96
	§ 2 MN - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ NISKIEJ	98
	§ 3 MW - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ	100
	§ 4 MU - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ NISKIEJ	102
	§ 5 UMW - OBSZARY ZABUDOWY USŁUGOWO-MIESZKANIOWEJ INTENSYWNEJ	104
	§ 6 UMC - OBSZARY CENTRUM MIASTA I CENTRÓW LOKALNYCH	106
	§ 7 U - OBSZARY USŁUGOWE	108
	§ 8 U/Z - OBSZARY USŁUG Z ZIELENIĄ URZĄDZONĄ	110
	§ 9 ZU - OBSZARY ZIELENI O FUNKCJI REKREACYJNEJ	111
	§ 10 P - OBSZARY PRZEMYSŁOWE	112
	§ 11 UP - OBSZARY USŁUGOWO-PRODUKCYJNE	113
	§ 12 ITK - OBSZARY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ	115
	§ 13 ZD - OBSZARY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH	116
	§ 14 ZC - OBSZARY CMENTARZY	116
	§ 15 ZE - OBSZARY ZIELENI O FUNKCJI EKOLOGICZNO-KRAJOBRAZOWEJ	117
	§ 16 R, Rmu, Rr - OBSZARY ROLNE	119
	§ 17 ZL, ZLr - OBSZARY LEŚNE	120
	§ 18 KK - OBSZARY KOLEJOWE	121
	§ 19 KD - OBSZARY DRÓG PUBLICZNYCH I PLACÓW	122
III.	ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	123
	1. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	123
	2. ZASADY OCHRONY OBIEKTÓW OBJĘTYCH WPISEM DO REJESTRU ZABYTEKÓW	123
	3. ZASADY DOTYCZĄCE STREF OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	124
	4. ZASADY DOTYCZĄCE ZABYTEKÓW OBEJMOWANYCH OCHRONĄ NA PODSTAWIE USTALEŃ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	124
	5. ZASADY DOTYCZĄCE OCHRONY ZABYTEKÓW ARCHEOLOGICZNYCH	125
IV.	OBSZARY I ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA, JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	126
	1. ZASADY OCHRONY PRZYRODY	126
	2. ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU	132
	3. ZASADY OCHRONY TERENÓW ZIELENI	132
	4. ZASADY OCHRONY WÓD	133
	5. ZŁOŻA KOPALIN I WARUNKI ICH EKSPLOATACJI	134
	6. OCHRONA PRZED HAŁASEM	144
	7. OCHRONA POWIETRZA	144
	8. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	144
V.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	145
VI.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTU	147
	1. UKŁAD DROGOWY	147
	2. TRANSPORT ZBIOROWY	148
	3. TRASY I DROGI ROWEROWE	149
	4. TRANSPORT KOLEJOWY	149

VII.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	151
	1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	151
	2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW. GOSPODARKA ODPADAMI	151
	3. ZAOPATRZENIE W GAZ, ENERGIĘ CIEPLNĄ I ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	152
	4. ENERGIA ODNAWIALNA	153
VIII.	OBSZARY O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ZAGOSPODAROWANIA	154
	1. STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJOWE	154
	2. OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ²	155
	3. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	155
	4. OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	156
	5. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	156
	6. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I PODTOPIEŃ	159
	7. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	159
	8. PASY IZOLUJĄCE TERENY CMENTARZY, STREFY KONTROLOWANE I TECHNICZNE	162
	9. INNE OBSZARY PROBLEMOWE	162
IX.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	163
	1. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	163
	2. OGÓLNE WYTTCZNE DO PROJEKTÓW PLANÓW MIEJSCOWYCH	163
	3. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE PLANÓW MIEJSCOWYCH JEST OBOWIĄZKOWE	165
	4. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ PLAN MIEJSCOWY	
	ZAŁĄCZNIKI TABELARYCZNE:	167
TAB. Z1	STREFY – TERENY UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	167
TAB. Z2	ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	167
TAB. Z3	ZABYTKI NIERUCHOME - OBIEKTY UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	168
TAB. Z4	ZABYTKI NIERUCHOME - POZOSTAŁE OBIEKTY WYZNACZONE PRZEZ GMINĘ DO OCHRONY	171
	ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE:	
Z2A	PODSTAWOWE POJĘCIA ZASTOSOWANE W STUDIUM	175
Z2B	WYBÓR UŻYWANYCH W STUDIUM TERMINÓW ZDEFINIOWANYCH W USTAWIE O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM ORAZ W PRZEPISACH ODRĘBNYCH	177
	ILUSTRACJE:	
Rys. B1	KIERUNKI ZMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ	
Rys. B2	MOŻLIWOŚCI ROZWOJU FUNKCJI ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM MIEJSC PRACY (CHŁONNOŚĆ TERENU)	
Rys. B3	OCHRONA ZASOBÓW ŚRODOWISKA, PRZYRODY, KRAJOBRAZU, ZABYTKÓW I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	
Rys. B4	ZASOBY WODNE I ICH OCHRONA	
Rys. B5	ZASADY DOPUSZCZENIA EKSPLOATACJI ZŁOŻ KOPALIN. OCHRONA TERENÓW PRZED SKUTKAMI DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ	
Rys. B6	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTU	
Rys. B7	ETAPY ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTU	
Rys. B8	KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ	
Rys. B9	ENERGIA ODNAWIALNA	
Rys. B10	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWEGO PLANU	
ZAŁĄCZNIK 2: UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W STUDIUM		
ZAŁĄCZNIK 3: SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM		
ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE /POZA TEKSTEM/ :		
1A	UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO (MAPA W SKALI 1:10000)	
1B	RYSUNEK STUDIUM (MAPA W SKALI 1:10000)	

CZĘŚĆ A:
UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem planistycznym sporządzanym na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [1] (zwanej dalej „ustawą”), w związku z art. 3, który stanowi, iż kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, należy do zadań własnych gminy.

Uchwała Rady Miejskiej w Jaworznie Nr XLIX/683/2010 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna została podjęta w dniu 28 października 2010 r.

Studium uchwała rada gminy (czynność ta należy do wyłącznej właściwości rady gminy, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy o samorządzie gminnym [2]), rozstrzygając jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu tego dokumentu nieuwzględnionych przez prezydenta. Tekst i rysunek studium, a także rozstrzygnięcie rady gminy w sprawie nieuwzględnionych uwag stanowią załączniki do uchwały o uchwaleniu studium (art. 12 ust. 1 ustawy [1]).

Cel, zasady i tryb sporządzenia studium oraz zakres dokumentu określają przepisy art. 9 – 13 ustawy, rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy [3] oraz odrębne przepisy - inne ustawy i ich rozporządzenia wykonawcze. Najważniejsze spośród przepisów odrębnych mających zastosowanie do obszaru miasta Jaworzna wymienia się w p. 5 niniejszego rozdziału.

2. CEL SPORZĄDZENIA STUDIUM

Celem sporządzenia studium jest **określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego** (art. 9 ust. 1 ustawy).

Zgodnie z art. 1 ustawy, polityka przestrzenna powinna służyć zapewnieniu zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, uwzględniając wymagania ładu przestrzennego (w tym urbanistyki i architektury), walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony środowiska, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, walory ekonomiczne przestrzeni, prawo własności, potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa oraz potrzeby interesu publicznego, a także potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych.

3. ZASADY I TRYB SPORZĄDZANIA STUDIUM

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy, studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, jest to więc jedyny dokument z dziedziny planowania przestrzennego sporządzany na poziomie gminy, który obejmuje obowiązkowo jej cały obszar.

Studium musi zawierać część określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, przedstawione w formie tekstowej i graficznej, część tekstową określającą kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy. Część tekstowa studium obejmuje również uzasadnienie przyjętych rozwiązań, w tym określenie wpływu uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego oraz syntezę ustaleń (§ 4 ust.1 rozporządzenia w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy).

Organem sporządzającym studium jest Prezydent Miasta, który sporządza projekt studium uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, jeżeli gmina dysponuje takim opracowaniem (art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

1 [Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym](#) (t.j. [Dz.U. 2012 poz. 647](#), zm. [Dz.U 2012 poz. 951, 1445](#); z [2013 poz. 21, 405, 1238, 1446](#), z 2014 poz. [379, 768](#))

2 [Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym](#) (t.j. [Dz.U. 2013 poz. 594](#), zm. [Dz.U. 2013 poz. 645, 1318](#), z 2014 poz. [379, 1072](#))

3 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ([Dz.U. 2004 Nr 118, poz. 1233](#))

Projekt studium powinien uwzględniać ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a w przypadku jego braku lub niewprowadzenia do planu zadań rządowych - ustalenia programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; projekt studium podlega uzgodnieniu z wojewodą w zakresie zgodności tych programów oraz z zarządem województwa w zakresie zgodności z ustaleniami planu zagospodarowania województwa.

Wymagania ochrony środowiska określa się na podstawie opracowań ekofizjograficznych (art. 72 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [4]), przy czym przez opracowanie ekofizjograficzne rozumie się dokumentację sporządzaną na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, charakteryzującą poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze objętym studium i ich wzajemne powiązania (art. 72 ust. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Tryb sporządzenia studium reguluje szczegółowo art. 11 i 12 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [1].

Ponadto do procedury sporządzania studium stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [5]. W myśl jej przepisów sporządzanie projektu studium jest postępowaniem wymagającym udziału społeczeństwa, w formie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (art. 46 ust.1) w tym - sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

Naruszenie zasad sporządzania studium, istotne naruszenie trybu jego sporządzania, a także naruszenie właściwości organów w tym zakresie, powodują nieważność uchwały rady gminy w całości lub części (art. 28 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

4. ZAKRES PROJEKTU STUDIUM WYNIKAJĄCY Z USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

Wymagany zakres problematyki studium określa art. 10 ustawy. Podstawą ustaleń studium jest rozpoznanie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego występujących na obszarze gminy, wynikających z:

- a) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- b) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- c) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- d) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- e) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- f) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- g) potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
- h) stanu prawnego gruntów,
- i) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- j) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- k) występowania udokumentowanych złóż kopaliny, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- l) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- m) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- n) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- o) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

4 [Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska](#) (tj. Dz.U. 2013 poz. 1232, zm. [Dz.U. 2013 poz. 1238](#), z 2014 poz. 40, 47, 457, 822)

5 [Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko](#) (tj. Dz.U. 2013 poz. 1235, zm. [Dz.U. 2013 poz. 1238](#), z 2014 poz. 587, 822, 850)

Treść polityki przestrzennej gminy zawarta w ustaleniach studium powinna obejmować:

- a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów (dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, wytyczne ich określania w planach miejscowych);
- b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów (minimalne i maksymalne parametry i wskaźniki urbanistyczne uwzględniające wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury oraz zrównoważonego rozwoju, tereny do wyłączenia spod zabudowy oraz wytyczne określania tych wymagań w planach miejscowych);
- c) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego (wytyczne określania zasad w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w art. 72 ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązujących ustaleń planów ochrony ustanowionych dla form ochrony przyrody);
- d) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (wytyczne określania zasad w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony zabytków);
- e) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej (wytyczne określania w planach miejscowych wykorzystania i rozwijania potencjału już istniejących systemów oraz koordynacji lokalnych i ponadlokalnych zamierzeń inwestycyjnych);
- f) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej (w tym obszary, w których planuje się zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne);
- g) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym;
- h) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- i) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- j) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- k) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- l) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- m) inne obszary problemowe (obszary szczególnych zjawisk z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych)⁶, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie;
- n) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- o) obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu - jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie takich obszarów.

⁶ Zgodnie z brzmieniem pkt 16) w art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustaloną zmianą wprowadzoną przez ustawę z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2014 poz. 379) w miejsce obszarów problemowych w studium określa się, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie, **obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym**. Art. 22 tej ustawy stanowi, iż obszary problemowe określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stają się obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu lokalnym w rozumieniu art. 49a pkt 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ["obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym - obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej gminy"]. **Obszar funkcjonalny** definiowany jest jako obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju, natomiast pojęcie "obszar problemowy" zostało wprowadzone do ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w nowym znaczeniu ["6c) obszar problemowy – obszar strategicznej interwencji państwa, na terenie którego identyfikowane są zjawiska niekorzystne dla rozwoju społeczno-gospodarczego tego obszaru i jego ludności"], przepis wchodzi w życie 25 września 2014 r.

5. WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z INNYCH USTAW

Wymagania dotyczące zawartości projektu studium odnoszące się do obszarów wiejskich zawarte są, oprócz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzenia w sprawie zakresu studium, także tzw. przepisach odrębnych - czyli innych ustawach oraz ich przepisach wykonawczych. Do najważniejszych należą:

5.1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [5]:

5.1.1. Zgodnie z art. 71 tej ustawy:

- a) podstawę do sporządzania studium stanowią zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska;
- b) w studium określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń, zapewnienia ochrony przed zanieczyszczeniami oraz przywracania środowiska do właściwego stanu, ustala się warunki realizacji przedsięwzięć, umożliwiające uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska oraz kształtuje się przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu tak, by w jak największym stopniu zapewnić zachowanie ich walorów krajobrazowych.

5.1.2. Zgodnie z art. 72 ust. 1 cyt. ustawy, w studium zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami, w szczególności poprzez:

- a) ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalni, i racjonalnego gospodarowania gruntami;
- b) uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalni oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż;
- c) uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;
- d) zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;
- e) uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom;
- f) uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

5.1.3. Wymaga się ponadto (art. 72 ust. 2 - 4), aby w studium, na podstawie opracowań ekofizjograficznych dokumentujących cechy elementów przyrodniczych i ich wzajemne powiązania:

- a) przy przeznaczaniu terenów na poszczególne cele oraz przy określaniu zadań związanych z ich zagospodarowaniem w strukturze wykorzystania terenu, ustalać proporcje pozwalające na zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia;
- b) określać sposób zagospodarowania obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka, klęsk żywiołowych oraz ruchów masowych ziemi.

5.2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody [7]:

5.2.1. W studium należy uwzględniać wymagania ochrony przyrody, która w rozumieniu ustawy polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów (w tym objętych ochroną gatunkową), zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych, (w tym siedlisk zagrożonych wyginięciem rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów), tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczytków roślin i zwierząt, krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień (art. 2 ust.1).

5.2.2. Polityka przestrzenna może mieć wpływ na realizację celów ochrony przyrody wymienionych w ustawie: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa geologicznego, a także na ochronę walorów krajobrazowych i terenów zieleni oraz utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody (art. 2 ust. 2, art. 3 ust. 1, art. 4 ust.1 i 2).

5.2.3. Projekt studium uwarunkowań podlega uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody obszaru Natura 2000 (dotyczy obszarowych form ochrony przyrody ustanowionych na obszarze miasta Jaworzna). Szczególne warunki zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach obejmują wskazania do zmian w istniejących

7 [Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody](#) (tj. [Dz.U. 2013.poz. 627](#), zm. [Dz.U. 2013.poz. 628, 842](#), z 2014 poz. [805, 850, 926, 1002](#))

studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, zawarte w planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (art. 28 ust. 10 pkt 5) lub w planie ochrony obszaru Natura 2000 (art. 29 ust. 8 pkt 4).

- 5.2.4. Ponadto w zagospodarowaniu przestrzennym należy uwzględniać zakazy niszczenia siedlisk i ostoi, oraz dokonywania zmian stosunków wodnych i niszczenia gleby w ostojach dziko występujących roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową (art. 51 ust. 1 pkt 2 i 3), a także zakazy wprowadzone w związku z ustanowieniem pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych lub zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (art. 45).

5.3. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [8] :

- 5.3.1. W studium uwzględnia się ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami - w przypadku gdy gmina posiada taki program (art. 19 ust. 1 i 2).
- 5.3.2. W studium ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków oraz zawiera się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania do jak najlepszego stanu (art. 19 ust. 3).

5.4. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne [9] :

- 5.4.1. Projekt studium wymaga uzgodnienia z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej w zakresie zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (art. 4a pkt 1), przy czym obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi rozumie się obszary określone w opracowaniu sporządzonym przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW), pod nazwą wstępna ocena ryzyka powodziowego (art. 88b pkt 5). Są to obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi (art. 9 ust. 1 pkt 6b), dla których Prezes KZGW sporządza następnie mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego (art. 88d i 88e). Na mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego zostaną wskazane m.in. granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, które obowiązkowo uwzględnia się w studium i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (odpowiednio - art. 10 ust. 2 pkt 11 i art. 15 ust. 2 pkt 7). Przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią prawo wodne rozumie obszary: na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, a także obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego oraz wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne. Termin sporządzenia tych map został wyznaczony w ustawie na 22 grudnia 2013 r. (art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 32 poz. 159), zgodnie zaś z art. 17 pkt 2 cyt. ustawy, do czasu sporządzenia map zagrożenia powodziowego, jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią traktuje się obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią wyznaczone na podstawie przepisów dotychczasowych.
- 5.4.2. Granice obszarów wskazanych na mapach zagrożenia powodziowego i mapach ryzyka powodziowego uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w terminie 18 miesięcy od przekazania tych map przez Prezesa KZGW prezydentowi miasta (art. 88f ust. 7).
- 5.4.3. W studium uwzględnia się również ustalenia: planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, planu zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planu przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzecza (art. 118).
- 5.5. **Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków [10]** stanowi, iż w studium ustala się kierunki rozwoju sieci w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (art. 3).

8 [Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami](#) (Dz.U. 2003 Nr 162 poz. 1568, zm.: Dz.U. 2004 Nr 96 poz. 959, Nr 238 poz. 2390, z 2006 Nr 50 poz. 362, Nr 126 poz. 875, z 2007 Nr 192 poz. 1394, z 2009 Nr 31 poz. 206, Nr 97 poz. 804, z 2010 Nr 75 poz. 474, Nr 130 poz. 871)

9 [Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne](#) (t.j. [Dz.U. 2012 poz. 145](#), 951, 1513, z 2013 poz. 21, [165](#), z 2014 poz. [659](#), [822](#), [850](#))

10 [Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków](#) (t.j. Dz. U. 2006 Nr 123 poz. 858, z 2007 Nr 147 poz. 1033, z 2009 Nr 18 poz. 97, z 2010 Nr 47 poz. 278, Nr 238 poz. 1578, z 2012 poz. 951, 1513, z 2014 [poz. 822](#))

- 5.6. **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze** [¹¹] wymaga ujawnienia w studium udokumentowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych wód podziemnych (w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych), a także udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla - w celu ich ochrony (art. 95 ust. 1), poprzez obowiązkowe wprowadzenie do studium „obszaru udokumentowanego złoża kopalin”, w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ (art. 95 ust. 2), a także uwzględniania obszarów i terenów górniczych (art. 104 ust. 1).

6. ZNACZENIE STUDIUM

Studium nie jest aktem prawa miejscowego (art. 9 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), jednak jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 9 ust. 4 cyt. ustawy).

W przypadku wskazania obszarów, dla których sporządzenie miejscowego planu jest obowiązkowe - zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy, obowiązek przystąpienia do sporządzenia planu powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia takiego obowiązku (art. 10 ust. 3). Istotne znaczenie ma również wyznaczenie w studium obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze lub nieleśne, ponieważ plan miejscowy, w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium (art. 14 ust.3).

Studium jest podstawą tworzenia gminnego zasobu nieruchomości (**art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami** [¹²]), a także zakładania ewidencji miejscowości, ulic i adresów (**ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne** [¹³] - **art. 47a ust. 3**).

Kierunki rozwoju gminy określone w studium uwzględnia się w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociagowo – kanalizacyjnego (**art. 15 i 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków**) oraz w planach rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię, sporządzanych lub aktualizowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem, lub dystrybucją paliw gazowych, lub energii (**art. 16 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne** [¹⁴]). Gmina realizuje zadania własne w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe zgodnie z kierunkami rozwoju gminy zawartymi w studium (art. 18 cyt. ustawy).

W przypadku braku planu miejscowego:

- sposób korzystania z nieruchomości określony w studium stanowi kryterium uzgodnienia koncesji, o których mowa w ustawie Prawo geologiczne i górnicze (podejmowanie i wykonywanie działalności określonej tą ustawą jest dozwolone tylko wówczas, jeżeli nie naruszy ona sposobu wykorzystywania nieruchomości ustalonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku - w studium);
- studium stanowi jedną z podstaw ustalania przeznaczenia nieruchomości na potrzeby określania wartości nieruchomości (art. 154 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

11 [Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze](#) (t.j. Dz.U. 2014 poz. 613, zm.: Dz.U. 2014 poz. 850)

12 [Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami](#) (t.j. Dz.U. 2014 poz. 518)

13 [Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne](#) (t.j. Dz.U. 2010 nr 193 poz. 1287, zm.: Dz.U. 2013 poz. 805, 829, 1635, Dz.U. 2014 poz. 897)

14 [Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne](#) (t.j. Dz.U. 2012 poz. 1059, zm. Dz.U. 2013 poz. 984, 1238, z 2014 poz 457, 490, 900, 942)

II. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. POŁOŻENIE I RANGA GMINY. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

1.1. Podstawowe informacje

Jaworzno stanowi miasto na prawach powiatu. Organy Miasta wykonują jednocześnie zadania gminy i powiatu, o których mowa w ustawach o samorządzie gminnym i powiatowym.

Miasto obejmuje rozległy obszar o pow. 152,2 km², cechujący się znaczną rozpiętością - 20 km ze wschodu na zachód i 16 km z północy na południe.

Jaworzno, leżące w środkowej części woj. śląskiego, na styku z woj. małopolskim, graniczy na długości 79 km z 9 gminami (Sosnowiec, Mysłowice, Imielin, Sławków - w woj. śląskim, Chrzanów, Trzebinia, Libiąż, Chełmek i Bukowno w woj. małopolskim), z których gminy niestanowiące powiatów miejskich znajdują się w 4 powiatach (bieruńsko - lędzińskim, będzińskim, chrzanowskim i olkuskim). Na najdłuższych odcinkach Jaworzno graniczy z Chrzanowem i Sosnowcem. Blisko 60% długości granicy miasta stanowi granica z woj. małopolskim, a około 25% - ma charakter naturalny, prowadząc wzdłuż Przemszy i Białej Przemszy.

1.2. Miejsce i ranga w układzie osadniczym

Jaworzno, stanowiące pod względem historycznym część Małopolski, leżącej na styku z Górnym Śląskiem i Zagłębiem Dąbrowskim, do 1975 r. znajdowało się w woj. krakowskim. Od tego czasu Jaworzno jest związane administracyjnie z Katowicami, wchodząc w skład woj. katowickiego, a od 1999 r. - śląskiego. Granica woj. śląskiego i małopolskiego, ustalona w 1999 r., oddzieliła Jaworzno od Chrzanowa i Trzebini, z którym tworzyło wydzielany wówczas w podziałach planistyczno - gospodarczych Jaworzniczko - Chrzanowski Okręg Przemysłowy.

Obecnie Jaworzno stanowi wschodni fragment Aglomeracji Górnośląskiej i jest uczestnikiem międzygminnego związku komunalnego pn. Górnośląski Związek Metropolitalny „Silesia” (zwanego także „Metropolią Górnośląską”). Rada Miejska w Jaworznie podjęła w dniu 27 czerwca 2013 r. uchwałę Nr XXXIV/484/2013, wyrażającą zgodę na utworzenie i przystąpienie przez Gminę Miasta Jaworzno do stowarzyszenia pod nazwą Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego z siedzibą w Gliwicach. Według podziału na jednostki terytorialne do celów statystycznych, miasto znajduje się w podregionie sosnowieckim, obejmującym także Sosnowiec i Dąbrowę Górniczą oraz powiaty będziński i zawierciański.

Jaworzno leży w obrębie głównego pasma osadniczego w południowej części kraju, tworzonego przez Aglomerację Górnośląską i Krakowski Obszar Metropolitalny, uformowanego wzdłuż równoleżnikowego europejskiego korytarza transportowego (autostrada A4, linia kolejowa E30) - na przecięciu z drogą ekspresową S1 (element południkowego korytarza transportowego).

W planach i strategiach regionalnych kształtowana jest koncepcja wykreowania bipolarnej aglomeracji (układu obszarów metropolitalnych [„Europolu Śląsko-Krakowski”]), tworzonej przez pasmo osadnicze Aglomeracja Górnośląska - Krakowski Obszar Metropolitalny wraz z Zachodnią Małopolską (Chrzanów, Trzebinia, Libiąż, Chełmek, Bukowno). Jaworzno jest usytuowane w środkowej części tego układu, leżąc w równej odległości od jego zewnętrznych ośrodków (Gliwice - 45 km, Kraków - 50 km), a jednocześnie nie dalej niż 20 km od Katowic oraz od innych ośrodków o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym (Mysłowice, Sosnowiec, Będzin, Dąbrowa Górnicza oraz Chrzanów, Trzebinia i Oświęcim).

→ *Rys. A1: "Uwarunkowania zewnętrzne: główne węzły systemu osadniczego kraju"*

Według podziału przyjętego w planie zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego, Jaworzno jest jednym z ośrodków „regionalnych, koncentrujących działania w kierunku podniesienia jakości przestrzeni miejskiej i zdynamizowania funkcji gospodarczych, usługowych oraz umacniania pozycji w sieci regionalnych ośrodków równoważenia rozwoju”, obok m.in. Mysłowic i Dąbrowy Górniczej.

→ *Rys. A2: "Uwarunkowania zewnętrzne: struktury funkcjonalno - przestrzenne, hierarchia ośrodków"*

Jaworzno stanowi ośrodek usługowy o potencjale ponadmiejskim, jednak zasięg jego wpływów ze względu na uwarunkowania historyczno - osadnicze i administracyjne nie wykracza w większości przypadków poza granice miasta (właściwość miejscowa usytuowanych w Jaworznie jednostek administracji samorządowej i zespolonej oraz sądownictwa i wymiaru sprawiedliwości [drugiego szczebla] odnosi się do obszaru powiatu miejskiego). Wyjątek stanowi zlokalizowana w Jaworznie siedziba Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej - jednostki powołanej w celu przygotowania, organizowania i przeprowadzania egzaminów zewnętrznych dla uczniów całego woj. śląskiego.

Możliwość oddziaływania Jaworzna jako ośrodka usługowego na tereny położone poza granicą miasta ogranicza sąsiedztwo innych, co najmniej równorzędnych ośrodków usługowych, o historycznie ukształtowanych strefach wpływów (Sosnowiec, Mysłowice) oraz oddzielenie Jaworzna granicą województwa od ośrodków Zachodniej Małopolski (Chrzanowa i Trzebini).

→ *Rys. A3: "Uwarunkowania zewnętrzne: usługi o znaczeniu regionalnym"*

1.3. Usytuowanie Jaworzna w układzie transportowym

Jako część Aglomeracji Górnośląskiej, miasto leży na skrzyżowaniu paneuropejskich korytarzy transportowych sieci TEN-T, objętych programem TINA, z ważnym dla międzynarodowego transportu kombinowanym terminalem wykorzystującym kolejową linię szerokotorową w Sławkowie:

- nr III Berlin/Drezno - Kijów, w skład którego wchodzi przebiegająca w południowej części miasta autostrada A4 (E40) zapewniająca połączenia na kierunku wschód (Ukraina) – zachód (Niemcy, Belgia, Francja), a w Polsce bezpośredni dojazd do takich miast jak Wrocław, Opole, Kraków i Rzeszów oraz linie kolejowe E30 i C-E30 przebiegające w części północnej,
- nr VI Gdańsk - Żylin/Wiedeń, w skład którego wchodzi odgałęzienie linii kolejowej C-E65 (do Ząbkowic), droga S1 (E75) zapewniająca połączenia na kierunku północ (Finlandia) – południe (Czechy, Słowacja, Węgry, Serbia, Grecja); a w Polsce m.in. z Częstochową, Łodzią, Warszawą (poprzez DK 8), Toruniem i Gdańskiem; wprawdzie S1 przebiega tylko na krótkim odcinku w północno-zachodniej części miasta, ale zapewnia przeprowadzenie potoków ruchu tranzytowego w relacji północ - południe.

Uzupełnieniem ciągów drogowych o znaczeniu międzynarodowym jest droga krajowa nr 79 (Warszawa - Kraków - Bytom), przebiegająca na kierunku północny zachód - południowy wschód, która ze względu na równoleżnikowy przebieg stanowi alternatywę wobec autostrady A4 i zapewnia połączenie w kierunku zachodnim z Mysłowicami, Katowicami, Chorzowem i Bytomiem, a w kierunku wschodnim - z Chrzanowem i Krakowem. DK79 ma powiązania z trasą S1 w węźle Jęzor usytuowanym na zachodnim krańcu miasta - przy granicy z Sosnowcem i Mysłowicami oraz z autostradą A4 - węzłami o niepełnych relacjach w Byczynie i Jeleniu (poprzez Drogę Współpracy Regionalnej). Powiązanie DK 79 z autostradą A4 węzłem o pełnych relacjach jest dostępne w węźle Brzezinka-Brzęczkowice położonym w Mysłowicach (poprzez S1, w odległości 2 km od węzła S1/DK79).

Dobra jest dostępność Jaworzna do głównych regionalnych lotnisk - Pyrzowic i Balic, odległych od miasta o 33 - 39 km.

→ *Rys. A4: "Uwarunkowania zewnętrzne: transport i komunikacja"*

1.4. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej

Powiązania funkcjonalne i przestrzenne Jaworzna w zakresie infrastruktury technicznej są, w przekroju poszczególnych systemów, zróżnicowane pod względem swojego znaczenia i zasięgu:

- a) najsilniejsze powiązania Jaworzna z otoczeniem dotyczą systemu elektroenergetycznego, głównie ze względu na zlokalizowane na terenie miasta elektrownie oraz rozdzielczą stację energetyczną Byczyna; układ sieci przesyłowych 400kV - 110kV (wykazujący tendencję do umacniania się - w związku z planami budowy nowych linii 400 kV lub przebudowy istniejących 220 kV do 400 kV) dotychczas nie stwarza większych barier przestrzennych w miejscach powiązań z sąsiednimi gminami;
- b) zaopatrzenie Jaworzna w gaz (które następuje z kierunku północno-wschodniego gazociągiem DN 200 CN 6,3 MPa) z uwagi na sposób użytkowania terenów na trasie gazociągu nie stwarza istotnych ograniczeń funkcjonalno-przestrzennych;
- c) w zakresie zaopatrzenia w ciepło Jaworzno jest niezależne od zewnętrznych źródeł zasilania, ponadto zaopatruje osiedle Brzęczkowice w Mysłowicach; ciepłociąg wyprowadzony z Elektrowni Jaworzno III przekracza Przemszą w rejonie Wysokiego Brzegu nie tworząc istotnych ograniczeń w zagospodarowaniu terenu;

- d) w zakresie zaopatrzenia w wodę Jaworzno jest w znacznym stopniu niezależne od zewnętrznych źródeł zasilania, korzystając z własnych ujęć podziemnych i powierzchniowych; źródłami zewnętrznymi są systemy wodociągowe Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. (w tym ujęcia i stacja uzdatniania wody w Maczkach), Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Mysłowice (zaopatruje osiedle Wysoki Brzeg) oraz Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Chrzanowie (obsługuje Cezarówkę Dolną i Górną); pierścieniowo-otwarta struktura systemu wodociągowego oraz połączenie z systemami GPW i innych gmin zapewnia wysokie bezpieczeństwo dostaw wody;
- e) oczyszczanie ścieków zbieranych z terenu miasta jest oparte na własnej oczyszczalni Jaworzno-Dąb, położonej częściowo na terenie Jaworzna, częściowo na terenie miasta Chełmek; oczyszczalnia obsługuje aglomerację obejmującą (oprócz Jaworzna) Chełmek oraz dzielnicę Mysłowic Dzieckowice;
- f) istotnym powiązaniem funkcjonalnym Jaworzna jest organizacja gospodarki odpadami komunalnymi - w tym zakresie miasto należy do Regionu Zachodniego woj. małopolskiego (wraz z m.in. pow. chrzanowskim, olkuskim i oświęcimskim oraz Krakowem i pow. krakowskim) i powinno korzystać z instalacji regionalnych do przetwarzania odpadów zlokalizowanych w tym regionie; docelowo - instalacji do przekształcania termicznego odpadów (planowanej w Chrzanowie), a przejściowo - instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych funkcjonujących w Oświęcimiu, Ujkowie Starym (gm. Bolesław), Brzeszczach i Krakowie.

1.5. Powiązania przyrodniczo-ekologiczne

- a) Korytarze ekologiczne. Usytuowanie Jaworzna w strukturze przyrodniczej regionu (m. in. naturalna granica zachodnia i północna miasta tworzona przez rzeki) wiąże się z istnieniem korytarzy ekologicznych - pasm niezabudowanych terenów zapewniających powiązania pomiędzy obszarami objętymi ochroną prawną oraz innymi obszarami o wysokim potencjale biologicznym położonymi na zewnątrz miasta. Korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym przebiegają wzdłuż zachodniej i północnej granicy miasta (korytarz Przemszy, Białej Przemszy i Sztoły) oraz na południowo-wschodnim obrzeżu miasta (korytarz Lasy Jaworznickie-Lasy Chrzanowskie, który powinien stanowić element „zielonego systemu pierścieniowego” Jaworzna i całej Aglomeracji Górnośląskiej – w myśl ustaleń koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, nakazujących tworzenie takich systemów wokół miejskich obszarów funkcjonalnych).

→ *Rys. A5: "Uwarunkowania zewnętrzne: Środowisko. Ochrona przyrody"*

- b) Na stan równowagi przyrodniczej w obrębie miasta wpływa eksploatacja piasków podsadzkowych, z obszarów górniczych położonych na granicy Jaworzna z terenami innych gmin:
 - Bór III - 2a i Bór III - 2b na granicy z Sosnowcem, na północ od Dąbrowy Narodowej i Długoszyňa (eksploatacja doprowadziła do przekształcenia doliny Białej Przemszy, a wyrobisko stanowi rozległą - dł. ok. 4 km - barierę przestrzenną) - po zakończeniu eksploatacji (koncesja na wydobycie jest ważna do połowy r. 2021) w ramach planowanej rekultywacji wyrobiska (wypełnienie z odtworzeniem pierwotnych rzednych terenu) spodziewana jest odbudowa poziomu wód gruntowych - w związku z tym wskazane jest w działaniach rekultywacyjnych zastosowanie rozwiązań maksymalizujących zdolności retencyjne doliny Białej Przemszy w tym renaturalizacja koryta i doliny rzeki;
 - Szczakowa III (TG Szczakowa) w rejonie granicy z Bukownem i Trzebiną (skutkiem eksploatacji jest trwałe przekształcenie rzeźby terenu oraz stosunków wodnych - m.in. obniżenie poziomu wód podziemnych w obszarze leja depresji, sięgającego do 800 m poza krawędzie wyrobiska); perspektywa poszerzenia obszaru górniczego poprzez eksploatację złoża Szczakowa Pole III stanowi zagrożenie dla istnienia rezerwatu Dolina Żabnika.
- c) W związku z eksploatacją węgla kamiennego prowadzoną z obszaru Jaworzna przewiduje się wystąpienie wpływów na powierzchnię części terenów górniczych położonych w sąsiednich gminach, dotyczy to w szczególności terenów położonych w Chrzanowie w rejonie granicy z Cezarówką Górną, Dolną i Koźminem; w mniejszym stopniu - terenów położonych w Mysłowicach w rejonie granicy z Białym Brzegiem i Jeleniem.
- d) Negatywny wpływ na stan wód powierzchniowych wywierają odprowadzane do Przemszy zasolone wody kopalniane oraz wody Wąwolnicy skażone toksycznymi odciekami z Centralnego Składowiska Odpadów Zakładów Azotowych Organika-Azot, zawierającymi m.in. pestycydy i cyjanki; ryzyko związane z obecnością substancji toksycznych nie zostało dotychczas ocenione w stopniu umożliwiającym określenie możliwości rekreacyjnego wykorzystania Przemszy na odcinku poniżej ujścia Wąwolnicy.

2. USTALENIA DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH WYŻSZEGO RZĘDU

2.1. Zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju¹⁵

Celem strategicznym Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju KPZK 2030 jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

W KPZK 2030 określono sześć celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego;
- poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju;
- poprawa dostępności terytorialnej kraju poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych;
- zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Przyjęto następujące zasady polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- zrównoważonego rozwoju,
- planowania publicznego,
- racjonalności ekonomicznej,
- intensyfikacji procesów urbanizacyjnych na obszarach już zabudowanych,
- przezorności i kompensacji ekologicznej oraz
- hierarchiczności celów i partycypacji społecznej.

KPZK 2030 zakłada zbudowanie „zintegrowanego, wieloszczeblowo skoordynowanego systemu planowania rozwoju, zerwanie z dualizmem planowania przestrzennego i społeczno - gospodarczego, zapewnienie przeniesienia celów rozwojowych określonych na poziomie strategicznym docelowo na poziom realizacyjny oraz ochronę interesu publicznego”.

Przewiduje się wprowadzenie zmian w przepisach, obejmujących m.in.: ustalenie zasady pierwszeństwa wykorzystania obszarów już zagospodarowanych przed zagospodarowaniem nowych obszarów, ustanowienie zakazu rozpraszania zabudowy oraz jej rozwoju na terenach pozbawionych infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, ustalenie zasady wiążącej roli studium (jako dokumentu zintegrowanego rozwoju społeczno - gospodarczego) dla innych dokumentów oraz decyzji wydawanych w gminie w odniesieniu do gospodarowania przestrzenią i zmian przeznaczenia terenów, a także określenie standardów wyposażenia i zagospodarowania przestrzennego terenów zurbanizowanych oraz dostępności do podstawowych usług społecznych.

Jaworzno w KPZK 2030 stanowi element Aglomeracji Górnośląskiej (jako ośrodek subregionalny w granicach obszaru funkcjonalnego), określanej jako „jeden z ośrodków o podstawowym znaczeniu dla systemu osadniczego kraju i jego gospodarki, a jednocześnie jako obszar występowania szeregu zjawisk wymagających umiejętnego gospodarowania przestrzennego, na którym w związku z utratą dotychczasowych funkcji dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno - gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych, wymagających restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej”.

Agglomeracja Górnośląska, zgodnie z zawartą w KPZK 2030 wizją przyszłości, ma „tworzyć zintegrowany funkcjonalnie i przestrzennie obszar wyróżniający się bogatym potencjałem rozwojowym. Przeprowadzona rewitalizacja terenów przemysłowych wspomaga przywrócenie funkcji ekologicznych i kulturowych obszaru. Region skupia innowacyjne inwestycje, również zagraniczne, czemu sprzyja elastyczny rynek pracy oraz wykwalifikowany kapitał ludzki. Dodatkowym atutem jest zachowanie tożsamości kulturowej regionu i dostępność dobrze zagospodarowanych terenów rekreacyjnych. Impulsem rozwoju jest intensywna współpraca z obszarem metropolitalnym Krakowa i Ostrawy, które wspólnie tworzą transnarodowy obszar intensywnego rozwoju o znaczeniu europejskim”.

Zakłada się wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych głównych ośrodków oraz intensyfikację powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym, w tym - intensyfikację współpracy i zapewnienie synergii rozwoju par obszarów

¹⁵ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (Monitor Polski 2012, poz. 252)

metropolitalnych, m.in. Aglomeracja Górnośląska - Kraków oraz integrację wewnętrzną obszarów funkcjonalnych (zintegrowana polityka przestrzenna, uporządkowanie ustroju funkcjonalnego).

Działania zmierzające do poprawy wzajemnej dostępności głównych ośrodków miejskich mają się skupiać na poprawie dostępności w obrębie integrujących się układów bipolarnych (Aglomeracja Górnośląska – Kraków), zaś poprawa dostępności wewnątrz obszarów funkcjonalnych ma polegać na rozwoju systemów transportu szynowego i szybkiego autobusu, przy obligatoryjnej współpracy gmin w obszarach funkcjonalnych w zakresie transportu oraz rozwoju systemów parkuj i jedź.

W zakresie zwiększenia odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego przewiduje się m.in. poprawę zasilania energetycznego dużych miast oraz rozwój inteligentnych sieci przesyłowych (zastępowanie starej sieci 220 V nową siecią 400 kV oraz zamknięcie pierścieni 220 i 400 kV [m.in. budowa linii Byczyna - Czeczott - Podborze]), a także ochronę prawną strategicznych złóż kopalin, w tym węgla kamiennego.

KPZK 2030 nakłada w stosunku do planów zagospodarowania przestrzennego województw obowiązek wdrożenia ustaleń i zaleceń odnoszących się do obszarów funkcjonalnych - wprowadzenia do planu wskazanego obszaru funkcjonalnego, jego delimitacji przy zastosowaniu jednolitych kryteriów i programowania związanych z nim działań (przygotowania strategii i planów zagospodarowania dla całego obszaru funkcjonalnego, z uwzględnieniem koncepcji zrównoważonej mobilności w obrębie obszaru, ochrony obszarów cennych przyrodniczo, ograniczania zagospodarowania terenów dotychczas niezurbanizowanych oraz zachowania obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich).

Podstawą planu zagospodarowania przestrzennego i strategii rozwoju obszaru metropolitalnego ma być zasada pierwszeństwa regeneracji (odnowy) zabudowy nad zajmowaniem nowych terenów pod zabudowę (minimalizacja ekspansji na nowe tereny) oraz deaglomeracja usług na całym obszarze metropolitalnym (dążenie do racjonalnego nasycenia całego obszaru różnorodnymi funkcjami metropolitalnymi oraz usługami wyższego rzędu).

Plan i strategia rozwoju obszaru metropolitalnego mają ponadto zawierać rozwiązania dotyczące:

- zintegrowanego systemu transportu publicznego,
- energooszczędnych struktur przestrzennych (zwarte miasto, efektywne systemy sieci infrastruktury technicznej i gospodarki komunalnej),
- rewitalizacji tkanki miejskiej (obszarów zdegradowanych społecznie, gospodarczo i środowiskowo),
- zintegrowanego i spójnego systemu inwestycyjnego i zarządzania zasobami środowiska, a także
- rozwiązania zapewniające spójność planowania na styku jednostek administracyjnych, przy współpracy z innymi obszarami metropolitalnymi.

2.2. Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego ¹⁶

Jaworzno w docelowym modelu sieci osadniczej województwa, ustalonej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego znajduje się w Aglomeracji Górnośląskiej, obejmującej „*miasta tworzące jedną, zintegrowaną bezpośrednio powiązaniemi i współzależną funkcjonalnie, gospodarczo i technicznie przestrzeń, w całości wymagającą skoncentrowanych działań rewitalizujących i restrukturyzujących*”.

Policentryczna aglomeracja stanowi zasadniczą część centralnego (środkowego) obszaru metropolitalnego, tworzącego z pozostałymi obszarami metropolitalnymi województwa Skonsolidowany Śląski Obszar Metropolitalny i jeden z dwóch biegunów Euroregionu Śląsko-Krakowskiego - bipolarnego układu wielkomiejskich aglomeracji o znaczeniu europejskim.

Celem generalnym polityki przestrzennej, określonej w planie, jest „*kształtowanie harmonijnej struktury przestrzennej województwa*”, o policentrycznym modelu struktury funkcjonalno - przestrzennej. Zakłada się m.in. wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej oraz systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych, a także wspieranie tworzenia warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwój infrastruktury technicznej i transportowej, w tym o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

W zakresie dotyczącym funkcji Jaworzna istotne znaczenie mają kierunki przewidujące wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych (urządzeń infrastruktury społecznej) miast aglomeracji, ładu przestrzennego (promowanie zwartych miast efektywnie wykorzystujących teren [rewitalizacja terenów zdegradowanych i poprzemysłowych]), kształtowanie obszarów śródmiejskich o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno - architektonicznych i przestrzeni publicznej, rewitalizacja śródmieść i osiedli).

16 Uchwała Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r., Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 68/2004, poz. 2049.

Zakłada się ponadto wzmocnienie systemu ekologicznego miast (ochrona i „rekonstrukcja” terenów otwartych, w tym zieleni miejskiej w powiązaniu z regionalnym systemem przyrodniczym - korytarzami ekologicznymi, z zakazem ich zabudowy obiektami kubaturowymi). W zakresie dotyczącym „utrzymania i wzmocnienia korytarzy (powiązań) ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym” wskazano m.in. na powiązania pomiędzy lasami chrzanowsko - jaworznickimi, Wilkoszynom oraz tworzone przez doliny Przemszy i Białej Przemszy, a także wykluczono lokalizację zabudowy i infrastruktury turystyczno - sportowej na terenach leśnych o istotnych walorach ochronnych.

Plan zakłada rozwój ponadregionalnych i regionalnych systemów infrastruktury komunikacyjnej, w tym - wzmocnienie powiązań na styku z woj. małopolskim (wzmocnienie powiązań bipolarnego układu Europlanu Śląsko - Krakowskiego, poprawa powiązań komunikacyjnych Jaworzno - Oświęcim [budowa „Drogi Współpracy Regionalnej” relacji Jaworzno - węzeł „Jeleń” na autostradzie A4 - Chełmek - Oświęcim - droga ekspresowa S1]), a także przebudowę drogi krajowej 79 i możliwość przedłużenia Drogowej Trasy Średnicowej w kierunku wschodnim do Jaworzna i Dąbrowy Górniczej oraz modernizację linii kolejowych objętych umowami międzynarodowymi: E30 Katowice - Jaworzno Szczakowa - Kraków (postuluje się realizację nowego przebiegu na odcinku Szopienice - Sosnowiec - Jaworzno Szczakowa) i CE65 Częstochowa - Jaworzno Szczakowa - Czechowice-Dziedzice.

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej ustalono budowę węzłowej stacji transformatorowej 400 kV w Byczynie wraz z włączeniem jej do istniejącej sieci, a także wskazano na Jaworzno jako na jedną z fakultatywnych lokalizacji instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych w skojarzeniu z energetyką (z wykluczeniem spalania odpadów niebezpiecznych) oraz konieczność rekultywacji składowisk nieczystych i zamykanych.

Prócz kształtowania Europlanu Śląsko - Krakowskiego oraz rozwoju powiązań komunikacyjnych (w tym pasażerskiego transportu zbiorowego) w zakresie współpracy z woj. małopolskim podkreślono konieczność ochrony jakości wód powierzchniowych (Przemsza) i podziemnych (główne zbiorniki wód podziemnych), rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz ograniczania zagrożeń spowodowanych funkcjonowaniem podziemnej i powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.

W „Okresowej ocenie planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego - 2013” (Załącznik nr 3 do uchwały nr 130/225/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 17 stycznia 2013 r.) stwierdzono nieaktualność dotychczasowego planu, wskazując na konieczność uwzględnienia ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz systemowego podejścia do obszarów funkcjonalnych, w tym problemowych, koncepcji układu transportowego i do planowania w układzie subregionalnym z wypracowaniem nowych zasad polityki przestrzennej (w dniu 28 października 2013 r. Sejmik Województwa Śląskiego podjął uchwałę Nr IV/43/3/2013 o przystąpieniu do zmiany planu zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego).

2.3. Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego ¹⁷

Wschodnie otoczenie Jaworzna w podziale na obszary funkcjonalne woj. małopolskiego, ustalonym w planie zagospodarowania przestrzennego tego województwa, należy do subregionu Małopolska Zachodnia.

Subregion ten stanowi „obszar problemowy - restrukturyzacji i aktywizacji działalności gospodarczej i ekonomicznej, dotknięty strukturalnymi zmianami przestrzeni, o stałym spadku liczby ludności”, z trzema „silnymi ośrodkami ponadlokalnymi” (Oświęcim, Chrzanów, Olkusz), z których jednak żaden nie dysponuje potencjałem dostatecznym do uznania go za ośrodek regionalny (zasięg oddziaływania tych miast obejmuje obszar powiatu, a każde z nich ciąży do Krakowa lub Katowic).

W planie zagospodarowania przestrzennego woj. małopolskiego stwierdza się, że gminy pow. chrzanowskiego w równym stopniu ciążą do Krakowa (Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego) i do Katowic („metropolii Górnego Śląska”). Wskazuje się na - wynikające z bipolarnego układu aglomeracji Krakowa i Katowic oraz położenia na ponadregionalnej osi rozwoju - możliwości wykorzystania „przestrzeni międzyaglomeracyjnej” jako „rezerwy otwierającej nowe szanse rozwojowe”, w tym służące integracji obu aglomeracji.

Plan zagospodarowania przestrzennego, a także programy strategiczne woj. małopolskiego przewidują poprawę wewnętrznych i zewnętrznych powiązań komunikacyjnych Zachodniej Małopolski, w szczególności z Krakowem (m.in. modernizacja linii kolejowych Kraków - Katowice i Ząbkowice, budowa Drogi Współpracy Regionalnej z połączeniem z autostradą A4 przez węzeł Jeleń, modernizacja DK79 z budową obwodnic Chrzanowa i Trzebini).

17 Uchwała Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r.

2.4. Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Rada Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r. podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020"¹⁸, powstałej na bazie przyjętej w 2013 r. przez sejmiki województw śląskiego i małopolskiego "Strategii dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020" (w wersji samorządowej).

Polska Południowa zdefiniowana została jako makroregion obejmujący województwa śląskie i małopolskie. Głównym celem strategii jest "uczynienie Polski Południowej nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy". Prowadzić do tego mają cele szczegółowe, opierające się na potencjałach rozwojowych i współpracy obu województw, m.in. "Europol górnos Śląsko-krakowski jako obszar koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczający trendy rozwojowe i wpisujący się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich", "Infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw", "Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi", "Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych", "Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu" oraz "Kreowanie oferty inwestycyjnej".

Zapisane w strategii działania koncentrują się na wyzwaniach ponadregionalnych, których rozwiązanie nie jest możliwe w granicach jednego województwa. Realizacja celów ma się przyczyniać m.in. do poprawy dostępności komunikacyjnej obu województw, ochrony środowiska naturalnego i przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych, rozwoju systemów komunikacyjno-transportowych, kreowania specjalności gospodarczych Polski Południowej oraz rozwoju sieci współpracy przedsiębiorstw.

3. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Do planowanych inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym, przyjętych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, należy zadanie pn.: „Modernizacja linii kolejowych, w tym Warszawa - Katowice - Wiedeń”. W „Okresowej ocenie planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego - 2013” do zadania tego zalicza się „modernizację lub rewitalizację” linii kolejowych przebiegających przez Jaworzno: modernizacja linii E30 (etap II odcinek Zabrze – Katowice – Kraków, faza I) oraz rewitalizacja linii kolejowej nr 134 Jaworzno Szczakowa – Mysłowice (odcinek Mysłowice – Sosnowiec Jęzor).

W „Okresowej ocenie z 2013 r.”, w zakresie zgodności planu województwa z KPZK 2030 w odniesieniu do zadania „linie kolejowe CE30 Katowice - Kraków - Rzeszów” stwierdza się, że „zadanie nie znalazło się w ustaleniach wiążących planu, ale było zawarte w celach i kierunkach działań”.

W planie województwa w odniesieniu do linii kolejowych przebiegających przez Jaworzno ustalono: dla linii E30 Drezno/Berlin - Wrocław - Katowice - Jaworzno Szczakowa - Kraków - Kijów - dostosowanie do prędkości 160 km/h w ruchu pasażerskim; dla linii CE 30 Wrocław - Gliwice - Katowice Muchowiec - Mysłowice - Jaworzno Szczakowa - Kraków oraz CE 65 Częstochowa - Jaworzno Szczakowa - Czechowice-Dziedzice - Chybie (objętych umową AGTC) - modernizację do prędkości 120 km/h dla pociągów towarowych.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym usytuowanych na obszarze Jaworzna, wskazanych w planie województwa (uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów lub właściwego ministra), należą również: inwestycja pn. „Drogowa Trasa Średnicowa »Katowice - Dąbrowa Górnicza« (kontynuacja budowy drogi z możliwością jej przedłużenia w kierunku wschodnim do Dąbrowy Górniczej i Jaworzna)” oraz zadanie „linia 3 - torowa Byczyna - Czeczott - Podborze” z zakresu „inwestycji elektroenergetycznej sieci przesyłowej” (zadanie to nie znalazło się w ustaleniach wiążących planu, ale było zawarte w celach i kierunkach działań jako „budowa węzłowej stacji transformatorowej 400 kV w Byczynie wraz z włączeniem jej do istniejącej sieci”).

Zadaniem o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnionym w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa jest również „budowa drogi ekspresowej S1 Pyrzowice - Dąbrowa Górnicza - Bielsko-Biała - Cieszyn”, jednak według „Okresowej oceny planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego z 2013 r.” odcinek tej drogi Podwarpie - Kosztowy, przebiegający przez Jaworzno, nie wchodzi w zakres tego zadania.

¹⁸ Uchwała Nr 3 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020” ([M.P. z 2014 r. poz. 152](#))

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMIN SĄSIEDZKICH

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin sąsiedzkich, określające ich politykę przestrzenną, cechują się różnym stopniem aktualności. Znaczna część gmin posiada studia pochodzące z lat 1998 - 1999 r., poddawane w późniejszym okresie jedynie częściowym zmianom. Aktualnie sporządzane są nowe edycje studium miasta Sosnowca oraz gminy Chełmek.

W projekcie studium tej gminy stwierdza się, m.in., że „*dopuszcza się możliwość realizacji drogi łączącej Jaworzno z drogą wojewódzką nr 780 (chodzi o »Drogę Współpracy Regionalnej«) - trasą przechodzącą po wschodniej stronie gminy, częściowo po terenach Gminy Chełmek, częściowo po terenach Gminy Libiąż, jednak trasa ta nie została przedstawiona na rysunku Kierunków zagospodarowania przestrzennego*”. Należy w związku z tym zauważyć, że również rysunek studium gminy Libiąż (z 1998 r.) nie zawiera trasy tej drogi.

W odpowiedzi na pisemne zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania studium miasta Jaworzna wnioski do studium złożyli Prezydent Miasta Sosnowca oraz burmistrzowie miast Sławków i Trzebinia.

Miasto Sosnowiec wskazało na potrzebę przeprowadzenia analiz i podjęcia rozstrzygnięć w sprawach dotyczących poprowadzenia Drogowej Trasy Średnicowej - Bis, zgodnie z opracowaniem „Wstępna koncepcja programowa z elementami rozwiązań technicznych dla inwestycji »Drogowa Trasa Średnicowa Katowice-Dąbrowa Górnicza«”. Stwierdzono również, że realizacja planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego w strefie przygranicznej (obszar w rejonie ul. Orłąt Lwowskich [plany rozbudowy centrum handlowego], rozwój terenów inwestycyjnych CTL „Maczki-Bór” [zmiana docelowego przeznaczenia pola Bór-Wschód z dotychczas planowanego zbiornika wodnego na tereny produkcyjno - usługowe]) może wywołać potrzebę dodatkowego powiązania drogowego pomiędzy Sosnowcem i Jaworzniem.

Burmistrz Miasta Trzebinia wniósł m.in. o zachowanie istniejących powiązań infrastrukturalnych i komunikacyjnych (w szczególności powiązania ul. Stojałowskiego w Trzebinii z ul. Wyzwolenia w Jaworzni) oraz określonych w studium tej gminy ciągów rowerowych i szlaków turystyki pieszej, a także o nielokalizowanie w Jaworzni - na terenach w sąsiedztwie z Trzebinią - funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową i innych funkcji mogących wywierać szkodliwe oddziaływanie na elementy środowiska przyrodniczego gminy.

Burmistrz Miasta Sławkowa wskazał na konieczność uwzględnienia w studium Jaworzna „w pasie granicznym między gminami” ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Sławkowa z 2006 i 2010 r.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ZINTEGROWANEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU JAWORZNA NA LATA 2001 - 2020

Strategia Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Jaworzna na lata 2001 - 2020 (załącznik do Uchwały Nr IX/85/2007 Rady Miejskiej w Jaworzni z dnia 31 maja 2007 r.) zawiera spójną wizję rozwoju społeczno - gospodarczego miasta, ukierunkowaną na zmianę jego wizerunku i stworzenie nowych podstaw trwałego rozwoju - nowoczesnej gospodarki oraz przyjaznego środowiska zamieszkania.

Strategia opiera się na wykorzystaniu zalet dogodnego położenia komunikacyjnego Jaworzna, rozwoju kapitału społecznego i wzmocnieniu potencjału gospodarczego. Założono eliminację ograniczeń rozwoju (m.in. niesprawność układu komunikacyjnego i jego niedostateczne powiązania zewnętrzne, braki w infrastrukturze technicznej, zły stan środowiska i wizerunek miasta), przy jednoczesnym wykorzystaniu szans rozwojowych (dostępność publicznych środków ze źródeł zewnętrznych, współpraca instytucjonalna, kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych, podniesienie atrakcyjności środowiska zamieszkania, system zachęt do pozostania i osiedlania się w mieście, korzystna i stabilna polityka podatkowa, rozwój infrastruktury otoczenia biznesu).

Cele i kierunki rozwoju Jaworzna określone w Strategii skupiają się na następujących priorytetach i celach strategicznych:

- Centrum miasta i przestrzeń publiczne (atrakcyjne i nowoczesne centrum administracyjno - usługowe, zadbane, estetyczne i bezpieczne przestrzeń publiczne),
- przedsiębiorczość i alternatywne działalności gospodarcze (konkurencyjna baza ekonomiczna miasta, silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw, wykształceni, przedsiębiorczy i innowacyjni mieszkańcy),
- przyjazne środowisko zamieszkania i usługi publiczne (atrakcyjne środowisko zamieszkania, zaspokajające oczekiwania rozwojowe ludzi młodych),

- infrastruktura ochrony środowiska (umiejętne łączenie restrukturyzacji bazy ekonomicznej z przebudową infrastruktury ochrony środowiska, pełna dostępność do sieci i urządzeń infrastruktury ochrony środowiska),
- sieci transportowe i komunikacyjne (dyskontowanie walorów położenia w krajowym systemie transportu drogowego i kolejowego, zrównoważony, międzyosiedlowy układ transportowy).

Do najważniejszych, w szczególności z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego, kierunków rozwoju oraz związanych z nimi programów i projektów należą:

- rozbudowa układu drogowego (Miasto Twarzą do Autostrady, w tym Trasa Śródmiejska i Droga Przemysłowa, Droga Współpracy Regionalnej, Północna Obwodnica Miasta, rozbudowa obwodnicowych i międzyosiedlowych ciągów komunikacyjnych);
- rewitalizacja historycznej zabudowy śródmieścia, w tym rynku, przebudowa układu komunikacyjnego centrum i biologiczna odnowa terenów mieszkaniowych strefy śródmiejskiej;
- zagospodarowanie terenów przemysłowych i przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych dla sektora przedsiębiorstw (Gospodarcza Brama Śląska, Gminna Strefa Aktywności Gospodarczej, Jaworznicki Park Przemysłowo - Technologiczny), wspieranie działalności związanych z zagospodarowaniem odpadów przemysłowych i gospodarczego wykorzystania zasobów wapieni i dolomitów;
- poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, rozwój obiektów kulturalnych i kompleksów usługowych;
- rewitalizacja substancji mieszkaniowej i osiedli przyzakładowych (Szczakowa i Pieczyńska);
- rozwój społecznego budownictwa mieszkaniowego i uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe;
- rewitalizacja (modernizacja) parków, terenów zieleni urządzonej i obiektów rekreacyjnych (parki Północny, Leśny i Lotników Polskich, Zalew Sosina);
- rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych, w szczególności ograniczenie oddziaływania na środowisko odpadów niebezpiecznych zdeponowanych w przeszłości w dolinie Wąwolnicy;
- eliminacja konfliktów przestrzennych spowodowanych lokalizacją działalności gospodarczych na obszarach mieszkaniowych;
- uporządkowanie gospodarki ściekowej (rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej i deszczowej, w tym na obszarach istniejącej i potencjalnej zabudowy jednorodzinnej).

III. STAN ZAGOSPODAROWANIA I PRZEZNACZENIA TERENÓW

1. GENEZA I ROZWÓJ STRUKTURY PRZESTRZENNEJ JAWORZNA

1.1. Rozwój Jaworzna do czasu uzyskania praw miejskich

Jaworzno jest miastem o genezie górniczej, którego rozwój opierał się na wydobywaniu i przetwórstwie różnych surowców naturalnych oraz kształtował się pod wpływem zewnętrznych czynników polityczno - gospodarczych. Wielowiekowa działalność górnicza i przemysłowa spowodowała głębokie przeobrażenia środowiska Jaworzna (rozległe przekształcenia powierzchni ziemi i stosunków wodnych oraz zanieczyszczenie środowiska), istotnie warunkując obecne możliwości rozwoju miasta.

Historia górnictwa kruszcowego na obszarze dzisiejszego Jaworzna (Długoszyn, Ciężkowice, Byczyna) sięga XII w., zaś początki zorganizowanej eksploatacji węgla kamiennego - połowy XVIII w. (Szczakowa).

Dynamiczny rozwój gospodarczy nastąpił w drugiej połowie XIX w. z chwilą zbudowania linii kolejowych Mysłowice - Szczakowa - Kraków i Szczakowa - Maczki - Ząbkowice (1847 - 48). Powstały wówczas późniejsze kopalnie węgla kamiennego „Kościuszko” i „Sobieski”. Rozwijało się wydobywanie rud cynku i ołowiu oraz hutnictwo cynku (Stara Huta, Niedzieliska), a także inne gałęzie przemysłu (cementownia i huta szkła okiennego w Szczakowej, fabryka bieli cynkowej w Niedzieliskach, elektrownia w Jaworznie).

1.2. Rozwój Jaworzna w XX w.

W 1901 r. Jaworzno (8,5 tys. mieszkańców) uzyskało prawa miejskie. W okresie międzywojennym motorem rozwoju miasta nadal było górnictwo węgla i przemysł chemiczny. W 1939 r. liczba mieszkańców Jaworzna wzrosła do 24 tys. osób.

W latach 50. XX w. nastąpiła dalsza industrializacja: rozwój górnictwa węgla kamiennego i piasków podsadzkowych oraz różnych gałęzi przemysłu (elektroenergetyka, przemysł chemiczny, cementowy, szklarski, papierniczy). Istotnie zwiększył się wówczas obszar miasta - do Jaworzna przyłączono Dąbrowę Narodową i Szczakową (która miała status miasta już od 1896 r.¹⁹) i wzrosła liczba mieszkańców (do ponad 50 tys. osób), co przyczyniło się do podniesienia miasta do rangi powiatu miejskiego (1956 r.).

W latach 70. Jaworzno uzyskało obecny kształt granic administracyjnych (do miasta włączono kolejno Ciężkowice, Jeziorki, Byczynę i Jeleń [miasto w latach 1973 - 1977]). Do 1975 r. Jaworzno należało do woj. krakowskiego, później - do woj. katowickiego i śląskiego.

W ślad za rozwojem górnictwa i przemysłu rosła liczba mieszkańców (osiągając maksimum w 1991 r. - 99 993 osoby). Ukształtowana w okresie do końca lat. 80. XX w. struktura przestrzenna miasta cechowała się przemieszaniem terenów o różnych funkcjach - obszary zurbanizowane Śródmieścia, Szczakowej i Dąbrowy Narodowej stanowiły konglomerat terenów osiedleńczych i przemysłowych z różnego rodzaju terenami zdegradowanymi. Zorganizowane osiedla powstawały najczęściej w pobliżu zakładów górniczych i przemysłowych. Kopalnie i elektrownia zlokalizowane w ścisłym centrum Jaworzna oraz tuż przy głównej drodze krajowej (Mysłowice - Kraków) kształtowały zniechęcający wizerunek miasta przemysłowego, o zanieczyszczonym środowisku, nieatrakcyjnego jako miejsce do życia. Pomimo ogromnej dynamiki przyrostu zaludnienia, w Jaworznie nie rozwinęły się usługi wyższego rzędu, a nawet funkcje handlowe - w stopniu odpowiednim dla miasta blisko stutysięcznego.

Po 1989 r. rozwój miasta oparty na gospodarce surowcowej został zastopowany na skutek wyczerpania się zasobów złóż kopalin bądź uznania ich dalszej eksploatacji za nieopłacalną w ówczesnych uwarunkowaniach ekonomicznych. Zlikwidowano połowę potencjału przemysłowego miasta (zakłady górnicze „Kościuszko” i „Piłsudski”, kopalnię Jan Kanty, elektrownię Jaworzno I, cementownię i zakłady dolomitowe w Pieczyskach, hutę szkła w Szczakowej postawiono w stan likwidacji, znacznie ograniczono produkcję w Zakładach Organika - Azot). Doprowadziło to do wysokiego bezrobocia strukturalnego i pogorszenia sytuacji społecznej.

W ostatniej dekadzie XX w. udział terenów zurbanizowanych (wliczając w to hałdy i wyrobiska) w powierzchni ogólnej miasta zmniejszył się z około 32% do 26% (o 1495 ha), głównie na skutek rekultywacji terenów zdegradowanych (w kierunku rolnym i leśnym). Jaworzno stało się miastem o najniższym stopniu zurbanizowania wśród miast Aglomeracji Górnośląskiej (w miastach centralnej części Aglomeracji Górnośląskiej wskaźnik ten wynosił na przełomie wieków ok. 44%, obecnie 45%).

19 Leś-Runicka M.: Historia Miasta, w: Jaworzno: wydawnictwo z okazji stulecia nadania praw miejskich 21 IX 1901 - 21 IX 2001, Urząd Miejski w Jaworznie, 2001

1.3. Nowa strategia rozwoju. Zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym po 2000 r.

Załamanie gospodarki Jaworzna pod koniec XX w. poważnie nadwyrężyło bazę ekonomiczną miasta, ale upadek uciążliwych zakładów i restrukturyzacja innych otworzyły możliwość zmiany wizerunku miasta - poprawy stanu środowiska, przebudowy struktury przestrzennej oraz uzupełnienia funkcji i elementów zagospodarowania ważnych dla jakości środowiska zamieszkania (usługi wyższego rzędu, estetyczne przestrzenie publiczne).

W ciągu 10 lat od przyjęcia Strategii zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju miasta Jaworzna na lata 2001-2020 miasto przeszło głęboką transformację, przekształcając się w nowoczesny ośrodek miejski. Realizację Strategii rozpoczęto od modernizacji i rozbudowy układu drogowego oraz infrastruktury wodno - kanalizacyjnej. Następnie przygotowano tereny (poprzemysłowe i nowo wyznaczone) pod działalność gospodarczą oraz nowe tereny pod budownictwo mieszkaniowe, m.in. poprzez przeprowadzenie procedury scaleń i podziału gruntów i uzbrojenie terenów.

Od 2005 r. zauważalne jest przyspieszenie procesów rozwojowych. Istotne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym Jaworzna (nowe inwestycje, zmiany sposobu użytkowania - m.in. Gminna Strefa Aktywności Gospodarczej w węźle Jeleń, inwestycje na terenie po szybie Kościuszko w śródmieściu) objęły łącznie powierzchnię ponad 100 ha. Przyrost sumarycznej powierzchni terenów zurbanizowanych był jednak stosunkowo niewielki (około 1%, w woj. śląskim - ponad 8%) ze względu na koncentrację działań na procesach rekultywacji terenów zdegradowanych i ponownym zagospodarowaniu terenów przemysłowych. W strukturze terenów zurbanizowanych zmniejszył się udział powierzchni terenów przemysłowych i produkcyjno - usługowych (do 14%, nie licząc terenów eksploatacji powierzchniowej) oraz terenów niezagospodarowanych, które utraciły swoje pierwotne funkcje (do 10% pow. terenów zurbanizowanych). Istotnie wzrosła powierzchnia terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej (o 13 punktów procentowych), w czym dominujący udział miała zabudowa jednorodzinna, choć zwiększyła się również powierzchnia terenów zabudowy wielorodzinnej (w ostatnich latach ponownie zaczęło się rozwijać budownictwo wielorodzinne, realizowane w głównej mierze przez TBS, w formie niewielkich zespołów budynków o wysokości 2 – 4 kondygnacji, dobrze wpisujących się w otoczenie).

Tab. A.1. Ważniejsze inwestycje zrealizowane lub realizowane na podstawie programów i projektów wynikających ze Strategii zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju Jaworzna 2001-2020 i 2007-2020

Nazwa programu / projektu	Opis programu / inwestycji
Inwestycje związane z rozwojem układu komunikacyjnego	
Miasto Twarzą do Autostrady	Cel: poprawa powiązania komunikacyjnego z autostradą A4 oraz drogą S1, poprawa płynności przejazdu przez miasto i odciążenie dróg w centrum miasta z ruchu tranzytowego. W ramach programu zrealizowano: - budowę Trasy Śródmiejskiej (4,6 km) od ul. Krakowskiej do ul. Grunwaldzkiej (obwodnica centrum), - budowę Drogi Przemysłowej (2,7 km) od ul. Orłąt Lwowskich do ul. Wojska Polskiego, - modernizację ul. Grunwaldzkiej, wprowadzenie dwóch przesiadkowych kompleksów przystanków komunikacji publicznej.
Droga Współpracy Regionalnej	W ramach projektu zrealizowano połączenie węzła „Jeleń” autostrady A4 z Drogą Krajową 79, w celu umożliwienia zagospodarowania terenów inwestycyjnych wokół węzła (3,5 km).
Obwodnica Północna	Zrealizowany został odcinek od ul. Krakowskiej do ul. Obrońców Poczty Gdańskiej. W przygotowaniu jest kolejny etap inwestycji od ul. Obrońców Poczty Gdańskiej do ul. Chełmońskiego.
Ulica Jaworznicka	Zrealizowana została budowa nowego śladu ul. Jaworznickiej omijającego kamieniołom Sodowa Góra w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.
Inwestycje związane z uzbrojeniem terenów rozwojowych	
Węzeł Jeleński	W ramach programu przygotowano w rejonie węzła „Jeleń” tereny inwestycyjne o powierzchni 24 ha w ramach Gminnej Strefy Aktywności Gospodarczej. Program został w całości zrealizowany.
Gospodarcza Brama Śląska	Celem programu jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego i stworzenie nowych miejsc pracy, a także rozwój technologiczny i innowacyjny oraz restrukturyzacja i dywersyfikacja działalności gospodarczej. Program realizowany jest przez Jaworzno jako lidera w partnerstwie z Będzinem, Czeladzią i Sosnowcem. W ramach programu zrealizowano uzbrojenie terenu byłej kopalni „Kościuszko” (ponad 12 ha), natomiast w trakcie realizacji jest uzbrojenie terenów niezagospodarowanych lub poprzemysłowych w trzech obszarach obejmujących łącznie (75 ha): Strefa Piłsudski, Strefa Przemysłowa oraz Strefa Jan Kanty.
Jaworznicki Park Przemysłowo - Technologiczny	Celem programu jest stworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej w Jaworznie poprzez wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, jak i pozyskanie inwestorów zewnętrznych. JPP obejmuje teren po zlikwidowanej kopalni KWK „Jan Kanty”, tereny Zakładów Chemicznych Organika-Azot S.A. oraz tereny Miasta Jaworzno – łącznie ponad 120 ha. Program został zakończony, a w jego ramach Miasto Jaworzno współfinansowało uzbrojenie terenów oraz budowę zaplecza administracyjnego w terenach przeznaczonych do zainwestowania.

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Nazwa programu / projektu	Opis programu / inwestycji
Inwestycje związane z rewitalizacją	
Rynek Od.Nowa	W ramach programu zbudowano nową siedzibę Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz zrealizowano kompleksową reorganizację funkcjonalną przestrzeni publicznej historycznego rynku (m.in. ograniczenie ruchu kołowego) i modernizację zagospodarowania.
Park Północny	Cel programu: Rewitalizacja zdegradowanych obszarów byłej cementowni „Szczakowa” i przyzakładowego osiedla w Pieczyskach - ożywienie społeczne, gospodarcze, zwiększenie potencjału turystycznego i rozwój mieszkalnictwa. Dotychczas w jego ramach zrealizowano m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - boisko Orlik, - remont budynku wielorodzinnego przy ul. Solskiego - powstały 24 mieszkania; zbudowano 40 nowych, przystępnych cenowo mieszkań; docelowo będzie 5 budynków o 200 mieszkaniach, - Park Miejski "Gródek" o powierzchni ponad 8 ha, na terenie kamieniołomu byłego zakładu górniczego cementowni Szczakowa.
Inwestycje związane z rekreacją, wypoczynkiem	
Geosfera	Cel programu: budowa ośrodka edukacji ekologicznej na terenie byłego kamieniołomu w Sodowej Górze.
Program rozwoju infrastruktury turystycznej	Cel programu: rozwój infrastruktury okoturystycznej wspierającej aktywne formy turystyki. Do planowanych zadań należą: <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja terenów rekreacyjnych: Park Lotników Polskich, Zalew Sosina, - budowa szlaków i ścieżek rowerowych, - modernizacja obiektów rekreacyjnych, - budowa placów zabaw. Program jest na etapie projektowym.
Zielone Jaworzno	Cel projektu: stworzenie nowych terenów zieleni urządzonej (parków, skwerów, zieleńców). W ramach projektu realizowany jest park „Jaworzniczkie Planty” na terenie byłego szybu „Kościeszko”.
Pozostałe inwestycje	
Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego Miasta Jaworzna	Cel programu: uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewniach rzek: Biała Przemsza i Przemsza: rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej i deszczowej [230 km], sieci wodociągowej, modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Dąb oraz budowa stacji uzdatniania wody Piaskownia.
Budownictwo mieszkaniowe	Zrealizowano budowę mieszkań komunalnych na os. Gagarina (32 mieszkania, w planie 64) oraz budowę TBS (230 mieszkań).

źródło: opracowanie własne BRR, na podst. materiałów Urzędu Miejskiego w Jaworznie

2. STRUKTURA PRZESTRZENNA

2.1. Stan ukształtowania struktury przestrzennej Jaworzna

2.1.1. Miasto powstało z połączenia kilku jednostek osadniczych, pierwotnie związanych z górnictwem i hutnictwem lub o genezie wiejskiej. Struktura przestrzenna organizmu miejskiego Jaworzna, pomimo tego, iż kształtowała się w nawiązaniu do lokalizacji zakładów górniczych i przemysłowych, jest dość regularna: z wyraźnie wyodrębniającym się, centralnie usytuowanym obszarem śródmieścia o owalnym kształcie i satelitarne położonymi osiedlami, które pierwotnie stanowiły samodzielne jednostki osadnicze (Szczakowa, Pieczyska, Góra Piasku, Dobra, Długoszyn, Chropaczówka, Niedzieliska, Dąbrowa Narodowa, Łubowiec, Bory, Jeleń, Byczyna, Cezarówka, Koźmin, Jeziorki, Wilkoszyn, Ciężkowice), połączonymi promienistym układem dróg. W strukturze przestrzennej miasta zaznacza się główne pasmo rozwojowe – od Niedzielisk po Bory – ze Śródmieściem i Osiedlem Stałym, kształtujące się wzdłuż drogi krajowej nr 79, stanowiącej historyczny szlak wiodący z Mysłowic do Chrzanowa, będący zarazem osią kompozycyjną Śródmieścia (ciąg ulic Orląt Lwowskich – Katowicka – Grunwaldzka – Krakowska).

Według kryteriów identyfikacji obszarów miejskich przyjętych wspólnie przez Eurostat i OECD (zwarty obszar o gęstości zaludnienia przekraczającej 1500 osób/km²), właściwym miastem jest obszar śródmieścia Jaworzna (obejmujący, oprócz centrum, osiedla: Pańska Góra, Podwale, Warpie, Leopold-Gigant, Podłęże, Pechnik, Pszczelnik, T. Kościeszki, Górnicze, Stara Huta, Rogatka i kształtujące się dopiero osiedla w rejonie ul. Kołłątaja, Chełmońskiego) wraz z Osiedlem Stałym. Pozostałe osiedla mają charakter podmiejski; wyjątkiem jest Szczakowa, której zabudowa w centralnej części jest bardziej intensywna, obejmując osiedla wielorodzinne i zwartą zabudowę mieszkaniowo-usługową przy ulicy Jagiellońskiej. Całe Jaworzno wchodzi w skład funkcjonalnego obszaru miejskiego tworzonego przez Aglomerację Górnośląską i jej obszar metropolitarny.

2.1.2. Śródmieście Jaworzna, skupiające 46% ludności miasta (a wraz z Osiedlem Stałym – blisko 58% ludności), ma charakter wielofunkcyjny – obejmuje zróżnicowane zespoły zabudowy mieszkaniowej, wielorodzinnej i jednorodzinnej, uformowane w różnym czasie, w głównej mierze od końca XIX w. do lat 90. XX w., zabudowę usługową (w tym usługi o znaczeniu ogólnomiejskim, o funkcji centrotwórczej), a także tereny zabudowy produkcyjnej.

Główny element Śródmieścia stanowi historyczne centrum, z najstarszą zabudową ukształtowaną w rejonie rozwidlenia dróg prowadzących do Szczakowej, Ciężkowic i Jelenia, związaną z wiejskim etapem rozwoju Jaworzna - z charakterystycznym rynkiem o trójkątnym kształcie, otoczonym zwartą, niską zabudową mieszkaniowo-usługową. Pierzeje ulic na południe i zachód od rynku tworzy zabudowa jednorodzinna wolnostojąca, występująca z kolei w kierunku północnym i zachodnim w formie regularnych, prostopadłościennych kwartałów.

W strukturze przestrzennej Śródmieścia wyróżniają się osiedla zabudowy wielorodzinnej – z lat 50. i 60. (osiedle Tadeusza Kościuszki - Górnice), o czytelnym układzie, umiarkowanej intensywności i wysokości zabudowy z dużym udziałem terenów zieleni oraz z lat 70. i 80. XX w. o intensywnej zabudowie (osiedla Podwale, Gigant, Leopold, Podłęże), w części sąsiadujące lub przenikające się z zabudową jednorodziną.

Istotny wpływ na kształtowanie się struktury Śródmieścia wywierać będzie Drogowa Trasa Śródmiejska, która przejęła funkcję drogi krajowej nr 79, odciążając ciąg ulic Grunwaldzka – Krakowska w obrębie Śródmieścia z ruchu tranzytowego i umożliwiając obniżenie ich klasy funkcjonalnej. Powinno to sprzyjać korzystnym przekształceniom zabudowy wzdłuż tych ulic, takim jak zastępowanie zdekapitalizowanych, często jednokondygnacyjnych budynków mieszkalnych oraz terenów o funkcji przemysłowej zabudową dostosowaną do charakteru śródmieścia – intensywniejszą, z większym udziałem funkcji usługowych.

W bezpośrednim sąsiedztwie śródmieścia (2,5 - 3 km od centrum miasta) usytuowane są jednostki, stanowiące dawniej odrębne przestrzenie dzielnic robotnicze, w znacznym stopniu zintegrowane pod względem funkcjonalno-przestrzennym ze Śródmieściem, czemu sprzyja przekształcenie dawnych barier przestrzennych (terenów przemysłowych, zdegradowanych, kolejowych) w elementy integrujące strukturę przestrzenną (drogi o znaczeniu lokalnym, tereny zieleni):

- Niedzieliska, z osiedlem zabudowy wielorodzinnej Cegielniana,
- Azotka-Sobieski (obejmuje tereny zakładu głównego kopalni Sobieski i podlegających restrukturyzacji zakładów Organika-Azot, dwa osiedla zabudowy wielorodzinnej oraz zespół zabudowy jednorodzinnej kształtującej się wokół ul. W. Roździeńskiego),
- Bory (dzielnica o funkcji głównie mieszkaniowej, z udziałem małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych).

Osiedla podmiejskie - Szczakowa, Pieczyska, Góra Piasku, Długoszyn, Chropaczówka, Dąbrowa Narodowa, Łubowiec, Jeleń, Byczyna, Cezarówka, Koźmin, Jeziorki, Wilkoszyn, Dobra, Ciężkowice położone są w odległości 5-6 km od centrum miasta.

Szczakowa i Osiedle Stałe to jedyne jednostki osadnicze poza Śródmieściem, w których zabudowa ma charakter miejski - z dominującym udziałem zabudowy wielorodzinnej oraz ukształtowanymi lokalnymi ośrodkami usługowymi. Centralna część Szczakowej, stanowiącej dawniej samodzielne miasto, cechuje się występowaniem bardziej intensywnej i wielofunkcyjnej zabudowy z osiedlami wielorodzinnymi (zabudowa wielokopytowa) i zwartą zabudową mieszkaniowo – usługową przy ul. Jagiellońskiej (z usługami w parterach budynków).

Zabudowa wielorodzinna w formie niewielkich osiedli występuje jeszcze w Łubowcu i w Pieczyskach, natomiast pozostałe jednostki osadnicze mają charakter typowych osiedli podmiejskich złożonych z zabudowy jednorodzinnej, z niewielkimi enklawami działalności gospodarczej. W częściach centralnych najstarszych jednostek (Byczyna, Ciężkowice, Szczakowa - wieś) zachowały się wiejskie układy osadnicze z charakterystyczną jednokondygnacyjną zabudową o dwuspadowych dachach usytuowaną szczytami do drogi, na wąskich działkach.

Sieć osadniczą miasta uzupełniają mniejsze jednostki i osady położone pomiędzy Śródmieściem a głównymi osiedlami (m.in. Wilkoszyn, Dobra, Chropaczówka) lub na terenach przygranicznych (m.in. Koźmin, Dąb, Biały Brzeg i Wysoki Brzeg). W strukturze przestrzennej zaznaczają się izolowane zespoły zabudowy przemysłowej (Elektrownia Jaworzno II i III, kopalnia piasku „Szczakowa”), produkcyjno – usługowej (tereny inwestycyjne w Jeleniu w rejonie węzła autostrady A4) i technicznej (stacja elektroenergetyczna w Byczynie, oczyszczalnia ścieków „Dąb”).

W studium dla potrzeb analitycznych przyjęto podział Jaworzna na jednostki przestrzenne, kierując się głównie funkcjonującym już w mieście, zwyczajowo przyjętym podziałem na dzielnice/osiedla oraz przebiegiem podziałów statystycznych i geodezyjnych. Wydzielono 10 głównych jednostek strukturalnych (oznaczenia literowe A-J), w ramach których wyróżniono 38 jednostek referencyjnych (oznaczenia liczbowe 1-38); ich granice ilustruje ► *Rys. A6: "Podział miasta na jednostki strukturalne i referencyjne"*

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Tab. A.2. Główne funkcje jednostek struktury urbanistycznej

Jednostki strukturalne		jednostki referencyjne		pow. (ha)	ludn. na 1 km ²	wiodące funkcje jednostki
A	Śródmieście	1	Kościuszki	84,0	7458	Mieszkaniowa, usługowa
		2	Sportowa	25,1	1490	Mieszkaniowa, obszar do ukształtowania
		3	Centrum	27,0	2196	Usługowa, mieszkaniowa
		4	Pańska Góra	25,9	5324	Mieszkaniowa, usługowa
		5	Kołałataja	95,4	2915	Mieszkaniowa
		6	Chełmońskiego	83,6	1207	Mieszkaniowa, ochrony zdrowia (szpital)
		7	Warpie	181,5	659	Mieszkaniowa, rolnicza
		8	Podwale	61,9	14869	Mieszkaniowa o wysokiej intensywności, usługowa
		9	Pechnik	24,7	1130	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, usługowa
		10	Leopold - Gigant	41,2	11163	Mieszkaniowa o wysokiej intensywności
		11	Podłęże	93,2	11295	Mieszkaniowa o wysokiej intensywności
		12	Pszczelnik	150,8	2273	Mieszkaniowa o niskiej intensywności
		13	Stara Huta	110,4	1367	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, obszary do ukształtowania
		14	Piłsudski	74,5	0	Obszar do ukształtowania
		15	Victoria	37,4	0	Przemysłowo - usługowa, sportowa
H	Bory	16	Bory	497,1	497	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
		17	Azotka - Sobieski	197,6	482	Przemysłowo - usługowa, mieszkaniowa
I	Jeleń	18	Jeleń	1299,6	360	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza, kształtująca się funkcja produkcyjno - usługowa
		19	Jeleń - Dąb	365,9	115	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
G	Byczyna	20	Byczyna	1226,1	330	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
		21	Cesarówka Dolna	236,5	206	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
F	Wilkoszyn Jeziorki, Cesarówka Górna, Koźmin	22	Wilkoszyn Jeziorki, Cesarówka Górna, Koźmin	1001,9	207	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
E	Ciężkowice	23	Ciężkowice	1837,8	279	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
		24	Sosina	1821,4	0	Przyrodnicza, rekreacyjna (w tym obszary do ukształtowania)
D	Szczakowa - Pieczyska	25	Pieczyska	305,4	442	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rekreacyjna (w tym obszary do ukształtowania), przyrodnicza
		26	Szczakowa	223,2	2121	Mieszkaniowa o niskiej i wysokiej intensywności, produkcyjna
		27	Szczakowa - Kolej - Lasy	638,2	31	Leśna i rekreacyjna, tereny kolejowe
		28	Góra Piasku - Dobra	732,7	320	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
C	Długoszyn	29	Długoszyn - Chropaczówka	525,9	481	Mieszkaniowa o niskiej intensywności, rolnicza, przyrodnicza
		30	Niedzieliska	85,3	2676	Mieszkaniowa o niskiej intensywności
		31	Jan Kanty	40,0	0	Usługowa, obszar do ukształtowania
B	Dąbrowa Narodowa - Osiedle Stałe	32	Dąbrowa - Lasy	593,4	0	Przyrodnicza, leśna i rolna
		33	Os. Stałe Płn.	58,6	18381	Mieszkaniowa o wysokiej intensywności
		34	Os. Stałe Płd.	58,7	831	Produkcyjno-usługowa, mieszkaniowa
		35	Dąbrowa Narodowa	275,5	938	Mieszkaniowa o niskiej intensywności
		36	Łubowiec	113,6	2152	Mieszkaniowa o niskiej intensywności
J	Tereny przemysłowe - zachód	37	Tereny przemysłowe - zachód	1603,3	44	Przemysłowa (Elektrownia Jaworzno), produkcyjno-usługowa, leśna
		38	Wysoki Brzeg	335,1	29	Przyrodnicza, przemysłowo-usługowa

źródło: opracowanie własne BRR; stan: grudzień 2013

2.1.3. **Struktura funkcjonalno-przestrzenna.** Obszary zurbanizowane zajmują ok. 4600 ha (30% powierzchni Jaworzna). Uwzględniając dodatkowo tereny rolne i leśne przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które również według niektórych klasyfikacji również zalicza się do obszarów zurbanizowanych, obejmują ok. 37% powierzchni miasta (5575 ha).

W strukturze istniejących obszarów zurbanizowanych największy udział mają obszary mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe (ogółem - ok. 52%, w tym - obszary zabudowy jednorodzinnej - 37%, obszary zabudowy wielorodzinnej - ok. 7%). Obszary o funkcji gospodarczej zajmują ok. 23%; dodatkowo, istotny odsetek powierzchni terenów zurbanizowanych stanowią tereny kolei (6%).

Pomimo znacznego udziału terenów rolnych w strukturze użytkowania terenów, znaczenie funkcji rolniczej jest niewielkie. Połowa arealu gruntów rolnych jest nieużytkowana lub użytkowana bardzo ekstensywnie, stopniowo ulegając naturalnej sukcesji zbiorowisk leśnych. Wg Narodowego Spisu Powszechnego 2011 rolnictwo było głównym źródłem utrzymania dla zaledwie 43 mieszkańców, tak więc stopień urbanizacji społeczno-gospodarczej Jaworzna jest znacznie większy niż stopień urbanizacji przestrzennej.

Do istotnych funkcji przestrzeni Jaworzna należy funkcja przyrodnicza. Obszary lasów i zadrzewień zajmują łącznie ok. 40% powierzchni Jaworzna (ok. 60% powierzchni w obrębie obszarów niezurbanizowanych), a niespełna 1% - tereny wód. Również część terenów rolnych ma znaczenie przyrodnicze, stanowiąc siedlisko chronionych i rzadkich roślin i zwierząt. Obszary pełniące istotne funkcje przyrodnicze koncentrują się na wschód od Szczakowej, Góry Piasku, Chropaczówki, Niedzielisk, Śródmieścia i ulicy Krakowskiej oraz obejmują doliny Białej Przemszy i Przemszy - w sumie ok. 6% powierzchni miasta Jaworzna, tworząc wraz z ośrodkami sportowo - rekreacyjnymi (Ośrodek Wypoczynkowo - Rekreacyjny „Sosina”, Ośrodek Nurkowy „Gródek”) rodzaj zielonego pierścienia, oddzielającego Śródmieście od pozostałych dzielnic miasta..

→ *Rys. A7: "Struktura funkcjonalno-przestrzenna"*

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Jaworzna ulega wielokierunkowym przekształceniom. Obszarami o utrwalonej funkcji i strukturze są przede wszystkim osiedla zabudowy wielorodzinnej, centralne części jednostek osadniczych oraz tereny przemysłu górniczo - energetycznego i infrastruktury technicznej, obejmujące odpowiednio - 45% (ok. 1300 ha) powierzchni obszarów o dominującej funkcji mieszkaniowej, 50% (ok. 61 ha) powierzchni obszarów o dominującej funkcji usługowej oraz ok. 75% (495 ha) obszarów o funkcji gospodarczej i technicznej (nie wliczając 160 ha terenów powierzchniowej eksploatacji piasków podsadzkowych, których funkcja znajduje się w fazie schyłkowej).

Największą dynamiką zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej odznaczają się obszary o funkcjach gospodarczych. Spośród obszarów produkcyjno-usługowych, ok. 65 ha (ponad 20% łącznej powierzchni obszarów o tej funkcji) znajduje się w fazie przekształceń (często w kierunku funkcji usługowych lub nawet mieszkaniowej), a na ponad 30% powierzchni - w fazie kształtowania się. Generalnie ujmując, następuje ograniczenie aktywności i potencjału przemysłu w północnej części miasta (Szczakowa), utwalenie i wzmocnienie pasma przemysłowego obejmującego tereny zakładów górniczych i energetycznych koncernu Tauron oraz restrukturyzowanych zakładów chemicznych Organika-Azot, przekształcenie funkcji terenów zlikwidowanych zakładów przemysłowych w obrębie głównego pasma rozwojowego w kierunku usług oraz kształtowanie nowych stref aktywności gospodarczej na południu miasta, wzdłuż Drogi Współpracy Regionalnej i w pobliżu węzła "Jeleń" z autostradą A4. Procesy te prowadzą do poprawy przestrzennej segregacji funkcji potencjalnie konfliktowych i redukcji uciążliwości wynikających z sąsiedztwa funkcji gospodarczych z zabudową mieszkaniową. Następują także zmiany jakościowe w strukturze terenów gospodarczych, polegające na dostosowaniu do wymagań ochrony środowiska. Obecnie na terenie Jaworzna nie ma już zakładów stwarzających zagrożenie poważnej awarii przemysłowej.

W strukturze obszarów o wiodącej funkcji mieszkaniowej najbardziej dynamiczne zmiany (tworzenie się nowych zespołów zabudowy jedno- i wielorodzinnej) zachodzą w Śródmieściu. W dzielnicach podmiejskich następuje stopniowy rozwój zabudowy jednorodzinnej w ramach terenów wyznaczonych w miejscowych planach; nieco większą dynamikę obserwuje się w terenach poddanych procesowi scalenia i ponownego podziału działek. Nie obserwuje się dotychczas na większą skalę niekorzystnych zjawisk polegających na nadmiernej intensyfikacji i zagęszczaniu zabudowy w nowo realizowanych zespołach, kosztem pogorszenia jakości środowiska zamieszkania, zwłaszcza drastycznego zmniejszenia powierzchni terenów zieleni.

Ogółem w skali miasta, 42% powierzchni terenów mieszkaniowych znajduje się w fazie kształtowania układów przestrzennych lub posiada znaczne rezerwy wolnych terenów, a 13% to obszary o funkcji w fazie inicjalnej - określonej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, o minimalnym stopniu ukształtowania układów komunikacyjnych i wypełnienia zabudową.

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Tab. A.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta

funkcje obszarów	ogółem			w tym obszary o funkcji kształtującej się			
	pow. [ha]	% pow. miasta	% pow. obsz. zurban.	pow. [ha]	% pow. miasta	% pow. obsz. zurban.	% pow. "ogółem"
obszary zabudowy mieszkaniowej	2009,1	13,3	43,6	981,7	6,5	21,4	48,9
obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	196,7	1,3	4,3	9,8	0,1	0,2	5,0
obszary zabudowy mieszkaniowej niskointensywnej	131,3	0,9	2,8	65,3	0,4	1,4	49,7
obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	1566,1	10,3	34,0	906,6	6,0	19,8	57,9
obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej	112,5	0,8	2,4				
obszary garaży	2,5	0,0	0,1				
obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej	393,0	2,5	8,5	223,2	1,5	4,9	56,8
obszary zabudowy wielorodzinnej i usług ogólnomiejskich	46,7	0,3	1,0				
obszary zabudowy niskointensywnej mieszkaniowo-usługowej	310,6	2,0	6,7	223,2	1,5	4,9	71,9
obszary zabudowy usługowo - mieszkaniowej	35,7	0,2	0,8				
obszary usługowe	243,6	1,7	5,3	61,4	0,4	1,3	25,2
obszary zabudowy śródmiejskiej	24,8	0,2	0,5	9,2	0,1	0,2	37,1
obszary centrów handlowych o pow. sprzedaży > 2000 m ²	7,3	0,1	0,2				
obszary zabudowy usługowej	90,6	0,6	2,0	52,2	0,3	1,1	57,6
obszary usług społecznych i zieleni urządzonej	120,9	0,8	2,6				
obszary przemysłowe i produkcyjno-usługowe	810,8	5,3	17,6	89,3	0,6	1,9	11,0
obszary produkcyjno-usługowo-handlowe	293,0	1,9	6,4	89,3	0,6	1,9	30,5
obszary przemysłowe i wytwarzania energii	273,2	1,8	5,9				
obszary eksploatacji górniczej	160,3	1,1	3,5				
obszary infrastruktury technicznej	84,3	0,6	1,8				
obszary zieleni rekreacyjnej	224,5	1,4	4,9	44,1	0,3	1,0	19,6
obszary parków i skwerów	141,1	0,9	3,1	44,1	0,3	1,0	31,3
obszary ogrodów działkowych	83,4	0,5	1,8				
obszary cmentarzy	34,3	0,2	0,7				
obszary kolei	276,1	1,8	6,0				
obszary podstawowego układu drogowego	385,7	2,5	8,5				
obszary o funkcji nieukształtowanej	226,0	1,5	4,9				
RAZEM OBSZARY ZURBANIZOWANE	4603,1	30,4	100,0	1399,7	9,3	30,5	
	pow. [ha]	% pow. miasta	% pow. obsz. niezurb.	pow. [ha]	% pow. miasta	% pow. obsz. niezurb.	% pow. "ogółem"
obszary leśne	6056,7	39,9	57,2	300,2	2,0	2,8	5,0
obszary rolne	3214,6	21,1	30,4				
obszary rolne użytkowane	1605,9	10,6	15,2				
obszary rolne o wygasającej funkcji	1245,2	8,2	11,8				
obszary rolne i nieużytki przeznaczone na cele nierolnicze, w tym	363,5	2,5	3,4				
- na cele zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	11,6	0,1	0,1				
- na cele zabudowy mieszkaniowej niskointensywnej	252,6	1,7	2,4				
- na cele zabudowy niskointensywnej mieszkaniowo-usługowej	99,3	0,7	0,9				
obszary zieleni o znaczeniu ekologicznym	900,8	5,9	8,5				
obszary wód	66,6	0,4	0,6				
obszary nieużytkowane	349,1	2,3	3,3				
obszary nieużytków	110,9	0,7	1,0				
obszary zieleni nieurządzonej	238,2	1,6	2,2				
RAZEM OBSZARY NIEZURBANIZOWANE	10587,8	69,6	100,0	300,2	2,0	2,8	

źródło: opracowanie własne BRR

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Tab. A.4. Stan ukształtowania struktury przestrzennej obszarów zurbanizowanych wg jednostek strukturalnych

jednostka	stan ukształtowania struktury przestrzennej										razem obszary zurbanizowane 1/	
	ukształtowana		kształtująca się		planowana		w trakcie przekształceń		nieukształtowana			
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
A - Śródmieście	482	52	215	23	106	11	28	3	95	10	926	83
B - Dąbrowa Narodowa - Osiedle Stałe	325	62	102	20	56	11	28	5	12	2	523	48
C - Długoszyń	115	47	111	46	15	6	0	0	3	1	244	37
D - Szczakowa - Pieczyska	410	66	107	17	34	6	30	5	40	6	621	33
E - Ciężkowice	363	65	156	28	39	7	0	0	0	0	559	15
F - Wilkoszyń Jeziorki, Cezarówka Górna, Koźmin	35	21	118	71	14	9	0	0	0	0	167	17
G - Byczyna	124	32	177	46	87	22	0	0	0	0	388	27
H - Bory	121	38	173	54	4	1	4	1	19	6	321	46
I - Jeleń	201	52	160	41	28	7	0	0	0	0	389	23
J - Tereny przemysłowe - zachód	317	76	39	9	0	0	2	0	58	14	416	21
MIASTO RAZEM	2494	55	1359	30	383	8	91	2	226	5	4553	0

1/ powierzchnia obszarów zurbanizowanych i ich udział w powierzchni ogólnej jednostki strukturalnej / miasta;

obszary zurbanizowane - obszary o funkcjach innych niż: leśne, rolne, obszary zieleni o znaczeniu ekologicznym, obszary wód, nieużytki, zgodnie z mapą "Struktura funkcjonalno-przestrzenna"

źródło: opracowanie własne BRR

Zmiany w strukturze przestrzennej zachodzą również w obszarach niezurbanizowanych; najbardziej rozległe dotyczą wygasania funkcji rolniczej na rozdrobnionych pod względem własnościowym terenach rolnych otaczających zabudowę Jelenia, Byczyny, wschodniej części Śródmieścia, Ciężkowic, Góry Piasku i Szczakowej. Na terenach tych szybko następuje sukcesja drzewostanów leśnych, co z jednej strony świadczy o wysokiej zdolności środowiska do samoregulacji, z drugiej - tworzy perspektywę istotnych zmian w krajobrazie miasta oraz w strukturze przyrodniczej. Ekstensywnie użytkowane tereny rolne są często siedliskiem cennych gatunków i zbiorowisk roślinnych, które będą zanikać w przypadku wkraczania lasu. Powstaje zatem problem podtrzymania rolniczej funkcji na terenach, na których wytworzyły się wartościowe siedliska, istotne dla bioróżnorodności.

2.1.4. **Ośrodki usługowe. Sieć handlowa.** Stan rozwoju sieci handlowej oraz usług wyższego rzędu ma znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców oraz na pozycję Jaworzna w otoczeniu regionalnym (na atrakcyjność miasta jako miejsca zamieszkania, jako miejsca lokalizacji działalności gospodarczych o profilu usługowym oraz jako miejsca korzystania z usług przez mieszkańców innych gmin). Jaworzno cechuje się słabym rozwojem usług o randze ponadlokalnej (szkoły wyższe, siedziby administracji, jednostek gospodarczych) a nawet ogólnomiejskiej (kino, teatr), co wiąże się z przemysłową genezą miasta oraz po części jest pozostałością kryzysu gospodarczego z końca ubiegłego wieku. Również położenie miasta na skraju aglomeracji górnośląskiej i w niedalekiej odległości od Krakowa, gdzie mieszkańcy Jaworzna korzystają z usług wyższego rzędu nie sprzyjało dotychczas ich rozwojowi na miejscu.

Sieć handlowa Jaworzna była do niedawna słabo rozwinięta (w relacji do liczby mieszkańców), podobnie jak struktura ośrodków handlowo-usługowych. W sieci handlowej nie istnieją dotychczas obiekty o ponadlokalnym zasięgu oddziaływania. W strukturze ośrodków handlowo-usługowych wyróżnić można:

- ośrodek centralny, o randze ogólnomiejskiej,
- ośrodki lokalne: o randze dzielnicowej - w Szczakowej i na Osiedlu Stałym oraz o randze podstawowej - w pozostałych dzielnicach i osiedlach wchodzących w skład Śródmieścia.

Istotny wpływ na jakość środowiska zamieszkania wywiera struktura przestrzenna i rodzajowa sieci handlowej i usług dla ludności. Funkcje te występują w Jaworznie na poziomie usług podstawowych najczęściej w rozproszeniu lub w postaci niewielkich jedynie skupisk. Za optymalny uważa się natomiast układ, w którym sieć handlowa tworzy skupiska usytuowane w centralnych miejscach struktury urbanistycznej, będących zarazem środkiem ciężkości zaludnienia lub rejonem intensywnego ruchu pieszego, ponieważ zapewnia on nie tylko najlepszą dostępność handlu, ale sprzyja utrzymywaniu się mniej rentownych usług dla ludności, a także vitalności przestrzeni publicznych. Współcześnie funkcję tradycyjnych ośrodków rangi dzielnicowej przejmują obiekty wielkopowierzchniowe - supermarkety i hipermarkety, a funkcję ośrodków o randze ogólnomiejskiej - galerie handlowo-usługowe. Oprócz zalet, jakie dla klientów stanowi wygoda korzystania z takich obiektów, zjawisko to może mieć strony ujemne,

których wpływ na funkcjonowanie miasta uzależniony jest m.in. od lokalizacji obiektów w strukturze przestrzennej. Generalnie, obiekty wielkopowierzchniowe sytuowane w miejscach centralnych struktury urbanistycznej lub w bezpośrednim sąsiedztwie tradycyjnych ośrodków mogą spełniać rolę pozytywną, ponieważ nie powoduje to odpływu klientów i daje szansę przetrwania usługom, które nie mogą sobie pozwolić na najem powierzchni w nowoczesnych obiektach, a których dostępność ma istotne znaczenia dla zaspokojenia potrzeb ludności. Lokalizacja tych samych obiektów poza miejscami centralnymi struktury urbanistycznej (na granicach dzielnic, na obrzeżach osiedli lub miasta) może przyczyniać do zubożenia oferty handlowo-usługowej w tradycyjnych ośrodkach i w konsekwencji do wzrostu cen usług.

Główny ośrodek handlowo-usługowy zlokalizowany w centrum Jaworzna skupia obiekty administracji i usług publicznych o znaczeniu ogólnomiejskim oraz sklepy i usługi komercyjne w pierzejach handlowo-usługowych wzdłuż ulicy Grunwaldzkiej, Rynku oraz łączących je ulic Mickiewicza i Sienkiewicza. Centrum dysponuje niewielkim potencjałem jak na miasto tej wielkości (ok. 200 sklepów i punktów handlowych, o łącznej powierzchni sprzedażowej 11,2 tys. m², co stanowi zaledwie 20% powierzchni handlowej miasta (w miastach o dobrze wykształconym ośrodku centralnym udział ten sięga 40%). Wśród sklepów tworzących ośrodek centralny nie ma ani jednego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², funkcjonuje natomiast niewielkie targowisko wzdłuż pieszego ciągu - ul. Sienkiewicza.

Poza centrum, w strukturze Śródmieścia większe skupiska handlu i usług występują:

- wzdłuż ulic Grunwaldzkiej i Krakowskiej (hala targowa CH Manhattan na Pechniku, ciąg handlowy w parterach Osiedla Leopold oraz targowisko i supermarket po przeciwnej stronie ulicy Grunwaldzkiej),
- w formie ciągu handlowego i dwóch obiektów wielkopowierzchniowych - hipermarketu i dyskontu przy ul. Matejki.

W śródmieściu następuje ewolucja sieci handlowej - wzrasta liczba obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m², zlokalizowanych w miejscach łatwo dostępnych samochodem (głównie wzdłuż ciągu ul. Grunwaldzkiej i Krakowskiej). Obecnie istnieje hipermarket i 12 supermarketów, planowane są kolejne obiekty. Ogółem, powierzchnia sprzedażowa sklepów w śródmieściu wynosi ok. 30 tys. m². Potencjał i zróżnicowanie oferty centrum miasta ulegnie dalszemu wzmocnieniu po wybudowaniu w bezpośrednim sąsiedztwie, na terenie byłej kopalni Kościuszko, galerii handlowo-usługowej z kinem, którego obecnie brakuje na terenie Jaworzna. Procesy te przyczynią się do wzrostu ponadlokalnego oddziaływania funkcji handlowej Jaworzna.

Oprócz ośrodka centralnego, ośrodek handlowy o ogólnomiejskim zasięgu oddziaływania kształtuje się na terenie byłej kopalni Jan Kanty, gdzie dotychczas istniały obiekty handlu hurtowego, a w ostatnim czasie powstał dyskont spożywczy oraz wielkopowierzchniowe magazyny remontowo-budowlane. Zważywszy dostępne rezerwy terenu oraz powiązania komunikacyjne, może on przybrać charakter wyspecjalizowany (z dominującym udziałem sklepów o sprofilowanej ofercie artykułów przemysłowych) lub wielofunkcyjny. Ewolucja w kierunku ośrodka wielofunkcyjnego nie jest uzasadniona z uwagi na położenie obszaru w strukturze przestrzennej miasta (pomiędzy dzielnicami) oraz znaczną powierzchnię - jego nadmierny rozwój mógłby spowodować osłabienie znaczenia centrum Jaworzna, podczas gdy wskazane jest dalsze jego wzmocnienie - ze względu na potrzebę wzbogacenia oferty usług istotnych dla jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności i vitalności przestrzeni publicznych.

Ośrodki rangi dzielnicowej istnieją w Szczakowej i na Osiedlu Stałym, ukształtowane w formie ciągów handlowych, które uzupełniają dyskonty spożywcze, a na Osiedlu Stałym - również niewielkie targowisko oraz położony na obrzeżu hipermarket.

W pozostałych dzielnicach podstawowe usługi społeczne (szkoły, przedszkola, kościoły, ośrodki kultury, zdrowia) występują najczęściej w rozproszeniu, co przy niskiej gęstości zaludnienia i liczbie mieszkańców (nie przekraczającej 5 tys. osób) nie sprzyja również koncentracji funkcji handlowo-usługowych w jednym punkcie dzielnicy - funkcje te występują w rozproszeniu lub w postaci niewielkich skupisk, głównie wzdłuż ważniejszych ulic i przystanków komunikacyjnych. Lokalne ośrodki handlowo-usługowe mają charakter podstawowy, co ma związek z niewielkim zaludnieniem jednostek satelitarnych i dobrą dostępnością śródmieścia. Nie wytworzyły się też przestrzenie publiczne.

→ *Rys. A8: "Elementy sieci handlowej miasta"*

3. STAN UŻYTKOWANIA TERENU

W strukturze użytkowania gruntów Jaworzna zdecydowanie dominują tereny rolne i leśne, które obejmują łącznie 10,8 tys. ha, co stanowi ok. 71% ogólnej powierzchni miasta. Ponad połowę powierzchni tych terenów stanowią lasy i zadrzewienia, obejmujące łącznie 6,5 tys. ha. W strukturze terenów rolnych, które zajmują łącznie ok. 27% powierzchni miasta, ok. 35% to trwałe użytki zielone.

W strukturze terenów zurbanizowanych dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zajmują one 1,2 tys. ha i stanowią 26% powierzchni terenów zurbanizowanych (7,5% powierzchni miasta). Łączna powierzchnia terenów mieszkaniowych w Jaworznie (w zabudowie jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej) sięga 1,3 tys. ha i stanowi 30% powierzchni terenów zurbanizowanych.

Stan użytkowania terenów w ujęciu szczegółowym (uwzględniającym sposób użytkowania poszczególnych nieruchomości lub ich wydzielonych części) jest bardzo zróżnicowany w przekroju jednostek strukturalnych (por. Tab. A.7). Uwypukla się zwłaszcza odrębność:

- Śródmieścia, w którym tereny należące do rodzajów zainwestowania o charakterze miejskim: zabudowa wielorodzinna, usługowo-mieszkaniowa, tereny usług i handlu, zieleni osiedlowej, parkowej i innej urządzonej oraz ogrodów działkowych zajmują, wraz z terenami dróg i garaży, blisko 42% powierzchni (średnio w mieście - 10%, natomiast w innych jednostkach - od ok. 4% (w jednostce F: Wilkoszyn - Jeziorki - Cezarówka Górna - Koźmin i E - Ciężkowice do) ok. 17% - w jednostce B - Dąbrowa Narodowa - Osiedle Stałe;
- jednostek Tereny Przemysłowe Zachód, Bory oraz Szczakowa - Pieczyska, w których koncentruje się zagospodarowanie przemysłowe i infrastruktura techniczna - udział terenów związanych z wymienionymi funkcjami ponad dwukrotnie przewyższa tam przeciętny wskaźnik dla miasta, który wynosi niespełna 6%;
- Ciężkowic (wraz z Sosiną), wyróżniających się wyjątkowo wysokim udziałem (63%) lasów i wód.

→ *Rys. A9: "Struktura użytkowania terenu"*

Jaworzno posiada istotne zasoby terenów niezagospodarowanych, w tym mieszczące się w obrębie obszarów zurbanizowanych (blisko 500 ha, ponad 11% powierzchni obszarów zurbanizowanych). 75% tych terenów figuruje jeszcze jako grunty rolne w ewidencji gruntów, a w istocie nie spełnia już funkcji rolniczej. Dalsze 7% powierzchni obszarów zurbanizowanych (ok. 300 ha) to nieużytki, lub tereny zagospodarowane ekstensywnie i wymagające przekształceń, w tym rekultywacji (np. poprzemysłowe).

Tereny niezagospodarowane można podzielić na trzy typy zależnie od stopnia przygotowania do zainwestowania:

- A. grunty o parametrach typowych działek budowlanych pod zabudowę jednorodziną lub usługową, posiadające dostęp do drogi publicznej,
- B. grunty wymagające regulacji (wąskie działki trudne do zagospodarowania, wymagające podziału, wydzielenia dojazdu),
- C. części działek rolnych (pasmowych rozłogów) położone na zapleczu zabudowy usytuowanej wzdłuż ulic, pozbawione dojazdu.

Łączna powierzchnia tych terenów wynosi ok. 1150 ha (nie licząc gruntów pod drogami i przeznaczonych pod wydzielenie dróg); w 97% objęte są obowiązującymi miejscowymi planami (pozostała powierzchnia to wolne działki w strukturze osiedli nie posiadających miejscowego planu, dla których można uzyskać decyzję o warunkach zabudowy). Bilans terenów niezagospodarowanych według wyróżnionych wyżej typów przedstawia tabela A.5:

Tab. A.5. **Powierzchnia i chłonność terenów niezagospodarowanych (stan istniejący)**

typ terenu	zabudowa mieszkaniowa				usługi, produkcja	
	powierzchnia terenów [ha]	liczba działek	zabudowa jednorodzinna - szacunkowa liczba mieszkań	zabudowa wielorodzinna - szacunkowa liczba mieszkań	powierzchnia [ha]	szacunkowa liczba miejsc pracy
A. wolne działki budowlane	289	2300	2300	2000	235	8100
B. grunty wymagające regulacji	460		4550	1100	112	3300
C. części działek rolnych	58		600			
RAZEM	807		7450	3100	347	11400

źródło: opracowanie własne BRR

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Największe są zasoby niezagospodarowanych terenów możliwych do wykorzystania pod zabudowę jednorodziną lub mieszkaniowo-usługową o niskiej intensywności: obejmują one, oprócz 2300 działek o parametrach działek budowlanych, tereny pozwalające zrealizować ok. 7500 mieszkań - przy założeniu utrzymania dotychczasowej, niskiej intensywności zagospodarowania i stosunkowo dużych działek. Zasoby gruntów pod zabudowę jednorodziną trzeba ocenić jako więcej niż wystarczające (obecna liczba zagospodarowanych działek w zabudowie jednorodzinnej wynosi ok. 12 tys.; przy utrzymaniu tempa przyrostu mieszkań w budownictwie jednorodzinnym z ostatnich lat ich zagospodarowanie zajęłoby ok. 60 lat).

Grunty możliwe do wykorzystania pod zabudowę wielorodzinną obejmują ok. 37 ha i pozwalają na realizację ok. 3000 mieszkań (co stanowi rezerwę na ok. 10-20 lat, zależnie od dynamiki budownictwa wielorodzinnego), jednakże blisko tej powierzchni połowa mieści się na terenach byłej cementowni w Pieczyskach - będących prywatną własnością, wymagających daleko idących przekształceń i oddalonych od Śródmieścia.

Tereny o przeznaczeniu usługowym i przemysłowym teoretycznie pozwalają na stworzenie ponad 11 tys. miejsc pracy (przy założeniu wskaźnika pracujących 30 osób / 1 ha w terenach produkcyjnych oraz 40 osób / 1 ha w terenach usługowych). Położenie wolnych terenów, stosunkowo niskie ceny nieruchomości w Jaworznie oraz konkurencja miast dysponujących wolnymi gruntami w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (które przyciągają inwestorów tworzących dużo miejsc pracy) nie pozwala zakładać tak optymistycznych efektów zagospodarowania istniejących rezerw terenów inwestycyjnych - rzeczywista liczba zatrudnionych może okazać się nawet kilkukrotnie niższa.

Największe zasoby terenów rozwojowych znajdują w Śródmieściu (200 ha), w jednostce Tereny Przemysłowe - Zachód i w Byczynie (po ok. 150 ha) oraz w Jeleniu i w Szczakowej - Pieczyskach (120 -130 ha). Trzeba zauważyć, że rozkład przestrzenny wolnych terenów pod zabudowę mieszkaniową jest diametralnie odmienny od rozkładu przestrzennego dotychczas ukształtowanej struktury przestrzennej miasta: w Śródmieściu, które skupia obecnie blisko połowę mieszkańców Jaworzna, znajduje się zaledwie 18% terenów budowlanych. Zagospodarowanie istniejących rezerw może więc doprowadzić do rozproszenia zabudowy i wzrostu kosztów funkcjonowania miasta (większa długość infrastruktury przypadająca na jednostkę mieszkaniową). Z drugiej strony, w Śródmieściu znajdują się relatywnie duże powierzchnie terenów przeznaczonych pod mało efektywne funkcje przemysłowe. Wskazana jest zmiana tych relacji - intensyfikacja funkcji mieszkaniowej i usługowej w Śródmieściu.

➔ Rys. A10: "Możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego (chłonność terenów)

Tab. A.6. Zasoby terenów rozwojowych wg jednostek strukturalnych (stan istniejący)

jednostka		pow. ha	według przeznaczenia 1/			według typu terenów 2/			
			MW	MJ/MU	U/PU	A		B	C
			pow. ha	pow. ha	pow. ha	pow. ha	liczba działek	pow. ha	pow. ha
A	Śródmieście	200	22	120	58	109	469	91	
B	Dąbrowa Narodowa - Osiedle Stałe	81		70	11	26	227	55	
C	Długoszyn	58	1	38	20	34	155	24	
D	Szczakowa - Pieczyska	128	16	74	38	69	183	56	3
E	Ciężkowice	103		102	1	46	375	53	3
F	Wilkoszyn Jeziorki, Cezarówka Górna, Koźmin	68		68		22	124	23	23
G	Byczyna	154		133	20	60	409	86	7
H	Bory	92		77	15	38	222	48	7
I	Jeleń	123		79	44	55	250	54	14
J	Tereny przemysłowe - zachód	147		7	140	65	76	82	1
MIASTO RAZEM		1154	39	768	347	524	2490	572	58

Objaśnienia:

źródło: opracowanie własne BRR

1/ tereny rozwojowe według przeznaczenia:

MW - tereny pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną

MJ/MU - tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną lub mieszkaniowo-usługową o niskiej intensywności

U/PU - tereny pod funkcje usługowe, produkcyjno-usługowe, przemysłowe

2/ tereny rozwojowe według typu:

A - grunty o parametrach typowych działek budowlanych

B - grunty wymagające regulacji

C - części działek rolnych

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Tab. A.7. Bilans użytkowania terenów

jednostka strukturalna	struktura użytkowania terenu - powierzchnia w ha (objaśnienia symboli rodzajów użytkowania - pod tabelą)																								
	ogółem	MW	MN	MR	UM	UH	U	KG	KP	ZO	ZP	ZU	ZD	ZC	PUH	IT	KD	KK	BP	N	R	RZ	ZL	LZ	W
JAWORZNO	15189,4	156,5	1138,1	11,0	47,8	32,2	168,2	18,3	7,4	43,3	41,9	163,2	80,1	30,5	494,2	86,7	762,8	314,3	489,6	304,6	2661,3	1484,0	5960,0	610,6	83,4
A	1116,6	102,0	199,9	3,7	14,8	19,0	67,5	10,5	5,9	22,4	17,7	17,1	32,2	2,9	35,7	7,7	163,9	2,6	152,2	68,9	106,2	6,0	3,4	45,5	0,0
B	1099,8	29,3	118,6	0,0	6,6	7,4	24,4	6,1	0,4	12,7	8,7	7,7	26,6	5,9	81,6	1,9	58,1	36,0	41,3	27,0	80,8	59,9	432,8	26,0	0,1
C	651,2	3,4	92,5	0,3	4,8	0,2	21,7	0,3	0,4	0,8	0,9	1,1	10,4	2,5	11,0	0,3	36,0	26,9	49,6	26,3	130,7	121,0	80,4	46,0	0,9
D	1899,5	15,8	115,6	0,0	6,7	0,9	19,8	0,9	0,7	4,6	11,1	38,5	10,9	3,8	34,8	15,2	88,1	191,9	54,0	63,0	411,0	123,8	542,0	134,6	9,2
E	3659,2	0,0	185,9	1,4	5,3	1,0	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	79,3	0,0	1,9	3,4	0,2	58,1	22,6	33,3	7,1	486,0	402,8	2263,3	54,0	47,4
F	1001,9	0,0	74,2	1,8	2,1	0,3	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	10,3	0,0	0,0	32,7	0,0	7,6	11,9	444,2	84,2	310,7	15,4	0,9
G	1462,6	1,0	133,1	3,1	3,0	0,6	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	1,6	5,6	9,8	110,2	0,0	31,9	8,3	348,6	219,9	500,9	72,1	4,7
H	694,7	3,3	86,4	0,6	1,5	0,3	8,1	0,2	0,0	0,0	2,6	0,7	0,0	0,0	76,6	0,8	48,6	7,1	22,8	37,2	226,8	63,6	59,5	49,8	0,1
I	1665,5	0,0	121,7	0,0	2,8	0,6	5,0	0,0	0,0	0,0	0,9	9,8	0,0	1,6	33,1	13,9	92,6	0,0	16,1	13,9	423,3	273,5	557,1	82,2	12,7
J	1938,4	1,7	10,2	0,1	0,2	1,9	9,0	0,3	0,0	2,8	0,0	6,1	0,0	0,0	212,4	36,9	74,5	27,2	80,8	41,0	3,7	129,3	1209,9	85,0	7,4
jednostka strukturalna	struktura użytkowania terenu - udział procentowy w powierzchni ogółem																								
ogółem	MW	MN	MR	UM	UH	U	KG	KP	ZO	ZP	ZU	ZD	ZC	PUH	IT	KD	KK	BP	N	R	RZ	ZL	LZ	W	
JAWORZNO	100,0	1,0	7,5	0,1	0,3	0,2	1,1	0,1	0,0	0,3	0,3	1,1	0,5	0,2	3,3	0,6	5,0	2,1	3,2	2,0	17,5	9,8	39,2	4,0	0,5
A	100,0	9,1	17,9	0,3	1,3	1,7	6,0	0,9	0,5	2,0	1,6	1,5	2,9	0,3	3,2	0,7	14,7	0,2	13,6	6,2	9,5	0,5	0,3	4,1	0,0
B	100,0	2,7	10,8	0,0	0,6	0,7	2,2	0,6	0,0	1,2	0,8	0,7	2,4	0,5	7,4	0,2	5,3	3,3	3,8	2,5	7,3	5,4	39,4	2,4	0,0
C	100,0	0,5	14,2	0,0	0,7	0,0	3,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	1,6	0,4	1,7	0,0	5,5	4,1	7,6	4,0	20,1	18,6	12,3	7,1	0,1
D	100,0	0,8	6,1	0,0	0,4	0,0	1,0	0,0	0,0	0,2	0,6	2,0	0,6	0,2	1,8	0,8	4,6	10,1	2,8	3,3	21,6	6,5	28,5	7,1	0,5
E	100,0	0,0	5,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	0,1	0,1	0,0	1,6	0,6	0,9	0,2	13,3	11,0	61,9	1,5	1,3
F	100,0	0,0	7,4	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	3,3	0,0	0,8	1,2	44,3	8,4	31,0	1,5	0,1
G	100,0	0,1	9,1	0,2	0,2	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,4	0,7	7,5	0,0	2,2	0,6	23,8	15,0	34,2	4,9	0,3
H	100,0	0,5	12,4	0,1	0,2	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,0	0,0	11,0	0,1	7,0	1,0	3,3	5,4	32,6	9,2	8,6	7,2	0,0
I	100,0	0,0	7,3	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	0,0	0,1	2,0	0,8	5,6	0,0	1,0	0,8	25,4	16,4	33,4	4,9	0,8
J	100,0	0,1	0,5	0,0	0,0	0,1	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,0	11,0	1,9	3,8	1,4	4,2	2,1	0,2	6,7	62,4	4,4	0,4

Objaśnienia symboli w kolumnie "jednostka strukturalna":

A - Śródmieście, B - Dąbrowa Narodowa - Osiedle Stałe, C - Długoszyń, D - Szczakowa - Pieczyska, E - Ciężkowice, F - Wilkoszyn Jeziorki, Cezarówka Górna, Koźmin, G - Buczyna, H - Bory, I - Jeleń, J - Tereny Przemysłowe - Zachód (patrz Rys. 6)

Objaśnienia symboli rodzajów użytkowania terenu: MW - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, MN - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, MR - zabudowa zagrodowa, UM - zabudowa mieszkaniowo-usługowa, UH - handel detaliczny, KG - garaże, KP - parkingi, U - usługi, ZO - zielen osiedlowa, ZP - parki i skwery, ZU - tereny sportowe i inne tereny zieleni urządzonej, ZD - rodzinne ogrody działkowe, ZC - cmentarze, PUH - produkcja, usługi produkcyjne, bazy, hurtownie, IT - infrastruktura techniczna, KD - drogi, KK - koleje, BP - wolne działki i tereny niezagospodarowane, N - nieużytki, R - tereny rolne: grunty orne, RZ - tereny rolne: użytki zielone, ZL - lasy, LZ - zadrzewienia, W - wody

źródło: opracowanie własne BRR

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Tab. A.8. Charakterystyka terenów zabudowanych ^{1/} według jednostek referencyjnych

Nr jedn.	nazwa jednostki	powierzchnia jednostki (ha)		wskaźnik powierzchni zabudowy		średnia wysokość zabudowy (kondygn.)	średni wskaźnik intensywności zabudowy	średnia pow. działki budowlanej w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej (m ²)
		ogółem	w tym terenów zabudowanych	min – max	średni			
1	Kościuszki	84	34	0,07 – 0,64	0,20	3	0,35	740
2	Sportowa	25	10	0,12 – 0,41	0,20	2	0,30	1020
3	Centrum	27	16	0,18 – 0,92	0,37	1,5	0,53	420
4	Pańska Góra	26	17	0,07 – 0,60	0,20	2	0,32	670
5	Kołałataja	95	28	0,06 – 0,38	0,12	2	0,20	780
6	Chełmońskiego	84	31	0,05 - 0,65	0,15	1,5	0,23	810
7	Warpie	181	28	0,05 – 0,70	0,17	2	0,28	760
8	Podwale	62	40	0,08 – 0,58	0,21	2	0,31	550
9	Pechnik	25	12	0,04 – 0,47	0,17	1,5	0,25	730
10	Leopold - Gigant	41	19	0,11 – 0,29	0,17	3	0,29	650
11	Podłęże	93	43	0,06 – 0,53	0,17	4	0,28	690
12	Pszczelnik	151	77	0,04 – 0,60	0,15	1,5	0,22	850
13	Stara Huta	110	43	0,04 – 0,65	0,17	1,5	0,25	700
15	Victoria	37	18	0,06 – 0,46	0,14	1	0,20	-
16	Bory	497	80	0,05 – 0,69	0,13	1,5	0,20	920
17	Azotka - Sobieski	198	85	0,05 – 0,43	0,10	1,5	0,13	1050
18	Jeleń	1300	140	0,03 – 0,65	0,17	1,5	0,25	770
19	Jeleń - Dąb	366	23	0,05 – 0,39	0,10	1,5	0,16	1270
20	Byczyna	1226	125	0,04 – 0,66	0,15	1,5	0,21	880
21	Cezarówka Dolna	237	23	0,03 – 0,42	0,09	1,5	0,14	1360
22	Wilkoszyn Jeziorki, Cezarówka Górna, Koźmin	1002	73	0,04 – 0,54	0,11	1,5	0,17	1150
23	Ciężkowice	1838	187	0,04 – 0,60	0,12	1,5	0,17	1160
25	Pieczyska	305	38	0,05 – 0,48	0,15	1,5	0,22	880
26	Szczakowa	223	74	0,04 – 0,84	0,17	2	0,28	760
28	Góra Piasku - Dobra	733	62	0,03 – 0,61	0,16	1,5	0,24	820
29	Długoszyn - Chropaczówka	526	80	0,03 – 0,65	0,13	1,5	0,19	930
30	Niedzieliska	85	33	0,04 – 0,45	0,18	1,5	0,26	710
31	Jan Kanty	40	4	0,06 – 0,32	0,12	2	0,22	-
33	Os. Stałe Płn.	59	35	0,09 – 0,41	0,21	4	0,37	560
34	Os. Stałe Płd.	59	28	0,17 – 0,21	0,18	3	0,33	390
35	Dąbrowa Narodowa	276	98	0,03 – 0,55	0,12	1,5	0,18	1040
36	Łubowiec	114	45	0,04 – 0,56	0,13	2	0,22	940
37	Tereny przemysłowe - zachód	1603	181	0,05 – 0,28	0,09	1,5	0,15	1370
38	Wysoki Brzeg	335	29	0,04 – 0,21	0,07	1,5	0,10	1920

1/ tereny zabudowane - tereny zaliczone do rodzajów użytkowania:

źródło: opracowanie własne BRR

MW, MN, MR, UM, U, UH (zabudowa mieszkaniowa i usługowa), PUH (tereny przemysłowe i produkcyjno - usługowe) oraz KG - tereny garaży i IT (tereny infrastruktury technicznej).

W tabeli nie uwzględniono jednostek, w których brak jest większych obszarów zabudowanych: 14 - Piłsudski, 24 - Sosina, 27 - Szczakowa-Kolej-Lasy, 32 - Dąbrowa-Lasy. Granice jednostek referencyjnych - patrz Rys. 6.

4. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW

4.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące dotychczas Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Jaworzno zostało uchwalone uchwałą nr XLIV/520/2005 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 30 sierpnia 2005 r. Przyjęte studium zmieniano w kolejnych latach uchwałami:

- Uchwała nr XXI/258/2008 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28.04.2008 r. - zmiana obejmowała 8 obszarów o łącznej powierzchni ok. 1 550 ha,
- Uchwała nr XLI/566/2010 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 25 lutego 2010 r. - zmiana obejmowała 1 obszar o powierzchni ok. 725 ha,
- Uchwała nr VII/83/2011 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28 kwietnia 2011 r. - zmiana obejmowała 6 obszarów o łącznej powierzchni ok. 850 ha,
- Uchwała nr XXI/265/2012 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 31 maja 2012 r. - zmiana obejmowała 2 obszary o łącznej powierzchni ok. 185 ha.

Łączny obszar objęty zmianami studium objął około 3 tys. ha (stan na grudzień 2013 r.).

4.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Wśród miast należących do GZM, według danych GUS za 2012 r., Jaworzno jest drugim miastem po Gliwicach posiadającym największą powierzchnię objętą planami miejscowymi – 9 300 ha. Według tych samych danych, 61% powierzchni Jaworzna pokrytej jest planami miejscowymi. Jest to wartość przekraczająca średnią dla GZM wynoszącą 50% i stawia Jaworzno na 6. miejscu pośród miast tworzących GZM. Jednocześnie 47% powierzchni miasta pozostaje objęta planami sporządzonymi na podstawie nieobowiązującej już ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. Wartość ta przewyższa średnią w GZM – 33%.

Tab. A.9. Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w miastach GZM w 2012 r.

Miasto	miejscowe plany ogółem		miejscowe plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.	
	powierzchnia objęta planami [ha]	udział [%]	powierzchnia objęta planami [ha]	udział [%]
GZM Silesia	60 285	49,5	40 446	33,2
Bytom	1 917	27,6	1 428	20,6
Piekary Śląskie	3 594	89,9	3 544	88,6
Gliwice	12 230	91,4	9 875	73,8
Zabrze	2 629	32,7	661	8,2
Chorzów	3 360	100,0	241	7,3
Katowice	3 409	20,7	2 041	12,4
Mysłowice	1 613	24,6	17	0,3
Ruda Śląska	7 768	99,9	7 768	99,9
Siemianowice Śląskie	2 550	100,0	195	7,7
Świętochłowice	517	38,8	314	23,6
Dąbrowa Górnicza	7 069	37,5	4 456	23,6
Jaworzno	9 291	60,9	7 126	46,7
Sosnowiec	3 206	35,2	2 171	23,8
Tychy	1 132	13,8	609	7,4

źródło: opracowanie własne BRR

W Jaworznie obowiązują 43 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one większość obszarów zainwestowanych w mieście. Łączna powierzchnia terenów objętych planami to 9413 ha, co stanowi niemal 62% ogólnej powierzchni miasta. Dwanaście z obowiązujących planów jest częściowo uchylonych przez ustalenia planów uchwalonych w późniejszym czasie.

Część A: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

III. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów

Plany uchwalone na podstawie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. obejmują 7443 ha powierzchni, a planami sporządzonymi na podstawie nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. objętych jest 2023 ha. Większość powierzchni objętej tymi planami stanowi plan terenu górniczego Jaworzno – ZGE „Sobieski” Jaworzno III. Ustalenia części planów sporządzonych w obszarze planu ZGE „Sobieski” obowiązują równorzędnie z ustaleniami tego planu – taka możliwość dopuszczona była w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. Sytuacja ta dotyczy obszaru o łącznej powierzchni 53 ha w większości objętego planami MPZP Kołątaja – zachód i MPZP Kołątaja – wschód.

→ Rys. A11: "Obszary objęte miejscowymi planami"

Poza obszarami obowiązujących planów miejscowych pozostają tereny zieleni (głównie lasy) w północnej części miasta, w dzielnicach: Dąbrowa Narodowa, Długoszyn, Szczakowa, Ciężkowice. Większy obszar nieobjęty dotąd ustaleniami planów miejscowych występuje także w dzielnicach Jeleń (okolice węzła Jeleń) i Buczyna (teren autostrady i terenów zieleni położonych na południe od niej). Miejscowymi planami objęta została cała centralna część miasta i okalające ją tereny otwarte, a także tereny największych zakładów przemysłowych.

Wśród obszarów objętych planami miejscowymi 43% obszarów stanowią tereny przeznaczone pod zainwestowanie, 57% obszary zieleni i rolne. Największy udział w powierzchni terenów przeznaczonych pod zainwestowanie stanowią tereny mieszkaniowe - obejmują 2,2 tys. ha (23,5% terenów objętych ustaleniami planów).

Tab. A.10. Przeznaczenie terenów w miejscowych planach

Rodzaj przeznaczenia terenu	powierzchnia [ha]	udział w ogólnej powierzchni objętej planami [%]
Tereny mieszkaniowe	2205,0	23,5%
Tereny usługowe	359,7	3,8%
Tereny produkcyjno-usługowe	544,2	5,8%
Tereny produkcyjne	146,3	1,6%
Tereny infrastruktury technicznej	111,5	1,2%
Tereny dróg i obsługi komunikacyjnej	638,2	6,8%
Tereny kolejowe	30,8	0,3%
Tereny rolne	1979,0	21,1%
Tereny wód	28,0	0,3%
Tereny zieleni	3356,9	35,7%
TERENY OBJĘTE MPZP OGÓŁEM:	9399,6	100,0%

źródło: opracowanie własne BRR

Ze względu na duży stopień pokrycia miejscowymi planami, rozwój inwestycji w Jaworznie opiera się niemal wyłącznie na ustaleniach planów miejscowych. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Jaworznie jest niewielka i stale maleje. Według danych GUS, w 2012 roku wydano jedynie 28 decyzji o warunkach zabudowy. Liczba ta, w porównaniu z rokiem 2010, spadła o ponad połowę.

→ Rys. A12: "Przeznaczenie terenów w miejscowych planach"

IV. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO

Przez ład przestrzenny rozumie się takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne (art. 2 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony. Zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego określa się natomiast obowiązkowo w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wizerunek Jaworzna - po zlikwidowaniu najbardziej uciążliwych zakładów przemysłowych, zrealizowaniu obwodnicy Śródmieścia (uwolnienie centrum od głównego ruchu tranzytowego) oraz inwestycji podnoszących jakość głównych przestrzeni publicznych (ul. Grunwaldzka, Rynek i okoliczne uliczki, park Planty) – uległ radykalnej poprawie. Obecnie, w największym stopniu kształtuje go szybko zmieniające się centrum – prezentujące estetyczne miasto, o przyjaznej dla człowieka skali z przewagą zabudowy o umiarkowanej intensywności i wysokości, z dużą ilością zieleni, którego atrakcyjność i unikatowość zwiększa urozmaicona rzeźba terenu.

Na percepcję krajobrazu miasta korzystnie wpływa polityka utrzymywania zieleni osłonowej na stykach terenów produkcyjno-usługowych z terenami mieszkaniowymi oraz przekształcanie części dawnych terenów poprzemysłowych w tereny zieleni. Pomimo tego, że górnictwo, energetyka i przemysł pozostają podstawą gospodarki Jaworzna, zakłady te, dzięki oddaleniu od centrum miasta i osłonięciu lasami lub zielenią izolacyjną, nie dominują wizerunku Śródmieścia.

Proces zagospodarowania pustych terenów w tkance miejskiej Śródmieścia, pozostałych po likwidacji kopalń i elektrowni, jest zaawansowany – ulegają one wypełnieniu zabudową o funkcji handlowej i usługowej, co odpowiada przyjętemu w dotychczasowej polityce przestrzennej kierunkowi reurbanizacji i przyczynia się do integracji tkanki miejskiej. Szybki postęp tych zmian uzasadnia przyjęcie podobnego kierunku dla terenów hałdy Piłsudski – pod względem przestrzennym położonych w obrębie Śródmieścia, lecz dotychczas przeznaczonych na cele produkcyjno-usługowe. Wskazane jest też wzbogacenie struktury zagospodarowania tych terenów o funkcję mieszkaniową (w formie zabudowy wielomieszkaniowej). Wyznaczenie w ostatnich latach nowych terenów o znacznej powierzchni pod rozwój działalności gospodarczych pozwala na przyjęcie polityki porządkowania struktury przestrzennej – stopniowe usuwanie ze struktury osiedli mieszkaniowych terenów działalności gospodarczych, niekorzystnie wpływających na jakość środowiska zamieszkania.

Sylwetę centralnej części miasta w znacznej mierze buduje również zabudowa osiedli wielorodzinnych, stanowiących typowe blokowiska powstałe metodą przemysłową (osiedla Podwale, Leopold-Gigant, Podłęże), tworząca kontrasty funkcjonalne i przestrzenne, szczególnie niekorzystne w przypadku budynków wysokich (8 – 10 kondygnacji) zlokalizowanych na styku z zabudową niską, jednorodzinną.

W obrębie osiedli wielorodzinnych obserwuje się typowe problemy, ujemnie wpływające na ład przestrzenny, takie jak niedostatek miejsc do parkowania (których liczba często zwiększana jest kosztem terenów zieleni) i niski standard utrzymania przestrzeni publicznych, pogłębiany przez przypadki wandalizmu. Zespoły osiedli robotniczych, powstałe przy dawnych, obecnie zlikwidowanych, zakładach przemysłowych wymagają przekształceń przestrzennych i aktywizacji społeczno-gospodarczej (Szczakowa, Pieczyska).

Wspólną cechą starszych osiedli (jednostek osadniczych) są na ogół niskie parametry wewnętrznego układu dróg publicznych (często szerokość ulic i ich jezdnia jest mniejsza niż wymagana przez prawo) i wewnętrznych, brakuje chodników, nawierzchnie są w części wykonane z kostki brukowej lub są gruntowe – dotyczy to zwłaszcza osiedli Pszczelnik, Stara Huta, Pechnik, zespołów zabudowy pomiędzy osiedlami Gigant i Podwale. Lokalnie, m.in. w południowej części Pszczelnika i w zachodniej części Starej Huty, nieuregulowany, historyczny układ dróg ogranicza możliwości zagospodarowania, wskutek czego w obrębie tych osiedli pozostały niezabudowane tereny złożone z długich i wąskich działek porolnych. Podobne ograniczenia występują w północno-wschodniej części Śródmieścia, od Niedzielisk przez Warpie po Chrzastówkę i Równą Górkę – w części zostały one zlikwidowane poprzez przeprowadzenie scalenia i podziału działek (na wschód od szpitala, pomiędzy ul. Chelmońskiego a Obrońców Poczty Gdańskiej), w wyniku którego powstał regularny układ przestrzenny działek budowlanych, oparty na siatce ulic o prawidłowych parametrach.

W innych obszarach o niekorzystnym układzie działek ewidencyjnych uchwalone zostały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego regulujące zasady rozwoju układu drogowego i podziału na

działki budowlane; jednakże w starszych osiedlach nie mogą one zapewnić osiągnięcia normatywnych parametrów ulic ze względu na zlokalizowaną w pasach drogowych zabudowę. W obszarach, w których ulice nie mają parametrów wymaganych dla publicznych dróg dojazdowych wskazane jest ograniczenie intensyfikacji zabudowy oraz możliwości rozwoju usług generujących intensywny ruch samochodowy, o natężeniu znacznie wyższym od typowego dla zabudowy jednorodzinnej, z udziałem ruchu samochodów ciężarowych.

Bariery i konflikty funkcjonalno-przestrzenne. Przestrzeń Jaworzna cechuje się nagromadzeniem pasmowych układów infrastruktury, tworzących bariery przestrzenne o różnej sile oddziaływania. Do najsilniejszych należą autostrada A4 i droga ekspresowa S1 oraz wiązka linii kolejowych w Szczakowej, jednak ze względu na położenie na obrzeżach miasta, ich wpływ dotyczy przede wszystkim środowiska przyrodniczego.

Elektroenergetyczne linie przesyłowe otaczające śródmieście stanowią barierę rozwoju przestrzennego zabudowy, ale jednocześnie sprzyjają utrzymaniu dystansów przestrzennych pomiędzy śródmieściem a osiedlami satelitarnymi. Bariery przestrzenne w strukturze śródmieścia stanowi Droga Trasa Śródmiejska obudowana ekranami akustycznymi, jednakże jej realizacja nie spowodowała rozcięcia ukształtowanych jednostek funkcjonalno-przestrzennych - ponieważ została wybudowana w miejscu zlikwidowanych torów kolejowych i ma odpowiednio gęstą sieć powiązań z drogami niższej klasy.

W centralnej oraz północno-zachodniej części miasta (Śródmieście, Dąbrowa Narodowa, Łubowiec, Niedzieliska, a także Chropaczówka, Długoszyn, Góra Piasku, Bory) występują obszary, w których rozwój zabudowy wynikający z predyspozycji przestrzennych (dostępność infrastruktury, bliskość terenów już zagospodarowanych) oraz dotychczasowych ustaleń planistycznych natrafia na problem pogorszonych warunków geologiczno-inżynierskich związanych z pozostałościami historycznego górnictwa płytko pod powierzchnią terenu. Jest to uwarunkowanie spowalniające proces przywracania ładu przestrzennego w strukturze miasta poprzez rewitalizację terenów przemysłowych. W związku z zamierzeniami podjęcia ponownej eksploatacji złóż węgla kamiennego pozostałych po zlikwidowanej kopalni Jan Kanty istnieje zagrożenie powstania konfliktów funkcjonalno-przestrzennych o rozległej skali, w związku z tym, że od czasu likwidacji kopalni w dawnym terenie górniczym powstawały budynki bez zabezpieczeń przed szkodami górnictwem. Znaczna część pozostałych złóż zalega pod obszarami, które w przeszłości były już użytkowane górnictwem w formie płytkich wyrobisk. W obszarach tych nadal występują deformacje nieciągłe terenu, które w przypadku podjęcia ponownej eksploatacji niżej położonych zasobów węgla ulegną nasileniu, ograniczając przydatność do zabudowy terenów, które wcześniej zostały przeznaczone do zagospodarowania i w części zabudowane.

V. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

1. ZABYTKI NIERUCHOME I ICH OCHRONA

1.1. Gminna ewidencja zabytków

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium należy uwzględnić ochronę zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także ustalenia gminnego programu opieki nad zabytkami, jeśli został sporządzony (w Jaworznie nie sporządzono dotychczas takiego programu).

Gminna Ewidencja Zabytków Miasta Jaworzna, sporządzona w formie kart adresowych, została przyjęta Zarządzeniem Nr UA.0050.433.2012 Prezydenta Miasta Jaworzna z dnia 29 października 2012 r. Zgodnie z zarządzeniem, Gminna Ewidencja Zabytków powinna być uwzględniona w studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w gminnym programie opieki nad zabytkami, a także w strategii rozwoju gminy i w programach rewitalizacji.

Gminna Ewidencja Zabytków obejmuje:

- obiekty i tereny wpisane do rejestru zabytków (ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków) - wykazane w Tab. A.11;
- strefy - tereny ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków - wykazane w załączniku tabelarycznym Tab. Z1;
- zabytki archeologiczne ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków - wykazane w załączniku tabelarycznym Tab. Z2;
- zabytki nieruchome - obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków - wykazane w załączniku tabelarycznym Tab. Z3;
- zabytki nieruchome - pozostałe obiekty wyznaczone przez Gminę do ochrony - wykazane w załączniku tabelarycznym Tab. Z4.

Gminna Ewidencja Zabytków zawiera 294 pozycji, w tym - 151 dotyczących obiektów i terenów oraz stanowisk archeologicznych wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Oprócz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków są wpisane:

- założenie parkowo - willowe przy ul. Grunwaldzkiej 37 i 37a;
- 4 cmentarze (ciężkowicki [ul. Chełmońskiego], pechnicki [ul. Grunwaldzka], szczakowski [ul. Jaworowa] i żydowski [ul. Piłsudskiego]);
- 26 zabytków archeologicznych (stanowiska archeologiczne), z których większość (15) jest zlokalizowana w Ciężkowicach;
- oraz 117 obiektów nieruchomości (obejmujących przede wszystkim budynki mieszkalne, a także kościoły, budynki usługowe, związane z górnictwem i mieszkalno - usługowe, położone głównie przy ul. Grunwaldzkiej, Kolejarzy, Koszarowej i Mickiewicza, kolonię robotniczą przy ul. Zakole, oraz zabudowę przemysłową (dawna cementownia) i kolejową (nieczynne dworce kolejowe w centrum i Ciężkowicach).

Ponadto Prezydent Miasta, w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, wyznaczył do ochrony 143 obiekty, w tym zabudowę kolonii robotniczych przy ul. Azot, Energetyków i Olszewskiego oraz zabudowę przy Rynku Głównym. W ewidencji ujęto również 5 kapliczek, zlokalizowanych w Centrum, Dąbrowie Narodowej, Długoszynie, Koźminie i Szczakowej.

1.2. Formy ochrony zabytków

Część zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków podlega ochronie w formie wpisu do rejestru zabytków lub w formie ustaleń ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Brak jest zabytków uznanych za pomnik historii, nie utworzono również parku kulturowego w celu ochrony zabytków.

1.2.1. Obiekty i tereny wpisane do rejestru zabytków

W rejestrze zabytków figurują 3 obiekty i tereny: Góra Grodzisko oraz budynek dawnej Rzeźni przy ul. ks. Mrocza 143 wraz z otoczeniem i budynek kościoła parafialnego p.w. św. Elżbiety Węgierskiej przy ul. Sobieskiego 1 z najbliższym otoczeniem:

Tab. A.11. **Obiekty i tereny wpisane do rejestru zabytków – ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków**

Adres	obiekt i zakres ochrony	numer i data wpisu do rejestru	data powstania
Góra Grodzisko, rejon ul. Chrzanowskiej	Grodzisko kultury łużyckiej. leżące na południowy wschód od miasta na górze zwanej Grodzisko	C/840/68 z dnia 17.10.1968 r.	kultura łużycka
ul. Ks. Mrocza 143	budynek dawnej Rzeźni, wzniesiony w stylu neorenesansu o uproszczonych formach. Granice obejmują budynek wraz z otoczeniem	A/1415/90 z dnia 9.10.1990 r.	koniec XVIII w.
ul. Sobieskiego 1	Budynek kościoła parafialnego p.w. św. Elżbiety Węgierskiej, neogotycki oraz jego najbliższe otoczenie (w ramach murowanego ogrodzenia) wraz z drzewo-stanem i murowane ogrodzenie	A/218/07 z dnia 30.11.2007 r.	1898 - 1903

1.2.2. Zabytki chronione ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Jedną z form ochrony zabytków, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, są ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania odnoszące się do obiektów uznanych za zabytek.

Spośród obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (pomijając obiekty wpisane do rejestru zabytków i stanowiska archeologiczne), ochronie ustalonej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podlegają 123 obiekty, w tym 79 obiektów wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

1.3. Strefy ochrony konserwatorskiej

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego można ustalić, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tych obszarach zabytków.

W dotychczas sporządzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustalono 16 stref ochrony konserwatorskiej, o łącznej pow. około 55 ha:

Tab. A.12. **Strefy ochrony konserwatorskiej ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego**

Lp.	przedmiot ochrony	pow. ha
1	cmentarz rzymsko-katolicki, Byczyna, ul. Chryzantemowa	0,99
2	kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, Byczyna, ul. Kościelna	0,32
3	zespół zabudowy Śródmieścia (Centrum / Kościuszki)	14,49
4	kościół p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, Ciężkowice, ul. ks. Mrocza - Wyzwolenia	1,39
5	cmentarz rzymsko-katolicki, Ciężkowice, ul. Ludowa	0,86
6	rejon ul. Maksymiliana Kolbego i Al. Tysiąclecia, Osiedle Stałe	7,60
7	zespół osiedla przyzakładowego przy dawnej cementowni Szczakowa, Pieczyska	6,38
8	dawna restauracja Poczekana, ul. Sobieskiego, Pieczyska	1,00
9	zespół zabudowy przy ul. Chopina 94a, 96, Azotka - Sobieski	0,59
10	strefa Osiedla Podwale	2,52
11	cmentarz pechnicki, Podwale, ul. Grunwaldzka	2,73
12	zespół zabudowy przy ul. Chopina 95 i 97 oraz Młyńskiej 2 i 4, Stara Huta	0,88
13	zespół byłych koszar przy ul. Koszarowej, Szczakowa	3,92
14	zespół zabudowy przy ul. Kolejarzy, Jagiellońskiej i Parkowej, Szczakowa	8,89
15	zespół zabudowy mieszkaniowej przy ul. Szklarskiej, Szczakowa	2,18
16	kościół p.w. Matki Boskiej Anielskiej, Łubowiec, ul. Katowicka	0,60

2. ZABYTKI RUCHOME

Gminna ewidencja zabytków nie zawiera zabytków ruchomych - krzyży i kapliczek słupowych. Oprócz ujętych w ewidencji 5 kapliczek, w Jaworznie istnieje po kilkanaście innych kapliczek (18) oraz krzyży (16), zasługujących na ochronę.

Kapliczki, głównie przydrożne i pochodzące z XIX w. i początków XX w., są charakterystyczne dla północnej części miasta - skupiają się w Długoszynie i Dąbrowie Narodowej, a także w Szczakowej i Pieczyskach; krzyże, w przewadze drewniane, przydrożne - występują w większym rozproszeniu (głównie w Ciężkowicach i Niedzieliskach).

3. MIEJSCA PAMIĘCI

W Jaworznie znajduje się 49 miejsc pamięci wpisanych do Ewidencji grobów i cmentarzy wojennych oraz innych miejsc pamięci woj. śląskiego, prowadzonej przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Są to głównie znaki pamięci (pomniki, tablice, obeliski) upamiętniające zdarzenia lub postaci historyczne, a także cmentarz wojenny (na cmentarzu pechnickim) oraz mogiły zbiorowe i groby wojenne.

Zagadnienia ochrony miejsc pamięci reguluje ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych oraz ustawa z dnia 21 stycznia 1988 r. o Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Miejsca pamięci, a także inne obiekty lub założenia przestrzenne, niebędące zabytkami, mogą stanowić dobra kultury współczesnej, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Lokalizację obszarów i obiektów zabytkowych przedstawia

→ [Mapa: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego \(1:10000\)](#)

VI. STAN ŚRODOWISKA**1. POŁOŻENIE MIASTA W STRUKTURACH PRZYRODNICZYCH. KORYTARZE EKOLOGICZNE**

Jaworzno jest położone w obrębie kilku korytarzy ekologicznych, wyznaczonych w różnych koncepcjach kształtowania ich sieci, zapewniających powiązanie systemu przyrodniczego miasta z regionalnymi elementami struktury przyrodniczej (możliwość migracji gatunków i wymiany materiału genetycznego).

Korytarze ekologiczne, różne pod względem rangi i rodzaju (regionalne, krajowe i międzynarodowe oraz spójności obszarów chronionych, strukturalne [łączące duże struktury przyrodniczej], ornitologiczne, herpetologiczne i ichtiologiczne), zajmują łącznie na obszarze Jaworzna blisko 40 km² (26% pow. miasta).

Jaworzno leży poza obszarami węzłowymi i korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi w ramach koncepcji kształtowania krajowej sieci ekologicznej Econet - Polska. Korytarze ekologiczne o randze ponadlokalnej (regionalnej lub wyższej), przebiegają północnym i zachodnim obrzeżem miasta - dolinami Białej Przemszy i Przemszy oraz w jego wschodniej i południowo - wschodniej części, łącząc dolinę Białej Przemszy z Lasami Chrzanowskimi.

W obrębie miasta znajdują się fragmenty korytarzy spójności, zapewniających powiązanie pomiędzy obszarami chronionymi: międzynarodowy - Przemszy i krajowe: Biała Przemsza i Sztola (łączący się już poza granicą Jaworzna z korytarzem Biała Przemsza - Bory - Sławków) oraz Dobra - Wilkoszyn - Biała Przemsza. Do ostatniego z wymienionych korytarzy nawiązuje regionalny korytarz ekologiczny Lasy Jaworznickie (wyspa ekologiczna Wilkoszyn) - Lasy Chrzanowskie, wyznaczony w opracowaniu ekofizjograficznym do planu zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego (2003).

Korytarze ekologiczne spójności i strukturalne (Przemszy, Białej Przemszy i Sztola, Biała Przemsza - Dobra-Wilkoszyn, Lasy Jaworznickie - Lasy Chrzanowskie), wymagają utrzymania i wzmocnienia (działań zapobiegających utracie ich ciągłości i drożności).

Korytarz Lasy Jaworznińskie - Lasy Chrzanowskie, położony na obrzeżu Jaworzna i całej Aglomeracji Górnośląskiej, powinien stanowić element „zielonego systemu pierścieniowego” miasta i aglomeracji – w myśl ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, nakazujących tworzenie takich systemów wokół miejskich obszarów funkcjonalnych.

Ponadto, w różnych koncepcjach, zwłaszcza w koncepcji kształtowania korytarzy ekologicznych do planu zagospodarowania przestrzennego woj. śląskiego (2007), wyznaczono w obrębie Jaworzna regionalne korytarze, służące migracjom różnych gatunków - ornitologiczne (regionalny korytarz Dolina Przemszy z przystankiem Zbiornik Dzieckowice), herpetologiczne (dna dolin cieków), ichtiologiczne (Przemszy i Białej Przemszy z obszarem węzłowym Przemsza Dolna).

Sieć ponadlokalnych korytarzy ekologicznych uzupełniają i łączą korytarze ekologiczne o randze lokalnej, wewnątrzmiejskie.

→ *Rys. A13: "Elementy struktury przyrodniczej i powiązania z otoczeniem"*

2. WARUNKI GEOLOGICZNE I MORFOLOGIA TERENU**2.1. Warunki geologiczne i morfologia terenu**

Obszar Jaworzna, według podziałów fizycznogeograficznych i geomorfologicznych, znajduje się na Wyżynie Śląskiej - w obrębie Pagórów Jaworznickich i Wyżyny Katowickiej (według regionalizacji fizycznogeograficznej Kondrackiego) lub - w podziale na jednostki geomorfologiczne - w regionach Kotlina Mysłowicka (Niecka Wilkoszyńska [z doliną Łuźnika oraz Garbem Ciężkowickim i Jaworznickim], Zrębowe Pagóry Imielińskie, Rów Chrzanowski) i Kotlina Przemszy (Kotlina Biskupiego Boru).

Podłoże skalne obszaru Jaworzna, istotne z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego, stanowią utwory górnego karbonu, triasu, neogenu i czwartorzędu. Wychodnie powszechnie występujących utworów karbońskich znajdują się w Kotlinie Mysłowickiej (Szczotki, Dąbrowa Narodowa) oraz miejscami u podnóża zachodnich stoków wzniesień Niecki Wilkoszyńskiej, od Niedzielisk po Bory. Utwory triasu stanowią główny budulec wzniesień Garbu Ciężkowickiego i Jaworznickiego oraz Pagórów Imielińskich.

Przeważającą część powierzchni miasta pokrywają utwory czwartorzędowe, jednak ich rozmieszczenie nie jest równomierne (zwartą lub prawie zwartą pokrywą tworzą jedynie w obniżeniach Rowu Chrzanowskiego, Kotliny Biskupiego Boru i Kotliny Mysłowickiej oraz w centralnej części Niecki Wilkoszyńskiej, zaś w obrębie Garbu Ciężkowickiego i Jaworznickiego oraz Pagórów Imielińskich - wypełniają tylko obniżenia pomiędzy wychodniami skał starszego podłoża). Najmłodsze osady (mułki, piaski i ropy) występują w dnach współczesnych dolin Białej Przemszy, Koziego Brodu i Żabnika.

Jaworzno leży na zróżnicowanej wysokości - od 240 m n.p.m. w Kotlinie Mysłowickiej do 355 m n.p.m. na Garbie Ciężkowickim.

Kotlina Biskupiego Boru, Rów Chrzanowski i częściowo Kotlina Mysłowicka cechują się monotonna rzeźbą utworów czwartorzędowych, z niewielkimi nachyleniami terenu (poniżej 1%). W Kotlinie Mysłowickiej, przechodzącej łagodnym stokiem w dolinę Przemszy, występują w rejonie Szczotek i Dąbrowy Narodowej kopulaste wzniesienia, o wysokości względnej do kilkunastu metrów.

Kotlina Mysłowicka, a także Kotlina Biskupiego Boru odznaczają się występowaniem licznych i różnorodnych antropogenicznych elementów rzeźby (zagłębienia bezodpływowe, wyrobiska po eksploatacji surowców mineralnych, hałdy, osadniki, powierzchnie zrównane pod zabudowę, nasypy i wkopy).

Centralną, równinną część Niecki Wilkoszyńskiej (277 - 287 m n.p.m.), zamykają pasma wzniesień z wychodniami wapieni i dolomitów - Garbu Ciężkowickiego i Jaworznickiego. Na Garbie Ciężkowickim, z wzniesieniami o wysokości od 318 do 355 m n.p.m. (Gródek, Góra Wielkanoc, Góra Chrzanowska, Pasieka, Przygoń, Góry Luszowskie), nachylenia stoków wynoszą z reguły 5 - 10%, jedynie miejscami są większe (20 - 25%). Garb Jaworznicki tworzą spłaszczone kulminacje o wysokości od 310 do 346 m n.p.m. (Sodowa Góra, Góra Grodzisko, Góra Korzeniec, Góra Łazy), o łagodnie nachylonych stokach (do 8%, a jedynie sporadycznie 12 - 15%) i wysokościach względnych nieprzekraczających dwudziestu metrów, rozdzielone szerokimi, nieckowatymi dolinami.

Zrębowe Pagóry Imielińskie stanowią falistą wyżynę (280 - 314 m n.p.m.), rozdzieloną na granicy Jaworzna i Mysłowic doliną Przemszy, z rozległymi garbami o spłaszczonych kulminacjach i łagodnie nachylonych zboczach (Rudna Góra, Glinna Góra, Góra Koniówki, wzgórze w Borach). Stoki pagórów rozcinają niewielkie, lecz stosunkowo długie dolinki denudacyjne.

W wyższych partiach Garbów Jaworznickiego i Ciężkowickiego (w rejonie Byczyny, Cezarówki i Ciężkowic) oraz w obrębie Pagórów Imielińskich na wychodniach dolomitów i wapieni lokalnie rozwijał się kras (leje i kominy krasowe o średnicy najczęściej do 1,5 metra). Kopalne formy krasowe, potencjalnie istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, mogą występować miejscowo w obrębie utworów węglanowych (z wyjątkiem partii przykrytych grubą warstwą ropy triasu górnego), w tym także z cienką pokrywą przepuszczalnych utworów czwartorzędowych. Spotykane są najczęściej w górnych partiach wzniesień oraz w sąsiedztwie uskoków tektonicznych, jednak rozpoznanie występowania krasu na obszarze Jaworzna jest fragmentaryczne.

→ *Rys. A14: "Regionalizacja fizycznogeograficzna i geomorfologiczna"*

2.2. Warunki geologiczno - inżynierskie i gruntowo-wodne

Najmniej przydatne lub nieprzydatne do zabudowy są obszary z dominacją gruntów nienośnych - piaszczystych i piaszczysto - mułkowych oraz namulów i torfów w dnach dolin (charakteryzujących się dużą zmiennością litologiczną i płytkim zaleganiem zwierciadła wód gruntowych [0,5 - 2,0 m p.p.t. i płycej]), a także pokrywy luźnych piasków drobnoziarnistych o większej miąższości.

Średnią przydatnością do zabudowy cechują się utwory o dobrych parametrach geomechanicznych (zagęszczone piaski, żwiry lub pospółki), występujące na równinach sandrowych i na wyższych terasach dolin większych rzek, a jednocześnie odznaczające się płytko zalegającymi wodami gruntowymi (0-2 m p.p.t.) lub obecnością przewarstwień gruntów o zróżnicowanych właściwościach.

Płytkie zwierciadło wód gruntowych (centralna część Niecki Wilkoszyńskiej i jej północno - wschodnie przedpole, dno Kotliny Biskupiego Boru, południowe stoki Pagórów Imielińskich i południowo - zachodnie stoki Garbu Jaworznickiego, Rów Chrzanowski, dna dolin Przemszy, Białej Przemszy i Wąwolnicy oraz dolnej części doliny Koziego Brodu i górnej części doliny Byczynki, a także wyrobiska piaskowni) znacząco ogranicza lub wyklucza możliwość trwałego zainwestowania terenu. Zjawisko płytkiego zalegania wód gruntowych może się w przyszłości nasilać na niektórych terenach na skutek podnoszenia się poziomu tych wód - w wewnętrznej części Niecki Wilkoszyńskiej (w związku z zaprzestaniem odwadniania wyrobisk kopalni rud cynku i ołowiu „Trzebionka”), w dolinach w rejonie Cezarówki Dolnej, a także na bezodpływowych terenach przekształconych antropogenicznie (wyrobiska, niecki obniżeniowe).

Płytko występujące zwierciadło wód gruntowych ogranicza możliwość budowy piwnic w budynkach, a w przypadku wód czerpanych studniami gospodarskimi - także stosowanie przydomowych oczyszczalni z odprowadzeniem oczyszczonych ścieków do gruntu. Tereny z płytkim poziomem wód gruntowych wymagają odpowiedniej przepustowości kanalizacji deszczowej, w tym otwartych, głębokich rowów odprowadzających wody deszczowe oraz działań zwiększających retencję zlewni.

Lokalnym problemem są podtopienia terenów wodami opadowymi, występujące głównie na terenach podmokłych, o niekorzystnych warunkach gruntowo - wodnych (doliny cieków, naturalne niecki i podnóża stoków z płytkim zwierciadłem wód gruntowych), a także w miejscach, gdzie suche dolinki i inne osie spływu wód opadowych ze stoków przegrodzono w sposób utrudniający spływ tych wód osi doliny i powodujący podtapianie m.in. sąsiednich terenów zabudowanych. Zagrożone takimi zjawiskami są dolinki denudacyjne w obrębie Garbu Ciężkowickiego i Jaworzniczego oraz Pagórów Imielińskich, w szczególności uchodzące do Rowu Chrzanowskiego i Kotliny Biskupiego Boru, a także nieposiadające formy dolin strefy odpływu wód na przedłużeniu wylotów tych dolin.

Korzystne warunki podłoża budowlanego cechują wychodnie zwięzłych, niezwiędzających i nieskrasowiałych skał węglanowych (dolomity, wapienie i margle) oraz krzemionkowych i krzemianowych (piaskowce, zlepieńce, mułowce i iłowce), o głęboko położonym zwierciadle wód gruntowych.

Przydatność terenów do zabudowy w obszarach wychodni skał węglanowych na powierzchni terenu lub pod cienką pokrywą przepuszczalnych utworów czwartorzędowych, może być miejscami zmniejszona w przypadku występowania w górotworze kopalnych form krasowych, spękań górotworu w strefach uskoków tektonicznych, a także pozostałości po nieudokumentowanej eksploatacji rud cynku i ołowiu prowadzonej z powierzchni płytkimi szybkami (w tym w obrębie form krasowych). W wyniku prowadzonej głębiej eksploatacji węgla kamiennego lub skoncentrowanego odprowadzania wód opadowych i roztopowych albo większych ilości ścieków do podłoża skalnego może dojść do rozluźnienia i wypłukania materiału wypełniającego formy kopalnego krasu oraz szczeliny w górotworze, lub przemieszczania się ku powierzchni terenu pustek poeksploatacyjnych. Incydentalnie mogą powstawać zapadliska - nawet w przypadku powierzchni terenu nie obciążonej obiektami budowlanymi. Rozpoznanie występowania w górotworze tego rodzaju nieciągłości jest na terenie Jaworzna niewystarczające, w związku z czym należy unikać poszerzania terenów przeznaczonych pod zabudowę.

W obszarach występowania skał węglanowych na powierzchni terenu lub pod przykryciem jedynie cienkiej warstwy osadów czwartorzędowych dotychczas przeznaczonych pod zabudowę, rozpoznanie podłoża budowlanego powinno być prowadzone także w aspekcie ewentualnego zagrożenia występowaniem deformacji nieciągłych. Na terenach zurbanizowanych (szczególnie w sąsiedztwie stref wychodni uskoków oraz w przypadku stwierdzenia obecności pustek w podłożu) niezbędne jest ograniczenie skoncentrowanej infiltracji wód w głąb skał węglanowych, w tym ze zbiorników wód opadowych oraz wykluczenie budowy studni chłonnych.

→ Rys. A15: "Budowa geologiczna"

Na obszarze Jaworzna w obrębie naturalnie kształtowanych stoków nie występują warunki do tworzenia się osuwisk strukturalnych (osuwania się mas ziemnych). Powierzchniowe ruchy masowe gruntu są natomiast możliwe na sztucznych, stromych skarpach większych kamieniołomów i wyrobisk piasków podsadzkowych oraz wyższych hałd, nie ustabilizowanych pokrywą roślinną.

Pokrywy gruntów antropogenicznych stanowią dobre podłoże budowlane tylko w przypadku, gdy były formowane jako nasypy budowlane. Wszelkie nasypy niekontrolowane należy kwalifikować jako nienadające się do bezpośredniego posadawiania obiektów budowlanych.

Niezależnie od powyższych uwarunkowań, przydatność terenów do zabudowy na obszarach podziemnej eksploatacji górniczej, zwłaszcza w obrębie płytkich wyrobisk, w sąsiedztwie wyrobisk połączonych z powierzchnią terenu albo zlikwidowanych w sposób nieudokumentowany lub przez zwykłe zasypianie w zasadniczy sposób determinują warunki górnicze (zob. rozdz. VI.8).

3. KLIMAT. JAKOŚĆ POWIETRZA

3.1. Warunki klimatyczne

Jaworzno jest położone w strefie klimatu przejściowego, cechującego się dużą zmiennością atmosferyczną na skutek ścierania się wpływów klimatu oceanicznego i kontynentalnego. Istotne znaczenie ma dominujący zachodni kierunek wiatrów (50% czasu rocznego), głównie południowo - zachodnich. Przeważają wiatry słabe i umiarkowane, co powoduje nieopłacalność inwestycji w energię

wiatrową (ze względu na zbyt niską średnioroczną prędkość wiatru) oraz ogranicza możliwość wymiany mas powietrza, szczególnie istotną w okresie grzewczym.

Według danych z reprezentatywnej dla Jaworzna stacji meteorologicznej w Katowicach - Muchowcu - średnia temperatura roczna wynosi 7,9°C; najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,3°C), najchłodniejszym - styczeń (-2,3°C). Tworzy to dość korzystne warunki dla roślinności (długi okres wegetacyjny [210 - 220 dni]) oraz powoduje stosunkowo krótki okres grzewczy i zalegania pokrywy śnieżnej (60 dni w roku).

Średnia roczna suma opadów wynosi 724 mm, z czego ponad połowa (458 mm) przypada na okres maj - sierpień. Najniższe opady notuje się w styczniu i lutym.

Niekorzystne warunki topoklimatyczne występują głównie w dnach dolin i nieckach z płytko zalegającą wodą gruntową, narażonych na częste tworzenie się zastoisk zimnego powietrza w czasie pogodnych nocy oraz przymrozków typu radiacyjno - adwekcyjnego - w dolinie Niecki Wilkoszyńskiej, dolinie Byczyńki i w dolinie Przemysy na wysokości Jelenia i Dębu.

3.2. Jakość powietrza

W Jaworznie zanotowano znaczący spadek wielkości stężeń większości mierzonych substancji, m.in. w wyniku realizacji programów ograniczania niskiej emisji. Pomimo tego, jakość powietrza atmosferycznego nadal jest niska, szczególnie w rejonie Śródmieścia i w zachodniej części miasta, cechujących się koncentracją źródeł niskiej emisji (indywidualne systemy grzewcze, ruch drogowy).

Wpływ emisji ze źródeł przemysłowych na stan powietrza w mieście jest stosunkowo niewielki; zanieczyszczenia z Elektrowni Jaworzno II i III, emitowane wysokimi kominami, są bowiem rozpraszane na duże odległości.

Jaworzno w podziale na strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, należy do Aglomeracji Górnośląskiej, w której stwierdza się przekroczenia wartości dopuszczalnej (powiększonej o margines tolerancji) stężeń pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu i ozonu.

W Programie ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Górnośląska (Uchwała Nr III/52/15/2010 Województwa Śląskiego z dnia 16 czerwca 2010 r.), w celu ograniczenia emisji liniowej na terenie Jaworzna założono m.in. rozbudowę układu drogowego i poprawę stanu technicznego dróg, rozwój transportu publicznego i ograniczanie emisji ze środków komunikacji publicznej oraz tworzenie stref ograniczonego ruchu w śródmieściu.

Program ochrony powietrza dla Aglomeracji Górnośląskiej obliguje jednocześnie do realizacji Programu Ograniczania Niskiej Emisji (aktualnie obowiązuje program na lata 2013 - 2016 [Uchwała Nr XXVI/364/2012 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 listopada 2012 r.]), obejmującego m.in. termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i rozbudowę układu ścieżek rowerowych, a także do uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej niskiej emisji PM10 oraz projektowania linii zabudowy w sposób zapewniający przewietrzanie miasta ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie.

4. WODY

4.1. Wody podziemne i ujęcia wód podziemnych

Pod obszarem Jaworzna zalegają duże zasoby wód podziemnych. Duża wydajność otworów studziennych i dobra lub dostateczna jakość wód pozwala na ich wykorzystanie do celów gospodarczych (stan chemiczny Jednolitych Części Wód Podziemnych [jednostek wydzielonych dla gospodarowania wodami podziemnymi, stosowanych również do oceny stanu wód podziemnych] wydzielonych w rejonie Jaworzna oceniano ogólnie w latach 2009 - 2011 jako dobry, jednak lokalnie odnotowano wody pogorszonej jakości, zaś stan ilościowy - jako słaby [pobór wód przewyższa dostępne zasoby]).

W granicach miasta znajdują się części głównych zbiorników wód podziemnych, wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych: nr 452 Chrzanów (triasowy) i nr 453 Dolina Biskupiego Boru (czwartorzędowy), zajmujących w Jaworznie niespełna 100 km² (65% pow. miasta) oraz Użytkowy Poziom Wód Podziemnych Tychy - Siersza (karbon górny) o pow. 126 km² (83% pow. miasta). W archiwalnych opracowaniach hydrogeologicznych poziom ten miał rangę Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr 457 Tychy - Siersza); obecnie - ze względu na drenaż jego zasobów w wyrobiskach kopalń węgla kamiennego oraz pogarszającą się jakość wód - jest uznawany za zbiornik o podrzędnym znaczeniu.

Główne zbiorniki wód podziemnych nie posiadają ustanowionych obszarów ochronnych (w dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 452 Chrzanów z 1998 r. określono proponowane strefy ochronne zbiornika, w tym wymagające najbardziej rygorystycznej ochrony; dla GZWP nr 453 Biskupi Bór nie sporządzono dotychczas dokumentacji hydrogeologicznej, formalnie ustalającej granice zbiornika i będącej podstawą do ustanowienia obszaru ochronnego).

Stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód GZWP nr 453 jest bardzo wysoki (czas pionowego przenikania zanieczyszczeń z powierzchni do wód podziemnych - poniżej 2 lat) i jest potęgowany eksploatacją piasków podsadzkowych, powodującą również redukcję przestrzeni retencjonowania wody.

Na obszarze zasilania GZWP nr 452 Chrzanów zagrożenie wód zanieczyszczeniem jest zmienne, w przewadze jednak również bardzo wysokie lub wysokie. Potencjalną drogą szybkiej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej zbiornika są strefy spękań górotworu, szczeliny krasowe oraz wyrobiska mające połączenie z powierzchnią.

Istnieje szereg ognisk zanieczyszczenia wód podziemnych lub stwarzających takie zagrożenie (składowiska odpadów przemysłowych [w tym niebezpiecznych w dolinie Wąwolnicy], hałdy odpadów wydobywczych i osadniki wód dołowych, wyrobiska wypełniane odpadami wydobywczymi, zamknięte składowisko odpadów komunalnych w kamieniołomie „Pieczyńska”, a także miejsca wprowadzania do gruntu nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków).

Obszary zasilania wód podziemnych, stanowiących w Jaworznie źródło wody pitnej, niezależnie od zaklasyfikowania tych wód jako główny zbiornik lub użytkowy poziom wymagają szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem ze względu na słabą izolację przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenów. Ochrona zasobów głównych zbiorników i użytkowego poziomu wód podziemnych wymaga wyposażenia zwartej zabudowy w sieć kanalizacji służącej do zbiorowego odprowadzania ścieków oraz unikania intensyfikacji zabudowy na terenach położonych poza obszarem aglomeracji przewidzianym do objęcia zbiorowym systemem kanalizacji sanitarnej. Na terenach zabudowanych (Długoszyn, Warpie, Cezarówka Dolna) oraz płytkich wyrobisk kopalni „Jaworzno - Galmany” (w związku z ochroną ujęcia wód podziemnych „Galmany”) nie należy stosować studni chłonnych do odprowadzania wód opadowych lub oczyszczonych ścieków, a także wprowadzać ścieków do ziemi przez rozsączanie w bezpośrednim sąsiedztwie wyrobisk mających połączenie z powierzchnią.

W obrębie GZWP nr 453 i w części GZWP nr 452 o bardzo wysokim i wysokim stopniu zagrożenia zanieczyszczeniem poziomu wodonośnego nie powinno się lokalizować przedsięwzięć stanowiących potencjalnie istotne zagrożenie dla wód podziemnych, należy również unikać sposobów zagospodarowania terenu ograniczających infiltrację wód opadowych lub roztopowych do warstwy wodonośnej w strefach zasilania tych zbiorników. Zagrożenie dla jakości i wielkości zasobów wód podziemnych mogą stanowić również eksploatacja złóż kopalni, zwłaszcza w przypadku przecięcia poziomu zwierciadła wód podziemnych oraz wzrost powierzchni szczelnych.

Wody głównych zbiorników i użytkowego poziomu wód podziemnych są wykorzystywane gospodarczo: GZWP nr 453 - poprzez ujęcia wód powierzchniowych Kanału Centralnego „Maczki” i „Piaskownia” (zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenie zakładów przemysłowych wymagających wody wysokiej jakości); GZWP nr 452 i UPWP Tychy - Siersza - ujęciami głębinowymi „Dobra”, „Galmany” i „Bielany” oraz ujęcie w szybie „Jarosław Dąbrowski”, a także ujęcie „Lech” w Trzebini (zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do produkcji wody pitnej).

W GZWP nr 452 Chrzanów istnieją rezerwy wód niewymagających uzdatniania lub wymagających jedynie prostego uzdatniania. Optymalnymi lokalizacjami nowych ujęć wody wykorzystywanej do celów pitnych są tereny położone na południe od stacji elektroenergetycznej „Byczyna”, na południe od ul. Ciężkowieckiej i Górki oraz między Łużnikiem i Krzemionką, a do miejsc nieznacznie gorszych - niezabudowane stoki Góry Wielkanoc i Góry Chrzanowskiej, rejon ul. Łanowej między Byczyną i Jeziorkami oraz tereny na południe i zachód od ul. Modrzewiowej w Byczynie.

Ujęcia „Dobra”, „Galmany”, „Bielany” i „Jarosław Dąbrowski”, użytkowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Jaworznie, posiadały strefy ochronne, które wygasły z mocy prawa z końcem 2012 r. Właściciel ujęć wystąpił o przywrócenie stref ochronnych, generalnie w pierwotnie obowiązujących granicach. Według projektu stref, przewiduje się prowadzenie gospodarki ściekowej z uwzględnieniem określonych zakazów, w tym - wprowadzania ścieków do ziemi i wód. Na terenach ochrony pośredniej ujęć może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót i innych czynności zmniejszających przydatność ujmowanej wody, lub wydajność ujęć.

4.2. Wody powierzchniowe

Obszar Jaworzna znajduje się w zlewni Przemszy (lewobrzeżny dopływ Wisły). Sieć hydrograficzną tworzą Przemsza i Biała Przemsza, w zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, z mniejszymi ciekami i kanałami administrowanymi przez Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach. Do Białej Przemszy uchodzą odwadniające środkową, północną i wschodnią część miasta - Kozi Bród z Łużnikiem, Żabnikiem i Jaworzniakiem oraz Kanał Centralny. Bezpośrednimi dopływami Przemszy są Wąwolnica, Buczynka i Kanał Matylda, odwadniające południowo-zachodnią część miasta.

Sieć hydrograficzna miasta jest znacznie przekształcona (zaburzenia reżimu hydrologicznego rzek, zanik źródeł, zmiany profilu morfologicznego koryt, przekształcenia lokalnego obiegu wody). Koryta większości cieków są uregulowane; naturalny charakter mają jedynie niektóre odcinki Białej Przemszy i Koziego Brodu. Główne rzeki - Przemsza i Biała Przemsza cechują się wyrównanymi przepływami w ciągu roku, korzystnymi z punktu widzenia gospodarczego wykorzystania wód oraz bezpieczeństwa powodziowego.

Wody płynące, z wyjątkiem wód Kanału Centralnego, cechują się złą jakością (zanieczyszczenie źródłami komunalnymi i przemysłowymi). Istotnym problemem jest stan wód Wąwolnicy, do której spływają związki (głównie pestycydy i cyjanki) wymywane z odpadów niebezpiecznych na Centralnym Składowisku Odpadów „Rudna Góra”, a także zrzuty wód dołowych (źródła chlorków i siarczanów) do Przemszy.

Kanał Centralny, Przemsza i Biała Przemsza mają lub mogą mieć znaczenie gospodarcze. Wody Kanału Centralnego są wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę. Przemsza i Biała Przemsza mogą mieć znaczenie jako źródło energii (możliwa jest budowa małych elektrowni wodnych). Uregulowane koryto Przemszy stanowiło i może stanowić drogę wodną do transportu towarów. Biała Przemsza i Przemsza, a także inne cieki stanowią korytarze ekologiczne o różnej randze.

Powierzchniowe zbiorniki wodne (pow. około 132 ha), w całości pochodzenia antropogenicznego, powstały głównie w wyrobiskach po eksploatacji surowców mineralnych (Zalew Sosina [pow. 44 ha], Zalew Łęg, zbiorniki Dobra w kamieniołomie Gródek i Podkowa w Szczakowej, stawy „Trzykrotki” w Buczynie) lub rzadziej - jako stawy hodowlane (stawy Belnik, Stary, Nowy i Wilczy). Ponad 20 ha zajmują osadniki wód dołowych i inne zbiorniki przemysłowe.

Jakość wód w niektórych zbiornikach pozwala na ich rekreacyjne wykorzystanie (Zalew Sosina, zbiornik Dobra [centrum nurkowe]). Występują ponadto zalewiska w nieckach osiadania terenu (zalewiska w lesie Podłęże o pow. 13 ha), częściowo o zmiennym zasięgu lustra wody. Większość zbiorników i zalewisk pełni istotną rolę ekologiczną, odznaczając się istotnymi walorami przyrodniczymi.

5. GLEBY

Pokrywa glebowa na obszarze Jaworzna cechuje się znaczną różnorodnością. Występują trzy podstawowe rodzaje gleb - gleby piaskowe i hydromorficzne oraz rędziny. Dominujący udział mają gleby bielcowe i brunatne o różnej genezie, wytworzone na utworach piaszczystych oraz rędziny brunatne na wychodniach utworów triasowych. Gleby hydromorficzne występują głównie w kotlinowatych obniżeniach (Niecka Wilkoszyńska, Kotlina Biskupiego Boru) i w dolinach cieków.

Znaczący jest udział gleb porolnych oraz antropogenicznych, w tym zrehabilitowanych (głównie w kierunku leśnym) i inicjalnych, kształtujących się na gruntach nasypowych, będących pozostałością dawnej działalności górniczej oraz w wyrobiskach, głównie po eksploatacji piasku.

Kwestie rolniczej przydatności gleb oraz rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej przedstawiono w rozdz. VII - Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Problem gruntów zdegradowanych, wymagających rekultywacji omówiono w rozdz. VI.12 (Grunty zdegradowane, wymagające rekultywacji).

6. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Obszar Jaworzna jest zasobny w surowce mineralne. W granicach miasta znajduje się w całości lub w części 35 udokumentowanych złóż różnych kopalin (surowców energetycznych, metalicznych, chemicznych i skalnych) - węgla kamiennego i metanu pokładów węgla oraz rud cynku i ołowiu, stanowiących własność górnictwa (przysługującą Skarbowi Państwa), a także dolomitów, piasków i piasków podsadzkowych, surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz wapieni dla przemysłu cementowego, objętych prawem własności nieruchomości gruntowej.

Złoża kopalin zalegają łącznie na ponad 80% obszaru Jaworzna. Złoża węgla kamiennego występują łącznie na około 11,7 km² (77% pow. miasta), złoża pozostałych kopalin zajmują łącznie około 1,5 km² (w większości nad złożami węgla kamiennego).

Złoża kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu zasobami złóż oraz na ich kompleksowym wykorzystaniu. W studium i w planach miejscowych ujawnia się udokumentowane złoża kopalin oraz uwzględnia się uwarunkowania wynikające z występowania złóż, w tym obecne i przyszłe potrzeby ich eksploatacji.

6.1. Złoża kopalin objętych prawem własności górniczej

Aktualny wykaz złóż kopalin objętych prawem własności górniczej przedstawia tabela A.13, a ich granice - Rys. A16. W ostatnich latach granice udokumentowanych złóż oraz wielkość wykazywanych zasobów ulegają dynamicznym zmianom, w związku z działaniami podmiotów gospodarczych zmierzającymi do ponownego uruchomienia złóż zaniechanych oraz intensywnymi pracami związanymi z rozpoznaniem oraz dokumentowaniem kolejnych złóż. Obszary niektórych złóż węgla kamiennego pokrywają się, niejednokrotnie na znacznej powierzchni, w wyniku zaliczenia części pokładów węgla do różnych złóż (dotyczy złoża Jan Kanty w aktualnych granicach i złóż Modrzejów, Niwka-Modrzejów, Brzezinka-2, Kazimierz-Juliusz, złoża Kazimierz-Juliusz i Jan Kanty 2, złoża Dzieckowice - które leży ponad złożami Brzezinka 1 i Brzezinka-2, które również częściowo nakładają się, a także złóż Buczyna i Dąb).

Tab. A.13. Udokumentowane złoża kopalin objętych prawem własności górniczej

Nazwa złoża	kopalina	stan zagospodarowania	zasoby geologiczne bilansowe /całe złoża/	pow. złoża w granicach Jaworzna (ha) ^{a)}
Brzezinka	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	44 130 tys. t	1,1
Brzezinka 1	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	152 262 tys. t	157,4
Brzezinka-2	węgiel kamienny, metan pokładów węgla	rozpoznane szczegółowo rozpoznane wstępnie	413 235 tys. t 588,02 mln m ³	408,8
Buczyna ¹⁾	węgiel kamienny	eksploatowane	208 707 tys. t	627,5
Dąb ²⁾	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	1 085 873 tys. t	962,2
Dzieckowice	węgiel kamienny	eksploatowane	27 679 tys. t	54,7
Imielin - Południe	węgiel kamienny	w budowie	196 669 tys. t	3,9
Jan Kanty ³⁾	węgiel kamienny	zaniechane	232 028 tys. t	1 595,3
Jan Kanty 2 ⁴⁾	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	66 134 tys. t	1 258,1
Janina	węgiel kamienny	eksploatowane	1 445 765 tys. t	75,7
Jaworzno	węgiel kamienny	eksploatowane	894 723 tys. t	5 864,7
Jaworzno	rudę cynku i ołowiu	zaniechane	tylko pozabilansowe	9,6
Kazimierz-Juliusz ⁵⁾	węgiel kamienny	zaniechane	173 906 tys. t	232,9
Libiąż-Janina ⁶⁾	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	6 195 tys. t	1,6
Modrzejów	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	46 505 tys. t	1 056,8
Niwka-Modrzejów	węgiel kamienny	zaniechane	113 676 tys. t	71,8
Siersza	węgiel kamienny	zaniechane	226 804 tys. t	834,1
RAZEM :				11590,0 ^{b)}

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2013 r., Państwowy Instytut Geologiczny, 2014, uzupełniony na podstawie dokumentacji geologicznych złóż (baza Infogeoskarb, Państwowy Instytut Geologiczny)

^{a)} powierzchnia złóż- powierzchnia w granicach rzutu przestrzeni złoża na powierzchnię terenu - obliczenia własne

^{b)} scalona powierzchnia rzutu przestrzeni złóż na powierzchnię terenu

1) zasoby i granica złoża wg Dodatku nr 2 do dokumentacji geologicznej złoża (2013)

2) dokumentacja geologiczna złoża zatwierdzona dn. 18.06.2013r. decyzją Ministra Środowiska DGKkzk-4741-8163/29/23438/13/MW;

3) zasoby i granica złoża wg Dodatku nr 6 rozliczeniowego do dokumentacji geologicznej złoża Jan Kanty (2013), zatwierdzonego dn. 23.04.2014 decyzją Ministra Środowiska DGKkzk-4741-8185/18/16484/14/MW (nastąpiła istotna zmiana granic złoża w stosunku do r. 2011);

4) dokumentacja geologiczna złoża zatwierdzona dn. 23.04.2014 decyzją Ministra Środowiska DGKkzk-4741-8164/16/16477/14/MW; istniejące wcześniej złożo węgla kamiennego Jan Kanty 1 (udokumentowane w 2011 r. przez wydzielenie części zasobów złoża Jan Kanty) zostało rozliczone Dodatkiem nr 1 do dokumentacji geologicznej (wykonanym w związku ze sporządzeniem w granicach tego złoża Dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego Jan Kanty 2), zatwierdzonym dn. 23.04.2014 decyzją Ministra Środowiska DGKkzk-4741-8164/19/16486/14/MW (stan zasobów złoża Jan Kanty 1 wynosi 0);

5) zasoby wg Dodatku nr 4 do dokumentacji geologicznej złoża, zatwierdzonego dn. 23.04.2014 decyzją Ministra Środowiska DGKkzk-4741-8164/17/16481/14/MW;

6) zasoby i granica złoża wg Dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża, zatwierdzonego dn. 18.06.2013r. decyzją Ministra Środowiska DGKkzk-4741-8164/31/23445/13/MW

Aktualnie, część obszaru miasta o pow. około 23,5 km² (w tym około 149 ha poza dotychczas udokumentowanymi złożami) jest objęta koncesjami na rozpoznawanie złóż węgla kamiennego (obszary Brzezinka 1 i Dąb-Zachód) oraz koncesjami na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla kamiennego (obszary Byczyna-1 na wschód od obecnej granicy złoża oraz obszaru górniczego Byczyna, Dąb, Dąb-Kroczyrnich, Imielin-Północ i Jan Kazimierz). Złożono również konkurencyjne wnioski o udzielenie koncesji na rozpoznawanie węgla kamiennego na obszarze złoża Siersza (w dniu 15.10.2013 r. Minister Środowiska udzielił koncesji Nr 23/2013/p na obszarze "Siersza 2" firmie Carbon Investment Sp. z o.o. na okres 2 lat).

→ Rys.16: "Złoża kopalni objętych prawem własności górniczej (eksploatacja podziemna)"

Tab. A.14. Złoża kopalni objętych prawem własności górniczej - zagrożenia wynikające z eksploatacji dokonanej w granicach Jaworzna oraz uwarunkowania i ograniczenia możliwości przyszłej eksploatacji

Nazwa złoża	odsetek powierzchni złoża w granicach Jaworzna	koncesje na wydobywanie kopaliny	zagrożenia wynikające z eksploatacji dokonanej w granicach Jaworzna	uwarunkowania i ograniczenia możliwości przyszłej eksploatacji (środowiskowe, gospodarcze i społeczne)	uwagi
Węgiel kamienny					
Brzezinka	2	-	nie dotyczy	nie dotyczy	po wydzieleniu złóż Brzezinka 1 i Brzezinka-2 w złożu pozostały niewielkie zasoby, niebędące obecnie przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców górniczych
Brzezinka 1	14	-	nie dotyczy	południowo – zachodnia część kompleksu Elektrowni Jaworzno III (<i>infrastruktura krytyczna</i>), możliwość grawitacyjnego odwodnienia terenu limituje łącznie dopuszczalny zakres eksploatacji złoża oraz złóż Brzezinka 2 i Dzieckowice	złóże położone w części pod złożem węgla kamiennego Dzieckowice
Brzezinka-2	19	-	w części północno – wschodniej: - płytkie wyrobiska eksploatacyjne (w tym obszary zapadlisk) oraz wyrobiska mające połączenie z powierzchnią; - tereny depresyjne, obniżone wskutek eksploatacji kopalni (podziemnej i powierzchniowej) – aktualnie zdrenowane na skutek trwającego odwadniania górotworu	w części północno – wschodniej: droga ekspresowa S1, kształtujący się kompleks terenów produkcyjnych i produkcyjno - usługowych między Wysokim Brzegiem i Jęzorem; w części południowo – wschodniej: południowo – zachodnia część kompleksu Elektrowni Jaworzno III (<i>infrastruktura krytyczna</i>), możliwość grawitacyjnego odwodnienia terenu limituje łącznie dopuszczalny zakres eksploatacji złoża oraz złóż Brzezinka 1 i Dzieckowice	złóże położone w części pod złożami węgla kamiennego Brzezinka, Brzezinka 1 lub Dzieckowice
Byczyna	78	X	nie dotyczy	zwarta zabudowa Byczyny, Cezarówki Dolnej i Koźmina - ochrona mało odpornej zabudowy przed wpływami III-IV kategorii, ochrona zabudowy przed podtopieniami (dolina Byczynki)	trwa dokumentacja zasobów w sąsiedztwie wschodniej granicy złoża oraz położonych głębiej
Dąb	25	-	nie dotyczy	autostrada A4, oczyszczalnia ścieków Jeleń-Dąb; pompownia wody surowej Dzieckowice-2 (<i>infrastruktura krytyczna</i>); kształtujący się kompleks terenów produkcyjnych, infrastruktury technicznej i produkcyjno - usługowych w sąsiedztwie węzła „Jeleń”; zwarta zabudowa osiedla Dąb; predyspozycje do powstawania zalewisk w nieckach obniżeniowych (płytko położone wody gruntowe oraz niewielkie nachylenie terenu)	

Nazwa złoże	odsetek powierzchni złoże w granicach Jaworzna	koncesje na wydobywanie kopaliny	zagrożenia wynikające z eksploatacji dokonanej w granicach Jaworzna	uwarunkowania i ograniczenia możliwości przyszłej eksploatacji (środowiskowe, gospodarcze i społeczne)	uwagi
Dzieńkowice	29	X		możliwość grawitacyjnego odwodnienia terenu limituje łącznie dopuszczalny zakres eksploatacji złoże oraz złóż Brzezinka 1 i Brzezinka-2 (możliwe podtopienia w nieckach obniżeniowych)	
Imielin-Południe	0	X	nie dotyczy	oczyszczalnia ścieków Jeleń-Dąb	obszar górniczy i teren górniczy poza granicami Jaworzna (za wyj. ok. 600 m ² terenu nad Przemszą)
Jan Kanty	100	-	płytkie wyrobiska eksploatacyjne (w tym pod terenami zabudowy), w części występują zapadliska; wyrobiska mające połączenie z powierzchnią; w części zachodniej tereny depresyjne, obniżone wskutek eksploatacji kopaliny (podziemnej i powierzchniowej) – aktualnie zdrenowane na skutek trwającego odwadniania górotworu	w części południowej: Elektrownia Jaworzno II i III, obszar zabudowy w Wysokim Brzegu w części północnej: linia kolejowa E30, CE30; w części centralnej i wschodniej: zwarte obszary zabudowy osiedli Dąbrowa Narodowa, Osiedle Stałe, Łubowiec	po wydzieleniu złóż Jan Kanty 2 i Modrzejów w złoże pozostały zasoby nie będące obecnie przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców górniczych; bardzo małe prawdopodobieństwo złożenia wniosku o udzielenie koncesji na eksploatację
Jan Kanty 2	100	- ^{a)}	płytkie wyrobiska eksploatacyjne (w tym pod terenami zabudowy), w części występują zapadliska; wyrobiska mające połączenie z powierzchnią	linia kolejowa E30, CE30 - <i>ochrona linii kolejowej o znaczeniu państwowym i międzynarodowym</i> ; zwarte obszary zabudowy osiedli Długoszyn, Góra Piasku, Niedzieliska, Chropaczówka, Os. Cegielniana - <i>ochrona zwartych obszarów zabudowy (w tym na obszarach zagrożonych reaktywacją starych, płytkich wyrobisk)</i>	patrz przypis 4) pod tabelą A.13
Janina	1	X	nie dotyczy	nie określa się	
Jaworzno	98	X	płytkie wyrobiska eksploatacyjne (w części występują zapadliska), w tym pod terenami zabudowy; wyrobiska mające połączenie z powierzchnią; niecki bezodpływowe gromadzące wodę	zwarte obszary zabudowy miejskiej centrum i zabudowy podmiejskiej dzielnic peryferyjnych wymagają ochrony przed wpływami eksploatacji górniczej - <i>ochrona mało odpornej zabudowy przed wpływami III-IV kategorii</i> (prognozowane wpływy na powierzchnię terenu eksploatacji planowanej na lata 2010-2040 zasadniczo nie obejmują obszarów płytkiej eksploatacji - zabudowanych lub przeznaczonych do zabudowy); kompleksy zabudowy produkcyjnej (Organika –Azot, ZG Sobieski) oraz elektrownie Jaworzno II i Jaworzno III (<i>infrastruktura krytyczna</i>) - chronione filarami; ochrona przyrody	
Kazimierz-Juliusz	14	-	płytkie wyrobiska eksploatacyjne	linia kolejowa E30, CE30 oraz linia nr 133; użytek ekologiczny Zakola Białej Przemszy	zasoby bilansowe znacznie powiększone w 2013/14 r.
Libiąż-Janina	2	-	nie dotyczy	nie dotyczy	po wydzieleniu złóż Dąb i Imielin-Południe w złoże pozostały niewielkie zasoby, niebędące obecnie przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców górniczych

Nazwa złoża	odsetek powierzchni złoża w granicach Jaworzna	koncesje na wydobywanie kopaliny	zagrożenia wynikające z eksploatacji dokonanej w granicach Jaworzna	uwarunkowania i ograniczenia możliwości przyszłej eksploatacji (środowiskowe, gospodarcze i społeczne)	uwagi
Modrzejów	78	- ^{a)}	płytkie wyrobiska eksploatacyjne (w tym pod terenami zabudowy), w części występują zapadliska; wyrobiska mające połączenie z powierzchnią	elektrownie Jaworzno II i Jaworzno III (infrastruktura krytyczna), zwarte obszary zabudowy osiedli Łubowiec, Os. Stałe, Dąbrowa Narodowa - <i>ochrona zwartych obszarów zabudowy (w tym na obszarach zagrożonych reaktywacją starych, płytkich wyrobisk)</i>	
Niwka - Modrzejów	4	-	płytkie wyrobiska eksploatacyjne, w części występują zapadliska; wyrobiska mające połączenie z powierzchnią; tereny depresyjne, obniżone wskutek eksploatacji kopaliny (podziemnej i powierzchniowej) – aktualnie zdrenowane	droga ekspresowa S1	po wydzieleniu złoża Modrzejów w złożu pozostały zasoby niebędące obecnie przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców górniczych; bardzo małe prawdopodobieństwo złożenia wniosku o udzielenie koncesji na eksploatację
Siersza	25	-	niewielki obszar płytko położonych wyrobisk oraz zlikwidowany szyb – bez wpływu na dalsze, niezmiennione użytkowanie terenów leśnych	GZWP nr 453 wraz z UPWP Tychy Siersza; ujęcie wody „Lech”; rezerwat Dolina Żabnika wraz z otuliną oraz sąsiednie obszary cenne przyrodniczo; niska jakość węgla	
Rudy cynku i ołowiu					
Jaworzno	100	-	płytkie wyrobiska eksploatacyjne i wyrobiska mające połączenie z powierzchnią - w tym pod terenami zabudowy	beprzedmiotowe - brak zasobów bilansowych; ochrona wód podziemnych ujęcia „Galmany” winna być priorytetem przy ustalaniu przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenu	

źródło: opracowanie własne BRR Katowice

^{a)} złożono wniosek o przyznanie koncesji na eksploatację złoża

6.2. Złoża kopaliny objętych prawem własności nieruchomości gruntowej

Złoża kopaliny przeznaczonych do eksploatacji powierzchniowej znajdują się na różnych etapach rozpoznania i zagospodarowania (patrz Tab. A.15).

W granicach Jaworzna eksploatowane są obecnie złoża piasku Bór Zachód i Siersza Misiury. W złożu piasków podsadzkowych Bór Wschód w granicach administracyjnych Jaworzna zasoby są wyeksploatowane lub zaliczone do strat – zgodnie z informacją posiadacza koncesji nie przewiduje się w tym rejonie eksploatacji kopaliny. Złoże Pustynia Błędownska - blok X, zalegające w znacznej części pod rezerwatem Dolina Żabnika i jego otuliną, jest złożem zaniechanym. Złoże piasków podsadzkowych Szczakowa Pole II w granicach Jaworzna jest w większości złożem zaniechanym i zrehabilitowanym, tylko część jest zagospodarowana w związku z eksploatacją sąsiedniego złoża Siersza Misiury.

Złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej: Byczyna i Jeleń są zaniechane; w przypadku złoża Jeleń ponowna eksploatacja jest mało prawdopodobna ze względu na obecne przeznaczenie terenu (wchodzi w skład Jaworznickiego Parku Przemysłowego), natomiast ponowna eksploatacja złoża Byczyna natrafia na przeciwwskazania związane z ochroną przyrody (w zrenaturalizowanych gliniankach Stawy Trzykrotki występują siedliska chronionych płazów, same stawy mają znaczenie rekreacyjne dla Byczyny, pozostała część złoża zalega w ciągu korytarza ekologicznego).

Mało prawdopodobne jest również ponowne podjęcie eksploatacji zaniechanego złoża dolomitów Gródek - ze względu na położenie w projektowanej strefie ochrony pośredniej ujęcia wody pitnej "Dobra" (w projekcie rozporządzenia ustanawiającego strefę proponuje się szereg ograniczeń zagospodarowania m.in. zakaz wydobywania kopaliny), a także rekreacyjne zagospodarowanie części złoża (zbiorniki wodne w nieczynnych kamieniołomach).

Obok złóż, których eksploatacja praktycznie już się zakończyła, istnieją obszary złóż dotychczas jeszcze nie eksploatowanych. Podjęcie wydobycia większości z tych złóż może stanowić ograniczenie dla zagospodarowania przestrzennego obszarów przyległych (dotyczy części złoża wapieni Sadowa Góra II i złoża dolomitów Byczyna) lub potencjalnie zagrażać stanowi innych zasobów środowiska.

Do złóż, których eksploatacja zagraża innym zasobom środowiska, należą przede wszystkim złoża piasku: Ciężkowice - położone pod terenami leśnymi Niecki Wilkoszyńskiej (proponowany obszar chronionego krajobrazu) i w obszarze zasilania głównego zbiornika wód podziemnych nr 452 Chrzanów, Szczakowa Pole III - położone w całości pod obszarami leśnymi, w strefie zasilania głównego zbiornika wód podziemnych nr 453 Biskupi Bór zalegającego płytko w czwartorzędowych osadach (szczególnie wrażliwego na drenaż) oraz w pobliżu rezerwatu torfowiskowego Dolina Żabnika. Również wydobycie dolomitów ze złóż Byczyna i Jaworzno-Ciężkowice mogłoby mieć ujemny wpływ na środowisko, ze względu na położenie w obszarach zasilania GZWP nr 452 Chrzanów oraz w obszarze lub bliskim sąsiedztwie terenów wrażliwych pod względem przyrodniczym (remiza Pola-Mostki, siedliska chomika europejskiego).

→ Rys. A17: "Złoża kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej (eksploatacja powierzchniowa)"

Tab. A.15. Udokumentowane złoża kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej

Nazwa złoża	kopalina	stan zagospodarowania	zasoby geologiczne bilansowe /całe złoża/	pow. złoża w granicach Jaworzna (ha)
Bór Wschód	piaski podsadzkowe	eksploatowane	6 043 tys. m ³	10,0
Bór Zachód	piaski podsadzkowe	eksploatowane	11 646 tys. m ³	39,3
Byczyna	kamienie łamane i bloczne (dolomit)	rozpoznane szczegółowo	61 113 tys. t	62,2
Byczyna	surowce ilaste ceramiki budowlanej	zaniechane	757 tys. m ³	9,8
Ciężkowice	piasek	rozpoznane wstępnie	9 294 tys. t	97,7
Gadlin	dolomity	rozpoznane szczegółowo	982 tys. t	4,6
Gródek	dolomity	zaniechane	23 034 tys. t	30,1
Jaworzno-Ciężkowice	dolomity	rozpoznane wstępnie	30 697 tys. t	37,9
Jaworzno-Maczki	piasek	rozpoznane szczegółowo	240 tys. t	18,4
Jaworzno-Podłęże	piasek	rozpoznane szczegółowo	2 320 tys. t	18,7
Jeleń	kamienie łamane i bloczne (dolomit)	zaniechane	2 273 tys. t	4,3
Jeleń (Kop. Jaworzno)	surowce ilaste ceramiki budowlanej	zaniechane	329 tys. m ³	2,6
Jeziorki	piasek	eksploatowane	1 517 tys. t	0,1
Pustynia Błędowska (obszar pozost.) - blok X	piaski podsadzkowe	zaniechane	79 724 tys. m ³	272,0
Sadowa Góra II	wapienie dla przemysłu cementowego	rozpoznane szczegółowo	21 931 tys. t	53,3
Siersza Misiury	piaski podsadzkowe	eksploatowane	63 126 tys. m ³	263,8
Szczakowa Pole II	piaski podsadzkowe	eksploatowane okresowo ¹⁾	84 139 tys. m ³	98,9
Szczakowa Pole III ²⁾	piaski podsadzkowe	rozpoznane szczegółowo	40 575 tys. m ³	490,6
RAZEM :				1499,9 ^{a)}

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2012 r., Państwowy Instytut Geologiczny, 2013, uzupełniony; powierzchnia złóż w granicach Jaworzna - obliczenia własne

^{a)} powierzchnia scalona

1) W latach 2007-2010 złożo Szczakowa-Pole II było wykazywane w "Bilansie... zasobów" jako zaniechane (dodatek nr 1 rozliczeniowy do dokumentacji geologicznej sporządzono w 2006 r.), a od 2011 r. jako eksploatowane okresowo.

2) Złożo po wykreśleniu z bilansu zasobów zgodnie z decyzją z 2004 r., zostaje ponownie wpisane na wniosek Marszałka Województwa Małopolskiego - nr pisma RG.II.BA.7511-5/10 z dnia 21.04.2010 r.; w uzasadnieniu "złożo zostało skreślone na skutek omyłki w ocenie stanu jego zagospodarowania, zamieszczonej w piśmie Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego z dn. 06.02.2004 r. nr ŚR.V.KŻ.7411-24-04"

W tabeli nie uwzględniono złoża piasków podsadzkowych Szczakowa – Maczki, które "Bilans zasobów..." błędnie umieszcza na obszarze Jaworzna i Sosnowca. Złożo położone jest w Sosnowcu i w gminie Sławków.

Tab. A.16. Złoża kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej - zagospodarowanie terenów w obrębie złóż, zagrożenia wynikające z eksploatacji dokonanej w granicach Jaworzna oraz uwarunkowania i ograniczenia możliwości przyszłej eksploatacji

Nazwa złoża	Kopalina	Koncesja na wydobywanie kopaliny	Eksploatacja na skalę przemysłową w przeszłości lub obecnie	Struktura funkcjonalno - przestrzenna na obszarze Jaworzna ^{b)} (rodzaj, ha)	Uwarunkowania i ograniczenia możliwości eksploatacji	Główne zagrożenia powodowane ewentualną eksploatacją
Bór Wschód ^{a)}	piaski podsadz-kowe	X	TAK	040A 3,572 070 6,413	linia WN 220 kV napowietrzna, nie przewiduje się dalszej eksploatacji w granicach Jaworzna – brak zasobów przemysłowych	nie przewiduje się dalszej eksploatacji w granicach Jaworzna – brak zasobów przemysłowych
Bór Zachód ^{a)}	piaski podsadz-kowe	X	TAK	040A 23,317 070 15,974	linia WN 220 kV napowietrzna, zachowanie strefy buforowej od koryta Białej Przemszy	brak (pod warunkiem zachowania strefy buforowej od koryta Białej Przemszy)
Byczyna	kamienie łamane i bloczne (dolomit)	-	NIE	080 0,877 090 61,295	zabudowa Byczyny od strony zachodniej, GZWP nr 452 Chrzanów, napowietrzna linia WN 220 kV w odległości 140 m od północnej granicy złoża, położenie w obszarach górniczych górnictwa węgla kamiennego (w rejonach przewidywanej eksploatacji) oraz stanowiska chomika europejskiego ograniczają możliwość używania materiałów wybuchowych	hałas, wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 452, uszczuplenie zasobów wodnych
Byczyna	surowce ilaste ceramiki budowlanej	-	TAK	011 0,015 020 0,007 070 7,372 080 2,392	cegielnia zlikwidowana, ochrona płazów	likwidacja siedliska chronionych gatunków fauny, hałas
Ciężkowice	piasek	-	NIE	070 0,679 080 96,349	proponowany obszar Natura 2000 Łąki w Jaworznie oraz inne projektowane formy ochrony przyrody, słaba dostępność komunikacyjna	presja (w części niszcząca) na obszary cenne przyrodniczo, w tym projektowane obszary chronione (także obszar Natura 2000)
Gadlin	dolomity	-	NIE	080 2,309 090 2,241	2 linie WN 110 kV napowietrzne, gazociąg DN 200 (6,3 MPa)	uszkodzenia sieci infrastruktury technicznej
Gródek	dolomity	-	TAK	012 1,267 030 0,101 070 7,778 090 14,225 100 6,219	GZWP nr 452 Chrzanów, planowana strefa ochronna ujęcia Dobra	Ilościowe i jakościowe dla wód ujęcia Dobra
Jaworzno - Ciężkowice	dolomity	-	NIE	070 1,569 080 13,853 090 21,888 120 0,561	- GZWP nr 452 Chrzanów, - sąsiedztwo obszarów cennych przyrodniczo, - słaba dostępność komunikacyjna	- wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 452, - presja na obszary cenne przyrodniczo, - degradacja krajobrazu, - konflikt społeczny w przypadku transportu samochodowego urobku przez Ciężkowice
Jaworzno-Maczki	piasek	-	TAK	080 18,371	- linia WN 400 kV napowietrzna, - bezpośrednie sąsiedztwo szlaków kolejowych	przejściowa redukcja powierzchni biologicznie czynnej
Jaworzno- Podłęże	piasek	-	NIE	040 0,062 080 18,628	proj. dwutorowa linia WN 400 kV + 220 kV	przejściowa redukcja powierzchni biologicznie czynnej
Jeleń	kamienie łamane i bloczne (dolomit)	-	TAK	080 4,268 090 0,015	- zabudowa mieszkaniowa, istniejące linie WN 220 kV oraz proj. dwutorowa linia WN 400 kV + 220 kV (w odległości od ok. 100 m od granic złoża) ograniczają możliwość używania materiałów wybuchowych, - słaba dostępność komunikacyjna	- wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 452, - hałas, wibracje, rozrzut odłamków skalnych, - konflikt społeczny

Nazwa złoża	Kopalina	Koncesja na wydobywanie kopaliny	Eksploracja na skalę przemysłową w przeszłości lub obecnie	Struktura funkcjonalno - przestrzenna na obszarze Jaworzna ^{b)} (rodzaj, ha)	Uwarunkowania i ograniczenia możliwości eksploatacji	Główne zagrożenia powodowane ewentualną eksploatacją
Jeleń (Kop. Jaworzno)	surowce ilaste ceramiki budowlanej	-	TAK	040 1,952 041 0,409 120 0,248	zabudowa na złożu wyklucza podjęcie wydobycia	zabudowa na złożu wyklucza podjęcie wydobycia
Jeziorki ^{a)}	piasek	X	TAK	120 0,080	brak	likwidacja części krajobrazotwórczej struktury geomorfologicznej
Pustynia Błędowska - blok X (obsz. poz.) ^{a)}	piaski podsadz-kowe	-	NIE	011 0,102 070 1,493 080 270,112 100 0,133	- rezerwat Dolina Żabnika wraz z otuliną, - GZWP nr 453 Biskupi Bór, - cieki powierzchniowe - linia WN 220 kV napowietrzna (w części południowej)	- zmniejszenie możliwości retencyjnych oraz wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 453, - niszcząca presja na chronione siedliska przyrodnicze
Sadowa Góra II	wapienie dla przemysłu cementowego	-	NIE	050 8,664 090 42,397 110 1,023 120 1,435	- 2 linie WN 400 kV, linia WN 220 kV, napowietrzne, - GZWP nr 452 Chrzanów, - likwidacja cementowni, - nowy przebieg ul. Św. Wojciecha blokuje możliwość eksploatacji pn. części złoża, - bliskie położenie terenów zabudowy mieszkaniowej oraz przebieg linii EE ogranicza możliwość użycia materiałów wybuchowych w południowej części złoża, - ogrody działkowe w południowej części złoża – potencjalny konflikt społeczny	- wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 452, - rozrzut odłamków skalnych, wibracje, hałas, - konflikt społeczny
Siersza Misiury ^{a)}	piaski podsadz-kowe	X	TAK	040A 96,649 080 167,281	- otulina rez. Dolina Żabnika, - GZWP nr 453 Biskupi Bór - linia WN 220 kV napowietrzna (w cz. południowej)	- zmniejszenie możliwości retencyjnych oraz wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 453, - presja na chronione siedliska przyrodnicze
Szczakowa Pole II ^{a)}	piaski podsadz-kowe	X ^{c)}	TAK	040A 7,628 080 91,311	GZWP nr 453 Biskupi Bór	- zmniejszenie możliwości retencyjnych oraz wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 453
Szczakowa Pole III	piaski podsadz-kowe	-	TAK	010 1,145 011 3,313 030 0,329 070 2,437 080 485,922 090 0,203	- rezerwat Dolina Żabnika wraz z otuliną, - GZWP nr 453 Biskupi Bór	- zmniejszenie możliwości retencyjnych oraz wzrost podatności na zanieczyszczenie wód GZWP nr 453, - presja (częściowo niszcząca) na chronione siedliska przyrodnicze

źródło: opracowanie własne BRR Katowice

^{a)} złoża położone w większości poza granicami Jaworzna;

^{b)} struktura funkcjonalno - przestrzenna - rodzaje terenów:

010 - tereny zabudowy mieszkaniowej, **011** - tereny zabudowy mieszkaniowej kształtującej się, **012** - tereny zabudowy mieszkaniowej planowanej, **020** - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, **021** - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej kształtującej się, **022** - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej planowanej, **030** - tereny usługowe, **040** - tereny przemysłu, infrastruktury technicznej i produkcyjno - usługowe, **040A** - tereny eksploatacji powierzchniowej, **041** - tereny przemysłu, infrastruktury technicznej i produkcyjno - usługowe kształtujące się, **050** - tereny zieleni rekreacyjnej, **060** - tereny cmentarzy, **070** - tereny zieleni pozostałe, **080** - tereny leśne, **090** - tereny rolne, **100** - tereny wód, **110** - tereny nieużytkowane, **120** - tereny komunikacji;

^{c)} złoża faktycznie zaniechane

7. TERENY I OBSZARY GÓRNICZE

W granicach Jaworzna znajdują się obszary górnicze i tereny górnicze (lub ich części) zakładów górniczych eksploatujących złoża węgla kamiennego i piasków podsadzkowych.

Eksploatacja węgla kamiennego jest prowadzona w obrębie 8 obszarów górniczych o łącznej pow. w granicach miasta około 55,4 km² (36% pow. Jaworzna). Wydobycie węgla kamiennego prowadzi TAURON Wydobycie S.A. w Zakładzie Górniczym „Sobieski” (ze złóż Jaworzno, Dzieckowice i Byczyna) i w Zakładzie Górniczym „Janina” (ze złoża Janina), a na niewielkim fragmencie - węgiel kamienny eksploatuje także Kompania Węglowa S.A. Oddział KWK „Ziemowit”.

Piaski podsadzkowe wydobywane są przez Zakład Górniczy „Maczki-Bór” – CTL Maczki Bór S.A. oraz DB Schenker Rail Polska S.A. Surowce Mineralne na pow. około 3 km² w obrębie 3 obszarów górniczych. Ponadto, Firma Produkcyjno – Handlowa PIAS-BUD prowadzi eksploatację piasku ze złoża Jeziorki w obszarze górniczym Jeziorki, którego drobny fragment znajduje się w granicach Jaworzna.

Łącznie, obszary górnicze zajmują w Jaworznie pow. około 58,5 km² (38% pow. miasta).

Tereny górnicze, określone w koncesjach na wydobycie kopalin ze złóż, zajmują około 66,2 km² (blisko 44% pow. miasta), w tym tereny górnicze kopalń węgla kamiennego - 61,3 km², zaś tereny górnicze ustanowione w związku z eksploatacją piasków - 4,9 km².

Tab. A.17. Obszary górnicze i tereny górnicze ustanowione w koncesjach na wydobycie węgla kamiennego ¹⁾

Złoże węgla kamiennego	obszar górniczy	pow. obszaru górniczego w granicach Jaworzna (ha) ^{a)}	teren górniczy	pow. terenu górniczego w granicach Jaworzna (ha) ^{a)}	koncesjonariusz	numer koncesji i data jej udzielenia	data ważności koncesji
Jaworzno	Jaworzno I	1 102,3	Jaworzno -Jeleń	5 424,4	Południowy Koncern Węglowy S.A. ZGE Sobieski - Jaworzno III	1/99 18.01.1999	28.06.2017
	Jaworzno II	1 978,2				2/99 18.01.1999	28.06.2017
	Jeleń	815,6				3/99 18.01.1999	28.06.2017
	Jaworzno IV	886,2				4/99 18.01.1999	28.06.2017
Dzieckowice	Dzieckowice	54,7	Dzieckowice	59,7		1/2004 12.01.2004	31.12.2022
Byczyna (pokł. 207)	Byczyna	628,6	Byczyna	744,4	2/2013 13.03.2013	31.12.2040	
Janina	Libiąż IV	75,7	Libiąż IV	147,1	Południowy Koncern Węglowy S.A. ZG Janina	46/96 03.12.1996	30.09.2016
Imielin - Południe	Imielin I	0,0	Imielin I	0,0	KW S.A. KWK Ziemowit	7/2102 14.12.2012	31.08.2020
Kazimierz - Juliusz 1	Kazimierz - Juliusz II ^{b)}	-	Kazimierz-Juliusz II	231,3	Kazimierz - Juliusz Sp. z o.o. ^{c)}	5/2012 3.08.2012	31.12.2021
RAZEM :		5541,3 ^{d)}		6363,3 ^{d)}			

źródło: opracowanie własne BRR Katowice

^{a)} Powierzchnia w granicach rzutu przestrzeni obszaru górniczego lub terenu górniczego na powierzchnię terenu.

^{b)} Obszar górniczy jest w całości położony poza granicami Jaworzna.

^{c)} Przedsiębiorca złożył wniosek o uwzględnienie w studium planowanego wydobycia węgla kamiennego na obszarze Jan Kazimierz (objętym koncesją na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla kamiennego).

^{d)} Scalona powierzchnia rzutu przestrzeni obszarów górniczych lub terenów górniczych na powierzchnię terenu.

¹⁾ Wydobycie węgla kamiennego pod obszarem Jaworzna zamierzają prowadzić również dwa inne podmioty: HMS Nivka Coal Production Company Sp. z o.o. w Katowicach - ze złoża Modrzejów (w oparciu o infrastrukturę nieczynnej kopalni „Nivka-Modrzejów”) - Prezydent Miasta Jaworzna wydał postanowienie odmawiające uzgodnienia wniosku o wydanie koncesji na wydobycie węgla ze względu na niezgodność planów eksploatacji węgla z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (zagrożenie, jakie planowana eksploatacja stanowiłaby dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i inwestycje w Dąbrowie Narodowej, Łubowcu, Osiedlu Stałym i części dzielnicy Wesołe Miasteczko) oraz KWK Sp. z o.o. w Jaworznie - ze złoża Jan Karty 1 (planuje się budowę kopalni Mariola w Szczakowej przy ul. Batorego [na hałdzie „Wapniówka”]).

Tab. A.18. **Obszary górnicze i tereny górnicze ustanowione w koncesjach na wydobywanie piasków podsadzkowych i piasku**

Złoże	obszar górniczy	pow. obszaru górniczego w granicach Jaworzna (ha)	teren górniczy	pow. terenu górniczego w granicach Jaworzna (ha)	koncesjonariusz	numer koncesji i data jej udzielenia	data ważności koncesji
Bór - Zachód	Bór III - 2a	36,3	Bór III - 2a	36,3	Zakład Górniczy „Maczki-Bór” CTL Maczki-Bór S.A.	OS.G.ZK. 7510/63/06 24.07.2006 ^{a)}	31.07.2021
Bór - Wschód	Bór III - 2b	9,8	Bór III - 2b	9,8			
Szczakowa - Pole II, Siersza - Misiury	Szczakowa III	255,8	Szczakowa	257,0	DB Schenker Rail Poland S.A. Surowce Mineralne	60/93 05.05.1993 ^{b)}	31.12.2018
Jeziorki (złoże piasku)	Jeziorki ^{c)}	0,1	Jeziorki	0,1	Firma Produkcyjno – Handlowa PIAS-BUD Jarosław Michałek	ŚR.V.BK 7415/32/03 11.07.2003	31.12.2018
RAZEM :		302,0		303,2			

źródło: opracowanie BRR Katowice

^{a)} Koncesja zmieniona decyzją OS.RG.7510-00065/10 Marszałka Województwa Śląskiego z 05.11.2010 (zmiana nazwy koncesjonariusza); przedsiębiorca planuje poszerzenie obszaru górniczego „Bór III - 2-a” w kierunku południowym - do granic złoże, z wyłączeniem 50. m pasa ochronnego przy korycie Białej Przemszy; w złoże Bór Wschód zasoby znajdujące się w granicach Jaworzna zostały wyeksploatowane lub zaliczone do strat i nie przewiduje się dalszego wydobycia w tym rejonie.

^{b)} Koncesja zmieniona decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa BKK/OZ/839/96 z 13.05.1996 i decyzją Wojewody Małopolskiego ŚR.V.KŻ.7415/35/2002/2 z 12.11.2002; przedsiębiorca planuje eksploatację z południowej, dotychczas nieeksploatowanej części złoże Szczakowa Pole III, na pow. około 125 ha w granicach Jaworzna.

^{c)} Granice obszaru górniczego i terenu górniczego „Jeziorki” nawiązują do granic administracyjnych Jaworzna (eksploatacja prowadzona jest w Chrzanowie, w bezpośrednim sąsiedztwie pasa drogowego ul. Jesiennej, wyznaczającej tu granicę Jaworzna).

7.1. Filary ochronne

W obrębie terenu górniczego „Jaworzno - Jeleń” wyznaczono filary ochronne o łącznej powierzchni około 503 ha ²⁰, zapewniające ochronę przed skutkami eksploatacji górniczej: obiektów głównych i pomocniczych Elektrowni Jaworzno III, Elektrowni Jaworzno II i terenów przemysłowych przy tej elektrowni, zakładów „Organika-Azot”, terenu Zakładu Górniczego Sobieski rejon „Sobieski”, słupów linii elektroenergetycznych linii wysokiego napięcia i drogi Jaworzno - Jeziorki.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r., decyzje administracyjne ustanawiające te filary pozostają w mocy do czasu sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, w którym, zależnie od potrzeb oraz zgodnie z ustaleniami studium, powinny zostać określone obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złoże kopaliny filar ochronny.

Filary ochronne (o pow. w granicach miasta - 1,6 ha) wyznaczono także dla ochrony koryta Białej Przemszy i Jaworzniaka na terenach górniczych Bór III-2a i Szczakowa.

7.2. Odwadnianie wyrobisk

Odwadnianie podziemnych wyrobisk związanych z wydobyciem węgla kamiennego prowadzą w Jaworznie Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Centralny Zakład Odwadniania Kopalń oraz Zakład Górniczy „Sobieski”.

Centralny Zakład Odwadniania Kopalń odwadnia wyrobiska zlikwidowanej kopalni „Jan Kanty” dla zabezpieczenia ZG „Sobieski” przed zagrożeniem wodnym. Spółka posiada prawo użytkowania górniczego fragmentu dawnego OG „Jaworzno III” do głębokości 334,5 m. Wody są pompowane na powierzchnię rurociągami w szybach „Witold I” i „Witold II” (pompownia Jan Kanty), a następnie - odprowadzane rurociągiem do rowu otwartego i zrzucają do Przemszy. Praca pompowni (co najmniej do zakończenia eksploatacji węgla przez ZG „Sobieski”) gwarantuje, że w obrębie zniesionego terenu górniczego „Jaworzno III” nie pojawią się nowe podtopienia lub zalewiska.

Odwadnianie wyrobisk prowadzi również ZG „Sobieski” w rejonach „Piłsudski” i „Sobieski”. Wody kopalniane, po oczyszczeniu w osadniku wód dołowych „Biały Brzeg”, są kierowane do Przemszy.

²⁰ Na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. Dekretu Prawo górnicze z 1953 r.; na mapie uwarunkowań uwidoczniłoby tylko filary w granicach aktualnych terenów górniczych - kierując się interpretacją tego przepisu przez urzędy górnicze, według której filary ochronne ustalone odrębnymi decyzjami administracyjnymi ustanawiane były dla terenów górniczych (w związku z czym z chwilą zniesienia terenu górniczego decyzje te stają się bezprzedmiotowe). Podana powierzchnia filarów dotyczy ich obszaru w granicach czynnych terenów górniczych.

8. DOTYCHCZASOWE I PROGNOZOWANE SKUTKI DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ

8.1. Dotychczasowe skutki eksploatacji surowców mineralnych

Długotrwała eksploatacja (podziemna i powierzchniowa) różnych kopalni spowodowała istotne zmiany w środowisku Jaworzna, w tym wpływające na możliwości i warunki zagospodarowania terenów.

8.1.1. Skutki eksploatacji rud cynku i ołowiu oraz węgla kamiennego

Ślady eksploatacji rud cynku i ołowiu spotykane są na wychodniach dolomitów kruszczośnych w obrębie Garbu Ciężkowickiego i Jaworznickiego oraz Pagórów Imielińskich w formie zagłębień, mogących stanowić pozostałość po szybkach, warpi (usypiska wokół dawnych szybów w okolicach Buczyny, Cezarówki Dolnej, Długoszyna i Sodowej Góry) oraz szybów, szybków i sztolni upadowych (w rejonie Długoszyna zinwentaryzowano 102 szyby i szybiki, 3 sztolnie upadowe, płytkie wyrobiska na głębokości od 40 m do 90 m pod powierzchnią terenu [p.p.t.] oraz zanotowano 24 zapadliska).

Na terenach zabudowanych nad niektórymi wyrobiskami istnieje znaczne zagrożenie wystąpienia deformacji nieciągłych. W miejscach dawnej eksploatacji rud notuje się zwiększoną (w stosunku do podłoża) zawartość związków ołowiu, cynku i kadmu w glebach, wykluczającą uprawę roślin przeznaczonych do spożycia lub na pasze.

Zwarty zasięg eksploatacji węgla kamiennego obejmuje środkową i północno - zachodnią część Jaworzna o pow. około 35 km² (niespełna 25% obszaru miasta). Mniej intensywnie wydobywano węgiel w rejonie elektrowni Jaworzno II i Jaworzno III (chronionych filarami) oraz w południowej części złoża Jaworzno.

Wielokrotnie powtarzana odbudowa górnicza w licznych pokładach węgla spowodowała w Śródmieściu, Borach i w Wilkoszynie zróżnicowane, miejscami duże, sumaryczne obniżenia terenu (od 6 do 16 m), maskowane urozmaiconą rzeźbą Garbu Jaworznickiego, niesprzyjającą powstawaniu niecek bezodpływowych. Dawne tereny górnicze kopalń "Jan Kanty", "Niwka-Modrzejów" i "Kazimierz Juliusz" są obecnie uspokojone górniczo.

Istotne znaczenie z punktu widzenia planowania przestrzennego oraz warunków realizacji zabudowy ma obecność płytkich wyrobisk (do 90 - 100 m p.p.t.) oraz wyrobisk mających połączenie z powierzchnią (szybów, szybków i sztolni upadowych), skupiających się w rejonie Dąbrowy Narodowej, Łubowca, Chropaczówki, Niedzielisk, Śródmieścia i Borów oraz na zachód od Pieczysk i Pszczelnika. Ogółem, w granicach Jaworzna zinwentaryzowano 252 nieczynne szyby i szybiki oraz 41 sztolni upadowych związanych z górnictwem węgla kamiennego. Dla większości szybów brak jest danych o sposobie ich likwidacji, nie wyznaczono również wokół nich stref bezpieczeństwa (wyłączonych spod zabudowy).

Odpady wydobywcze związane z eksploatacją węgla kamiennego oraz rud cynku i ołowiu występują jako niewielkie hałdy w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów górniczych (Szczotki, na południe od ZG „Sobieski” Rejon „Piłsudski”, ul. Chopina) - w formie stożków lub stromych stoliw, ustabilizowane geochemicznie i morfologicznie, w tym zadrzewione (utrzymanie pokrywy roślinnej jest niezbędne dla zabezpieczenia skarp przed uruchamianiem powierzchniowych ruchów masowych gruntu) lub w formie znacznych powierzchniowo spłaszczonych wierzchołków, często usypywanych na terenach podmokłych lub w wyrobiskach.

8.1.2. Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów w związku z eksploatacją rud cynku i ołowiu oraz węgla kamiennego

Obszary płytkiej eksploatacji i wyrobisk połączonych z powierzchnią terenu, o łącznej pow. około 17 km² (11% obszaru Jaworzna), mogą cechować się obniżoną przydatnością do zabudowy oraz stwarzać zagrożenie dla istniejących obiektów budowlanych ze względu na możliwość pojawienia się deformacji nieciągłych (zapadlisk) w różnym czasie od dokonania eksploatacji.

Zapadliska odnotowano dotychczas na terenach o orientacyjnej powierzchni około 4,2 km², w tym częściowo poza obszarami udokumentowanej płytkiej eksploatacji. Są to w większości obszary zurbanizowane - na terenie górniczym „Jaworzno-Jeleń” oraz w obrębie dawnego obszaru górniczego „Jaworzno III” (kopalnia „Jan Kanty”), w tym w rejonie eksploatacji rud cynku i ołowiu w Długoszynie.

Stan rozpoznania zagrożenia deformacjami nieciągłymi jest zróżnicowany i niepełny. Ocenę stopnia tego zagrożenia, głównie prostą metodą obliczeniową, przeprowadzono jedynie dla niektórych obszarów płytkiej eksploatacji na terenie górniczym „Jaworzno-Jeleń” oraz w obrębie dawnego obszaru górniczego „Jaworzno III” (kopalnia „Jan Kanty”). W drugim przypadku, na wybranych obszarach wykonano również badania elektrooporowe oraz kilkanaście sond kontrolnych.

Na terenach udokumentowanych płytkich wyrobisk objętych oceną (o pow. około 895 ha), duże zagrożenie zapadliskami stwierdzono na pow. 220 ha (ograniczona przydatność do zabudowy, duże

prawdopodobieństwo konieczności uzdatniania terenu do zabudowy każdego rodzaju oraz awaryjnego uzdatniania terenów już zainwestowanych), zagrożenie umiarkowane lub znaczne dotyczy 224 ha (może wystąpić konieczność stosowania szczególnych rozwiązań konstrukcyjnych lub uzdatniania terenu, głównie pod obiekty o dużym nacisku na podłoże lub głęboko posadowione), zaś zagrożenie niewielkie - około 437 ha (małe prawdopodobieństwo konieczności uzdatniania terenu, może wystąpić potrzeba stosowania szczególnych rozwiązań konstrukcyjnych). Niektóre spośród obszarów ocenionych jako zagrożone zapadliskami znajdują się poza obszarem udokumentowanego płytkiego górnictwa. Należy mieć na uwadze, że część dawnej działalności górniczej odbywała się poza oficjalną gospodarką i nie była dokumentowana. Ponadto niektóre zapadliska powstały także w związku z obecnością pustek krasowych, a prowadzona stosunkowo głęboko eksploatacja węgla kamiennego mogła wywołać zawał mas skalnych nad pustką. Odnotowano również wdarcie się kurzawki do wyrobisk na głębokości ponad 200 m z zawadzonej strefy spękań przy uskoku tektonicznym, które skutkowało na powierzchni powstaniem zapadliska.

Na terenie górniczym „Jaworzno-Jeleń” szczegółowego rozpoznania, w tym z użyciem różnych metod geofizycznych potwierdzonych sondowaniem, połączonego z opracowaniem projektu uzdatniania podłoża do zabudowy dokonano tylko dla wybranych, niewielkich obszarów, a prace uzdatniające wykonywane były wyjątkowo, często w trybie awaryjnym (powstające zapadliska są na ogół zasypywane i dość często pojawiają się ponownie w tych samych miejscach).

Istnieje szereg różnych czynników, naturalnych i antropogenicznych, mogących wpływać na intensywność i prawdopodobieństwo tworzenia się zapadlisk (intensywne lub długotrwałe opady atmosferyczne, wzmożona infiltracja wód w głąb górotworu, zbyt duże obciążenia statyczne terenu, drgania powodowane ruchem pojazdów ciężkich, robotami budowlanymi lub wstrząsami górniczymi, eksploatacja prowadzona pod płytkimi wyrobiskami, utrata podpórności obudowy starych, płytkich wyrobisk, zakończenie lub znaczne ograniczenie odwadniania górotworu).

Na obszarach dawnej płytkiej eksploatacji górniczej (w tym zidentyfikowanych wyrobisk nieudokumentowanych) geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych wymagają rozpoznania z dokładnością stosowną dla skomplikowanych warunków gruntowych, zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych. Jednak zasadniczo, na obszarach ocenionych jako zagrożone wystąpieniem zapadlisk w stopniu dużym bądź znacznym lub umiarkowanym nie należy przeznaczać nowych terenów do zabudowy. Na tych i na innych obszarach płytkiego górnictwa o nieokreślonej kategorii zagrożenia zapadliskami oraz na terenach sąsiednich, na których koncentrują się zarejestrowane zapadliska - budowa lub rozbudowa obiektów budowlanych na terenach już przeznaczonych do zabudowy może być dopuszczona jedynie po spełnieniu warunków określonych w dokumentacji geologiczno - inżynierskiej sporządzonej na potrzeby ustalenia warunków posadawiania obiektów budowlanych na zagrożonych terenach, w tym po ewentualnym uzdatnieniu terenu do zabudowy.

Na obszarach płytkiego górnictwa o nieokreślonej kategorii zagrożenia zapadliskami, a także na innych obszarach, na których odnotowano powstawanie licznych zapadlisk, przeznaczanie terenów pod zabudowę należy poprzedzić sporządzeniem dokumentacji geologiczno - inżynierskiej na potrzeby zagospodarowania przestrzennego w celu potwierdzenia możliwości przeznaczenia terenów pod określonego rodzaju zabudowę, zaś na obszarach, na których nie zarejestrowano zapadlisk lub odnotowano jedynie pojedyncze zapadliska, a także na terenach, na których stwierdzono niewielkie zagrożenie lub brak zagrożenia powstawania zapadlisk - przy projektowaniu zabudowy należy uwzględnić występowanie skomplikowanych warunków gruntowych posadawiania obiektów budowlanych.

W rejonie wyrobisk mających połączenie z powierzchnią terenu (w strefach min. 20 m od krawędzi szybów oraz w pasie o szerokości 20 m i długości min. 50 m w kierunku biegu sztolni upadowych nad ich wylotowymi odcinkami) zaleca się, ze względu na duże ryzyko powstania deformacji nieciągłych, wykluczenie możliwości budowy nowych obiektów i rozbudowy istniejących. Ewentualną budowę obiektów w indywidualnych przypadkach należy uzależnić od wyników ekspertyzy oceniającej możliwość realizacji takiego zamierzenia budowlanego w konkretnych warunkach terenowych.

Ponadto, w rejonie płytkich wyrobisk nie jest zalecane podejmowanie podziemnej eksploatacji kopalni pod obszarami zabudowanymi lub przeznaczonymi pod zabudowę, zaś na terenach wyrobisk mających połączenie z powierzchnią oraz na terenach płytkiego górnictwa, niezależnie od stopnia zagrożenia powstawania zapadlisk, nie należy budować studni chłonnych wprowadzających wody opadowe lub roztopowe albo oczyszczone ścieki do ziemi.

Ogólną powierzchnię obszarów o skomplikowanych warunkach podłoża, wynikających z obecności udokumentowanych płytkich wyrobisk eksploatacyjnych, wyrobisk mających połączenie z powierzchnią,

zapadlisk odnotowanych lub ocenionych jako obszary zagrożone powstawaniem zapadlisk szacuje się na około 18,96 km².

Hałdy uformowane jako spłaszczone wierzchowiny mogą stanowić podłoże budowlane, jednak ze względu na prawdopodobieństwo zwiększonej zawartości izotopów radonu nie jest zalecane lokalizowanie budynków mieszkalnych oraz szpitali lub budynków służących stałemu, lub długotrwałemu pobytowi dzieci i młodzieży w wypadku podwyższonej radiacji. Hałda po eksploatacji rud cynku i ołowiu przy dawnej kopalni „Jaworzno - Galmány”, ustabilizowana morfologicznie i geochemicznie, powinna pozostać w stanie nienaruszonym lub w szybkim tempie rozebrana w całości.

8.1.3. Skutki eksploatacji surowców skalnych

Eksploatację dolomitów i wapieni prowadzono w licznych łomach i na ogół niewielkich kamieniołomach (Rudna Góra, Równa Góra, Góra Wielkanoc, Podkamieniec, Osiedle Leopold-Gigant, Długoszyn, Cezarówka Górna, Podwale). Do największych należą kamieniołomy dawnych Zakładów Dolomitowych „Szczakowa” (Gródek, Pieczyśka i Sodowa Góra).

Odkrywki te są nieczynne i znajdują się na różnych etapach naturalnego zrównywania skarp, prowadzącego do ich stopniowego łagodzenia i zaniku. Część kamieniołomów została zagospodarowana lub planuje się je zagospodarować na cele rekreacyjne (Sodowa Góra - Ośrodek Edukacji Ekologiczno - Geologicznej Geosfera, Gródek - zbiornik wykorzystywany do nurkowania). Część kamieniołomu „Pieczyśka” została wypełniona odpadami, głównie komunalnymi. W kamieniołomach Gródek i Sodowa Góra występują ruchy masowe w postaci obrywów skalnych lub osypisk. Z uwagi na znaczne zagrożenie ruchami masowymi w obrębie skarp, wskazane jest zachowanie stref wyłączonych z możliwości trwałego zainwestowania oraz o ograniczonym dostępie.

Eksploatacja piasków podsadzkowych spowodowała powstanie wyrobisk o różnej głębokości i powierzchni. Rozległe wyrobisko Kopalni Szczakowa zajmuje północno - wschodnią część Jaworzna o łącznej powierzchni około 940 ha, w którym nastąpiła całkowita zmiana stosunków wodnych (m.in. wielokrotnie przekładano koryto Jaworzniaka, w efekcie czego znalazło się ono całkowicie poza granicami miasta). Dodatkowym zagrożeniem jest wymywanie zanieczyszczeń z hałd popiołów i żużli Elektrowni Siersza oraz skały płonnej z KWK Siersza (położonych w wyrobisku popiaskowym na terenie Trzebini, poprzecznie do kierunku spływu wód) - wody te odprowadzane są do cieku łączącego się z Kanałem Głównym zasilającym w ujęcie wody pitnej Piaskownia. Wyrobiska są rekultywowane w kierunku leśnym. W niektórych rejonach na zrekultywowanych terenach rozwinęły się zbiorowiska o znacznej wartości przyrodniczej, w tym objęte ochroną gatunkową na podstawie prawa polskiego i wspólnotowego (okolice stawu Podkowa). Rekultywację w kierunku wodnym zastosowano jedynie w rejonie dawnego odcinka ujściowego doliny Jaworzniaka (zbiornik Sosina). Wodny kierunek rekultywacji byłby wskazany w przyszłości, ze względu na ochronę zasobów Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Biskupi Bór oraz rezerwatu Dolina Żabnika.

Na północ od Białej Przemszy znajdują się wyrobiska w złożach Bór Zachód i Bór Wschód, jedynie w niewielkim fragmencie (32 ha) leżące na obszarze Jaworzna. Wyrobiska są wypełniane odpadami, przede wszystkim powstającymi podczas eksploatacji i przeróbki węgla kamiennego z rekultywacją w kierunku leśnym.

Do innych odkrywek piasku o znacznej powierzchni należą wyrobiska w północno - zachodniej części Jaworzna, w przeważającej części zalesione lub wypełnione odpadami wydobywczymi - dawnych kopalni piasku Jan Kanty (pow. około 300 ha) i Jęzor (pow. 65 ha). Występują ponadto inne, mniejsze wyrobiska po eksploatacji piasku na ogół o powierzchni zrównanej do poziomu sąsiedniego terenu, częściowo zalesione, a także niewielkie wyrobiska po eksploatacji itów ceramiki budowlanej, wypełnione wodą (Byczyna), stanowiące siedliska chronionych płazów, wykorzystywane także do celów rekreacyjnych (wędkarstwo).

8.2. Prognozowane skutki eksploatacji surowców mineralnych

8.2.1. Prognozowane skutki eksploatacji węgla kamiennego

Eksploatacja złóż węgla kamiennego „Jaworzno” i „Byczyna” (do 2040 r.), prowadzona przez ZG „Sobieski”, spowoduje odkształcenia terenu I - IV kategorii oraz obniżenia do 3,5 - 5,5 m. Na terenach górniczych „Libiąż IV” i „Kazimierz - Juliusz II” nie przewiduje się wystąpienia wpływów na powierzchnię w granicach Jaworzna. Prognozowane wpływy eksploatacji na powierzchnię terenu mogą jednak ulegać zmianie, w tym także w wyniku zmian w projektach zagospodarowania złóż.

W obrębie złoża „Jaworzno” największe sumaryczne obniżenia terenu (łącznie do 2040 r.) wystąpią w rejonie osadnika Biały Brzeg, na północnym skraju zabudowy Jelenia, we wschodniej części Wilkoszyna, w rejonie Cezarówki Górnej, Koźmina i Jezierek oraz między Borami i Byczyną (obniżenia

do 1,0-1,5 m). W środkowej części Byczyny i Jelenia spodziewane są odkształcenia do III kategorii i obniżenia, odpowiednio, mniejsze niż 1,5 m oraz ponad 2,5 m. Znaczne obniżenia (ponad 3,5 m) wystąpią również w rejonie Góry Grodzisko.

Eksploatacja złoża „Byczyna” (po jego pełnym udostępnieniu planowanym szybem „Grzegorz”) wywoła odkształcenia IV kategorii na północ od Cezarówki Dolnej - na terenach niezabudowanych. Na pozostałej części terenu górniczego, w tym w obrębie mało odpornej, zwartej zabudowy Byczyny, Cezarówki Dolnej i Koźmina, spodziewane są odkształcenia maksymalnie III kategorii. Lokalnie na początku eksploatacji mogą pojawić się wpływy IV kategorii. Eksploatacja może w najbliższych latach wywoływać wstrząsy górotworu powodujące przyspieszenia drgań gruntu na powierzchni terenu sięgające do 250 - 280 mm/s², przy czym prawdopodobny jest stopniowy wzrost tych wartości.

Prognozowane wpływy eksploatacji planowanej przez ZG „Sobieski” zasadniczo nie obejmą obszarów dawnej płytkiej eksploatacji kopalni - zabudowanych lub przeznaczonych do zabudowy, z wyjątkiem zachodnich, w większości niezabudowanych stoków Góry Grodzisko. Niewielki wpływ na możliwość wzrostu liczby powstających zapadlisk mogą mieć wstrząsy górotworu na skutek eksploatacji złoża „Byczyna”.

Prawdopodobne jest pojawienie się zalewisk w nieckach z osiadania terenu, o łącznej pow. około 142 ha, zwłaszcza w rejonie osadnika Biały Brzeg, ujścia Wąwolnicy i w sąsiednim kompleksie lasów, a także na terenach zabudowanych w Byczynie (u zbiegu ulic Jesiennej, Kasztanowej i Herbowej) oraz na siedliskach gatunków flory podlegającej ochronie prawnej (łąki Kulig [obszar chronionego krajobrazu Dobra-Wilkoszyn]). W każdym przypadku istnieją jednak możliwości wykonania na zagrożonych terenach drenażu grawitacyjnego.

TAURON Wydobywanie S.A. planuje poszerzenie przestrzeni użytkowanej górniczo o obszary złóż Dąb i Brzezinka 1 oraz o część obszaru poszukiwawczego Byczyna-1 przylegającego do OG „Byczyna” (we wschodniej części Koźmina), natomiast Katowicki Holding Węglowy S.A. jest zainteresowany eksploatacją złoża Brzezinka-2.

W północnej części złoża Dąb możliwość prowadzenia eksploatacji ogranicza autostrada A4. W przypadku obszaru poszukiwawczego Imielin-Północ, obszar i teren górniczy nie będą prawdopodobnie obejmować rejonu koryta Przemszy, a tym samym - obszaru Jaworzna.

W przypadku podjęcia wydobywania węgla ze złóż Jan Kanty, Jan Kanty 2, Modrzejów lub Niwka-Modrzejów, wpływy eksploatacji dotyczyć będą obszarów płytkich wyrobisk eksploatacyjnych oraz wyrobisk mających połączenie z powierzchnią, w tym na terenach zwartej zabudowy (Długoszyn, Góra Piasku, Niedzieliska, Chropaczówka, Cegielniana, Wysoki Brzeg, Łubowiec, Osiedle Stałe, Dąbrowa Narodowa), a także Elektrowni Jaworzno III i linii kolejowej E30. Prawdopodobna jest reaktywacja starych wyrobisk, w tym ze względu na możliwość wystąpienia wstrząsów górotworu. Spowoduje to wzrost zagrożenia powstawaniem deformacji nieciągłych w stopniu wykluczającym przydatność tych terenów do zabudowy bez wykonania specjalistycznych badań i szerokiego zakresu robót zabezpieczających. Należy w związku z tym rozważyć wykluczenie prowadzenia wydobywania w najbardziej zagrożonych rejonach, przeznaczonych do zagospodarowania zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ewentualna eksploatacja złoża Siersza mogłaby zagrażać zasobom wód podziemnych i obszarom cennym pod względem przyrodniczym (w tym rezerwatowi Dolina Żabnika i jego otulinie).

Przewidywany zasięg wpływów eksploatacji (dla istniejących terenów górniczych), określonych w przedziale I - III kategorii oraz przewyższających III kategorię przedstawiony został na mapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, patrz również

→ *Rys. A18: "Prognozowane skutki eksploatacji węgla kamiennego na powierzchni terenu w latach 2010-2040"*

Szczegółowy zasięg wystąpienia wpływów w rzeczywistości może odbiegać od prognozowanego.

Na obszarach prognozowanych znacznych odkształceń terenu (IV kategorii) konieczne jest stosowanie odpowiednio wzmocnionej konstrukcji projektowanych budynków, a także wzmocnianie konstrukcji budynków istniejących. Należy także rozważyć możliwość ograniczenia (odroczenia) rozwoju zabudowy - do czasu, aż występujące i prognozowane wpływy nie będą przekraczały III kategorii.

Na obszarach o prognozowanych wpływach I-III kategorii należy dostosować rozwiązania projektowe obiektów budowlanych do prognozowanych wpływów eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu (odkształceń oraz przyspieszeń drgań gruntu przekraczających 120 mm/s²).

Tab. A.19. Kategorie terenu górniczego

Kategoria	przydatność do zabudowy		Wielkość spodziewanych deformacji		
			Nachylenie T [mm/m]	Odształcenie poziome ϵ [mm/m]	Promień krzywizny R [km]
0	przydatne	niewymagane zabezpieczenia obiektów budowlanych	$T \leq 0,5$	$\epsilon \leq 0,3$	$R \geq 40$
I	przydatne z ogranicze- niami	mogą powstać małe, nieszkodliwe uszkodzenia	$0,5 < T \leq 2,5$	$0,3 < \epsilon \leq 1,5$	$40 < R \leq 20$
II		mogą występować uszkodzenia łatwe do usunięcia	$2,5 < T \leq 5$	$1,5 < \epsilon \leq 3$	$20 < R \leq 12$
III		wymagane zabezpieczenie obiektów budowlanych	$5 < T \leq 10$	$3 < \epsilon \leq 6$	$12 < R \leq 6$
IV		wymagane poważne zabezpieczenie obiektów budowlanych	$10 < T \leq 15$	$6 < \epsilon \leq 9$	$6 < R \leq 4$
V	nienadające się do zabudowy	duże prawdopodobieństwo wystąpienia nieciągłych przemieszczeń terenu (szczelin, zapadlisk)	$15 > T$	$\epsilon > 9$	$R < 4$

źródło: Woźniak H., Nieć M. (red.), Zasady dokumentowania warunków geologiczno-inżynierskich dla celów likwidacji kopalń, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009

Na obszarach zagrożonych powstawaniem zalewisk zaleca się nie przeznaczać terenów do zabudowy lub odroczyć możliwość jej realizacji do czasu makroniwelacji terenu, lub przebudowy systemu jego odwodnienia.

Na terenach nieprzeznaczonych do trwałego zainwestowania można utrwalić część zalewisk w celu zwiększenia bioróżnorodności i retencyjności zlewni. W obrębie łąk Kulig w Wilkoszynie priorytetowym celem regulacji stosunków wodnych powinno być zachowanie siedlisk flory gatunków chronionych.

8.2.2. Prognozowane skutki eksploatacji piasków podsadzkowych

Podjęcie eksploatacji piasków podsadzkowych z południowej części złoża Szczakowa Pole III w odległości do 430 - 530 od granicy rezerwatu Dolina Żabnika oraz do 140 - 330 od granicy otuliny rezerwatu stworzyłyby zagrożenie dla rezerwatu (zaburzenie stosunków wodnych) oraz konflikt w stosunku do kompleksu leśnego Kolawica, proponowanego do ochrony w Waloryzacji przyrodniczej miasta. Należy w związku z tym wyznaczyć filar ochronny dla rezerwatu o szerokości 800 - 900 m od jego granic (lub co najmniej 500 m od granicy otuliny rezerwatu).

Planowana eksploatacja południowej części złóż Szczakowa Pole III oraz ewentualna eksploatacja południowej części złoża Siersza Misiury (obszar pozostały) - blok X spowodowałyby również dalsze zmniejszenie pojemności retencyjnej GZWP nr 453 Biskupi Bór.

Planowane poszerzenie zasięgu eksploatacji piasku ze złoża Bór Zachód może sięgnąć obecnych granic złoża (poza obszarem górniczym Bór III - 2a), z wyłączeniem pasa o szerokości 50 m, chroniącego koryto Białej Przemszy. Nie przewiduje się dalszej eksploatacji złoża Bór Wschód w granicach Jaworzna ze względu na brak zasobów przemysłowych.

8.2.3. Potencjalna możliwość wydobywania innych kopalin i skutki tej eksploatacji

Większość innych złóż kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej jest usytuowana konfliktowo w stosunku do innych zasobów środowiska albo istniejącego lub planowanego zagospodarowania terenów, na których złoża te występują.

Eksploatacja piasków jest możliwa w ograniczonym zakresie ze złóż Jaworzno - Maczki i Podłęże. Podjęcie wydobywania piasku ze złoża Ciężkowice spowodowałyby natomiast degradację doliny Łuźnika oraz drenaż obszaru Natura 2000 Łąki w Jaworznie i w konsekwencji zanik siedliska.

W przypadku złóż wydobywanych z użyciem środków wybuchowych możliwość ich eksploatacji uniemożliwia lub znacznie ogranicza również stan zagospodarowania terenów w sąsiedztwie tych złóż. Eksploatacja złóż dolomitów Byczyna (w części zachodniej), Jeleń, Gadlin, Gródek i Jaworzno - Ciężkowice może w większości przypadków zagrażać wodom GZWP nr 452 Chrzanów, w tym ujęciu Dobra oraz obszarom cennym pod względem przyrodniczym, a także jest konfliktowa w stosunku do istniejącego zainwestowania terenów złóż.

Wydobywanie rud cynku i ołowiu ze złoża Jaworzno jest wykluczone ze względu na konieczność ochrony ujęcia wody „Galmany” oraz brak zasobów bilansowych w złożu. Z kolei eksploatacja wapieni dla przemysłu cementowego ze złoża Sadowa Góra II oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej Byczyna i Jeleń (Kop. Jaworzno) byłaby nieuzasadniona ze względów ekonomicznych i środowiskowych.

9. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Obszar Jaworzna, pomimo istotnego przekształcenia środowiska, cechuje znacząca różnorodność biologiczna flory i fauny. W ramach programu Corine Biotopes, identyfikującego ostoje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt oraz ich siedlisk, których ochrona jest szczególnie istotna dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy, do ostoji przyrody na obszarze Jaworzna zaliczono Sodową Górę (murawy i łąki), zespół Dobra - Wilkoszyn (lasy, murawy i łąki) oraz dolinę Żabnika (lasy, torfowiska, bagna i roślinność brzegów wód śródlądowych).

Według Waloryzacji przyrodniczej miasta z 2011 r., w Jaworznie występuje 68 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową (w tym 56 - podlegających ścisłej ochronie). We wcześniejszych opracowaniach przyrodniczych (2001, 2006) do grupy cennych (zagrożonych i rzadkich) roślin zaliczano około 150 gatunków. Niepełne rozpoznanie mszaków, przeprowadzone tylko dla rezerwatu Dolina Żabnika, potwierdziło występowanie w jego obrębie 34 gatunków, w tym 16 ściśle chronionych. Ochroną w ramach prawa wspólnotowego objęte są niektóre gatunki torfowca *Sphagnum* spp., występujące m.in. w dolinie Żabnika, w Wilkoszynie oraz w wyrobiskach piaskowni Szczakowa. Również fauna występująca na obszarze miasta jest zróżnicowana i bogata gatunkowo (około 160 gatunków zwierząt kręgowych i kilkaset gatunków bezkręgowców).

Podstawowe znaczenie dla różnorodności biologicznej na obszarze Jaworzna mają dwa rodzaje siedlisk, zarówno naturalnych, jak i antropogenicznych: siedliska wilgotne (młaki, źródlika, bagna, torfowiska, mszary) oraz siedliska na zboczach i szczytowych partiach wzniesień z glebami wapiennymi.

Na wilgotnych siedliskach we wschodniej części miasta rozwijają się zbiorowiska torfowisk niskich i przejściowych, młak niskoturzycowych i łąk bagiennych z gatunkami będącymi przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (lipiennik Loesela [*Liparis loeselii*] w Wilkoszynie i Szczakowej [w wyrobisku popiaskowym], widłaczek torfowy [*Lycopodiella inundata*], widłak goździsty [*Lycopodium clavatum*]). Siedliska wodne i wilgotne (m.in. Biała Przemsza i Kanał Główny), stanowią miejsce występowania bobra europejskiego i wydry (gatunków z załącznika II) oraz rozrodu płazów, w tym gatunków rzadkich w kraju, a także ichtiofauny (m.in. gatunków charakterystycznych dla cieków górskich i podgórskich). W dolinie Przemszy stwierdzono dotychczas występowanie 98 gatunków ptaków, w tym 65 lęgowych.

Cenne przyrodniczo są bogate gatunkowo zbiorowiska łąk zmiennowilgotnych i świeżych ze zbiorowiskami szuwarowymi i ziółoroślowymi oraz fragmentami lasów łęgowych w rejonie Ciężkowic, stanowiące siedlisko chronionych, zagrożonych i lokalnie rzadkich gatunków roślin naczyniowych, a także miejsce bytowania dwóch gatunków motyli modraszków *Maculinea teleius* i *Maculinea nausithous* (gatunki z załącznika II) oraz innych gatunków motyli.

Na suchych, nasłonecznionych zboczach i szczytowych partiach wzniesień z glebami bogatymi w węglan wapnia rozwinęły się zbiorowiska muraw kserotermicznych o znaczeniu europejskim, tworzone najczęściej przez duże płaty muraw z przewagą traw i bylin dwuliściennych oraz zbiorowiska zarośli śródpolnych i niewielkich lasów z bogatą strefą ekotonową.

Zbiorowiska te stanowią miejsce występowania chronionych gatunków roślin (obuwik pospolity [*Cypripedium calceolus*] i sasanka otwarta [*Pulsatilla patens*], których występowanie nie zostało jednak potwierdzone w Waloryzacji przyrodniczej miasta z 2011 r., dziewięciśli bezłodygowy [*Carlina acaulis*]) oraz wielu ciepłolubnych bezkręgowców i gatunków ptaków krajobrazu rolniczego (terenów otwartych).

W 2013 r. stwierdzono (w ramach projektu „Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000”) występowanie stanowisk chomika europejskiego na obszarze około 191 ha w rejonie Jeziorek, Cezarówki Górnej i Byczyny. Ochrona chomika europejskiego wymaga w głównej mierze niedopuszczenia do zaprzestania uprawy pól i ich zabudowy.

Do cennych zbiorowisk leśnych należą nieliczne, niewielkie płaty grądów oraz łągów jesionowo-olszowych i olsów, z roślinami, zwierzętami i grzybami objętymi ochroną gatunkową ścisłą i częściową. Na gruntach Nadleśnictwa Chrzanów, położonych m.in. w granicach Jaworzna, stwierdzono występowanie 10 leśnych i 7 nieleśnych zbiorowisk roślinnych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Stan zachowania tych siedlisk nie pozwala na objęcie ich ochroną w ramach obszaru Natura 2000; brak jest ponadto dokładnych danych na temat rozmieszczenia i charakterystyki tych zbiorowisk, szczególnie w przypadku siedlisk nieleśnych.

Cenne zbiorowiska ukształtowały się również na innych niż wyrobiska popiaskowe terenach przekształconych antropogenicznie - na glebach o ponadnormatywnej zawartości metali ciężkich na terenach dawnej eksploatacji galmanu (murawy z klasy *Violetea calaminariae*) oraz na składowisku odpadów po produkcji sody kalcynowej (Wapniówka) z licznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin kalcyfilnych.

Przewiduje się realizację programu „Wzmocnienie bioróżnorodności miasta Jaworzna poprzez włączenie nieużytków w system zielonej infrastruktury” - w celu „zademonstrowania praktycznych metod czynnej ochrony bioróżnorodności półnaturalnych zbiorowisk roślinnych na terenach podmiejskich”, tak, aby mogły one funkcjonować jako zasoby „zielonej infrastruktury” miasta. Planowane działania mają dotyczyć siedlisk i gatunków innych niż chronione na mocy Dyrektywy Siedliskowej, zlokalizowanych na terenach innych niż obszary Natura 2000 i w większości nieobjętych krajowymi formami obszarowej ochrony przyrody.

10. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY. INNE OBSZARY CENNE POD WZGLĘDEM PRZYRODNICZYM

10.1. Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Walory przyrody na obszarze Jaworzna są chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody w postaci zróżnicowanych form ochrony przyrody: rezerwatu przyrody, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, pomników przyrody i użytków ekologicznych (pomijając ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów).

Łączna powierzchnia terenów chronionych obejmuje około 450 ha, a wraz z otuliną rezerwatu - 664 ha (4,4% pow. miasta).

Proponowany obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty PLH240042 Łąki w Jaworznie obejmuje cztery odrębne tereny położone w Ciężkowicach, w sąsiedztwie linii kolejowej Katowice - Kraków, z siedliskami przyrodniczymi wymienionymi w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej: 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), pow. 21,48 ha i 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), pow. 14,56 ha. Łąki te stanowią siedlisko gatunków motyli, wymienionych w załączniku II do dyrektywy 92/143EWG - modraszek nausitous (*Phengaris nausithous*) i modraszek telejus (*Phengaris telejus*).

Najważniejsze zagrożenie dla ostoi stanowią: niewłaściwe użytkowanie łąk lub zaniechanie ich użytkowania, melioracje łąk, postępująca urbanizacja i sukcesja roślinności.

Tab. A.20. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Forma ochrony i nazwa obszaru	pow. (ha)	podstawa prawna i data objęcia ochroną
rezerwat przyrody Dolina Żabnika	47,99	Zarządzenie Min. Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 14.06.1996 r. (MP 41/96, poz. 398), Rozporządzenie Nr 10/05 Woj. Śląskiego z dnia 30.05.2005 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 71/2005, poz. 1889), Rozporządzenie Nr 53/07 Woj. Śląskiego z dnia 5.10.2007 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 174/2007, poz. 3242).
otulina rezerwatu	214,03	
obszar chronionego krajobrazu Dobra - Wilkoszyn	321,87	Uchwała Nr XXXIV/255/93 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 kwietnia 1993 r., zm. Uchwała Nr XL/337/94 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27 stycznia 1994 r.
proponowany obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty PLH240042 Łąki w Jaworznie	36,45	obszar zaproponowany przez Ministra Środowiska jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty w grudniu 2012 r., pozytywna opinia Rady Miejskiej w Jaworznie w sprawie ochrony obszaru (Uchwała Nr X/116/2011 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 16 czerwca 2011 r.); obszar nie został dotychczas zatwierdzony przez Komisję Europejską jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty
powierzchniowy pomnik przyrody Uroczysko Sodowa Góra (Sasanka)	10,82	Decyzja Nr RL-VII-7140/35/81 Woj. Katowickiego z dnia 9 grudnia 1981 r.
użytek ekologiczny Remiza leśna Bucze	10,46	Uchwała Nr XX/250/2008 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 1 kwietnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 98/2008, poz. 2028)
użytek ekologiczny Zakola Białej Przemszy	22,64	Uchwała Nr XXIX/424/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26 lutego 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2013 r., poz. 2292)

Rezerwat przyrody „Dolina Żabnika” (biocenotyczny i fizjocenotyczny) obejmuje fragment lasu Kolawica w Nadleśnictwie Chrzanów [oddziały 158 - 161, 164, 165, 167]. Uznanie obszaru za rezerwat przyrody nastąpiło w celu ochrony biocenoz wodnych oraz torfowisk niskich i przejściowych ze stanowiskami licznych gatunków roślin chronionych i rzadkich.

Dla rezerwatu ustanowiono plan ochrony Rozporządzeniem Nr 67/07 Wojewody Śląskiego z dnia 5 października 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 194/2007, poz. 3692). Plan ochrony wprowadza następujące ustalenia do dokumentów planistycznych (dotyczące eliminacji lub ograniczeń zagrożeń zewnętrznych): "

w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszar rezerwatu winien być enklawą, w której nie należy lokalizować przedsięwzięć liniowych, w tym sieci energetycznych, kanalizacji i rurociągów; wszelkie przedsięwzięcia, a w szczególności mogące znacząco oddziaływać na środowisko, powinny być lokalizowane w sposób gwarantujący brak negatywnego oddziaływania na rezerwat; na rysunkach planów należy nanieść granice rezerwatu".

Zagrożenie dla chronionych wartości przyrodniczych może stanowić zmiana stosunków wodnych wywołana powiększeniem obszaru eksploatacji piasku (wylesienie, obniżenie poziomu wód gruntowych, wyschnięcie pierwotnych źródeł potoku). W celu zapobieżenia zagrożeniu dla istnienia rezerwatu oraz utrzymania we właściwym stanie ochrony jego walorów przyrodniczych rekomenduje się powiększenie rezerwatu o jego otulinę oraz wyznaczenie otuliny na obszarze obejmującym cały kompleks leśny „Kolawica” w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka (w Waloryzacji przyrodniczej z 2011 r. dla lasu Kolawica postuluje się utworzenie obszaru chronionego krajobrazu).

Obszar chronionego krajobrazu „Dobra - Wilkoszyn” (w kompleksie leśnym Dobra - Wilkoszyn [Nadleśnictwo Chrzanów, oddziały leśne nr 164 - 179], pow. niespełna 322 ha) wyznaczono w celu ochrony stanowisk rzadkich gatunków roślin chronionych oraz źródeł wody siarczanej. Na obszarze chronionego krajobrazu wprowadzone zakazy dotyczą m.in. prowadzenia działalności przemysłowej i gospodarczej, w tym pozyskiwania piasku, a także wykonywania prac, prowadzących do odwodnienia i osuszenia terenu oraz zmiany stosunków wodnych.

W celu zwiększenia skuteczności ochrony krajobrazu i funkcjonowania korytarza ekologicznego oraz możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem pożądane jest powiększenie terenów chronionych o koryto Łużnika i sąsiednie enklawy leśne i rolnicze.

10.2. Użytki ekologiczne

Ochronę w formie użytków ekologicznych w celu ochrony pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej ustanowiono dla dwóch obszarów: „Remiza leśna Bucze” (pow. 10,46 ha) oraz „Zakola Białej Przemszy” (pow. 22,64 ha).

Użytek ekologiczny „Remiza leśna Bucze” utworzono w celu zachowania lasu grądowego jako ostoi gatunków chronionych flory i fauny, a także walorów krajobrazowych, które tworzy sama remiza leśna w otoczeniu zarośli, muraw kserotermicznych, pól uprawnych i nieużytków.

O szczególnych walorach przyrodniczych tego terenu decyduje zróżnicowana i bogata flora (w tym 16 gatunków objętych ochroną prawną oraz 10 rzadkich i zagrożonych w skali kraju i/lub regionu), różnorodna fauna (w tym gatunków 40 podlegających ochronie prawnej) oraz cenne zbiorowiska roślinne. Obszar pełni ważną rolę przyrodniczą, jako węzeł ekologiczny wchodzi w skład systemu powiązań przyrodniczych na terenie miasta.

Dla zachowania wartości przyrodniczych „Remizy leśnej Bucze” należy utrzymać istniejące warunki siedliskowe oraz ograniczyć negatywne wpływy antropogeniczne, tak o charakterze bezpośrednich, jak i pośrednich oddziaływań. Istotne jest również zachowanie istniejących terenów otwartych sąsiadujących z remizą poprzez ochronę przed zabudową oraz utrzymanie tzw. biotopów towarzyszących (drobnych płatów muraw, kęp i pasów zarośli znacznie podnoszących różnorodność biologiczną tego terenu).

Użytek ekologiczny „Zakola Białej Przemszy” zlokalizowany w północnej części miasta Jaworzna, przy granicy z miastem Sosnowiec (dzielnica Maczki) na lewym brzegu doliny Białej Przemszy, jest złożony z trzech podobszarów. Użytek ustanowiono w celu zachowania i ochrony czynnej istniejących na terenie siedlisk: muraw napiaskowych (podobszar I - zachodni), łąk zmiennowilgotnych (podobszar II - centralny) oraz łągów (podobszar III - wschodni).

Wśród istniejących i potencjalnych zagrożeń dla użytku ekologicznego „Zakola Białej Przemszy” wskazane zostały: naturalne procesy sukcesyjne prowadzące do pogorszenia stanu zachowania czy zaniku półnaturalnych zbiorowisk murawowych i łąkowych, rozprzestrzenianie się gatunków obcego pochodzenia, zanieczyszczenia wód Białej Przemszy, zaśmiecenie badanego terenu (zwłaszcza niesione przez cieki), wycinka lasów oraz zabiegi hydrotechniczne w korycie Białej Przemszy.

Na obszarach użytków ekologicznych wprowadzone zakazy dotyczą m.in. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu (z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych), uszkodzania i zanieczyszczenia gleby, dokonywania zmian stosunków wodnych (jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej), wylewania gnojowicy (z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych), zmiany sposobu użytkowania ziemi oraz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz umieszczania tablic reklamowych.

10.2.1. Pomniki przyrody

W granicach Jaworzna istnieją 22 pomniki przyrody ustanowione w celu ochrony 39 drzew różnych gatunków (w przewadze dęby szypułkowe i lipy drobnolistne), występujących pojedynczo lub tworzących grupy drzew. Drzewa chronione w formie pomników przyrody występują głównie w centrum miasta oraz w Ciężkowicach, Długoszynie, Podłężu, Jeleniu i Buczynie.

Powierzchniowy pomnik przyrody „Uroczysko Sodowa Góra” (pow. 10,82 ha) ustanowiono w celu ochrony stanowiska sasanki wiosennej *Pulsatilla vernalis* (faktycznie ochroną objęto sasankę otwartą i dziewięciślię beziodygowego), wprowadzając zakaz m.in. wznoszenia na terenie pomnika budowli, linii energetycznych, telekomunikacyjnych, rurociągów itp. urządzeń technicznych na terenie lasu.

Tab. A.21. Pomniki przyrody (drzewa i grup drzew objęte ochroną w formie pomnika przyrody)

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	podstawa prawna i data utworzenia pomnika przyrody	położenie (adres) pomnika przyrody
1.	grupa czterech dębów szypułkowych (<i>Quercus robur</i>)	Decyzja Nr OŚ-7140/8/84 Wojewody Katowickiego z dnia 25.09.1984 r.	ul. Luszowicka
2.	grupa czterech dębów szypułkowych (<i>Quercus robur</i>)	Decyzja Nr OŚ-7140/9/84 Wojewody Katowickiego z dnia 25.09.1984 r.	ul. Luszowicka
3.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Decyzja Nr OŚ-7140/10/84 Wojewody Katowickiego z dnia 25.09.1984 r.	ul. Dąb 64
4.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Decyzja Nr OŚ-7140/11/84 Wojewody Katowickiego z dnia 25.09.1984 r.	ul. Dąb 99
5.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	Decyzja Nr OŚ-7140/12/84 Wojewody Katowickiego z dnia 25.09.1984 r.	ul. Dąb 99
6.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Decyzja Nr OŚ-7140/13/84 Wojewody Katowickiego z dnia 25.09.1984 r.	ul. Tulipanowa 1
7.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XII/121/95 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 25.05.1995 r.	ul. Wiosny Ludów 178
8.	Brzoza brodawkowata (<i>Betula pendula</i>)	Uchwała Nr XL/570/98 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.01.1998 r.	ul. Pocztowa
9.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XL/571/98 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.01.1998 r.	ul. Bobrowa Górka
10.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XL/574/98 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.01.1998 r.	ul. Pocztowa
11.	dwa buki pospolite (<i>Fagus sylvatica</i>) i grab (<i>Carpinus betulus</i>)	Uchwała Nr XL/576/98 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.01.1998 r.	ul. Dąbrowska 7a
12.	Jarząbby szwedzkie (2 szt.) (<i>Sorbus intermedia</i>),	Uchwała Nr XL/577/98 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.01.1998 r.	ul. Celników
13.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Uchwała Nr XL/578/98 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.01.1998 r.	ul. Pocztowa
14.	Jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	Uchwała Nr XLIII/765/2001 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27.12.2001 r.	ul. Pocztowa
15.	Głóg jednoszyjkowy (<i>Crataegus monogyna</i>)	Uchwała Nr XLIII/766/2001 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27.12.2001 r.	ul. Sportowa
16.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Uchwała Nr XLIII/767/2001 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27.12.2001 r.	ul. Jodłowa
17.	Dwie lipy drobnolistne (<i>Tilia cordata</i>)	Uchwała Nr XLIII/768/2001 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27.12.2001 r.	ul. Skalna 25
18.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Uchwała Nr XLIII/769/2001 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27.12.2001 r.	ul. Wilcza 1
19.	aleja drzew, w tym 6 dębów szypułkowych (<i>Quercus robur</i>) i 2 jesiony (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Uchwała Nr XLIII/770/2001 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27.12.2001 r.	Podłęże, Osada Leśna
20.	Lipa (<i>Tilia cordata</i>) dwupniowa	Uchwała Nr XLIX/616/2005 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22.12.2005 r.	ul. Ustronie 3
21.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr LV/720/2006 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26.06.2006 r.	ul. Skalna 10
22.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr LVI/768/2006 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 31.08.2006 r.	ul. Grabańka

opracowanie własne BRR Katowice na podst. danych Urzędu Miejskiego w Jaworznie

10.3. Pozostałe obszary cenne pod względem przyrodniczym, w tym proponowane do objęcia ochroną prawną na podstawie ustawy o ochronie przyrody

W Waloryzacji przyrodniczej miasta (2011) zaproponowano ustanowienie różnych form ochrony przyrody dla obszarów „o ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych”, o łącznej pow. około 19,9 km². Zaliczono do nich: tereny muraw kserotermicznych na Górze Wielkanoc, Glinnej Górze i Górze Bielany, młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach, torfowiska i młaki w rejonie stawu Podkowa, remizy leśne i łąki „Pola - Mostki”, kompleks leśny Kolawica, Uroczysko Sodowa Góra z centrum edukacji ekologicznej „Geosfera” oraz - proponowane w przywołanym opracowaniu jako obszary chronionego krajobrazu - Nieckę Wilkoszyńską (mozaika użytków rolnych i leśnych [część północna], lasy Nadleśnictwa Chrzanów [część południowa]) i dolinę Białej Przemszy powyżej ujścia Koziego Brodu z Kanalem Głównym (zachowanie naturalnego, meandrującego koryta Białej Przemszy, zwiększenie retencji zlewni rzeki).

Ponadto, wyróżniono obszary „o podwyższonych walorach krajobrazowo - przyrodniczych”: wzniesienia Rudna Góra, Góra Korzeniec, Góra Grodzisko, Góra Przygoń i Pod Leszczyną, ekosystemy wodne, w większości w zarządzie PGL Lasy Państwowe: zalewy Łęg i Sosina, stawy Belnik oraz zalewiska pogórnice w kompleksie leśnym Podłęże, a także hałdy pogórnice w Dąbrowie Narodowej - Szczotkach.

Tab. A.22. **Obszary proponowane do ochrony prawnej i inne obszary cenne pod względem przyrodniczym**

Symbol obszaru	nazwa obszaru	powierzchnia (ha)
obszary proponowane do ochrony jako obszary chronionego krajobrazu		
OP1 a, b	Dolina Białej Przemszy powyżej ujścia Koziego Brodu ¹⁾	252,24
OP2 a, b	Niecka Wilkoszyńska ²⁾	839,82
OP3	Kompleks leśny Kolawica	620,32
obszary proponowane do ochrony jako użytki ekologiczne		
OP4 a - c	Młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach ³⁾	116,11
OP5	Murawy na Górze Wielkanoc w Ciężkowicach	8,10
OP6	Remizy leśne i łąki "Pola-Mostki" w Ciężkowicach	31,77
OP7 a, b	Torfowiska i młaki w rejonie stawu "Podkowa" na terenach po eksploatacji piasku ³⁾	35,03
obszar proponowany do ochrony jako zespół przyrodniczo - krajobrazowy		
OP8	Murawy na Glinnej Górze i Górze Bielany w Borach	99,89
inne obszary przyrodniczo cenne wskazane do zachowania		
OP9 a, b	Hałdy pogórnice w Dąbrowie Narodowej - Szczotkach	1,01
OP10	Góra Grodzisko	16,05
OP11	Rudna Góra	38,14
OP12	Góra Przygoń i Pod Leszczyną w Ciężkowicach	47,28
OP13	Góra Korzeniec	21,61
OP14a-d	Dobra-Wilkoszyn (tereny prop. powiększenia obszaru chronionego krajobrazu)	47,16
OP15	Zalew Łęg	7,30
OP16	Zalewiska pogórnice w kompleksie leśnym Podłęże	18,15
OP17	Stawy Belnik	33,30
OP18	Zalew Sosina	71,17
OP19	Gródek	42,92
OP20	Uroczysko Sodowa Góra wraz z centrum edukacji ekologicznej GEOsfera ⁴⁾	73,00
OP21	siedliska chomika europejskiego w rejonie Jeziorek, Cezarówki Górnej i Byczyny	191,00
RAZEM :		2 474,95
w tym obszary proponowane do ochrony prawnej		1 942,38

¹⁾ obejmuje istniejący użytek ekologiczny „Zakola Białej Przemszy”

²⁾ obejmuje część proponowanego obszaru Natura 2000 mającego znaczenie dla Wspólnoty

³⁾ proponowane użytki ekologiczne są położone w obrębie proponowanych obszarów chronionego krajobrazu

⁴⁾ obejmuje istniejący powierzchniowy pomnik przyrody Uroczysko Sodowa Góra (Sasanka)

Proponowana ochrona tych obszarów („zachowanie w jak najlepszym stanie”), w tym poprzez ustanowienie ochrony prawnej, ma na celu zachowanie m.in.: zbiorowisk leśnych i zaroślowych (także śródpolnych), łąk świeżych i wilgotnych, muraw kserotermicznych, termofilnych okrajków, młak, torfowisk, roślinności wodnej, stanowisk gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych (w tym o znaczeniu wspólnotowym), walorów przyrody nieożywionej (w tym odkrytki geologicznej i skamieniałości), a także swoistych dla Jaworzna walorów krajobrazu (m.in. urozmaicona rzeźba terenu, z eksponowanymi wzgórzami i mozaiką zróżnicowanych siedlisk, tworząca atrakcyjne widokowo wnętrza krajobrazowe i rozległe, panoramiczne otwarcia widokowe) oraz zachowanie ciągłości pomiędzy ekosystemami w skali regionalnej i lokalnej. Niezbędna jest także ochrona siedlisk chomika europejskiego w rejonie Jeziorek, Cezarówki Górnej i Byczyny.

Obszary podlegające ochronie (wraz z otuliną rezerwatu i proponowanym obszarem Natura 2000) oraz obszary proponowane do ustanowienia tej ochrony zajmują łącznie 25,6 km² (blisko 17% pow. miasta), a wraz z innymi obszarami przyrodniczo cennymi - 30,9 km² (20% pow. miasta).

Obszary chronione (istniejące i proponowane), inne obszary cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym oraz korytarze ekologiczne o randze ponadlokalnej, o których mowa w rozdz. VI.1, zajmują, łącznie z obszarami określonymi w Waloryzacji przyrodniczej miasta jako cenne pod względem krajobrazowym, około 70 km² (46% pow. miasta).

Ponadto, organizacje ekologiczne proponują (Shadow List 2013) objęcie ochroną w ramach sieci obszarów Natura 2000 terenu w Szczakowej o pow. 107,4 ha dla ochrony lipiennika Loesela (propozycja nie podlega przepisom dotyczącym obszarów Natura 2000). Do obszarów cennych pod względem przyrodniczym należą również glinianki w złożu iłów ceramiki budowlanej Byczyna (siedliska chronionych płazów). W przypadku hałdy "Wapniówka" (pow. 4,06 ha), określonej w „Waloryzacji przyrodniczej miasta” (2011) jako obszar cenny pod względem przyrodniczym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach wydał w 2011 r. zgodę na jej likwidację pod warunkiem przeniesienia siedliska z rzadkimi gatunkami roślin na stanowisko zastępcze (w sąsiedztwie powstającego Ośrodka Edukacji Ekologiczno - Geologicznej „GEOsfera”).

11. ZAGROŻENIA NATURALNE I ANTROPOGENICZNE

11.1. Zagrożenie powodziowe

Zagrożenie powodziowe powodowane przez rzeki jest w Jaworznie niewielkie. W przeszłości, w niektórych latach notowano zalewanie i podtapianie niewielkich terenów w dolinie Łużnika (Ciężkowice, Pieczyńska) oraz w dolinie Byczynki i Przemszy (rejon oczyszczalni ścieków „Jaworzno-Dąb”).

We „Wstępnej ocenie ryzyka powodziowego” (2011)²¹ na obszarze Jaworzna nie zidentyfikowano obszarów znaczących powodzi historycznych, ani obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne. Przemsza w przywołanej ocenie została zaliczona do cieków wskazanych do opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego w pierwszym cyklu planistycznym (do 22 grudnia 2013 r.), Białą Przemszę i Kozi Bród - zakwalifikowano do drugiego cyklu planistycznego sporządzenia map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego (z terminem 22 grudnia 2019 r).

Dotychczas opracowane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego²² wskazują obszary zagrożenia powodziowego w rejonie ujścia Byczynki do Przemszy w Dębie.

Na mapach zagrożenia powodziowego w granicach Jaworzna wskazane zostały:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%).

→ Granice wyżej wymienionych obszarów określone są na mapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Nie wyznaczono obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 % (czyli raz na 10 lat).

W przypadku wystąpienia powodzi o prawdopodobieństwie 1%, głębokość zalania terenu nie przekroczy 0,5 m, a przy powodzi o prawdopodobieństwie 0,2% - 1 m. Mapa ryzyka powodziowego nie wskazuje na wystąpienie zagrożenia dla ludności. Zagrożona będzie natomiast oczyszczalnia ścieków w Dębie.

21 <http://www.kzgw.gov.pl/pl/Wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego.html>

22 Mapy udostępnione na stronie <http://www.isok.gov.pl/pl/mapy-zagrozenia-powodziowego-i-mapy-ryzyka-powodziowego> dnia 22.12.2013 r.

Granice obszarów określonych na mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego udostępnionych w dniu 22 grudnia 2013 r. (przedstawione na mapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego) mogą ulec zmianie, ponieważ - zgodnie z informacją Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej - mapy te będą jeszcze podlegać weryfikacji przed ich przekazaniem jednostkom administracji w trybie określonym w ustawie Prawo wodne²³.

Dopiero po przekazaniu Prezydentowi Miasta map zagrożenia i ryzyka powodziowego w trybie przewidzianym w ustawie, powstanie obowiązek uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic wyznaczonych na tych mapach obszarów zagrożonych powodzią, a obszary o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat (Q 1%) będą stanowić obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne, wraz ze wszystkimi konsekwencjami określonymi w ustawie. W obszarach szczególnego zagrożenia powodzią z mocy ustawy obowiązuje szereg ograniczeń dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów:

- zakaz lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania (art. 40 ust. 1 p. 3),
- zakaz wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe (art. 88 I ust. 1), w tym:
 - wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych,
 - sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk,
 - zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód, a także utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

Ponadto, zgodnie z art. 88 I ust. 7, w celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji:

- wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią,
- nakazać usunięcie drzew lub krzewów.

Infrastrukturę przeciwpowodziową na obszarze Jaworzna stanowią wały przeciwpowodziowe wzdłuż Przemszy w rejonie Jelenia, dolnego biegu Wąwolnicy oraz wzdłuż Białej Przemszy poniżej Długoszyňa. Zgodnie z ustawą - Prawo wodne, w strefie 50 m od stopy wałów przeciwpowodziowych po stronie odpowietrznej zabrania się m.in. wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów.

11.2. Zagrożenie hałasem

Zagrożenie hałasem w Jaworznie dotyczy w głównej mierze terenów przylegających do dróg krajowych oraz linii kolejowej Katowice – Kraków (mapy akustyczne dla tych ciągów komunikacyjnych wykonano w latach 2011 - 2013). Uciążliwy może być także hałas powodowany przez linie elektroenergetyczne o napięciu 220 kV i 400 kV. Emisja hałasu z obiektów przemysłowych ma mniejsze znaczenie.

Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego występują w odległości do około 300 m w przypadku autostrady A4 (w strefie tej znajdują się tereny mieszkaniowe w Jeleniu i Byczynie) i drogi ekspresowej S1 (w otoczeniu tej drogi nie ma terenów chronionych przed hałasem).

Uciążliwość akustyczna drogi krajowej nr 79 jest wyraźnie mniejsza: większość terenów mieszkaniowych położonych wzdłuż drogi jest chroniona ekranami akustycznymi, na terenach zabudowanych leżących wzdłuż odcinków drogi bez ekranów ponadnormatywne oddziaływanie hałasu nie przekracza 100 m, a poza tymi terenami - sięga do 150 m od krawędzi jezdni. W przypadku pozostałych ulic o znacznym natężeniu ruchu (Szczakowska, Górnośląska, Lonty, Młynarska, Piłsudskiego i Chopina) strefa ponadnormatywnego hałasu powinna mieścić się w odległości do 30 m od krawędzi jezdni.

23 Ustawa Prawo wodne określa następujący tryb wdrożenia do stosowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego:
- przekazanie map przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej dyrektorom regionalnych zarządów gospodarki Wodnej; Głównemu Geodecie Kraju, Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (art. 88f ust. 3),
- przekazanie map przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej innym właściwym organom, m.in. prezydentowi miasta (art. 88f ust. 4 pkt 5)

Przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu wzdłuż linii kolejowej Katowice - Kraków sięgają do 80 m od skrajnego toru (przeciętnie - około 50 m). W strefie tej znajduje się część terenów mieszkaniowych i mieszkaniowo - usługowych w Pieczyskach i Ciężkowicach.

11.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego na obszarze Jaworzna są urządzenia elektroenergetyczne (liczne linie wysokiego napięcia - 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz rozdzielnie i stacje elektroenergetyczne), a także stacje bazowe telefonii komórkowej, zlokalizowane w wielu rejonach miasta, głównie w śródmieściu, w miejscach formalnie niedostępnych dla ludzi (usytuowane na masztach, wieżach telekomunikacyjnych, kominach oraz dachach budynków przemysłowych, usługowych i mieszkalnych).

Poziom pól elektromagnetycznych emitowanych do środowiska w Jaworznie w punkcie pomiarowym przy ul. ks. Mroczyka był w 2010 r. znacznie poniżej wartości dopuszczalnej.

Dla linii i urządzeń elektroenergetycznych przepisy nie określają stref ponadnormatywnego oddziaływania. Mieści się ono z reguły do kilkunastu metrów od skrajnych przewodów dla linii o napięciu 110 kV i 220 kV oraz ponad 30 m dla linii 400 kV. Operatorzy sieci elektroenergetycznych wyznaczają „pasy technologiczne” o szerokości dla linii 400 kV - 80 m, 220 kV - 50 m, 110 kV - 30 m, i postulują wprowadzenie zakazu budowy w tych strefach budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Zasięg ponadnormatywnego oddziaływania stacji bazowych telefonii komórkowej (30 - 100 m w poziomie i 10 - 40 m w pionie) jest określany w raportach oddziaływania na środowisko. W przypadku konfliktów pomiędzy zabudową a zasięgiem takiego oddziaływania konieczne będzie dostosowanie parametrów eksploatacyjnych urządzeń stacji lub zmiana jej usytuowania.

11.4. Zagrożenie wystąpienia poważnej awarii

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są związane z możliwością wystąpienia awarii lub wypadków komunikacyjnych z udziałem substancji niebezpiecznych.

Towary niebezpieczne są przewożone transportem kolejowym (linia Katowice - Kraków) oraz drogowym - drogami krajowymi i ul. Martyniaków. W MOP (miejsce obsługi podróżnych) Kępnica przy autostradzie A4 znajduje się parking dla transportu drogowego materiałów niebezpiecznych.

12. GRUNTY ZDEGRADOWANE, WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI

Znaczna część gruntów w Jaworznie jest w dużym stopniu przekształcona antropogenicznie (mechanicznie, fizycznie lub chemicznie). W wielu przypadkach ogranicza to możliwość wykorzystania terenów pod określone funkcje.

Grunty zdegradowane, niekorzystnie przekształcone w wyniku działalności górniczej i przemysłowej (hałdy, składowiska i osadniki górnicze, wyrobiska piaskowni, grunty przekształcone mechanicznie w wyniku wydobywania kopalin, składowiska odpadów przemysłowych i komunalnych), wymagające rekultywacji, zajmują pow. 263 ha, w tym około 90 ha w obrębie udokumentowanych nieczynnych i niezrekultywowanych składowisk, na których w przeszłości gromadzono odpady komunalne i przemysłowe, w większości inne niż niebezpieczne oraz obojętne.

Tereny, na których składowano odpady niebezpieczne, wytworzone przez Zakłady Chemiczne Organika-Azot (w dolinie Wąwolnicy), Zakłady Bieli Cynkowej w Niedzieliskach oraz fabrykę sody i amoniaku w Szczakowej (Wapniówka) zajmują 32 ha.

Podstawowym problemem środowiskowym, jednym z największych w skali kraju, jest kwestia likwidacji zagrożenia tworzonych przez odpady niebezpieczne pochodzące z przemysłu chemicznego, zawierające m.in. trwałe zanieczyszczenia organiczne, zgromadzone na Centralnym Składowisku Odpadów „Rudna Góra” Zakładów Chemicznych Organika Azot, usytuowanym w dolinie Wąwolnicy oraz na innych terenach, na których deponowano te odpady (brak jest pełnego udokumentowania miejsc składowania odpadów chemicznych, które są często przemieszane z odpadami górnictwami).

Odpady te stanowią duże zagrożenie dla środowiska, zwłaszcza dla wód powierzchniowych i podziemnych (obserwowane jest uwalnianie toksycznych substancji do środowiska wodnego - składowisko i inne miejsca gromadzenia odpadów nie posiadają zabezpieczeń chroniących przed zanieczyszczeniem wód gruntowych). Konieczne jest odizolowanie bryły składowiska od wód podziemnych i opadowych, a następnie usunięcie części odpadów lub ich utylizacja na miejscu.

Rekultywacja obszaru zanieczyszczonego, głównie w zakresie konkretnych działań naprawczych napotyka na problemy prawne, finansowe i związane z własnością gruntów. Dotychczas, w ramach międzynarodowego programu badawczego Kluczowe Źródła Zagrożeń Środowiskowych - zidentyfikowano kluczowe źródła zanieczyszczeń, wybrano technologię powstrzymania ich emisji i ustalono priorytety niezbędnych prac oraz przystąpiono do realizacji zadania pn. „Działania zmierzające do rozwiązania problemu odpadów niebezpiecznych zgromadzonych w dolinie potoku Wąwolnica w Jaworznie, etap I - dokumentacja techniczna”. Przywrócenie funkcji użytkowych tych terenów będzie możliwe dopiero w dalszej perspektywie.

Składowisko Zakładów Bieli Cynkowej w Niedzieliskach stanowi źródło zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi (cynkiem i ołowiem) i wymaga neutralizacji odpadów. W przypadku składowiska odpadów po produkcji sody kalcynowej Wapniówka w Szczakowej przewidywana jest likwidacja składowiska (po przeniesieniu siedliska z chronionymi gatunkami roślin na stanowisko zastępcze) w związku z prywatną własnością terenu i jego planowanym zagospodarowaniem zgodnie z przeznaczeniem - na cele przemysłowe.

Składowiska odpadów pogórnictwa (z domieszkami innych odpadów, głównie żużli lub gruzu) rejon „Piłsudski” i byłej kopalni Jan Kanty podlegają rekultywacji (ukształtowanie docelowej rzeźby terenu, odwodnienie, uzdatnienie części terenów do zabudowy) w kierunku inwestycyjnym w ramach projektu Gospodarcza Brama Śląska.

Leśny kierunek rekultywacji ustalono dla osadników Centralnych dawnej kopalni Jan Kanty (Decyzja Prezydenta Miasta Jaworzna z 2012 r.) oraz dla wyrobisk kopalni piasków podsadzkowych „Maczki - Bór” i „Szczakowa” (przywrócenie użytkowania leśnego), w przypadku wyrobiska Maczki - Bór - po uprzednim wypełnieniu wyrobiska skałą płoną.

W północno - zachodniej części miasta znajdują się osadniki, zrehabilitowane lub rekultywowane z użyciem odpadów wydobywczych i przemieszczonych gruntów rodzimych oraz składowiska popiołów z elektrowni i odpadów wydobywczych górnictwa węgla usytuowane w wyrobiskach po eksploatacji piasku.

Mniejsze hałdy pogórnictwa, w tym związane z wydobyciem rud cynku i ołowiu, występują w rejonie Łubowca, Szczotek, Dąbrowy Narodowej i Warpi, a w Niedzieliskach znajduje się pokrywa przemieszczonych gruntów i odpadów przemysłowych.

Nieczynne składowisko odpadów komunalnych przy ul. Sobieskiego (pow. 15,9 ha) stanowi zagrożenie dla ujęcia wód podziemnych „Dobra”. Zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 28 grudnia 2011 r. o zamknięciu składowiska, działania rekultywacyjne obejmują wykonanie instalacji odgazowującej, ukształtowanie i uszczelnienie bryły wysypiska, odwodnienie powierzchniowe i rekultywację biologiczną do końca 2019 r. Ewentualna zabudowa terenu składowiska może nastąpić zasadniczo po upływie 50 lat od daty jego zamknięcia (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów).

Lokalizację terenów o gruntach niekorzystnie przekształconych i wymagających rekultywacji przedstawia

→ [Mapa "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego"](#)

VII. STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. ZASOBY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ. GOSPODARKA ROLNA

Grunty rolne zajmują w Jaworznie (według ewidencji gruntów) około 53 km² (blisko 35% pow. miasta). Przeważają jednak gleby cechujące się słabymi lub przeciętnymi walorami bonitacyjnymi. Jedynie 5% gleb (253 ha) stanowią grunty III klasy bonitacyjnej (grunty orne i użytki zielone), głównie pomiędzy Niedzieliskami a kamieniołomem Sodowa Góra. Ponad połowę gruntów rolnych stanowią gleby słabe i bardzo słabe, głównie V klasy bonitacyjnej; gleby najslabsze, VI klasy, zajmują 18% gruntów rolnych.

W podziale gleb na kompleksy rolniczej przydatności dominują (ponad 50%) kompleksy żytni dobry i żytni słaby. Duża część (34%) przypada na użytki zielone (średnie, słabe i bardzo słabe), zaś na najlepsze kompleksy gruntów rolnych (pszenny dobry, pszenny wadliwy i żytni bardzo dobry) - tylko 6,5% powierzchni gruntów rolnych.

Wpływ na zróżnicowaną, w przewadze niewielką przydatność gleb do produkcji rolniczej ma głównie podwyższone (w stosunku do podłoża) stężenie metali ciężkich (baru, ołowiu, cynku i kadmu) - pochodzenia naturalnego (na wychodniach skał węglanowych) i antropogenicznego (w miejscach wydobywania rud cynku i ołowiu oraz srebra i ich przetwarzania [wzbogacania i wytopu]) - w stopniu wykluczającym uprawę roślin przeznaczonych do spożycia lub na pasze.

Źródłem zanieczyszczeń gleb były także niekontrolowane niwelacje terenów z użyciem zanieczyszczonego materiału skalnego, w tym odpadów. Rolniczą przydatność gleb ograniczają także skutki eksploatacji węgla kamiennego i piasków podsadzkowych w postaci lokalnych przesuszeń i podmokłości oraz lejów depresji związanych z drenażem wód podziemnych.

Rolnictwo w Jaworznie ma marginalne znaczenie. Niewielka przydatność gruntów rolnych do produkcji rolniczej, rozdrobnienie własnościowe gospodarstw rolnych, dominujący udział innych niż rolnicze źródła utrzymania oraz zmiany cywilizacyjne spowodowały powszechne odłogowanie gruntów rolnych (zdecydowana większość gruntów oznaczonych w ewidencji jako rolne nie jest obecnie użytkowana rolniczo).

Wśród gruntów rolnych dominują nieużytki w różnych stadiach sukcesji lasu. Proces ten jest w różnym stopniu zaawansowany w poszczególnych dzielnicach Jaworzna. W zachodniej części miasta, w Śródmieściu i Borach grunty użytkowane rolniczo spotyka się jedynie sporadycznie. Większe kompleksy uprawianych gruntów rolnych (pól, koszonych łąk i wypasanych pastwisk) występują w północnej i wschodniej części Jaworzna.

Odłogowanie gruntów rolnych wpływa niekorzystnie na ich wartości produkcyjne i przyrodnicze. W Strategii rozwoju miasta założono zagospodarowanie gruntów odłogowanych pod uprawy roślin energetycznych oraz pod zalesienie. Przewiduje się także realizację programu „Wzmocnienie bioróżnorodności miasta Jaworzna poprzez włączenie nieużytków (na terenach podmiejskich) w system zielonej infrastruktury” (zob. rozdz. VI.9. Różnorodność biologiczna).

2. ZASOBY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ. GOSPODARKA LEŚNA

Obszar Jaworzna cechuje się znaczącą lesistością (37,6%), znacznie wyższą od średniej wojewódzkiej (31,8%) i średniej dla miast Aglomeracji Górnośląskiej (22,5%). Lasy, zajmujące pow. około 57,2 km², są rozmieszczone nierównomiernie; duże, zwarte kompleksy leśne występują głównie we wschodniej części miasta.

Pod względem własnościowym dominują lasy Skarbu Państwa (pow. blisko 48 km²) w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - w Nadleśnictwie Chrzanów (obręb Szczakowa [leśnictwa: Szczakowa, Ciężkowice, Podłęże, Sławków] i Chrzanów [leśnictwa: Chełmek i Kroczywiech]). Cele, zadania i sposoby gospodarki leśnej w lasach nadleśnictwa określa aktualnie Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Chrzanów na okres gospodarczy od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2019 r.

Lasy komunalne zajmują około 405 ha, zaś lasy stanowiące własność osób fizycznych - 520 ha (nadzór nad gospodarką leśną w lasach niepaństwowych sprawuje Prezydent Miasta).

Znaczna powierzchnia gruntów leśnych znajduje się pod liniami energetycznymi, część stanowi wody (stawy, zalewiska w obniżeniach terenu na skutek szkód górniczych). Część gruntów leśnych stanowią grunty, które uzyskały zgodę na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne (głównie pod eksploatację piasku).

W lasach przeważają siedliska borowe ubogie i średnio żyzne (bór mieszany świeży i świeży) z niemal jednorodnymi, wtórnymi drzewostanami sosnowymi (sosna pospolita), z domieszką buka, dębu i brzozy. Brak jest drzewostanów nasiennych. W obrębie Szczakowa w strukturze lasów przeważający udział mają uprawy i młodniki na powierzchni rekultywowanej (głównie po eksploatacji piasku).

Lasy państwowe w Jaworznie stanowią lasy ochronne (Decyzje Ministra Środowiska nr BOA lpb-73/1802/2000 z 30 listopada 2000 r. i nr DL-lpn-0233-1/13682/10/jl z 17 marca 2010 r. w sprawie uznania lasów Nadleśnictwa Chrzanów za ochronne) - o różnych kategoriach ochronności (lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, w strefie szkód górniczych, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców [lasy masowego wypoczynku], wodochronne i glebochronne), a także należą do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Część lasów stanowią lasy objęte formami ochrony przyrody [rezerwat Dolina Żabnika, obszar chronionego krajobrazu, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów). Ponadto, ochroną wewnętrzną są objęte (w planie urządzenia lasu) podmokłe grunty leśne i nieleśne, zaliczone do "cennych fragmentów rodzimej przyrody" (ochrona siedlisk bagiennych).

Funkcje gospodarcze lasów są marginalne (lasy gospodarcze stanowią nieistotną część powierzchni w lasach Nadleśnictwa Chrzanów).

VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Liczba ludności w Jaworznie wynosiła w połowie 2013 r. 93 971 osób (Biuletyn Statystyczny Województwa Śląskiego, III kwartał 2013 r., Urząd Statystyczny w Katowicach). Przy dużej powierzchni miasta, gęstość zaludnienia (616 osób/km²) jest wyraźnie niższa od średniej gęstości zaludnienia charakteryzującej całą Aglomerację Górnośląską.

Liczba ludności Jaworzna, podobnie jak w całym woj. śląskim, Aglomeracji Górnośląskiej i w powiatach w zachodniej części woj. małopolskiego, systematycznie spada (w 1995 r. Jaworzno liczyło 98,2 tys. osób, w 2000 r. - 97,1 tys.).

W podziale na grupy wiekowe, mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią 66% liczby ludności (62,6 tys., w tym 35,9 tys. w wieku mobilnym [19-44 lata]), w wieku przedprodukcyjnym (17,4 tys. osób) - 18%, a w wieku poprodukcyjnym (14,2 tys. osób) - 16%. Współczynnik obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynosi 53,2 i jest nieco niższy od średniej dla Aglomeracji Górnośląskiej i woj. śląskiego. W następnych latach liczba osób w wieku produkcyjnym będzie się systematycznie zmniejszać na skutek przesunięć w strukturze wieku.

W mieście notuje się ujemny przyrost naturalny i saldo migracji. Wskaźniki te sytuują się jednak na poziomie wyższym niż średnie dla Aglomeracji Górnośląskiej (a jednocześnie są niższe w porównaniu z całym woj. śląskim). Jaworzno należy do miast Aglomeracji Górnośląskiej o najmniejszym ujemnym saldzie migracji, wyróżniając się przy tym niskimi współczynnikami napływu i odpływu migracyjnego.

Liczba urodzeń żywych w Jaworznie wykazuje istotne fluktuacje w poszczególnych latach. W okresie od 2002 r. do 2012 r. mieściła się w przedziale od 766 (2003 r.) do 951 (2010 r.); w 2012 r. zanotowano 900 urodzeń żywych, jednak od 2007 r. liczba ta nie jest mniejsza od 865.

W zakresie migracji, do 2003 r. w Jaworznie notowano dodatnie saldo migracji wewnętrznych, a do 2006 r. - dodatni bilans wymiany migracyjnej z miastami, osiągany dzięki przyciąganiu mieszkańców z innych miast woj. śląskiego. Dodatni bilans wymiany migracyjnej Jaworzna z miastami woj. śląskiego utrzymał się przez cały okres 2002 - 2012, jednak ogólne saldo migracji wewnętrznych w tym okresie było ujemne - głównie ze względu na odpływ ludności na obszary wiejskie woj. małopolskiego (2/3 ujemnego salda migracji Jaworzna z obszarami wiejskimi). Istotnymi kierunkami odpływu ludności są również miasta woj. małopolskiego, głównie Kraków, a także Warszawa.

Długoterminowa prognoza Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2008 - 2035 (uwzględniająca zarówno ruch naturalny, jak migracyjny) przewiduje systematyczny spadek liczby mieszkańców Jaworzna (do 90,9 tys. w 2020 r., 85,5 tys. w 2030 r. i 82,2 tys. w 2035 r.) - w nieco większym tempie niż w przypadku całego woj. śląskiego (spadek ten nie jest jednak tak głęboki, jak w poprzedniej prognozie GUS z 2003 r., zwłaszcza w odniesieniu do lat po 2020 r.).

W prognozie demograficznej do 2035 r., wykonanej na potrzeby niniejszego studium (nie uwzględniającej wpływu migracji) w jej wariacie optymistycznym przewiduje się, że liczba mieszkańców w 2020 r. wyniesie 93,3 tys. osób, w 2030 r. - 88,3 tys., zaś w 2035 r. - 84,7 tys., a w wariacie pesymistycznym - odpowiednio: 92,8 tys., 86,3 tys. i 81,8 tys. osób.

Zjawisko depopulacji w największym stopniu dotknie Osiedla Podwale (spadek liczby mieszkańców do r. 2035 sięgnie tam blisko 19% aktualnego stanu ludności (ponad 8% do r. 2025) oraz obszaru Osiedla Stałego z Dąbrową Narodową (spadek zaludnienia o blisko 14% do r. 2035, ponad 6% do r. 2025).

W podziale na grupy wiekowe, wzrosnąć ma liczba osób w wieku poprodukcyjnym (do 20,4 tys. w 2025 r. i 21,2 tys. w 2030 r., 20,9 w 2035 r.), przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (do 16,4 -17,7 tys. w 2025 r. i 11,9 -14,8 tys. w 2035 r.) oraz w wieku produkcyjnym - do 53,2 tys. w 2025 r. i 50,0 tys. w 2035 r., zwłaszcza mobilnym (19 - 44 lata) - do 29,3 tys. w 2025 r. i 23,4 tys. w 2035 r.

Przewiduje się, że zostaną utrzymane ogólne tendencje - zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (przy czym w wariacie optymistycznym zakłada się wzrost liczby osób w tej grupie wiekowej w okresie 2015 - 2025) i produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym do 2030 r. (później liczba mieszkańców w tej grupie wiekowej będzie się zmniejszać).

W związku z przesunięciami w strukturze wieku (spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym mobilnym) w okresie po 2020 r. należy spodziewać się zmniejszenia ruchliwości mieszkańców.

→ *Rys. A19: "Prognoza biologiczna ludności 2020 wariant optymistyczny"*

→ *Rys. A20: "Prognoza biologiczna ludności 2030 wariant optymistyczny"*

Tab. A.23. **Prognoza struktury wieku i zasobów pracy w latach 2012 - 2035 (wariant optymistyczny i pesymistyczny)**

Rok	2012	2015	2020	2025	2030	2035					
Ludność	wg ewidencji	P R O G N O Z A									
		O	P	O	P	O	P	O	P	O	P
razem	94 167	94 136	94 040	93 300	92 812	91 330	90 126	88 324	86 288	84 679	81 761
w tym w wieku											
0 -19 ^{a)}	17 404	17 214	17 116	17 564	17 072	17 659	16 447	16 433	14 378	14 786	11 939
19 - 64 ^{b)}	62 595	61 475	61 476	57 910	57 914	53 237	53 247	50 647	50 658	48 958	48 876
65 i więcej ^{c)}	14 168	15 447	15 448	17 826	17 826	20 434	20 432	21 244	21 252	20 935	20 946

źródło: Prognoza demograficzna dla miasta Jaworzna do 2035 r., Biuro Rozwoju Regionu Sp. z o.o., Katowice

objaśnienia: O - wariant optymistyczny prognozy, P - wariant pesymistyczny prognozy

^{a)} 0-19 - wiek przedprodukcyjny,

^{b)} 19-64 - wiek produkcyjny,

^{c)} 65 i więcej - wiek poprodukcyjny

Liczba urodzeń w wariantcie optymistycznym prognozy ma wynosić do 2022 r. corocznie ponad 800 (z maksimum [950] w latach 2014 - 2015), a po 2030 r. - niewiele ponad 600 rocznie. W wariantcie pesymistycznym prognozy - liczba urodzeń poniżej 800 ma wystąpić już w 2019 r., zaś od 2028 r. - liczba urodzeń będzie systematycznie spadać (do około 422 w 2035 r.). Wzrastać będzie liczba zgonów, z obecnych około 926 rocznie do ponad 1000 od 2016 r. i około 1360 - w 2035 r.

Istnieje szansa, przy kontynuacji dotychczasowej polityki sprzyjającej osiedlaniu się mieszkańców, podnoszeniu atrakcyjności środowiska zamieszkania oraz tworzeniu nowych miejsc pracy, na zrównoważenie, a nawet uzyskanie dodatniego salda migracji. Poprawa bilansu wymiany migracyjnej miasta, pociągająca za sobą odmłodzenie struktury wieku ludności, może przyczynić się do zmniejszenia ubytków ludności z tytułu ruchu naturalnego, jednakże efekt ten będzie zauważalny dopiero w dłuższej perspektywie (do 2030 r. przyrost naturalny będzie kształtował się pod wpływem pogłębiającego się niżu demograficznego).

2. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Liczba pracujących w Jaworznie wynosi obecnie, w zależności od źródła danych, około 28,3 - 30,3 tys. osób, w tym w przedsiębiorstwach zatrudniających poniżej 10 osób - 10,5 tys.

W połowie 2013 r. w mieście było zarejestrowanych 8108 podmiotów gospodarki narodowej, z czego blisko 6 tys. stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wskaźniki liczby podmiotów gospodarki narodowej (83) oraz pracujących w przedsiębiorstwach zatrudniających co najmniej 10 osób (209 osób) na 1000 mieszkańców są niższe od wartości charakteryzujących Aglomerację Górnośląską i województwo śląskie.

W okresie od 1995 r. rynek pracy w Jaworznie radykalnie się skurczył, głównie na skutek zmniejszenia zatrudnienia w górnictwie - liczba pracujących w 2012 r. w porównaniu z 2005 r. jest mniejsza o 5,8%, zaś w stosunku do 1995 r. - o około 29% (w 1995 r. liczono pracujących w zakładach zatrudniających poniżej 10 osób, obecnie nie). Efektem restrukturyzacji gospodarki miasta jest jednak większa dynamika wzrostu pracujących w sektorze „handlu, napraw, transportu, gastronomii i informacji” (od 2005 r. liczba pracujących w tym sektorze wzrosła o 28%).

W porównaniu do niektórych, wybranych miast Aglomeracji Górnośląskiej, udział pracujących w przemyśle i budownictwie jest w Jaworznie nadal dość wysoki (około 45%), choć należy zwrócić uwagę, iż w stosunku do 2005 r. zmniejszył się on gwałtownie - aż o dziesięć punktów procentowych (największy w aglomeracji spadek liczby pracujących w przemyśle i budownictwie).

W Jaworznie realizowane są projekty polegające na tworzeniu infrastruktury (kompleksowe uzbrojenie w infrastrukturę drogową i techniczną terenów o różnorodnej genezie i charakterze, głównie poprzemysłowych) dla rozwoju nowych przedsiębiorstw i usług - służących osiągnięciu wzrostu gospodarczego, restrukturyzacji i zróżnicowaniu branżowemu działalności gospodarczych i zwiększeniu zatrudnienia w nowych przedsiębiorstwach (Gospodarcza Brama Śląska w ramach Zagłębiowskiej Strefy Gospodarczej, Jaworznicki Park Przemysłowo - Technologiczny, Gminna Strefa Aktywności Gospodarczej, Strefa Przemysłowa).

Skala bezrobocia w Jaworznie nie odbiega od średniej dla Aglomeracji Górnośląskiej i woj. śląskiego. Stopa bezrobocia w mieście w latach 2000 - 2012 miała tendencję spadkową. Bez pracy w połowie 2013 r. pozostawało około 3,2 tys. osób, w tym 1,9 tys. kobiet i 2,7 tys. osób bez prawa do zasiłku.

Stopa bezrobocia (10,9%) jest nieco niższa niż w całym województwie (11,1%) i wyraźnie niższa w porównaniu z innymi powiatami podregionu sosnowieckiego (stopa bezrobocia w tym podregionie wynosi 14,5%). Wzrosła liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym (jest to jedyna grupa ludności według wykształcenia, w której odnotowano wzrost liczby bezrobotnych). Bardzo pozytywnym aspektem jest istotny spadek - w porównaniu do 2004 r. - liczby bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (o 85%). Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo w latach 2002-2012 obniżył się do 2-2,5%, co jest wskaźnikiem lepszym o ok. 1 % niż dla województwa śląskiego.

→ Rys. A21: "Bezrobocie 2013"

Tab. A.24. Rynek pracy w Jaworznie w latach 1990, 2000, 2012, na tle wybranych miast woj. śląskiego

Cecha	rok	Jaworzno	Bytom	Dąbrowa Górnicza	Mysłowice	Sosnowiec	Zabrze
Liczba pracujących (tys. osób) ^{1) 2)}	1990	27,0	75,5	49,8	26,2	65,9	64,5
	2000	20,8	44,9	44,0	21,9	50,9	40,7
	2012	20,4	33,2	39,6	20,5	47,7	41,4
Liczba pracujących na 1000 ludności	1990	270	325	358	280	254	313
	2000	214	230	331	288	217	207
	2012	216	190	318	272	223	231
Udział pracujących w przemyśle i budownictwie [%]	1990	70,9	66,5	77,6	91,0	66,3	70,3
	2000	50,9	46,0	62,3	57,5	43,3	44,3
	2012	45,7	34,4	54,6	56,3	33,7	39,9
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	1990	3453	2382	3436	2647	7036	1474
	2000	5604	13353	9077	4117	14871	13164
	2002 ³⁾	7884	17775	12300	5376	22079	15264
	2012	3449	10966	7166	2828	11555	8321
Zmiana liczby bezrobotnych 2000-2012	liczba	-2155	-2387	-1911	-1289	-3316	-4843
	%	-38,4	-17,9	-21,1	-31,3	-22,3	-36,8
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym [%]	2000	9,2	10,7	10,3	8,5	9,5	10,5
	2012	5,6	9,8	8,7	5,7	8,3	7,1

źródło: opracowanie własne BRR na podst.: Roczniki statystyczne województwa katowickiego: 1991, 1992, WUS Katowice; Bank Danych Lokalnych GUS <http://www.stat.gov.pl> (2013-09-20)

1) rok 1990: pracujący pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy, wg siedziby przedsiębiorstwa, bez rolniczych spółdzielni produkcyjnych i rolnictwa indywidualnego;

2) rok 2000, 2012: dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób;

3) rok o szczytowym poziomie bezrobocia w Jaworznie

3. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

3.1. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Według danych statystycznych GUS (Narodowy Spis Powszechny 2002 i 2011, Bank Danych Lokalnych), zasoby mieszkaniowe Jaworzna liczyły w 2012 r. 33,8 tys. mieszkań (w porównaniu z 2002 r. nastąpił wzrost tych zasobów o około 800 mieszkań).

Zdecydowana większość (blisko 75%) mieszkań znajduje się w budynkach wybudowanych w latach 1945 - 1988 (po 37% budynków zbudowanych w okresach 1945 - 70 i 1971 - 88); 10,5% mieszkań mieści się w budynkach powstałych po 1988 r., w tym po 2002 r. - jedynie 3,8% mieszkań (w województwie śląskim - 4,6%). Przeciętna roczna liczba mieszkań na 10 tys. osób, oddawanych do użytkowania w tym okresie, była w Jaworznie wyraźnie niższa od średniej wojewódzkiej. Mieszkania

cechujące się z reguły niskim standardem, znajdujące się w budynkach powstałych przed 1945 r., są nieliczne - stanowią jedynie 12,5% zasobów (w województwie - 21,4%).

Pod względem własnościowym przeważają mieszkania stanowiące własność osób fizycznych (49%); blisko 30% mieszkań stanowi własność spółdzielni mieszkaniowych, zaś niespełna 14% - Gminy. Zasoby mieszkaniowe Gminy, stanowiące jej wyłączną własność, liczyły w 2012 r. 58 budynków z 714 lokalami mieszkalnymi.

W okresie między narodowymi spisami powszechnymi z 2002 r. i 2011 r. wystąpiła poprawa pod względem powierzchni użytkowej mieszkań i liczby izb oraz w wyposażeniu w instalacje techniczno - sanitarne. Notuje się także systematyczny wzrost długości sieci rozdzielczej wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Jaworznie wynosi 64,1 m² (wzrost z 61,1 m² w 2002 r.), zaś w mieszkaniach jest przeciętnie 3,53 izby (wzrost z 3,39 izby w 2002 r.), wciąż jednak parametry te są nieco mniejsze od wartości charakteryzujących całe województwo.

W zasobach mieszkaniowych przeważają mieszkania o pow. użytkowej od 40 do 79 m² (61% ogółu mieszkań); nieco mniej niż przeciętnie w województwie śląskim jest mieszkań małych - do 39 m², zaś pod względem struktury wielkości mieszkań największą grupę stanowią mieszkania 3-izbowe (39%). Warto zauważyć, że w ostatnim okresie mieszkania oddawane do użytku w Jaworznie cechują się największą powierzchnią w skali wszystkich powiatów w województwie.

Niemal wszystkie mieszkania są wyposażone w podstawowe instalacje: wodociąg (99,6%), ustęp (99,4%) i łazienkę (98,8%). Ciepła woda bieżąca jest w 91%, zaś centralne ogrzewanie w 91,7% mieszkań. Zdecydowanie niższy jest jedynie poziom wyposażenia mieszkań w gaz z sieci (tylko 40,1% w porównaniu z 69,7% w skali województwa). Niskie jest w związku z tym również zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca (o połowę mniejsze niż przeciętnie w województwie); z kolei dość wysokie jest zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę. Zużycie wody z wodociągu na 1 mieszkańca nie odbiega od średniej wojewódzkiej.

Jaworzno odznacza się znacznymi rezerwami terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, przekraczającymi zapotrzebowanie wynikające z tempa przyrostu nowej zabudowy w perspektywie prognoz demograficznych.

W Strategii Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Jaworzna na lata 2001 - 2020 przewiduje się rozwój społecznego budownictwa mieszkaniowego (budowa mieszkań komunalnych na osiedlu Gagarina i mieszkań Towarzystwa Budownictwa Społecznego), uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe (budowa sieci wodno - kanalizacyjnej, dróg osiedlowych, scalanie i podział nieruchomości), a także rewitalizację substancji mieszkaniowej i osiedli przyzakładowych (m.in. rewitalizacja historycznej zabudowy śródmieścia i osiedla w Pieczyskach).

3.2. Stan i dostępność usług publicznych

Główny ośrodek usługowy Jaworzna wyznaczają Rynek (objęty kompleksową rewitalizacją w ramach projektu Rynek Od.Nowa [reorganizacja funkcjonalna przestrzeni publicznej i modernizacja zagospodarowania]) oraz ul. Grunwaldzka, Pocztowa i Królowej Jadwigi.

W tym rejonie są zlokalizowane główne obiekty użyteczności publicznej: Urząd Miasta, Biblioteka Miejska, Muzeum Miasta Jaworzna, Hala Widowiskowo-Sportowa, Miejskie Centrum Kultury i Sportu, a także Kolegiata św. Wojciecha i św. Katarzyny oraz centra przesiadkowe komunikacji publicznej.

Jaworzno jest wyposażone we wszystkie instytucje rangi powiatowej (m.in. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Skarbowy, Powiatowy Urząd Pracy, Sąd Rejonowy i Prokuratura Rejonowa), skupiające się w Śródmieściu [Centrum, Kościuszki, Pańska Góra] i w Osiedlu Stałym.

3.3. Usługi oświaty

Placówki wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe i gimnazja są rozmieszczone odpowiednio do liczby ludności poszczególnych jednostek osadniczych. W Jaworznie funkcjonuje:

- 18 przedszkoli miejskich (Śródmieście [Kościuszki, Podłęże, Pszczelnik, Podwale], Osiedle Stałe, Szczakowa, Buczyna, Ciężkowice, Długoszyn, Jeleń, Łubowiec, Niedzieliska),
- 16 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (Śródmieście [Kościuszki, Podwale, Podłęże, Pszczelnik], Bory, Buczyna, Ciężkowice, Dąbrowa Narodowa, Jeziorki, Jeleń, Niedzieliska, Osiedle Stałe, Pieczyńska, Szczakowa),
- 12 gimnazjów (Śródmieście [Stara Huta, Podwale, Pańska Góra], Buczyna, Dąbrowa Narodowa, Długoszyn, Jeleń, Osiedle Stałe, Pieczyńska i Szczakowa).

Miasto stanowi ośrodek szkolnictwa ponadgminazjalnego. Absolwenci gimnazjów mogą kontynuować naukę w różnych szkołach dla młodzieży (licea ogólnokształcące, technika, zasadnicze szkoły zawodowe), skupiających się w Śródmieściu (Warpie, Podłęże, Podwale) i w Osiedlu Stałym oraz przy ul. Promiennej w sąsiedztwie Elektrowni Jaworzno III.

Funkcjonują ponadto Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, Młodzieżowy Dom Kultury, Centrum Kształcenia Praktycznego oraz Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy i Środowiskowy Ochotniczy Hufiec Pracy.

Na poziomie szkolnictwa wyższego w Jaworznie działa Zamiejskowy Ośrodek Dydaktyczny Akademii Górniczo - Hutniczej, prowadzący studia niestacjonarne na kierunku górnictwo i geologia.

3.4. Usługi kultury

W Jaworznie działa kilka samorządowych instytucji kultury:

- Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Rynek Główny 17 z filiami (ogółem - 17 placówek bibliotecznych [w Jaworznie notuje się największą liczbę czytelników na 1000 ludności wśród powiatów woj. śląskiego]),
- Muzeum Miasta Jaworzna, ul. Poczтова 5,
- Miejskie Centrum Kultury i Sportu, ul. Krakowska 8,
- "Centrum Kultury - Teatr Sztuk w Jaworznie", ul. Mickiewicza 2,
- oraz instytucje muzyczne Miasta Jaworzna: "eM Band" Orkiestra Rozrywkowa, ul. Szczakowska 35 i "Archetti" Orkiestra Kameralna, ul. Inwalidów Wojennych 2]).

W niektórych dzielnicach funkcjonują różnego rodzaju domy kultury i kluby; brak jest natomiast kina.

3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W Jaworznie z zakresu ochrony zdrowia działa:

- Szpital Wielospecjalistyczny (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie, ul. Chełmońskiego 28 (Śródmieście) oraz Stacja Pogotowia Ratunkowego (na 10 tys. ludności w mieście przypada 40,4 łóżek);
- Zespół Lecznictwa Otwartego Spółka z o.o. w Jaworznie - realizujący świadczenia zdrowotne poprzez Miejskie Centrum Medyczne, w którego skład wchodzi przychodnie zlokalizowane w poszczególnych dzielnicach miasta (Zacisze, Osiedle Stałe, Szczakowa, Ciężkowice, Podwale, Jeleń, Buczyna, Podłęże, Łubowiec, Leopold, Centrum).

W mieście jest prowadzonych ponadto 11 praktyk lekarskich oraz istnieje 31 aptek (na jedną aptekę przypada około 3,3 tys. osób, mniej niż w średnio w województwie), działają także 2 żłobki.

W dziedzinie opieki społecznej funkcjonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z sekcjami terenowymi, placówki stacjonarnej pomocy społecznej (domy pomocy społecznej) oraz inne jednostki (m.in. Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Jadłodajnia Miejska, dom noclegowy dla bezdomnych mężczyzn).

3.6. Bezpieczeństwo publiczne

W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego miasto jest obsługiwane przez Komendę Powiatową Policji w Jaworznie (ul. Narutowicza 1) z posterunkami w Podłężu, Osiedlu Stałym i Szczakowej. Według danych policji, do rejonów najbardziej zagrożonych przestępczością należą osiedla zabudowy wielorodzinnej (Śródmieście, Podłęże, Osiedle Stałe, Podwale i Szczakowa).

Funkcjonują ponadto Straż Miejska (ul. Plac Górników 5) oraz Powiatowe Centrum zarządzania Kryzysowego (ul. Krakowska 22).

W dziedzinie ochrony przed zagrożeniami pożarowymi i innymi miejscowym zagrożeniami w Jaworznie działa Miejska Państwowa Straż Pożarna z Jednostką Ratowniczo - Gaśniczą (ul. Krakowska 22), a także 6 Ochotniczych Straży Pożarnych (Buczyna, Dąbrowa Narodowa, Ciężkowice, Długoszyn, Jeleń, Osiedle Stałe).

3.7. Zieleń miejska, tereny i obiekty sportu i rekreacji

W Jaworznie istnieją różnego rodzaju i rangi tereny zieleni miejskiej oraz obiekty i tereny sportowo - rekreacyjne. Według struktury użytkowania terenów, parki dzielnicowe i skwery oraz zieleń osiedlowa zajmują w mieście po około 41 - 42 ha, zaś tereny sportowe i inne tereny zieleni urządzonej - ponad 161 ha.

Terenami i obiektami zieleni miejskiej zarządza Miejski Zarząd Nieruchomości Komunalnych. Według danych zarządcy, w skład tych terenów wchodzi: cztery parki o łącznej pow. 32,68 ha (parki: Podłęże, Bory, Kultury i Wypoczynku - Osiedle Stałe oraz Chrzastówka), 43 zieleńce i skwery o pow. 18,07 ha, 6 placów zabaw oraz tereny zieleni nieurządzonej (pow. 76,5 ha), położone w "bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej" (na działkach stanowiących własność Miasta). Ponadto, w 2012 r. utworzono (Uchwała Nr XXII/292/2012 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28 czerwca 2012 r.) Park Gminny "Gródek" (w sąsiedztwie centrum nurkowego), stanowiący "obiekt ogólnie dostępny, służący do wypoczynku i rekreacji".

Z funkcjonalnego punktu widzenia, wśród terenów zieleni miejskiej oraz sportu i rekreacji można wyróżnić - ze względu na powierzchnię tych terenów, ich funkcje i położenie w mieście - parki (obiekty) o znaczeniu miejskim oraz o znaczeniu dzielnicowym.

Do parków miejskich należą: Park Kultury i Wypoczynku im. Lotników Polskich, Ośrodek Wypoczynkowy "Sosina", Park Gminny "Gródek" oraz park tematyczny "Geosfera" i wymagający rewitalizacji, obecnie nieczynny, Ośrodek Wypoczynkowy "Tarka".

Do grupy obiektów o znaczeniu dzielnicowym należą parki: Centrum, Podłęże, Chrzastówka, Pszczelnik i Pieczyńska oraz parki przy Osiedlu Stałym, w Jeleniu, Długoszynie, Górze Piasku i w Szczakowej, a także niektóre skwery, położone w Śródmieściu, Jeleniu i Łubowcu.

W mieście prowadzi się i planuje działania w zakresie rozbudowy i zagospodarowania terenów zielonych - w ramach projektu "Zielone Jaworzno" (kształtowanie publicznych przestrzeni zieleni urządzonej - parków, skwerów, zieleńców, szpalerów drzew) oraz projektu "Jaworznicke Planty" (utworzenie parku na terenie byłego szybu Kościuszko).

Trwa również budowa parku tematycznego - w ramach projektu Ośrodka Geosfera (przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej i edukacyjno-muzealnej na terenie kamieniołomu Sodowa Góra, obejmującej m.in. ośrodek edukacji geologicznej, plac zabaw i park sensoryczny). Planuje się rewitalizację niektórych terenów zieleni urządzonej (Park Leśny na terenie kamieniołomu, Park Lotników Polskich, Zalew Sosina) oraz budowę tras rowerowych i placów zabaw (m.in. obiektów rekreacyjno - sportowych w Podłężu).

Pewną rolę w systemie zieleni miejskiej pełnią także rodzinne ogrody działkowe (w Jaworznie istnieje 10 ogrodów o łącznej pow. około 80 ha), mogące stanowić ogólnodostępne tereny zieleni - w zakresie ograniczonym do terenów ogólnych tych ogrodów (poza działkami).

Jaworzno dysponuje szeregiem obiektów sportowych, umożliwiających organizację różnych zawodów sportowych oraz uprawianie różnego rodzaju dyscyplin sportowych i form rekreacji. Do podstawowych obiektów należą Hala Sportowa Miejskiego Centrum Kultury i Sportu (ul. Inwalidów Wojennych) oraz Stadion Miejski (ul. Krakowska), a także hale sportowe w Szczakowej i Jeleniu oraz stadiony i boiska piłkarskie m.in. przy ul. Moniuszki (Pszczelnik), w Szczakowej, Byczynie, Ciężkowicach i w Jeleniu.

Do innego rodzaju obiektów należą basen kryty, korty tenisowe, strzelnica sportowa oraz ośrodek jeździecki w Ciężkowicach. Unikatowym w skali co najmniej regionu obiektem jest Centrum Nurkowe „Orka” (ul. Płetwonurków 1). Istotną dla wypoczynku i rekreacji rolę pełni Ośrodek Wypoczynkowo-Rekreacyjny "Sosina". Ponadto, funkcje rekreacyjne - jako łowiska wędkarskie - pełnią również niektóre inne zbiorniki wodne (Zalew Łęg, Stawy Trzykrotki).

IX. STAN PRAWNY GRUNTÓW

1. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW

W Jaworznie dominują grunty należące do Skarbu Państwa. Większość z tych gruntów, bo 4,65 tys. ha pozostaje w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Pozostałe grunty Skarbu Państwa, to grunty w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, grunty pod liniami kolejowymi oraz grunty stanowiące pas autostrady A4.

Dużą grupę gruntów Skarbu Państwa stanowią grunty oddane w użytkowanie wieczyste. Zajmują one powierzchnię 1,68 tys. ha i stanowią w większości grunty zakładów przemysłowych.

Niemal 30% powierzchni miasta stanowią grunty należące do osób fizycznych – 4,45 tys. ha. W większości są to tereny rolne, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny lasów oraz wolne działki budowlane.

Tab. A.25. Struktura władania gruntami w Jaworznie (stan na maj 2013 r.)

Rodzaj władania	powierzchnia [ha]	udział [%]
GRUNTY SKARBU PAŃSTWA nie oddane w użytkowanie wieczyste:	5 843,8	38,5%
- stanowiące zasób gruntów	808,5	5,3%
- w zarządzie ANRSP	131,0	0,9%
- w zarządzie PGL Lasy Państwowe	4 652,3	30,6%
- przekazane w trwały zarząd państwowym jednostkom organizacyjnym lub we władaniu innych osób prawnych	252,0	1,7%
GRUNTY SKARBU PAŃSTWA oddane w użytkowanie wieczyste:	1 684,9	11,1%
- oddane w użytkowanie wieczyste spółdzielniom mieszkaniowym	0,0	0,0%
- oddane w użytkowanie wieczyste pozostałym osobom	1 684,9	11,1%
GRUNTY JEDNOOSOBOWYCH SPÓŁEK SKARBU PAŃSTWA, PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH ORAZ PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH	2,2	0,0%
GRUNTY GMINY nie oddane w użytkowanie wieczyste:	2 270,1	14,9%
- stanowiące zasób gruntów	2 102,8	13,8%
- oddane w trwały zarząd	156,7	1,0%
- przekazane w użytkowanie	10,6	0,1%
GRUNTY GMINY oddane w użytkowanie wieczyste:	332,3	2,2%
- oddane w użytkowanie wieczyste spółdzielniom mieszkaniowym	12,2	0,1%
- oddane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym	95,3	0,6%
- oddane w użytkowanie wieczyste pozostałym osobom prawnym	146,4	1,0%
- gdzie gmina jest dysponentem udziału; także GRUNTY GMINY WE WSPÓWŁASNOŚCI Z INNYMI OSOBAMI	78,4	0,5%
GRUNTY SPÓŁDZIELNI:	210,9	1,4%
- mieszkaniowych	0,6	0,0%
- innych	210,4	1,4%
GRUNTY KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH	74,7	0,5%
GRUNTY SPÓŁEK PRAWA HANDLOWEGO I INNYCH PODMIOTÓW EWIDENCYJNYCH	249,4	1,6%
GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH	4 454,1	29,3%
współwłasność osób fizycznych i innych osób prawnych, spółki cywilne	49,1	0,3%
GRUNTY POWIATU	1,6	0,0%
GRUNTY WOJEWÓDZTWA	15,7	0,1%
RAZEM :	25 531,0	100%

opracowanie własne BRR, na podst. danych Urzędu Miejskiego w Jaworznie

Grunty stanowiące własność gminy zajmują powierzchnię 2,3 tys. ha, co stanowi 15% powierzchni miasta. Największą powierzchnię gruntów gminnych stanowią tereny rolne (w tym: grunty orne i użytki zielone) – 780 ha. Grunty te występują zarówno w formie zwartych kompleksów, jak i rozdrobnionych działek. Największe zwarte kompleksy terenów rolnych należących do gminy położone są w obrębie jednostek: 28 - Góra Piasku – Dobra, 32 - Dąbrowa – Lasy, 22 – Wilkoszyn Jeziorki, Cezarówka Górna, Koźmin oraz 18 – Jeleń. Najwięcej gminnych gruntów rolnych w formie rozproszonych działek występuje w jednostkach: 20 – Byczyna, 18 – Jeleń, 29 – Długoszyn – Chropaczówka.

Dużą grupę gruntów Gminy Jaworzno stanowią lasy - obejmują łącznie 460 ha. Największe kompleksy lasów gminnych znajdują się w jednostkach: 23 – Ciężkowice oraz na granicy jednostki 20 – Byczyna oraz 22 – Wilkoszyn Jeziorki, Cezarówka Górna, Koźmin.

Gmina Jaworzno posiada również ponad 130 ha niezagospodarowanych terenów budowlanych. Znaczną ich część to zrekultywowane tereny poprzemysłowe zlokalizowane na terenie byłego szybu „Piłsudski” oraz na północ od ul. Wojska Polskiego. Gmina Jaworzno jest również właścicielem wolnych działek przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Większe kompleksy takich działek zlokalizowane są w jednostkach: 20 – Byczyna (ul. Kaczeńców) oraz 29 – Długoszyn – Chropaczówka (rejon ulicy Pogodnej, Pięknej i Kolorowej). Tak ukształtowany zasób gminnych gruntów budowlanych pozwala na prowadzenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, umożliwiając realizację inwestycji publicznych w terenach prywatnych na zasadzie wymiany gruntów.

Znaczącą powierzchnię gruntów należących do gminy stanowią nieużytki – ponad 100 ha. Są to w większości tereny poprzemysłowe, które jeszcze nie zostały poddane rekultywacji. Największe kompleksy takich gruntów znajdują się w jednostkach: 14 – Piłsudski (teren dawnego szybu „Piłsudski”) oraz 25 – Pieczyńska (teren byłego kamieniołomu).

2. TERENY ZAMKNIĘTE

W Jaworznie nie są zlokalizowane nieruchomości niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa (w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia rodzajów nieruchomości uznawanych za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa [Dz. U. Nr 207, poz. 2107] oraz Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie terenów zamkniętych niezbędnych dla obronności państwa [Dz. U. Nr 141 poz. 1368]).

Minister Infrastruktury ustalił tereny, przez które przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte (Decyzja Nr 45 Min. Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych [Dz. Urz. Min. Infrastruktury Nr 14 poz. 51], zmieniona decyzją Nr 25 z dnia 12 sierpnia 2011 r. [Dz. Urz. Min. Infrastruktury Nr 10, poz. 48]).

W wykazie terenów zamkniętych leżących na terenie gminy widnieją działki:

- obręb 5 dz. nr: 5/1, 95/3, 95/5, 95/6, 100/3, 108/5, 110/1, 111/3, 125, 126, 127, 129/13, 129/14,
- obręb 10c dz. nr: 182, 399, 402, 428, 466, 467,
- obręb 17c dz. nr: 1/2, 1/3, 1/4,
- obręb 18 dz. nr 34
- obręb 22 dz. nr: 74, 87, 88, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123,
- obręb 66 dz. nr: 10, 12/1, 13/1, 14/1,
- obręb 90 dz. nr: 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym²⁴, przepisów dotyczących terenów zamkniętych zawartych w tej ustawie nie stosuje się do terenów zamkniętych ustalanych przez ministra właściwego do spraw transportu²⁵.

24 Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 130, poz. 871).

25 Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy zmieniającej, do planów miejscowych i studiów, w stosunku do których podjęto uchwałę o przystąpieniu do ich sporządzania, a postępowanie nie zostało zakończone do dnia wejścia w życie ustawy należy stosować przepisy dotychczasowe.

X. TRANSPORT

1. UKŁAD DROGOWY

Jaworzno jest korzystnie usytuowane w układzie głównych dróg krajowych. Przez południową część miasta przebiega autostrada A4 (droga krajowa nr 4), zaś w części zachodniej (na niewielkim fragmencie) - droga ekspresowa S1 (droga krajowa nr 1), krzyżujące się w węźle „Mysłowice Brzęczkowice”, zlokalizowanym w bezpośrednim sąsiedztwie Jaworzna. W ciągu autostrady A4 znajdują się dwa węzły: „Byczyna” (na granicy z Chrzanowem) oraz „Jeleń”. Węzeł „Jeleń” od 2000 r. jest półzamknięty (czynny tylko w relacjach z Katowicami), natomiast w węźle „Byczyna” występują ograniczone relacje (wyłącznie z Krakowem).

Przez środkową część miasta przebiega droga krajowa nr 79 (Warszawa - Sandomierz - Kraków - Jaworzno - Katowice - Bytom). Na skrzyżowaniu z drogą ekspresową S1 droga ta tworzy węzeł „Jęzor”, położony na pograniczu Jaworzna i Sosnowca. Droga krajowa 79, prowadząca dawniej ul. Katowicką i Grunwaldzką, biegnie obecnie Trasą Śródmiejską, stanowiącą obwodnicę centrum miasta (z głównym węzłem drogowym śródmieścia z ul. Kolejową - Moniuszki), którą zbudowano w miejscu zlikwidowanej linii kolejowej.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 80 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 18.12.2008 r. w sprawie klas istniejących dróg krajowych, droga nr 1 Dąbrowa Górnicza - Tychy jest drogą ekspresową, zaś droga nr 79 Kraków - Jaworzno - Bytom - drogą główną ruchu przyspieszonego.

Zasadniczą część układu drogowego Jaworzna tworzą, oprócz drogi krajowej nr 79, drogi powiatowe (brak jest dróg wojewódzkich) oraz - w relacjach miejscowych - sieć dróg gminnych. Wszystkimi drogami publicznymi - krajowymi (długość 18,54 km), powiatowymi (108,5 km) i gminnymi (225,4 km) zarządza Prezydent Miasta (długość dróg według Informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego Gminy Miasta Jaworzna [na koniec 2012 r.], Urząd Miejski w Jaworznie).

W ostatnich latach sieć drogowa miasta została znacznie rozbudowana. W okresie 2006 – 2012 w ramach projektów "Miasto Twarzą do autostrady" (poprawa powiązania komunikacyjnego z autostradą A4 i drogą S1, poprawa płynności przejazdu przez miasto i odciążenie dróg w centrum z ruchu tranzytowego) oraz "Droga Współpracy Regionalnej" (m.in. połączenie węzła Jeleń z DK79 w celu umożliwienia zagospodarowania terenów inwestycyjnych wokół węzła Jeleń) zbudowano drogi, które w znaczący sposób usprawniły układ drogowy Jaworzna.

Należą do nich m.in., oprócz wspomnianej już Trasy Śródmiejskiej, Droga Przemysłowa wraz z drogami zbiorczymi i dojazdowymi (od ul. Orłąt Lwowskich do ul. Wojska Polskiego), część Obwodnicy Północnej (nowy przebieg ul. św. Wojciecha i Jaworznickiej w ciągu drogi powiatowej S6802) oraz droga o długości 3,5 km na północ od autostrady A4 do drogi krajowej 79 (ul. Krakowska) zrealizowana w ramach projektu „Droga Współpracy Regionalnej”, planowana jako połączenie węzła „Jeleń” z DK79 (droga obecnie nie jest powiązana z tym węzłem).

W zakresie rozbudowy układu drogowego miasta o znaczeniu zewnętrznym, do realizacji pozostały następujące, istotne zadania:

- zmiana przebiegu DK79 na odcinku od skrzyżowania z ul. Moniuszki do skrzyżowania z ul. Chopina, z przejściem przez teren zakładów „Organika – Azot”;
- przebudowa ul. Krakowskiej do przekroju dwujezdniowego w osiedlu Bory oraz budowa nowego śladu DK79 w Byczynie,
- kontynuacja budowy Obwodnicy Północnej, łączącej miasto z pow. olkuskim i Sosnowcem (odcinki obwodnicy od ul. Szczakowskiej do ronda przy kamieniołomie, przebudowa odcinka byłej drogi zakładowej w kamieniołomie do ul. Bukowskiej, obejście Warpia);
- budowa kolejnego odcinka Drogi Współpracy Regionalnej - na południe od węzła „Jeleń” w kierunku na Oświęcim wraz z przebudową węzła „Jeleń” dla uzyskania relacji w kierunku na Kraków oraz zgodności z wymogami rozporządzenia w sprawie warunków techniczno - budowlanych dla autostrad płatnych (w tym budowa stacji poboru opłat),

a także - w dalszej perspektywie czasowej - przedłużenie Drogowej Trasy Średnicowej od węzła Janów w Mysłowicach do węzła Jęzor w Jaworznie (zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 11 lipca 2013 r. pomiędzy Jaworzniem, Mysłowicami i Sosnowcem w sprawie przygotowania i realizacji inwestycji pn. Drogowa Trasa Średnicowa Katowice - Dąbrowa Górnicza na terenie tych miast).

W opracowaniu „Analiza rozwoju układu komunikacyjnego w kontekście zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna” (Inkom, 2012) stwierdzono, że:

- Jaworzno, po licznych inwestycjach dokonanych od 2003 r., posiada układ drogowy cechujący się stosunkowo dobrymi parametrami ruchowymi; warunki poruszania się po mieście uległy znaczącej poprawie (wzrost średniej prędkości ruchu pojazdów, a w konsekwencji - skrócenie czasu podróży w ruchu drogowym);
- niezbędne jest dokończenie planowanej przebudowy miejskiego układu drogowego (realizacja w pełnym zakresie nowego ciągu DK 79 oraz północnej obwodnicy w śladzie ul. Nowo-Szczakowskiej) w celu: eliminacji pozamiejskiego ruchu tranzytowego ze strefy centralnej miasta, eliminacji miejskiego ruchu tranzytowego ze strefy centralnej miasta (ruch międzydzielnicowy), uwolnienia od ruchu samochodowego ścisłego centrum miasta;
- w neralgicznych punktach sieci drogowej (skrzyżowania DK79 – Katowicka, DK79 – Wojska Polskiego, Wojska Polskiego – Martyniaków, Moniuszki – Lonty, Krakowska – DWR) należy zachować rezerwy terenowe pod ewentualną rozbudowę skrzyżowań;
- ograniczenie możliwości rozwojowych miasta stanowi brak jednoznacznych rozstrzygnięć w zakresie:
 - (1) możliwego zakresu docelowego połączenia miasta z autostradą A4 - rozwiązania dla uzupełniających się obecnie węzłów „Byczyna” i „Jeleń”, co ma wpływ na ostateczne określenie parametrów technicznych Drogi Współpracy Regionalnej na południe od autostrady A4,
 - (2) ukształtowania w zakresie sytuacyjnym i pełnionej roli (stopień obsługi ruchu tranzytowego i wewnętrznego) systemu obwodnic Chrzanowa i Trzebini,
 - (3) wyboru wariantu oraz terminu realizacji odcinka drogi ekspresowej S1 relacji Kosztowy – Bielsko-Biała (połączenie to ma duże znaczenie dla pracy Drogi Współpracy Regionalnej i - w połączeniu z potencjalną przebudową węzła „Jeleń” do pełnej postaci - będzie miało znaczący wpływ na układ ruchu drogowego w regionie).

W odniesieniu do węzła „Byczyna”, koncesjonariusz Stalexport Autostrada Małopolska SA wnioskuje budowę nowego węzła, obsługującego wszystkie relacje skrajne łączące autostradę A4 z drogą krajową 79. Nowy węzeł, według planów koncesjonariusza, ma być zlokalizowany w odległości około 1,4 km na zachód od obecnego węzła o niepełnej liczbie relacji. Stanowisko koncesjonariusza jest nieakceptowane przez Jaworzno, gdyż jest niezgodne z polityką przestrzenną miasta. Jednym z najistotniejszych elementów tej polityki jest zagospodarowanie terenów (w dużej części gminnych) w rejonie węzła „Jeleń”, z wykorzystaniem atutu lokalizacji w pobliżu węzła zapewniającego relacje w kierunkach na Katowice i Kraków. Jednocześnie zakłada się możliwość uruchomienia stacji poboru opłat, przy zapewnieniu wolnego od opłat ruchu na istniejącym i planowanych odcinkach Drogi Współpracy Regionalnej.

2. LINIE KOLEJOWE

Sieć kolejową w mieście tworzą linie kolejowe PKP PLK S.A. o znaczeniu państwowym i miejscowym, przebiegające północnym i wschodnim obrzeżem obszaru Jaworzna (przez Długoszyn, Szczakową, Pieczyńska i Ciężkowice), skupiające się w węźle Jaworzno - Szczakowa oraz linie przemysłowe różnych zarządców (CTL Maczki – Bór SA, DB Schenker Rail Polska SA, Infra Silesia SA.).

Rozgałęziona dawniej sieć linii kolejowych, zwłaszcza przemysłowych, została w znacznej części zlikwidowana (m.in. przebiegająca przez środkową część miasta linia Szczakowa - Jaworzno - Chrzanów, której śladem poprowadzono nowy odcinek drogi krajowej nr 79).

Do linii kolejowych mających znaczenie państwowe (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym), należą linie nr 133 Dąbrowa Górnicza Zabkowice - Kraków Osobowy i nr 134 Jaworzno Szczakowa - Mysłowice. Linie te na odcinku Mysłowice - Kraków wchodzi w skład korytarza transportowego E30 i CE-30, stanowiąc główne międzynarodowe linie kolejowe (AGC) i ważne międzynarodowe linie transportu kombinowanego (AGTC), przewidziane do modernizacji w ramach projektu „Modernizacja linii kolejowej E30, odcinek Zabrze - Katowice - Kraków”.

Fragment linii kolejowej nr 134 Szczakowa - Mysłowice stanowi jednocześnie wraz z linią kolejową Szczakowa - Zabkowice ważną międzynarodową linię transportu kombinowanego w korytarzu transportowym CE-65 (Gdynia - Warszawa - Zebrzydowice).

Do linii o znaczeniu państwowym należy również linia nr 156 Jaworzno Szczakowa - Bukowno oraz odcinki o charakterze łącznic (nr 666 i 667), wiążące stację Szczakowa i rejon Długoszyna ze stacją Sosnowiec Maczki.

Do linii kolejowych o znaczeniu miejscowym i o charakterze łącznic należą linie nr 180 Dorota - Mysłowice Brzezinka oraz krótkie odcinki w rejonie stacji Szczakowa (668 Szczakowa JSB - Długoszyń, 669 Szczakowa JSE - Pieczyńska, 670 Szczakowa - Borowa Górka, 714 Szczakowa JSE - Pieczyńska, 715 Szczakowa JSC - Borowa Górka).

Przewiduje się przebudowę i rozbudowę układu kolejowego w rejonie Elektrowni Jaworzno III w związku z planowaną budową nowego bloku energetycznego.

3. TRANSPORT ZBIOROWY

Komunikacja publiczna w Jaworznie jest realizowana połączeniami autobusowymi i mikrobusowymi oraz, w marginalnym zakresie, połączeniami kolejowymi. Zarządcą transportu zbiorowego jest Miejski Zarząd Dróg i Mostów, natomiast komunikację zbiorową realizuje Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Spółka z o.o. w Jaworznie.

Linie autobusowe obsługują obszar miasta oraz wiążą Jaworzno z Mysłowicami i Katowicami, Sosnowcem i Chrzanowem.

System publicznego transportu zbiorowego jest dobrze ukształtowany, zarówno pod względem rozkładu linii, jak i stwarzanych pasażerom możliwości podróży. Na terenie miasta funkcjonuje ponad 170 przystanków (wykorzystywanych także przez mikrobusy). Głównymi węzłami przesiadkowymi są plac po Szybie Kościuszko oraz rejon głównego budynku Urzędu Miejskiego (przesiadkowe kompleksy przystanków komunikacji publicznej), umożliwiające podróże między dwoma dowolnymi punktami w obrębie Jaworzna oraz skorzystanie z komunikacji międzymiastowej i dalekobieżnej.

Według pomiarów z 2012 r. (*Analiza rozwoju układu komunikacyjnego w kontekście zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna, Inkom, 2012*), notuje się niski poziom napełnienia autobusów, szczególnie w kursach poza szczytem komunikacyjnym (średnie wykorzystanie oferty przewozowej wynosi 13,8%, a w okresach szczytowych - 14,7% [w skali całego układu linii autobusowych]). Na poszczególnych liniach autobusy są wypełnione co najwyżej w 40%, zaś napełnienie w 40 - 70% pojawia się sporadycznie. Jest to głównie konsekwencją wykorzystywania przez przewoźnika jedynie wielkopojemnych autobusów, brak jest minibusów, które w większości przypadków byłyby wystarczające w stosunku do potrzeb przewozowych, z drugiej jednak strony tabor autobusowy zapewnia odpowiedni komfort podróży (autobusy niskopodłogowe, brak przepełnienia pojazdów) i ochronę środowiska (autobusy spełniają wygórowane normy czystości spalin).

Połączenia miejskie i regionalne (głównie do Krakowa i Katowic) uzupełnia komunikacja mikrobusowa. W przypadku komunikacji wewnątrzmięskiej pogarsza to jednak w parametry ekonomiczne finansowanej przez Miasto komunikacji publicznej.

Połączenia kolejowe w relacji Katowice - Kraków są dostępne w dwóch stacjach - Szczakowa i Ciężkowice, położonych jednak peryferyjnie w stosunku do głównych skupisk ludności w mieście. Ze stacji Szczakowa są ponadto dostępne bezpośrednie połączenia z szeregiem innych miast w kraju (m.in. Wrocław, Poznań, Szczecin, Przemysł, Jelenia Góra).

Jako wzbogacenie systemu transportu zbiorowego rozpatruje się (w pracach koncepcyjnych) wprowadzenie komunikacji tramwajowej (linie tramwajowe z południowej części Śródmieścia do Dąbrowy Narodowej oraz, w dalszej perspektywie, do Szczakowej i Mysłowic).

4. TRASY I DROGI (ŚCIEŻKI) ROWEROWE

Transport rowerowy jest uzupełniającym środkiem transportu, a jednocześnie stanowi ważną formę rekreacji. Wykorzystanie roweru jako środka komunikacji w ogólnej liczbie podróży w Jaworznie (2,6%) jest znaczące, cechuje się jednak dużą sezonowością.

Ruch rowerowy może wykorzystywać trasy oraz drogi rowerowe. Trasy rowerowe mają znaczenie głównie rekreacyjne - jako szlaki wycieczkowe i mogą prowadzić drogami publicznymi lub niepublicznymi, a także wykorzystywać odcinki dróg rowerowych. Trasy rowerowe w Jaworznie, o łącznej długości około 250 km, składają się z dziewiętnastu oznakowanych tras oraz dwóch łączników, tworzących spójny system, wchodzący w skład systemu tras rowerowych wyższego rzędu.

Drogi rowerowe, oprócz funkcji rekreacyjnej, mają również znaczenie komunikacyjne. Drogi takie mogą stanowić samodzielne ciągi rowerowe (wydzielone pasy terenu przeznaczone jedynie dla ruchu

rowerowego, oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi oraz oddzielone od jezdni lub innych dróg konstrukcyjnie, lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego), albo mogą funkcjonować jako wydzielone na drodze publicznej pasy ruchu dla rowerów po jednej lub obu stronach jezdni (rzadziej jako kontrapasy), bądź jako ścieżki rowerowe wydzielane na chodniku.

Sieć dróg rowerowych jest w Jaworznie słabiej rozbudowana niż trasy rowerowe. Łączna długość dróg rowerowych wynosi około 16 km. Drogi te nie tworzą jeszcze kompleksowego systemu, który wymaga rozbudowy (w powiązaniu z trasami rowerowymi) i wyposażenia w parkingi dla rowerów.

XI. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Jaworzno jest zasilane w wodę z ujęć własnych (Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Jaworznie) oraz ze źródeł innych przedsiębiorstw.

Miejskie ujęcia wody pitnej stanowią: ujęcia głębinowe „Galmany” (trzy studnie o łącznej maksymalnej wydajności 14000 m³/dobę), „Dobra” (dwie studnie o wydajności 4500 m³/dobę); „Bielany” (studnia o wydajności 200 m³/dobę) i „Jarosław Dąbrowski” (w byłym szybie kopalnianym o wydajności 2000 m³/dobę) oraz ujęcie powierzchniowe ze stacją uzdatniania wody „Piaskownia” (wydajność do 10000 m³/dobę). Dotychczasowe strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody pitnej wygasły z mocy prawa, nowe decyzje w tej sprawie są w trakcie opracowania (por. rozdz. VI.4).

Źródłami zewnętrznymi są systemy wodociągowe Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. (w tym ujęcia i stacja uzdatniania wody w Maczkach), Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Mysłowice (zaopatrujący osiedle Wysoki Brzeg) oraz Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Chrzanowie (obsługujący Cezarówkę Dolną i Górną).

Długość sieci wodociągowej Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Jaworznie wynosi około 590 km. Do jej głównych elementów należą wodociągi (ø 500 - 800 mm) łączące ujęcia wód ze zbiornikami wodociągowymi w Warpiu i Ciężkowicach oraz prowadzące w kierunku Śródmieścia. Sieć wodociągowa ma charakter mieszany pierścieniowo - otwarty i jest połączona z sieciami wodociągowymi sąsiednich miast, co zapewnia nieprzerwaną dostawę wody. Ponadto, w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej, istnieje wiele różnych możliwości zaopatrzenia w wodę ludności i zakładów pracy.

W Planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2013 - 2017 Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Jaworznie przewiduje się głównie modernizację rozdzielczej sieci wodociągowej i urządzeń wpływających na prawidłową pracę układu wodociągowego oraz na jakość wody w poszczególnych jednostkach strukturalnych miasta.

Oprócz sieci wodociągów wody pitnej, przez obszar Jaworzna przebiegają rurociągi wody surowej (przemysłowej): 2 x ø 1200 relacji Zbiornik Dzieckowice – Zbiornik Łosień Przedsiębiorstwa Usług Wodociągowych HKW Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej oraz ø 1200 (nieczynna) relacji Jeleń – Dąbrowa Górnicza huty ArcelorMittal w Dąbrowie Górniczej. Przewiduje się wykorzystanie odcinka tego rurociągu do przesyłu wody do planowanego bloku energetycznego Elektrowni Jaworzno III oraz budowę wzdłuż Przemysły rurociągu z pompowni wody Dzieckowice 2 i połączenie go ze wzmiankowanym rurociągiem ø 1200 w Jeleniu - Łęgu.

2. ODPROWADZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ŚCIEKÓW I ODPADÓW

2.1. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Część obszaru Jaworzna jest objęta mieszanym systemem kanalizacyjnym, tworzonym przez sieci kanalizacji ogólnospławnej i sanitarnej. Stan techniczny głównych kolektorów jest dobry; stopień ich wypełnienia, ze względu na przeważający ogólnospławny charakter kanalizacji, jest różny w zależności od natężenia opadów.

Fragment obszaru miasta objęty i przewidywany do objęcia systemem zbierania ścieków komunalnych (Śródmieście, Biały Brzeg, Bory, Chropaczówka, Ciężkowice, Dąb, Długoszyn, Jeleń, Pechnik, Łubowiec, Niedzieliska, Pieczyska, Sosina, Stara Huta, Szczakowa) stanowi zasadniczą część Aglomeracji Jaworzno, z oczyszczalnią ścieków „Jaworzno - Dąb”, wyznaczoną Uchwałą Nr IV/21/13/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 maja 2012 r. Aglomeracja, o równoważnej liczbie mieszkańców 100 200 RLM, obejmuje również miasto Chełmek oraz Dzieckowice (Mysłowice).

Sieć kanalizacji, funkcjonująca dotychczas głównie w centralnej części miasta oraz w Dąbrowie Narodowej, Szczakowej, Jeleniu i na Osiedlu Stałym, jest rozwijana w ramach realizacji projektu „Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego miasta Jaworzna - faza I”: zbudowano sieć kanalizacji sanitarnej w Górze Piasku, Długoszynie i Pieczyskach, trwa budowa tej sieci w Ciężkowicach. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Jaworznie planuje docelowo skanalizowanie 95% obszaru aglomeracji w mieście. Do 2015 r. przewiduje się dalszą rozbudowę kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjno - tłocznym (Bory, Warpie) - łącznie z już realizowanymi

inwestycjami - o 130,3 km sieci kanalizacji sanitarnej i podłączenie 15 725 mieszkańców (liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji zbiorczej wzrośnie z obecnych około 68,6 tys. osób do 84 330 osób). Nie planuje się obecnie inwestycji z zakresu rozdziału sieci ogólnospławnej.

Ścieki komunalne odprowadzane są do oczyszczalni mechaniczno – biologicznej „Jaworzno - Dąb”, zlokalizowanej na pograniczu z Chełmką (odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest Przemsza).

Do oczyszczalni dopływają ścieki komunalne z Jaworzna (90%), a także z Chełmka i Dzieńkowic (ścieki przemysłowe oczyszczane są w oczyszczalniach zakładów przemysłowych).

Oczyszczalnia została zaprojektowana dla przepływu $Q_{d\dot{s}r} = 51700 \text{ m}^3/\text{dobę}$, przy czym zrealizowano tylko I etap dla ścieków w wielkości $25000 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Obecnie, średni dobowy przepływ kształtuje się na poziomie około $12000 - 17000 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Oczyszczalnia wymaga rozbudowy i modernizacji, przede wszystkim części biologicznej oraz przeróbki osadów.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Jaworznie wnosi o ustalenie konieczności podłączenia budynków do sieci kanalizacyjnych w obrębie aglomeracji (odpowiednio do postępów w realizacji sieci kanalizacji), z wyjątkiem terenów, na których budowa tej sieci jest lub będzie technicznie, ekonomicznie lub z punktu widzenia korzyści dla środowiska nieuzasadniona oraz z wyjątkiem przypadków, gdy ze względu na uwarunkowania techniczne przyłączenie budynku do sieci kanalizacyjnej nie będzie możliwe. Na tych terenach i w części miasta leżącej poza aglomeracją dopuszczalne powinno być stosowanie rozwiązań alternatywnych (zbiorników bezodpływowych nieczystości ciekłych lub w przydomowych oczyszczalni ścieków bytowych) - z uwzględnieniem ograniczeń związanych z planowanymi strefami ochronnymi ujęć wód.

2.2. Gospodarka odpadami

Obowiązki gminy związane z objęciem wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wykonuje Miejski Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Jaworznie. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Jaworzna (Uchwała Nr XXV/359/2012 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 25 października 2012 r. z późn. zm.), w mieście ustanowiono selektywne zbieranie i odbieranie odpadów komunalnych oraz zalecono m.in. kompostowanie bioodpadów na terenach zabudowy jednorodzinnej.

Gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w którym mieszkańcy mogą oddawać odpady zbierane selektywnie i pozostałe odpady komunalne, działa przy ul. Martyniaków 8.

Jaworzno w podziale na regiony gospodarki odpadami komunalnymi (w których jest prowadzona wspólna gospodarka odpadami komunalnymi oraz funkcjonują regionalne obiekty i instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych) należy do Regionu Zachodniego woj. małopolskiego (m.in. wraz z pow. chrzanowskim, olkuskim i oświęcimskim oraz Krakowem i pow. krakowskim).

Zgodnie z zasadą bliskości, wytworzone odpady powinny być zagospodarowane w miejscu ich powstawania lub najbliższej tego miejsca (w regionie, w którym zostały wytworzone). Odpady zebrane selektywnie (oprócz odpadów zielonych i innych ulegających biodegradacji) mogą być przetwarzane i zagospodarowywane poza granicami regionu, w którym zostały selektywnie zebrane. Do czasu powstania planowanych instalacji termicznego przekształcania odpadów (m.in. w Chrzanowie), podstawową metodą zagospodarowania odpadów komunalnych będzie ich mechaniczno - biologiczne przetwarzanie.

W Regionie Zachodnim, według Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego (2012) oraz uchwał Sejmiku Województwa Małopolskiego w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego z 2012 i 2013 r., instalacje regionalne do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych funkcjonują w Oświęcimiu, Ujkwie Starym (gm. Bolesław), Brzeszczach i Krakowie.

Do instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn, należy m.in. sortownia zmieszanych odpadów komunalnych Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania Sp. z o.o. w Jaworznie przy ul. Martyniaków 8 (o maksymalnej mocy przerobowej 70 tys. Mg/rok).

Regionalne instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów są zlokalizowane m.in. w Chrzanowie i Oświęcimiu (planowana jest budowa instalacji regionalnej w Balinie), zaś instalacje zastępcze - w Brzeszczach i Ujkwie Starym.

Odpady komunalne wytworzone w Jaworznie są składowane w regionalnych instalacjach do składowania odpadów - przede wszystkim na składowisku odpadów komunalnych Zakładu Gospodarki Odpadami

Komunalnymi Sp. z o. o. w Balinie (udziałowcem spółki jest m.in. Miasto Jaworzno). Do grupy regionalnych instalacji należy również m.in. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebini.

Odpady gospodarcze powstające w Jaworznie pochodzą głównie z przemysłu wydobywczego i energetycznego, a ich wytwórcami są Zakład Górniczy Sobieski (odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopaliny) oraz Elektrownia Jaworzno II i Elektrownia Jaworzno III (odpady z procesów termicznych - popioły lotne, żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów, mieszaniny popiołów lotnych i odpadów z odsiarczania gazów odlotowych). Gospodarka odpadami z sektora gospodarczego należy do zadań własnych ich wytwórców.

W Jaworznie istnieje czynne składowisko odpadów niebezpiecznych (pochodzących z przemysłu chemicznego) - Zakładowe Centralne Składowisko Odpadów „Rudna Góra” - komora żelbetowa K-1 Zakładów Chemicznych Organika Azot S.A. (przy ul. Chopina 94), o pojemności całkowitej 6800 m³ (w tym pojemność wypełniona - 4800 m³), w miejscu tym działają ponadto dwie instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, CIEPŁO I GAZ

3.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Jaworzno jest istotnym krajowym ośrodkiem produkcji energii elektrycznej, wytwarzanej w dwóch elektrowniach systemowych, wchodzących w skład Krajowego Systemu Elektroenergetycznego: w Elektrowni Jaworzno III (1 345 MW) i Elektrowni Jaworzno II (190 MW).

W związku z lokalizacją elektrowni, na obszarze miasta istnieje gęsta sieć linii przesyłowych wysokiego napięcia 110 i 220 kV oraz stacja węzłowa 220 kV Byczyna (do linii o napięciu 220 kV należą linie relacji: Jaworzno III blok 1, 2, 4, 5 i 6 - Byczyna, a także linie relacji Byczyna: - Siersza 1 i 2, Koksochemia, Jamki, Bieruń, Poręba, Bujaków, Skawina 1 i 2 oraz Łagisza i Halemba).

Ponadto, przez obszar miasta przebiega tranzytowa dwutorowa linia napowietrzna najwyższych napięć (400 kV) relacji Rogowiec – Joachimów – Tucznawa – Skawina – Tarnów (linia obecnie nie bierze bezpośredniego udziału w gospodarce energetycznej miasta).

Polskie Sieci Elektroenergetyczne - Południe S.A. planują rozbudowę stacji węzłowej Byczyna o rozdzielnię 400 kV i wpięcie do niej istniejącej linii 400 kV Tucznawa - Tarnów oraz budowę linii trójtorowej 2 x 400 kV i 220 kV relacji Byczyna - Czeczott - Podborze (ślądem istniejącej linii 220 kV relacji Byczyna - Bieruń - Poręba [linia 220 kV zostanie rozebrana przed realizacją nowej linii o napięciu 400 kV]).

W związku z budową nowego bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III planuje się ponadto budowę linii 400 + 220 kV, łączącej elektrownię ze stacją Byczyna.

Zasilanie odbiorców w Jaworznie w energię elektryczną odbywa się poprzez główne punkty zasilania: Niedzieliska (110/20/6 kV), Szczakowa (110/30/6 kV), Jeleń (110/6 kV), Kościuszko (110/6 kV), Sobieski (110/6 kV), Jaworzno I (110/20/6 kV) i Jaworzno II (110 kV). W skład systemu dystrybucyjnego wchodzi rozdzielnia sieciowa 20/6kV Warpie, około 300 stacji transformatorowych SN/nn (20/0,4 kV i 6/0,4 kV) oraz napowietrzne i kablowe sieci średniego i niskiego napięcia.

3.2. Zaopatrzenie w energię cieplną

Operatorem zaopatrzenia w energię cieplną w Jaworznie (do ogrzewania budynków, podgrzewania wody użytkowej oraz do procesów technologicznych w przemyśle) jest Spółka Ciepłowniczo - Energetyczna Jaworzno III Sp. z o.o.

Spółka dysponuje mocą cieplną około 153 MW, w tym około 148 MW pochodzi ze źródeł energetyki zawodowej, pozostała część mocy pochodzi ze źródeł spółki (kotłowni gazowych i olejowych). Głównym źródłem ciepła jest Elektrownia Jaworzno III (energia wytwarzana w systemie skojarzonym, istnieją nadwyżki mocy cieplnej), z której wyprowadzone są dwie magistrale w kierunku Śródmieścia oraz Osiedla Stałego i Brzęczkowic w Mysłowicach (ciepło jest dostarczane do około 20 tys. mieszkańców). Łączna długość sieci ciepłowniczych wynosi około 94 km; średnice sieci magistralnej umożliwiają przesył zwiększonej mocy cieplnej.

Na obszarze miasta leżącym poza zasięgiem systemu ciepłowniczego dominują indywidualne źródła zaopatrzenia w ciepło.

3.3. Zaopatrzenie w gaz

Sieć gazowa obejmuje większą część Jaworzna, poza Byczyną, Jeziorkami i Wilkoszynem oraz wschodnią częścią Ciężkowic.

Źródłem zaopatrzenia w gaz jest gazociąg wysokoprężny DN 500 relacji Zederman - Tworzeń (przebiegający poza obszarem miasta) - poprzez odgałęzienie DN 200 CN 6,3 MPa do stacji redukcyjno-pomiarowych pierwszego stopnia (SRP I0) Pieczyska, ul. Zarzeczna (przepustowość 1500 m³/h), Szczakowa i Warpie (o przepustowości 10000 m³/h).

Gaz jest dostarczany do odbiorców siecią rozdzielczą, średnioprężną przez 13 stacji redukcyjno-pomiarowych drugiego stopnia. Zarządcą sieci gazowej jest Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrze.

3.4. Odnawialne źródła energii

W Jaworznie funkcjonuje kilka większych instalacji wykorzystujących różne rodzaje odnawialnych źródeł energii (instalacje w elektrowniach Jaworzno III i II: kocioł na biomasę [50 MW] i instalacje współwspalania węgla i biomasy; inne instalacje spalania biomasy [300 - 750 kW]; panele słoneczne [150 kW], instalacja fotowoltaiczna [72 kW]; pompa ciepła [80 kW] - wykorzystująca energię geotermalną z ujęcia wód podziemnych; mała elektrownia wodna [50 kW] na Białej Przemszy).

Mniejsze instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii stosowane są głównie w budynkach jednorodzinnych (spalanie biomasy [drewna], panele słoneczne, pompy ciepła).

Możliwości wytwarzania energii z większości odnawialnych źródeł są w Jaworznie jednak niewielkie. Decyduje o tym położenie miasta - w strefie słabych wiatrów (niekorzystne warunki dla rozwoju elektrowni wiatrowych), na obszarze o stosunkowo niskich zasobach energii promieniowania słonecznego (średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku [maksymalnie 9,75 MJ/m² na dobę] jest mniejsze niż średnio w kraju) oraz na obszarze o niewielkich zasobach wód geotermalnych (wody termalne cechują się niską temperaturą [ok. 30°C] i wysoką mineralizacją).

Brak jest również perspektyw w zakresie pozyskiwania biomasy do biogazowni rolniczych oraz biogazu wysypiskowego z zamkniętego składowiska odpadów komunalnych przy ul. Sobieskiego. Potencjalnym źródłem biogazu (z osadów ściekowych) jest natomiast oczyszczalnia ścieków „Jaworzno - Dąb” - możliwa jest budowa instalacji wytwarzającej energię elektryczną i ciepłą o mocy około 500 kW.

Możliwe do gospodarczego wykorzystania są zasoby energii wód płynących (hydroenergii) - Przemszy i Białej Przemszy, cechujących się dużą regularnością przepływów, sprzyjającą budowie elektrowni wodnych typu przepływowego. Potencjał energetyczny tych rzek umożliwia budowę małych elektrowni wodnych o mocy powyżej 100 kW (związaną jednak ze znaczącą ingerencją w środowisko) lub budowę zespołu mniejszych elektrowni, mniej uciążliwą dla środowiska.

Potencjalnie możliwe jest również wykorzystanie energii hydrotermalnej wód Przemszy i Białej Przemszy, a także innych większych cieków i zbiorników wodnych (odzyskiwanie ciepła z wód płynących i stojących) oraz energii geotermalnej pompowanych wód z wyrobisk górniczych i powietrza z wentylacji tych wyrobisk.

XII. ZAŁOŻENIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO I WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ

W podsumowaniu etapu analiz uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, określono następujące wnioski do polityki przestrzennej - będące podstawą przyjęcia założeń rozwojowych w kolejnym etapie prac nad studium.

1. Pozycja w otoczeniu regionalnym: Zakłada się wzrost pozycji Jaworzna jako znaczącego ośrodka gospodarczego:

- wykorzystanie bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej i wewnętrznego potencjału rozwojowego (znakomite warunki lokalizacji inwestycji gospodarczych w postaci wolnych uzbrojonych terenów do zagospodarowania na cele nieuciążliwej produkcji, usług dla przedsiębiorstw, usług dla ludności; korzystny klimat dla inwestorów, nowoczesna infrastruktura społeczna i techniczna, atrakcyjne i bezpieczne środowisko zamieszkania, nowoczesny transport zbiorowy), w celu:
 - odbudowy bazy ekonomicznej miasta (zwiększenia liczby przedsiębiorstw oferujących produkty i usługi dla odbiorców zewnętrznych),
 - podniesienia konkurencyjności miasta w przyciąganiu nowych przedsiębiorstw i mieszkańców;
- potrzeba wzmocnienia funkcji Jaworzna jako ośrodka oferującego usługi wyższego rzędu dla mieszkańców (osiągnięcia samowystarczalności w zakresie oferty handlu detalicznego i usług komercyjnych, wzbogacenie oferty usług kultury, rozrywki, różnorodnych możliwości spędzania wolnego czasu, w tym specjalistycznych produktów turystycznych);
- potrzeba wzmocnienia zewnętrznych powiązań komunikacyjnych, w tym:
 - uruchomienia pełnych relacji na węźle "Jeleń" Autostrady A4 i Drogi Współpracy Regionalnej,
 - połączenia z centrum Aglomeracji Górnośląskiej wschodnim odcinkiem Drogowej Trasy Średnicowej,
 - usprawnienia połączenia z układem kolejowym (stacja Jaworzno-Szczakowa), między innymi poprzez budowę linii tramwajowej oraz drogi dla rowerów.

2. Demografia: Przewiduje się zmiany liczby mieszkańców zgodnie z wariantem optymistycznym prognozy demograficznej (biologicznej - przy założeniu zrównoważonego salda migracji):

- do roku 2015 - utrzymanie poziomu zaludnienia,
- do roku 2020 - niewielki spadek liczby mieszkańców (o ok. 0,8 tys. osób),
- do roku 2025 - spadek liczby mieszkańców do poziomu ok. 93,3 tys.,
- do roku 2030 - spadek liczby mieszkańców do poziomu ok. 88,3 tys.,
- do roku 2035 - spadek liczby mieszkańców do poziomu ok. 85 tys.

W celu odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych, zakłada się zahamowanie odpływu ludności i wystąpienie dodatniego salda migracji w okresie od roku 2015 do roku 2030, w wielkości pozwalającej na podtrzymanie poziomu zaludnienia miasta.

Dodatnie saldo migracji w latach 2015-2030 (na poziomie średnim co najmniej około 6 osób/1000 mieszkańców/rok - łącznie o ok. 9 tys. osób) pozwoliłoby utrzymać obecny poziom zaludnienia (ok. 94 tys. osób) w horyzoncie r. 2035. Przy takim założeniu w latach 2021-2025 nastąpiłby przejściowy przyrost zaludnienia, nawet do poziomu ok. 99 tys.:

- do roku 2015 - 94,4 tys.,
- do roku 2020 - 98,5 tys.,
- do roku 2025 - 99,8 tys.,
- do roku 2030 - 97,4 tys.,
- do roku 2035 - 94,1 tys.

Krytyczne znaczenie dla realizacji takiego scenariusza rozwoju miasta ma uzyskanie dodatniego salda wymiany migracyjnej miasta do roku 2020. W dalszej perspektywie, tj. w okresie 2020 - 2030, w związku ze zmniejszaniem ruchliwości mieszkańców na skutek przesunięć w strukturze wieku (spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym mobilnym, który nastąpi w całym regionie) nie można zakładać wysokich współczynników napływu migracyjnego.

Saldo migracji na poziomie o połowę niższym od zakładanego w optymistycznym scenariuszu na okres 2015-2020 - czyli około 3 osób/1000 mieszkańców/rok pozwoliłoby zaledwie na utrzymanie aktualnego poziomu zaludnienia w horyzoncie roku 2020.

Działania na rzecz zahamowania odpływu mieszkańców, zwłaszcza w wieku produkcyjnym oraz tworzenie warunków społeczno-gospodarczych sprzyjających poprawie diety i osiedlaniu się nowych mieszkańców zalicza się do priorytetów polityki rozwoju miasta.

3. Zaspokojenie zapotrzebowania na mieszkania określa się jako priorytetową potrzebę rozwoju miasta w okresie najbliższych 10 lat.

W horyzoncie r. 2030 poziom zaludnienia miasta będzie uzależniony głównie od salda migracji, to zaś - w znacznym stopniu od powodzenia rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Ponieważ Jaworzno jest obecnie miastem o najniższym wskaźniku nasycenia mieszkaniami spośród miast Aglomeracji Górnośląskiej (360 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, wg stanu na koniec 2012 r., przy średniej dla 14 miast aglomeracji - 420 mieszkań/1000 mieszkańców), warunkiem powstrzymania odpływu ludności z terenu miasta jest między innymi stworzenie zróżnicowanej oferty mieszkań na rynku lokalnym, atrakcyjnych dla ludzi o różnym poziomie dochodów i różnych potrzebach co do standardu zamieszkania (przede wszystkim dla osób młodych).

Osiągnięcie nasycenia mieszkaniami na poziomie 420 mieszkań/1000mieszkańców (jest to również wskaźnik typowy dla państw zachodnioeuropejskich) w horyzoncie roku 2020 nie jest możliwe - wymagałoby bowiem budowy 5200 mieszkań do końca roku 2020 r., czyli blisko 750 jednostek rocznie. Zakłada się, że osiągnięcie tego poziomu rozwoju zasobów mieszkaniowych Jaworzna zostanie rozłożone w czasie, aż do roku 2030.

Założenie o budowie co najmniej 5 tys. mieszkań do r. 2030 należy przyjmować w planowaniu rozwoju miasta niezależnie od scenariusza zmian liczby mieszkańców. W przypadku spełnienia nakreślonego wyżej optymistycznego scenariusza rozwoju miasta pozwoliłoby to uzyskać nasycenie mieszkaniami w r. 2030 - na poziomie 394/1000 mieszkańców., natomiast w przypadku realizacji pesymistycznych prognoz demograficznych (zakładających co najwyżej zrównoważenie salda migracji, lub kontynuację tendencji depopulacji miasta) - na poziomie rozwiniętych państw Europy Zachodniej (438 - 452 mieszkania/1000 mieszkańców).

Biorąc pod uwagę rzeczywiste efekty budownictwa mieszkaniowego w latach 2011-2013 przyjęto, że minimalna liczba mieszkań, jaką należy zrealizować w latach 2014 - 2021 to 2600, z tego co najmniej 1600 w budownictwie zorganizowanym (średnia liczba mieszkań oddawanych do użytkowania w minionych 5 latach w budownictwie indywidualnym wyniosła 123, na okres 2014-2021 zakłada się 125/rok). Pożądane byłoby zwiększenie tej liczby, zwłaszcza w budownictwie zorganizowanym - wielomieszkaniowym. W okresie 2022 - 2030 powinno powstać jeszcze co najmniej 900 mieszkań w budownictwie zorganizowanym (w sumie do roku 2030 - min. 3,5 tys.).

Stworzenie korzystnych warunków mieszkaniowych ma zasadnicze znaczenie dla zahamowania tendencji odpływu młodych ludzi z terenu miasta, przy czym osiągnięcie tego celu obejmuje nie tylko wybudowanie wystarczającej liczby mieszkań, ale dostosowanie ich struktury (mając na uwadze koszt nabycia lub najmu oraz utrzymania) do możliwości finansowych ludzi młodych.

Chłonność terenów inwestycyjnych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego wyznaczonych przez Urząd Miejski wynosi 4 - 4,3 tys. mieszkań. Można zakładać, że pozostała liczba mieszkań (do założonego poziomu przyrostu zasobów mieszkaniowych w horyzoncie r. 2030) może być zlokalizowana w obrębie wolnych terenów budowlanych będących własnością prywatną. Łączne zasoby terenów rozwojowych pod budownictwo mieszkaniowe - uwzględniając przeznaczenie terenów w miejscowych planach, pozwalają na zlokalizowanie ok. 10 tys. mieszkań - przy założeniu utrzymania dotychczasowej intensywności zabudowy i wielkości działek budowlanych w zabudowie jednorodzinnej. W tej liczbie mieści się ok. 7,2 tys. mieszkań możliwych do uzyskania w formie zabudowy jednorodzinnej, a pomijając trudne do uruchomienia tereny w drugiej i trzeciej linii zabudowy - 6,5 tys. mieszkań, z czego 2,3 tys. to istniejące działki o parametrach działek budowlanych. Zasoby terenów pod budownictwo mieszkaniowe są więc wystarczające, jednak ich faktyczna dostępność, z uwagi na stan uzbrojenia, jest zróżnicowana. Z tego względu, a także z uwagi na wskazaną dynamizację rozwoju miasta, celowe jest wyznaczenie większej powierzchni terenów pod rozwój zabudowy wielomieszkaniowej oraz przyjęcie priorytetu dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego w obrębie pasma rozwojowego obejmującego Osiedle Stałe, Śródmieście i Bory.

Określenie priorytetowych kierunków rozwoju przestrzennego w zakresie uzupełnienia deficytu mieszkań, przy uwzględnieniu stwierdzonych tendencji rozwojowych oraz zróżnicowanej dostępności inwestycyjnej terenów rozwojowych, powinno być istotnym elementem polityki przestrzennej miasta.

4. Miejsca pracy.

Tworzenie nowych miejsc pracy uzasadnione jest potrzebą dalszego wzmocnienia gospodarki miasta (odbudowy bazy ekonomicznej oraz dywersyfikacji struktury branżowej działalności gospodarczych i możliwości zatrudnienia dla mieszkańców, zmniejszenia uzależnienia rynku pracy od dużych podmiotów powiązanych z branżą górnictwo-energetyczną) i zwiększania dochodów własnych budżetu gminy. Przemawia to za wyznaczeniem nowych stref zorganizowanych inwestycji o profilu produkcyjno-usługowym.

Liczba osób w wieku produkcyjnym będzie systematycznie się zmniejszać na skutek przesunięć w strukturze wieku, dlatego tym większego znaczenia nabiera realizacja założeń dotyczących uzyskania dodatniego salda migracji, ponieważ pozwoliłoby to na odmłodzenie zasobów pracy. Drugim zakładanym kierunkiem rozwoju miasta jest wzrost liczby pracujących w nowych przedsiębiorstwach.

Wskaźnik liczby pracujących w przedsiębiorstwach zatrudniających co najmniej 10 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest dla Jaworzna niski, wynosząc 211 osób/1000 mieszkańców, podczas gdy np. w Tychach wskaźnik ten wynosi powyżej 359 osób/1000 mieszkańców, w Katowicach ponad 512 osób na 1000 mieszkańców, a średni wskaźnik dla miast GZM Silesia to ok. 330 osób/1000mieszkańców (wg stanu na koniec roku 2012). Wskaźnik pracujących w jednostkach zatrudniających do 10 osób wynosi ok. 110/1000 mieszkańców.

Przyjmuje się założenie utrzymania liczby pracujących w mikroprzedsiębiorstwach w horyzoncie r. 2030 (ze względu na starzenie się zasobów pracy nie zakłada się przyrostu) i wzrost liczby pracujących w nowych jednostkach, lokalizowanych w strefach aktywności gospodarczej, głównie przedsiębiorstw małych i średnich.

Zakłada się, że polityka przestrzenna powinna umożliwiać rozwój działalności gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy, dla osiągnięcia w r. 2020 co najmniej poziomu 330 pracujących (w jednostkach zatrudniających co najmniej 10 osób) na 1000 mieszkańców, a w perspektywie r. 2030 - podwojenie obecnego wskaźnika, czyli osiągnięcie poziomu ok. 420osób/1000 mieszkańców. Wymagałoby to utworzenia 12,5 tys. miejsc pracy do roku 2020 i dalszych 8,5 tys. do roku 2030.

W przełożeniu na zapotrzebowanie na powierzchnię terenu wymaga to zapewnienia ok. 310-420 ha terenów pod rozwój inwestycji w perspektywie roku 2020 (przyjmując wskaźnik liczby pracujących na 1 ha od 30 do 40 osób) oraz dalsze 210 - 310 ha w perspektywie roku 2030.

Aktualne wolne zasoby terenów inwestycyjnych szacuje się na ok. 350 ha. Istnieją również możliwości intensyfikacji zatrudnienia na istniejących terenach o funkcji gospodarczej, ale z uwagi na prywatną własność terenów możliwości wpływu samorządu na efektywność ich wykorzystania są niewielkie.

W związku z powyższym, dla osiągnięcia dynamizacji gospodarki miasta zakłada się celowość przyjęcia następujących kierunków w polityce przestrzennej:

- wyznaczenia nowych terenów na cele działalności gospodarczej, z preferencją dla lokalizacji mogących korzystać z waloru dobrej dostępności do ponadlokalnych korytarzy komunikacyjnych,
- stworzenia możliwości intensyfikacji zagospodarowania terenów na cele związane ze wzrostem zatrudnienia, zwłaszcza położonych w śródmieściu, poprzez zmianę przeznaczenia terenów produkcyjnych w kierunku umożliwiającym rozwój usług cechujących się wysoką koncentracją pracujących.

W zakresie tworzenia nowych miejsc pracy równie istotne znaczenie jak wzrost liczby pracujących, ma aspekt strukturalny rynku pracy. Zakłada się, że działania związane z tworzeniem nowych miejsc pracy powinny być ukierunkowaną odpowiedzią na rozpoznane potrzeby społeczne (grupy społeczne wymagające wsparcia) oraz zmierzać do wzmocnienia gospodarki lokalnej, przede wszystkim poprzez rozwój usług oraz małych i średnich przedsiębiorstw, trwale wiążących swoją przyszłość z miastem. Przemawia to za umożliwieniem rozwoju usług, zwłaszcza w śródmieściu oraz w strefach aktywności gospodarczej.

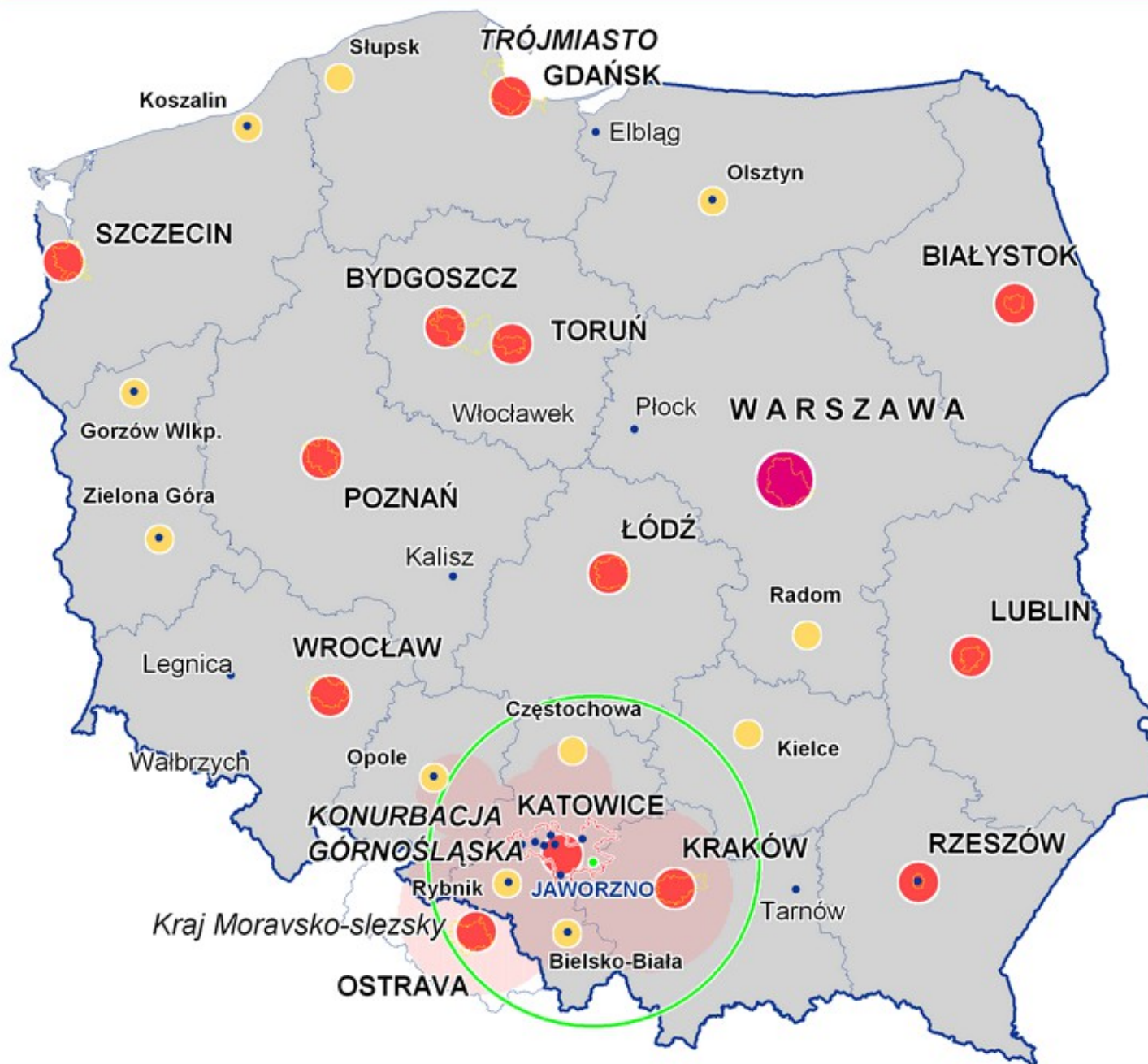
5. Środowisko, krajobraz i warunki rekreacji.

Osiągnięcie zakładanych, ambitnych celów w zakresie rozwoju społeczno-demograficznego wymaga priorytetowego traktowania zasobów wyróżniających Jaworzno na tle Aglomeracji Górnośląskiej, do których należą walory krajobrazowe i przyrodnicze tworzące atrakcyjne warunki środowiska zamieszkania, jak również zalety struktury urbanistycznej - umiarkowana intensywność i skala zabudowy, duża ilość zieleni, poprawiająca się estetyka przestrzeni publicznych w śródmieściu, relatywnie wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego oraz nowoczesna infrastruktura społeczna i wysoki poziom usług dla mieszkańców. Zalety te wymagają dalszego wzmocnienia, w tym poprzez działania w sferze polityki przestrzennej, wskazując na zasadność przyjęcia niżej wymienionych kierunków:

- zachowanie terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej tworzących spójny przestrzennie system oraz rozbudowa tego systemu w zakresie zieleni urządzonej i terenów sportowo-rekreacyjnych, w północnej i wschodniej części miasta; ważne jest również zapewnienie liniowych połączeń pieszo-rowerowych pomiędzy terenami zieleni oraz połączenia z systemem dróg i ścieżek leśnych;
- rozwój funkcji (kierunków zagospodarowania) związanych z rekreacją i wypoczynkiem;
- kształtowanie przestrzenne terenów korytarzy ekologicznych, w sposób zapewniający możliwość migracji zwierząt;
- zachowanie terenów o zidentyfikowanych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych (w znacznej mierze zbieżnych z obszarami wymagającymi szczególnej ochrony zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem), poprzez ochronę przed presją inwestycyjną i skutkami działalności górniczej;
- określenie zasad zagospodarowania pozwalających na uzupełnienie i ochronę istniejących terenów zieleni, zwłaszcza w śródmieściu;
- ochrona terenów zurbanizowanych przed skutkami eksploatacji górniczej - utrzymanie wpływów na powierzchnię terenu na akceptowalnym poziomie - nie powodującym zakłóceń w funkcjonowaniu komunalnej infrastruktury, uszkodzeń dróg i budynków, pogorszenia zasobów wodnych oraz stanu chronionych siedlisk przyrodniczych.

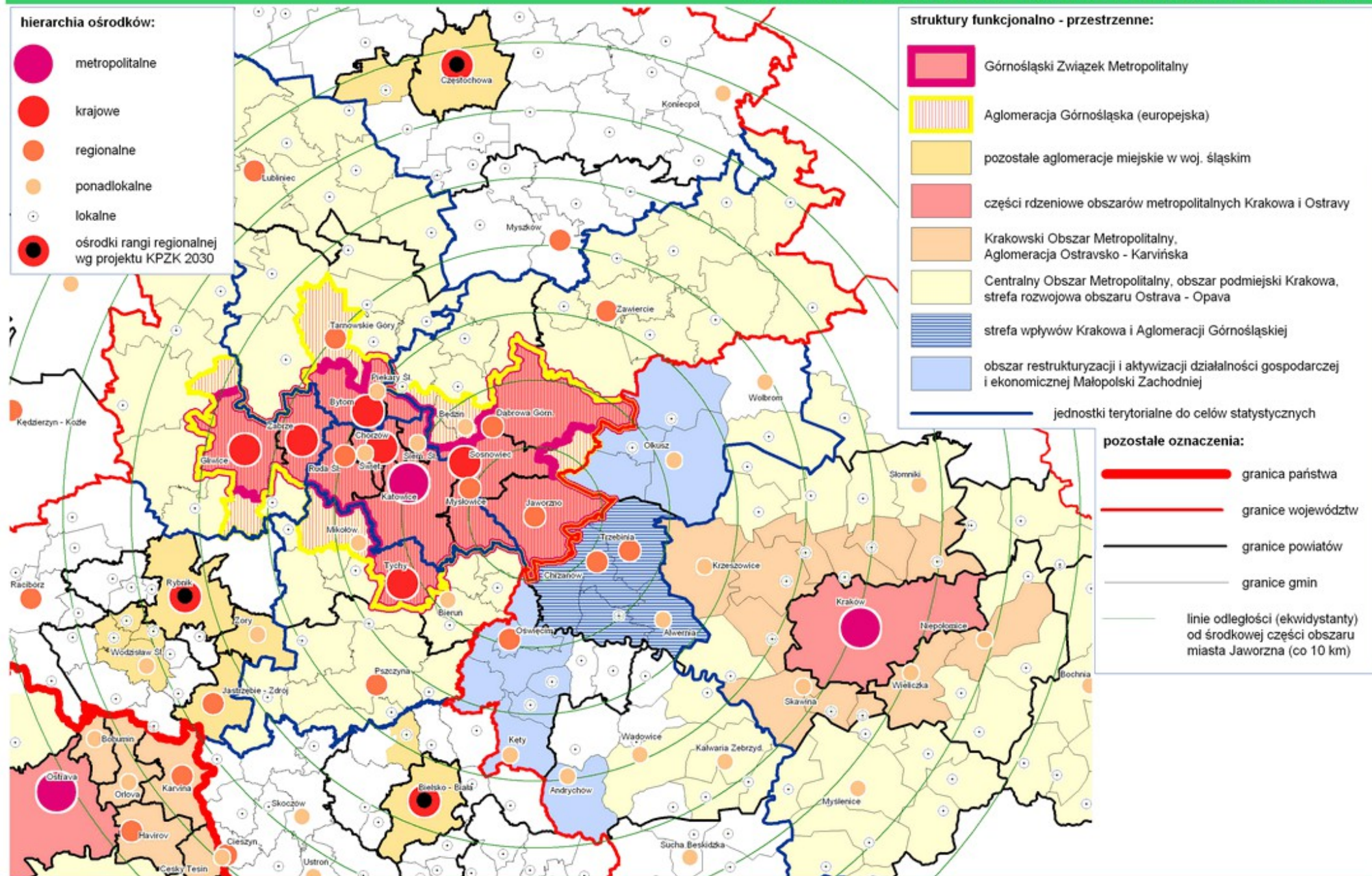
Rys. A1

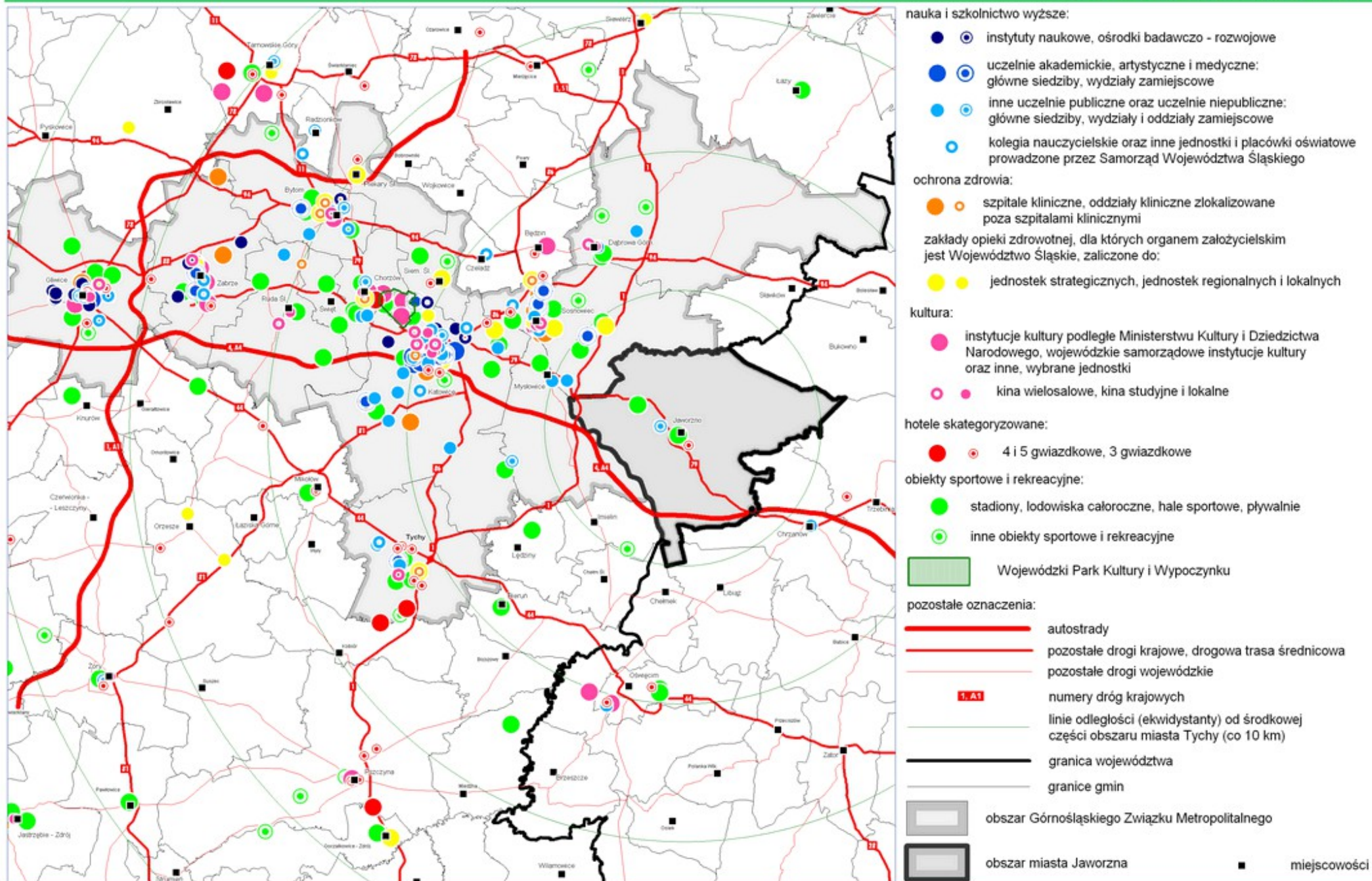
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE GŁÓWNE WĘZŁY SYSTEMU OSADNICZEGO KRAJU

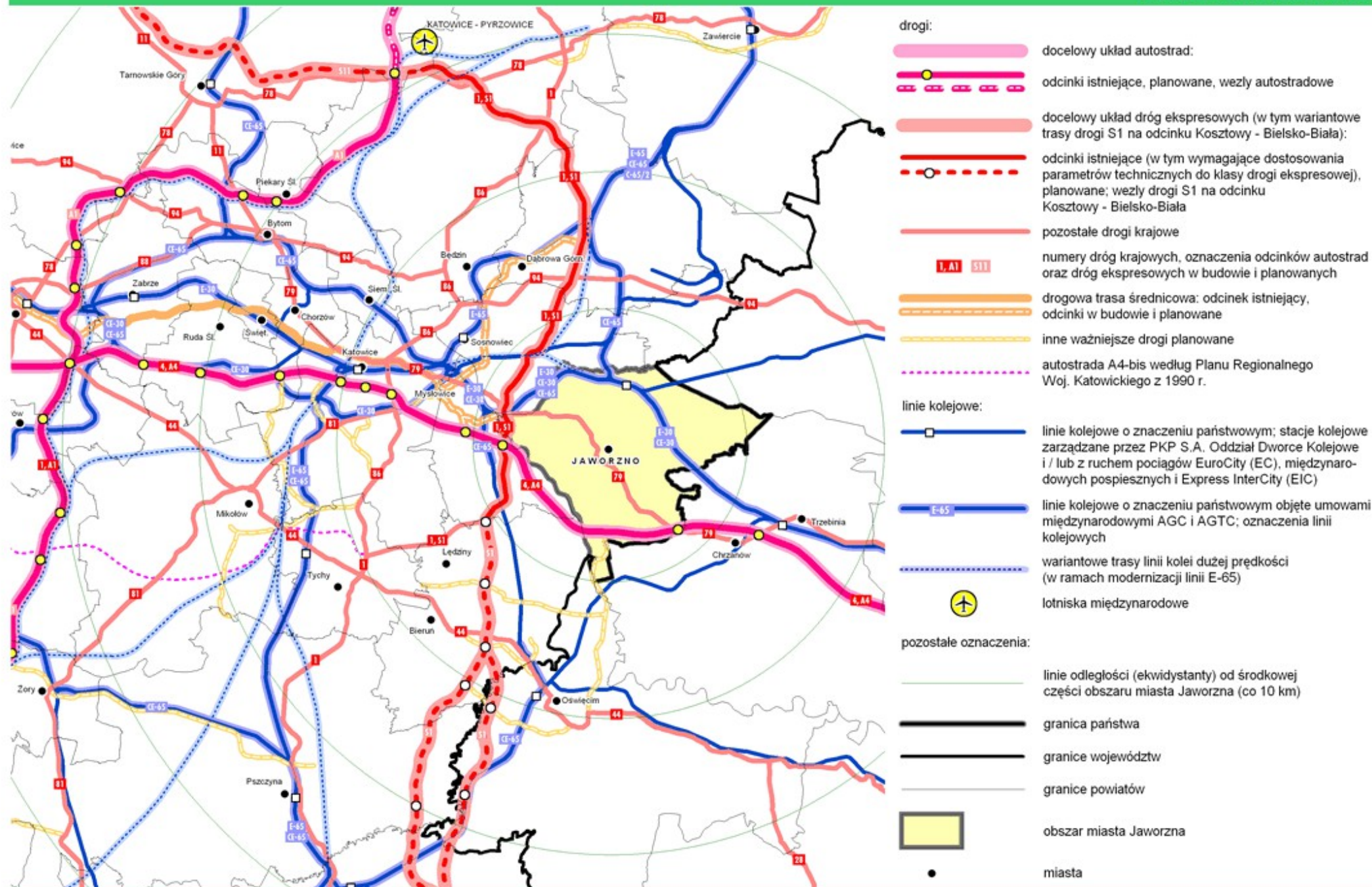

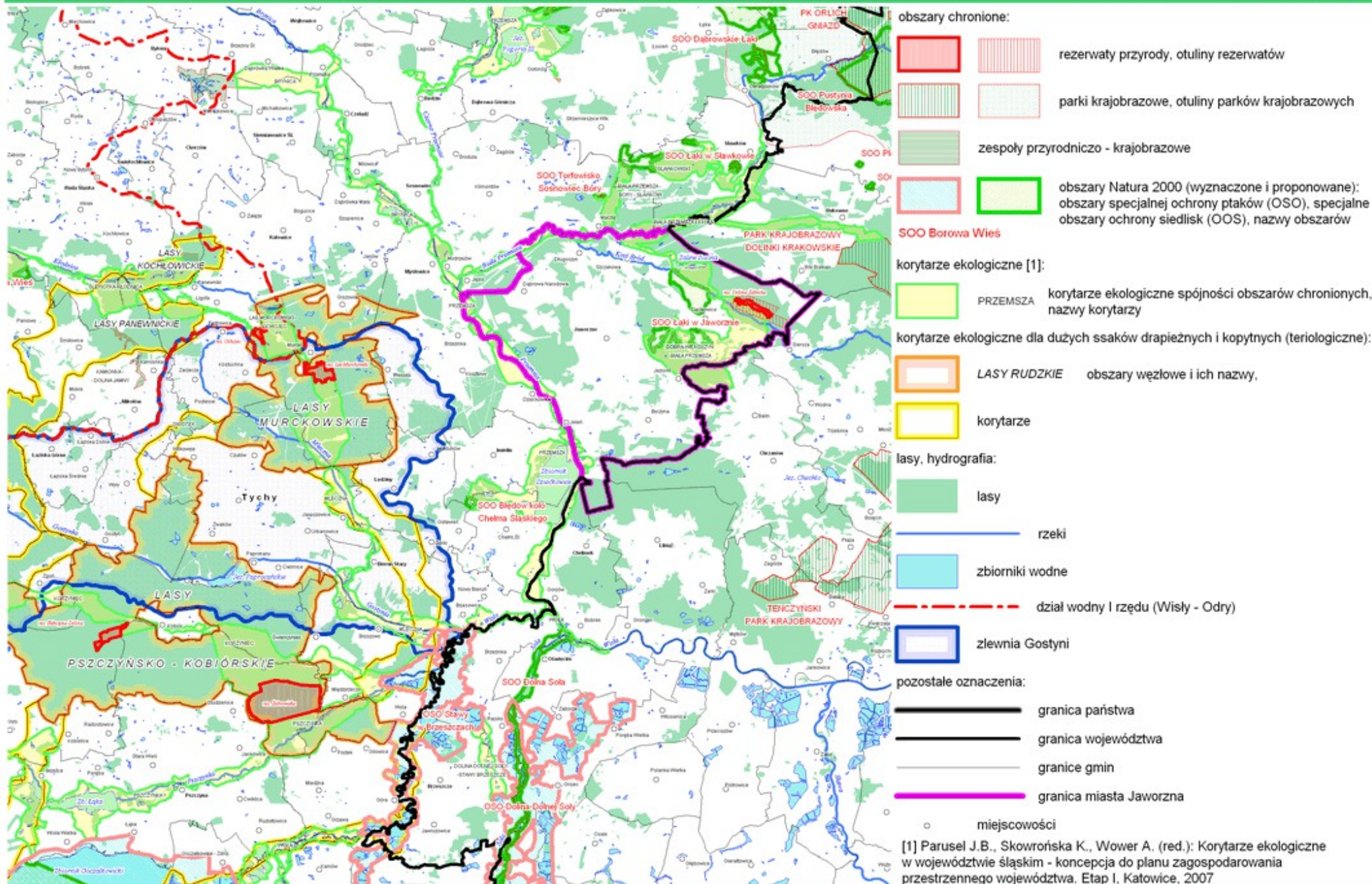
Główne węzły systemu osadniczego kraju (metropolia sieciowa) wg projektu KPZK2030, z uwzględnieniem powiązań z aglomeracją Ostravsko - Karwińską:

- stolica
- pozostałe ośrodki metropolitalne
- ośrodki regionalne
- obszary metropolitalne
- obszar konurbacji Górnos Śląskiej, Krakowskiej i Ostrawskiej wraz z powiązаныmi ośrodkami regionalnymi
- miasta średniej wielkości w Polsce (liczba ludności 100 - 200 tys. osób)
- obszar w promieniu 100 km od miasta Jaworzna

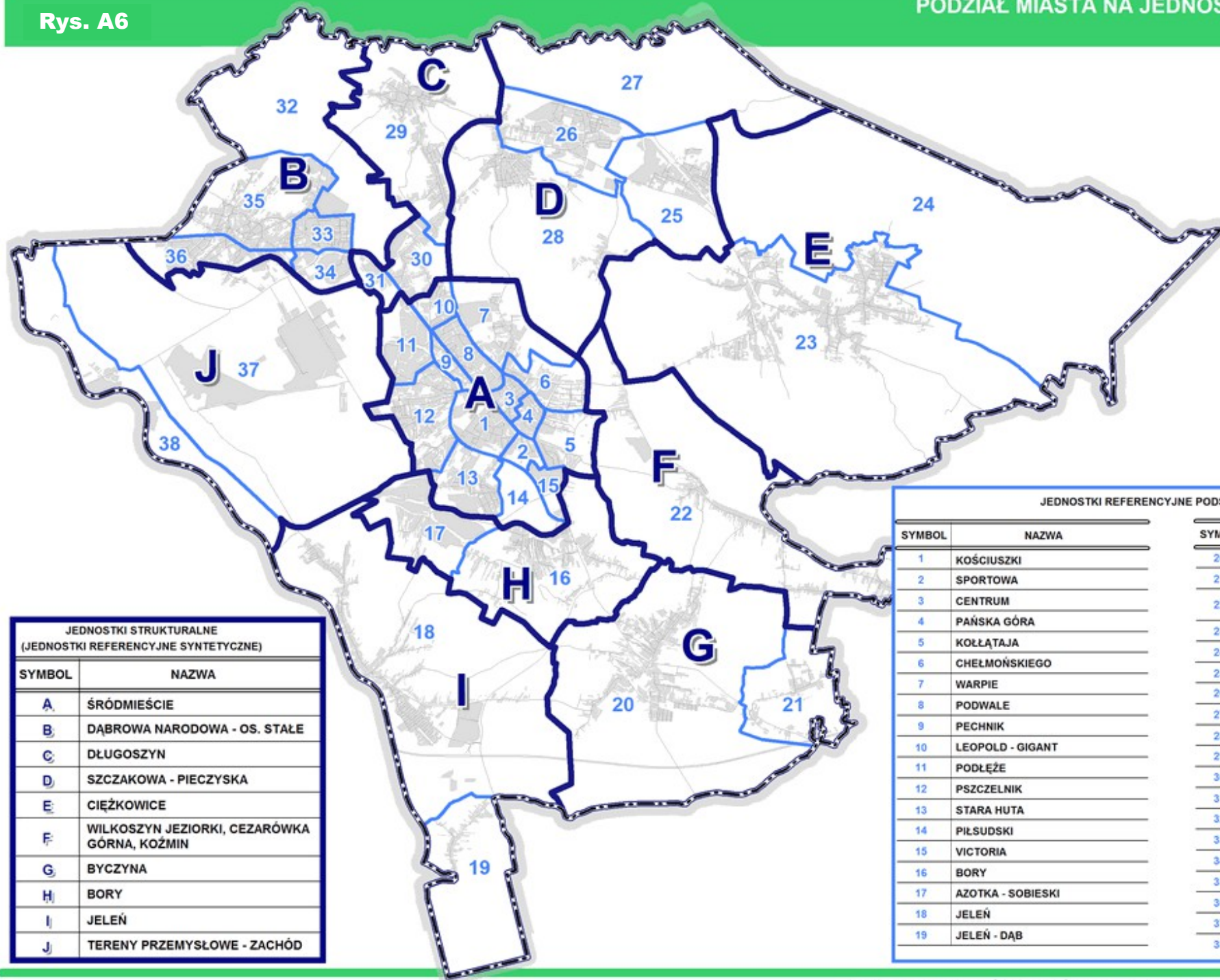

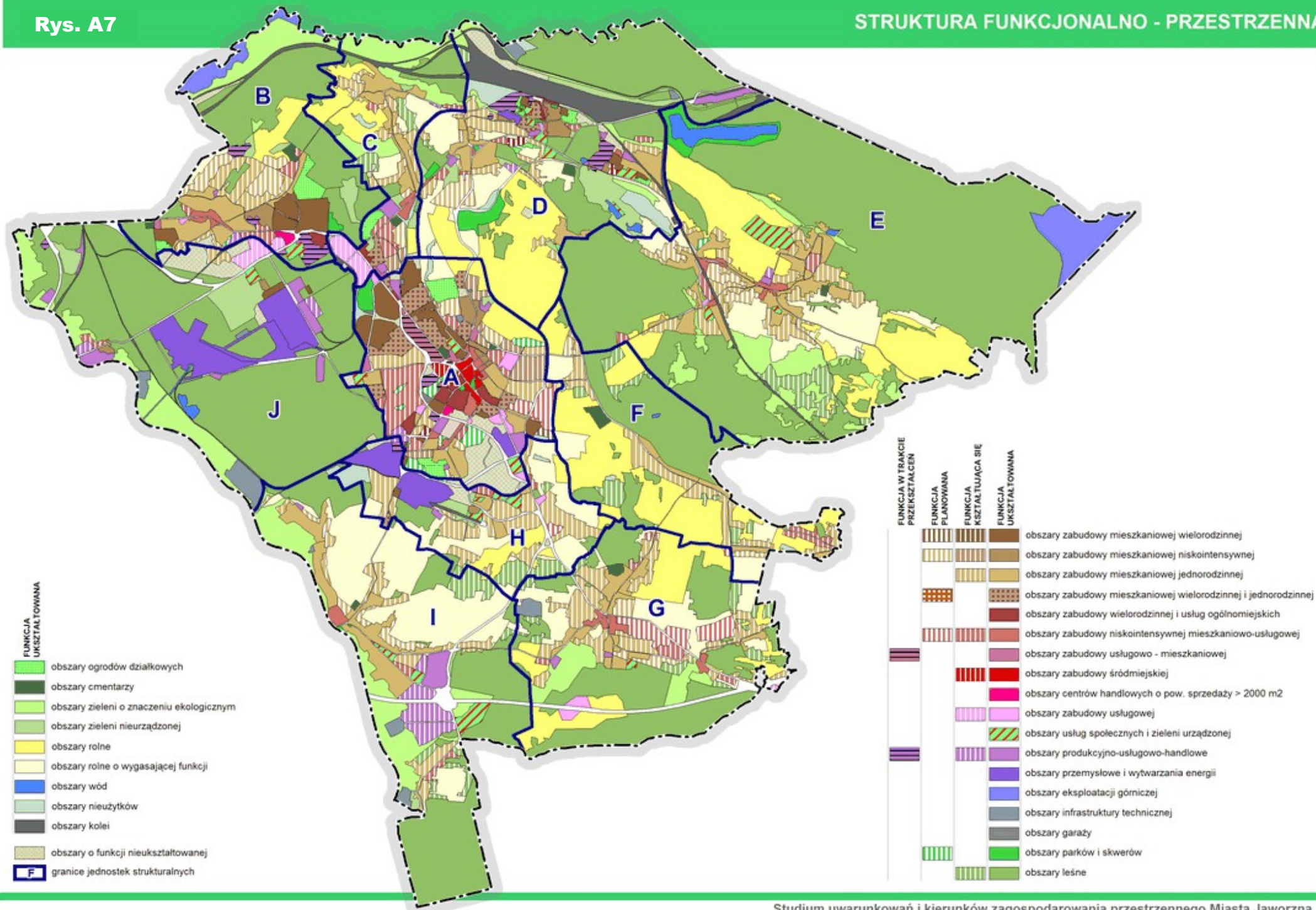

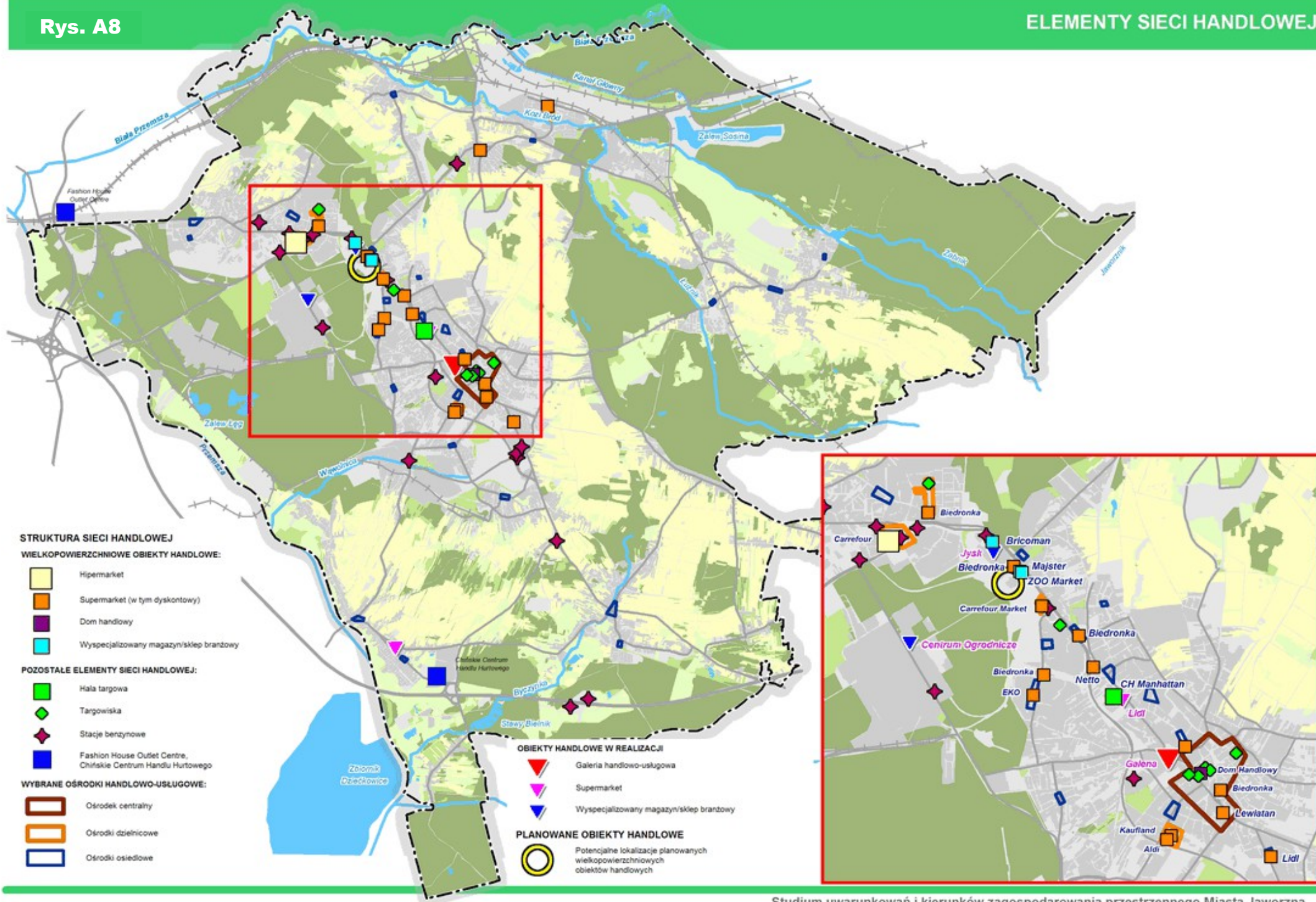
Rys. A6

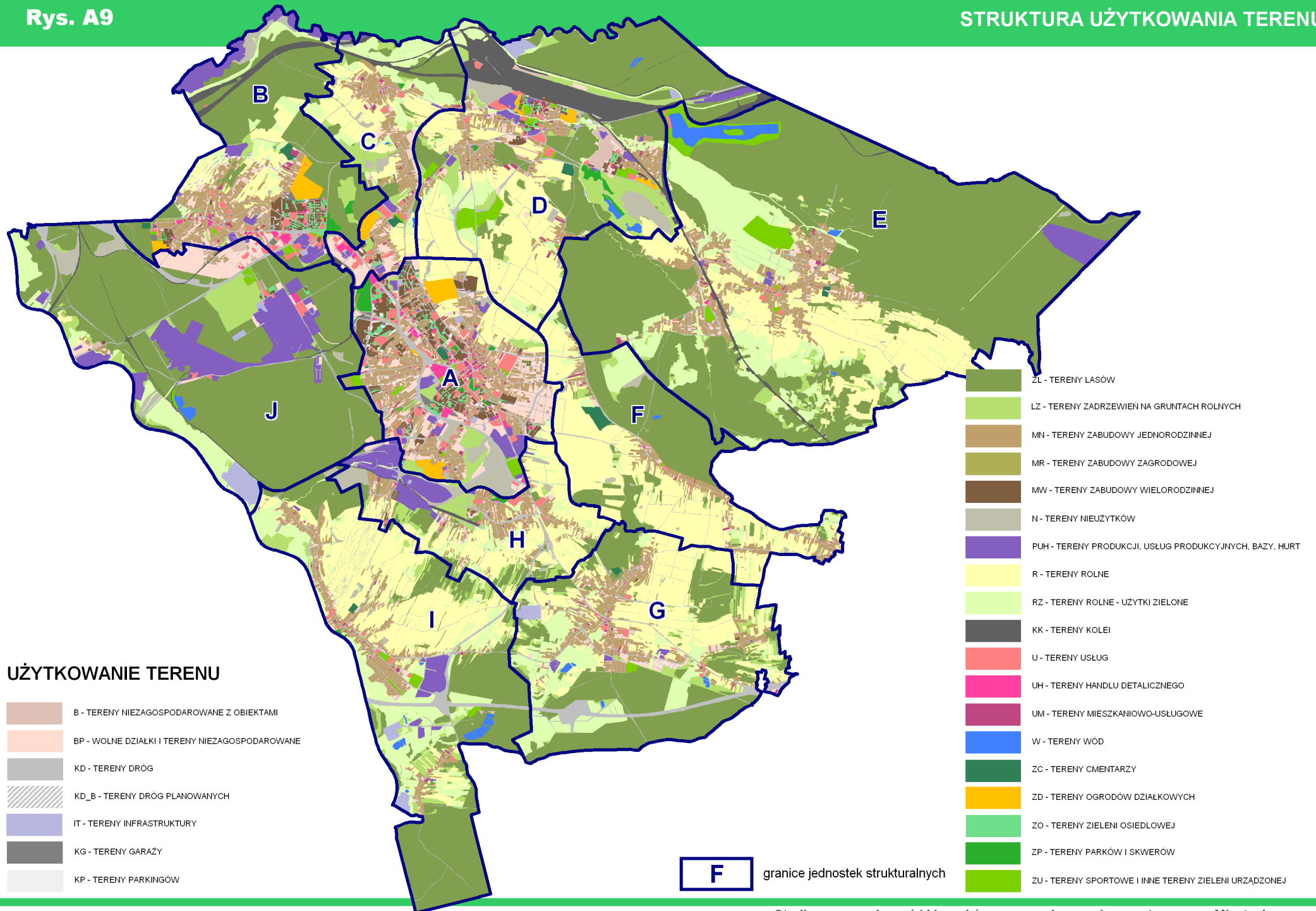
**PODZIAŁ MIASTA NA JEDNOSTKI STRUKTURALNE
I REFERENCYJNE**

JEDNOSTKI STRUKTURALNE (JEDNOSTKI REFERENCYJNE SYNTETYCZNE)	
SYMBOL	NAZWA
A	ŚRÓDMIEŚCIE
B	DĄBROWA NARODOWA - OS. STAŁE
C	DŁUGOSZYN
D	SZCZAKOWA - PIECZYSKA
E	CIEŻKOWICE
F	WILKOSZYN JEZIORKI, CEZARÓWKA GÓRNA, KOŹMIN
G	BYCZYNA
H	BORY
I	JELEŃ
J	TERENY PRZEMYSŁOWE - ZACHÓD

JEDNOSTKI REFERENCYJNE PODSTAWOWE			
SYMBOL	NAZWA	SYMBOL	NAZWA
1	KOŚCIUSZKI	20	BYCZYNA
2	SPORTOWA	21	CEZARÓWKA DOLNA
3	CENTRUM	22	WILKOSZYN JEZIORKI, CEZARÓWKA GÓRNA, KOŹMIN
4	PAŃSKA GÓRA	23	CIEŻKOWICE
5	KOŁŁATAJA	24	SOSINA
6	CHELMOŃSKIEGO	25	PIECZYSKA
7	WARPIE	26	SZCZAKOWA
8	PODWALE	27	SZCZAKOWA - KOLEJ - LASY
9	PECHNIK	28	GÓRA PIASKU - DOBRA
10	LEOPOLD - GIGANT	29	DŁUGOSZYN - CHROPACZÓWKA
11	PODŁĘŻE	30	NIEDZIELISKA
12	PSZCZELNIK	31	JAN KANTY
13	STARA HUTA	32	DĄBROWA - LASY
14	PIŁSUDSKI	33	OS. STAŁE PŁN.
15	VICTORIA	34	OS. STAŁE PŁD.
16	BORY	35	DĄBROWA NARODOWA
17	AZOTKA - SOBIESKI	36	LUBOWIEC
18	JELEŃ	37	TERENY PRZEMYSŁOWE - ZACHÓD
19	JELEŃ - DĄB	38	WYSOKI BRZEG

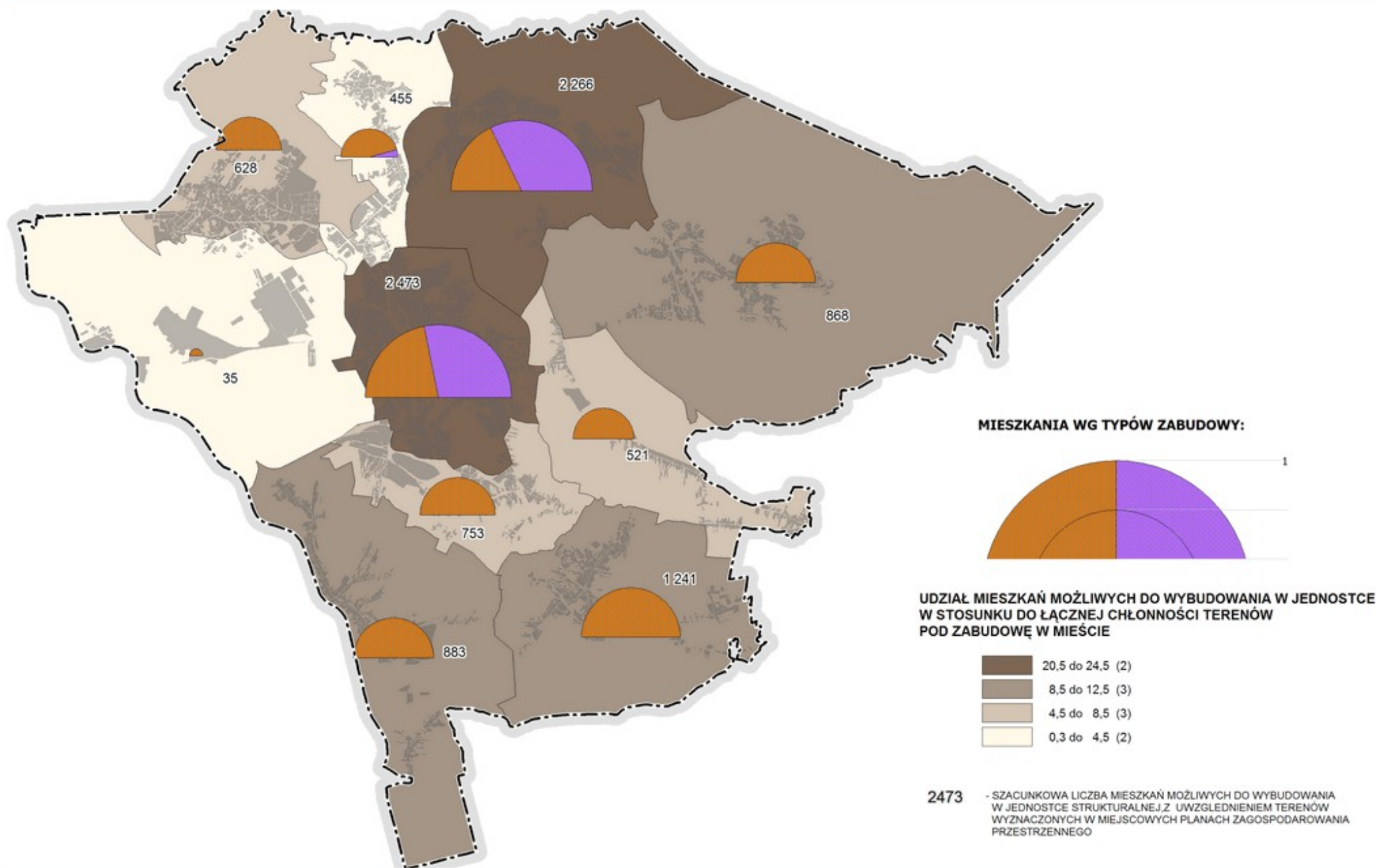

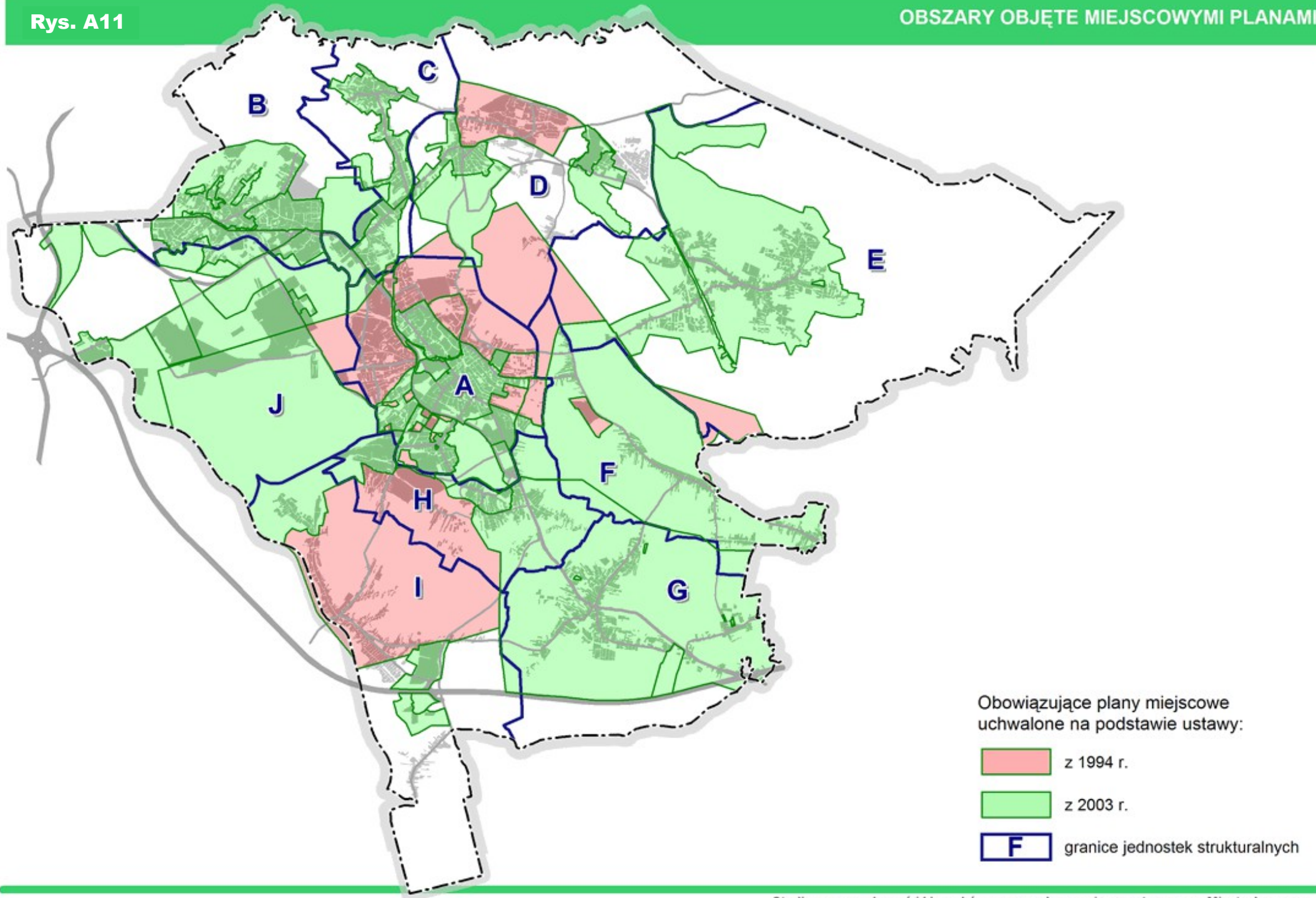
UŻYTKOWANIE TERENU

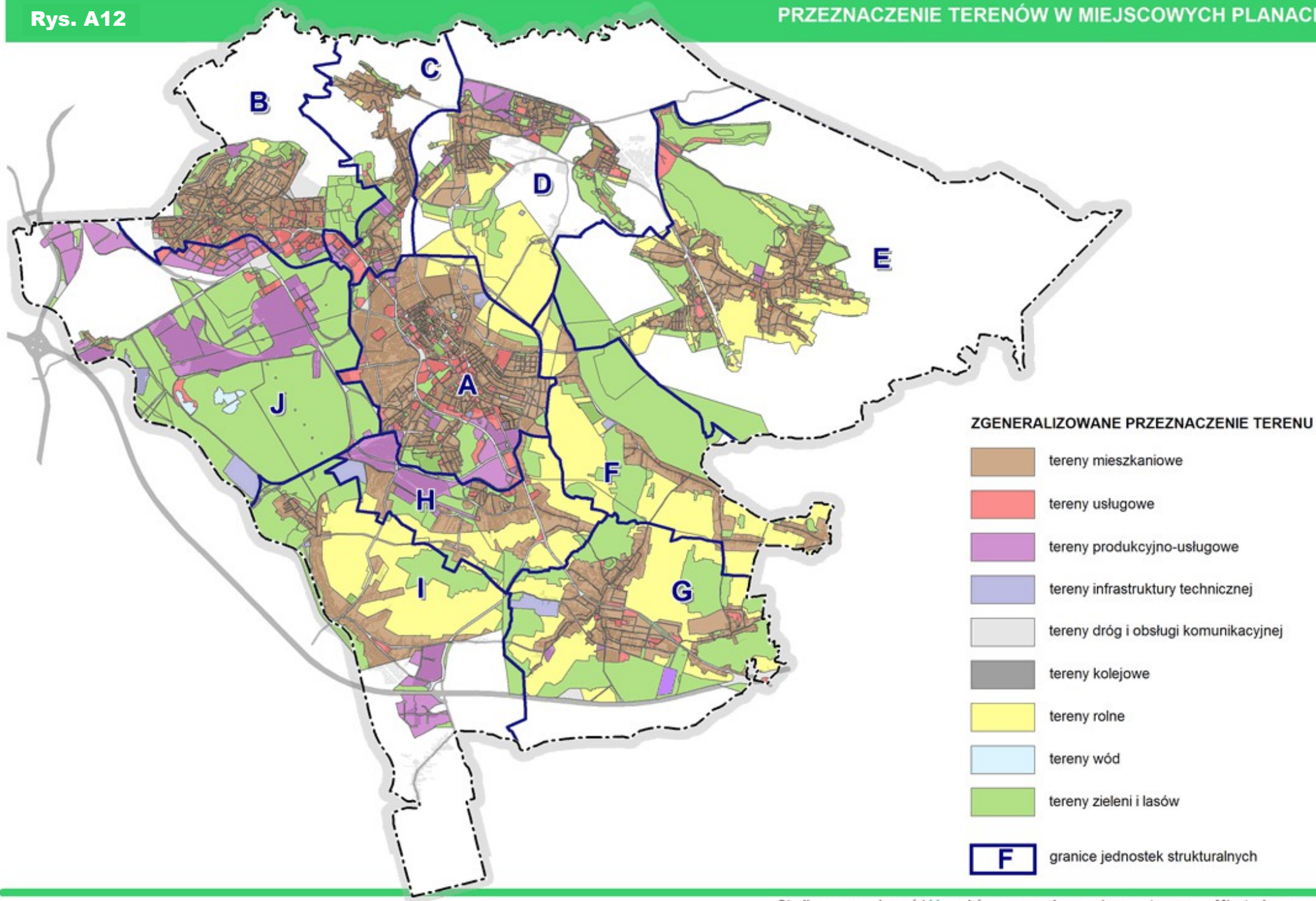
- B - TERENY NIEZAGOSPODAROWANE Z OBIEKTAMI
- BP - WOLNE DZIAŁKI I TERENY NIEZAGOSPODAROWANE
- KD - TERENY DRÓG
- KD_B - TERENY DRÓG PLANOWANYCH
- IT - TERENY INFRASTRUKTURY
- KG - TERENY GARAŻY
- KP - TERENY PARKINGÓW

- ZL - TERENY LASÓW
- LZ - TERENY ZADRZEWIEN NA GRUNTACH ROLNYCH
- MN - TERENY ZABUDOWY JEDNORODZINNEJ
- MR - TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ
- MW - TERENY ZABUDOWY WIELORODZINNEJ
- N - TERENY NIEUŻYTKÓW
- PUH - TERENY PRODUKCJI, USŁUG PRODUKCYJNYCH, BAZY, HURT
- R - TERENY ROLNE
- RZ - TERENY ROLNE - UŻYTKI ZIELONE
- KK - TERENY KOLEI
- U - TERENY USŁUG
- UH - TERENY HANDLU DETALICZNEGO
- UM - TERENY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ
- W - TERENY WÓD
- ZC - TERENY CMENTARZY
- ZD - TERENY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH
- ZO - TERENY ZIELENI OSIEDLOWEJ
- ZP - TERENY PARKÓW I SKWERÓW
- ZU - TERENY SPORTOWE I INNE TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

F granice jednostek strukturalnych

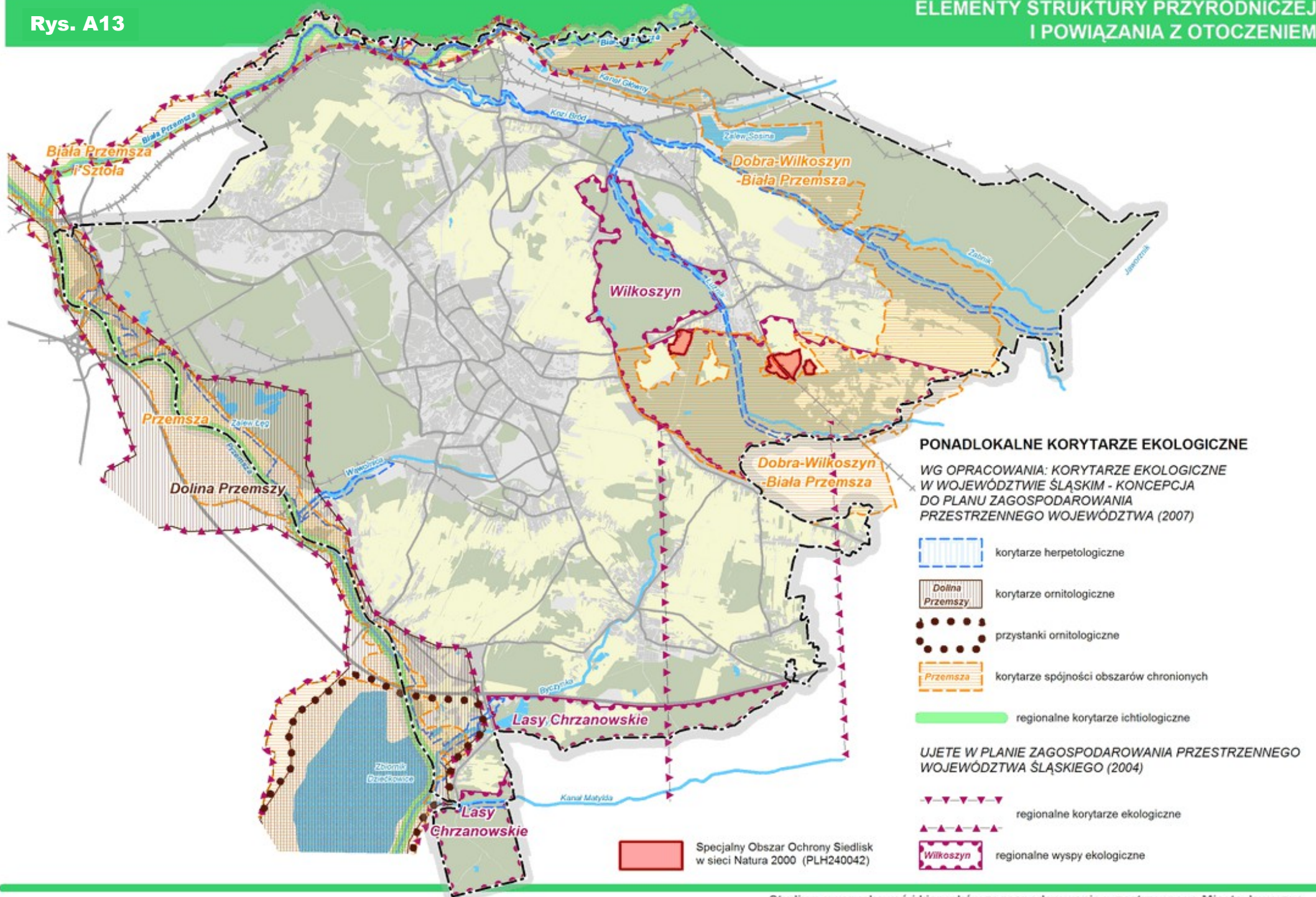

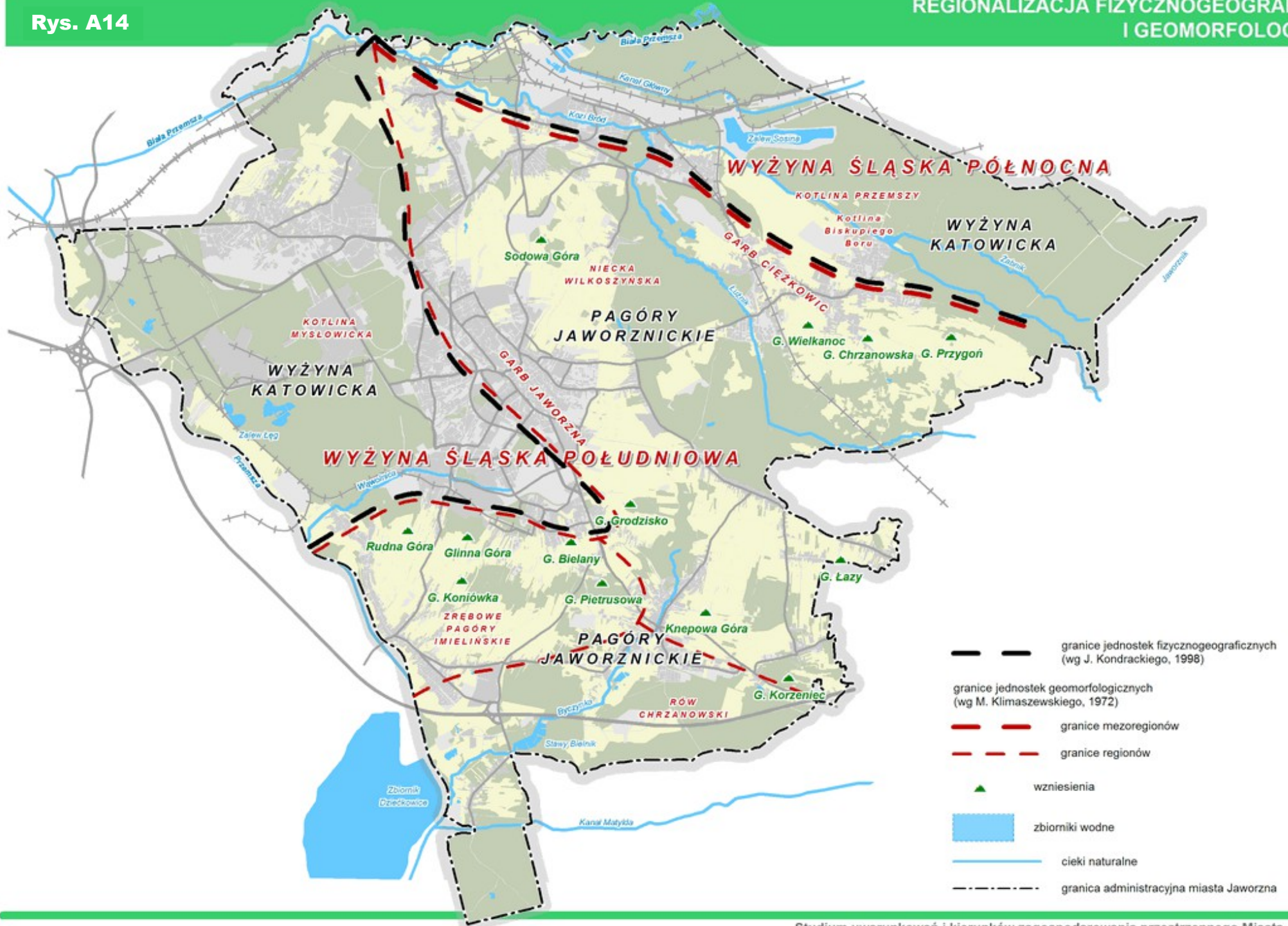

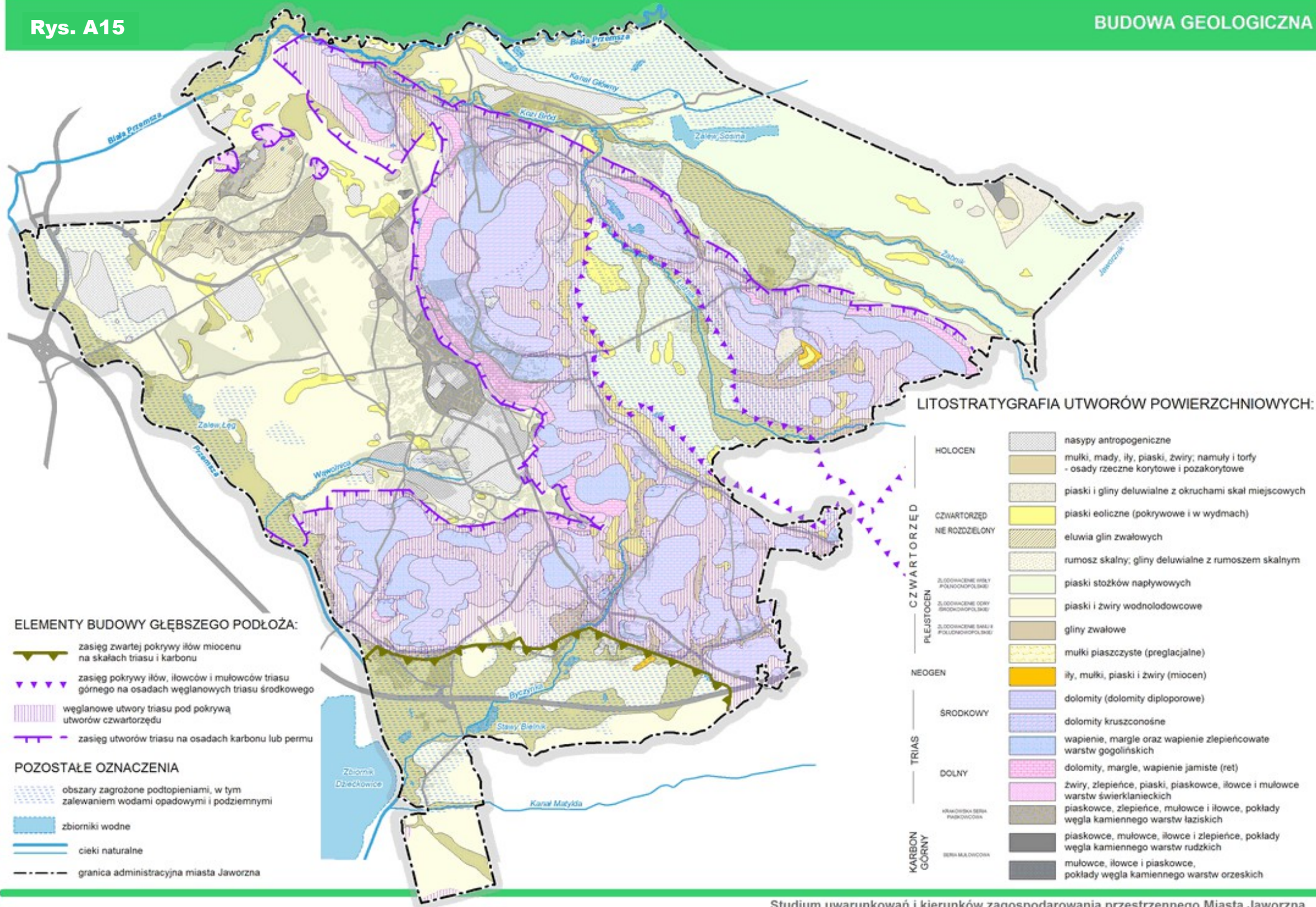

Rys. A13

ELEMENTY STRUKTURY PRZYRODNICZEJ I POWIĄZANIA Z OTOCZENIEM

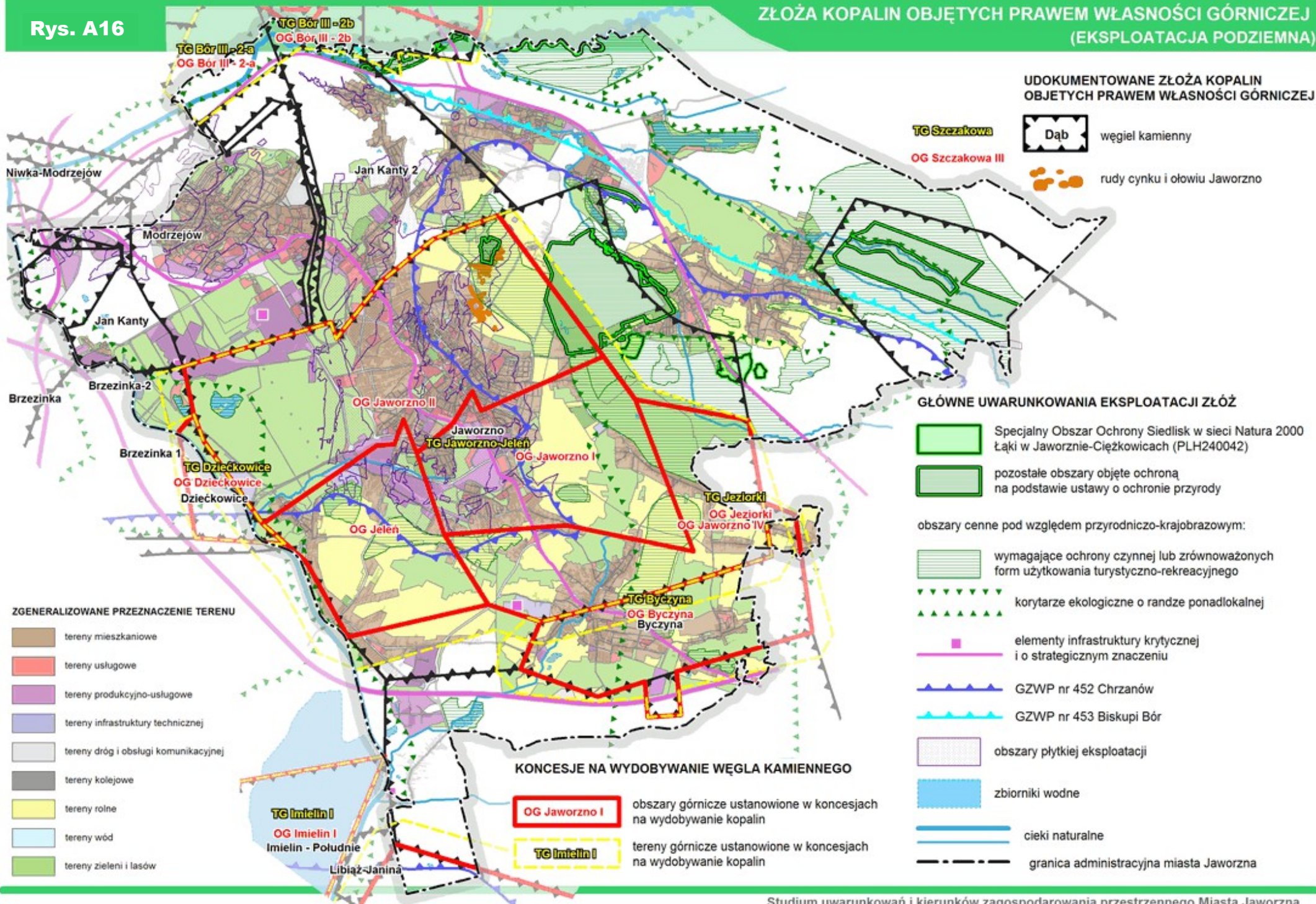

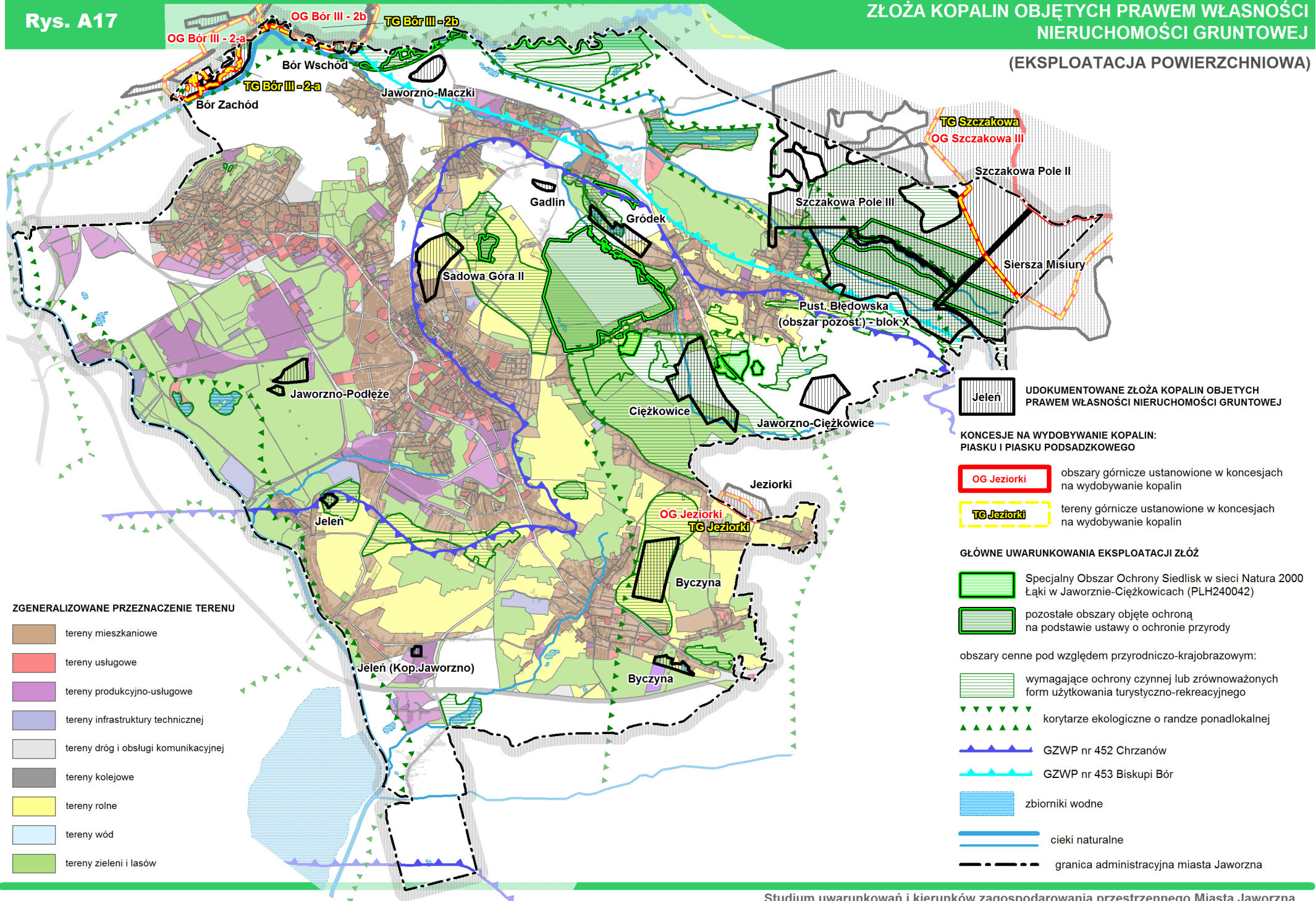

Rys. A16

ZŁOŻA KOPALIN OBJĘTYCH PRAWEM WŁASNOŚCI GÓRNICZEJ
(EKSPLOATACJA PODZIEMNA)

ZGENERALIZOWANE PRZEZNACZENIE TERENU

- tereny mieszkaniowe
- tereny usługowe
- tereny produkcyjno-usługowe
- tereny infrastruktury technicznej
- tereny dróg i obsługi komunikacyjnej
- tereny kolejowe
- tereny rolne
- tereny wód
- tereny zieleni i lasów

Jeleń UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN OBJĘTYCH PRAWEM WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ

KONCESJE NA WYDOBYWANIE KOPALIN:
PIASKU I PIASKU PODSADZKOWEGO

- OG Jeziorki obszary górnicze ustanowione w koncesjach na wydobywanie kopalni
- TG Jeziorki tereny górnicze ustanowione w koncesjach na wydobywanie kopalni

GŁÓWNE UWARUNKOWANIA EKSPLOATACJI ZŁOŻ

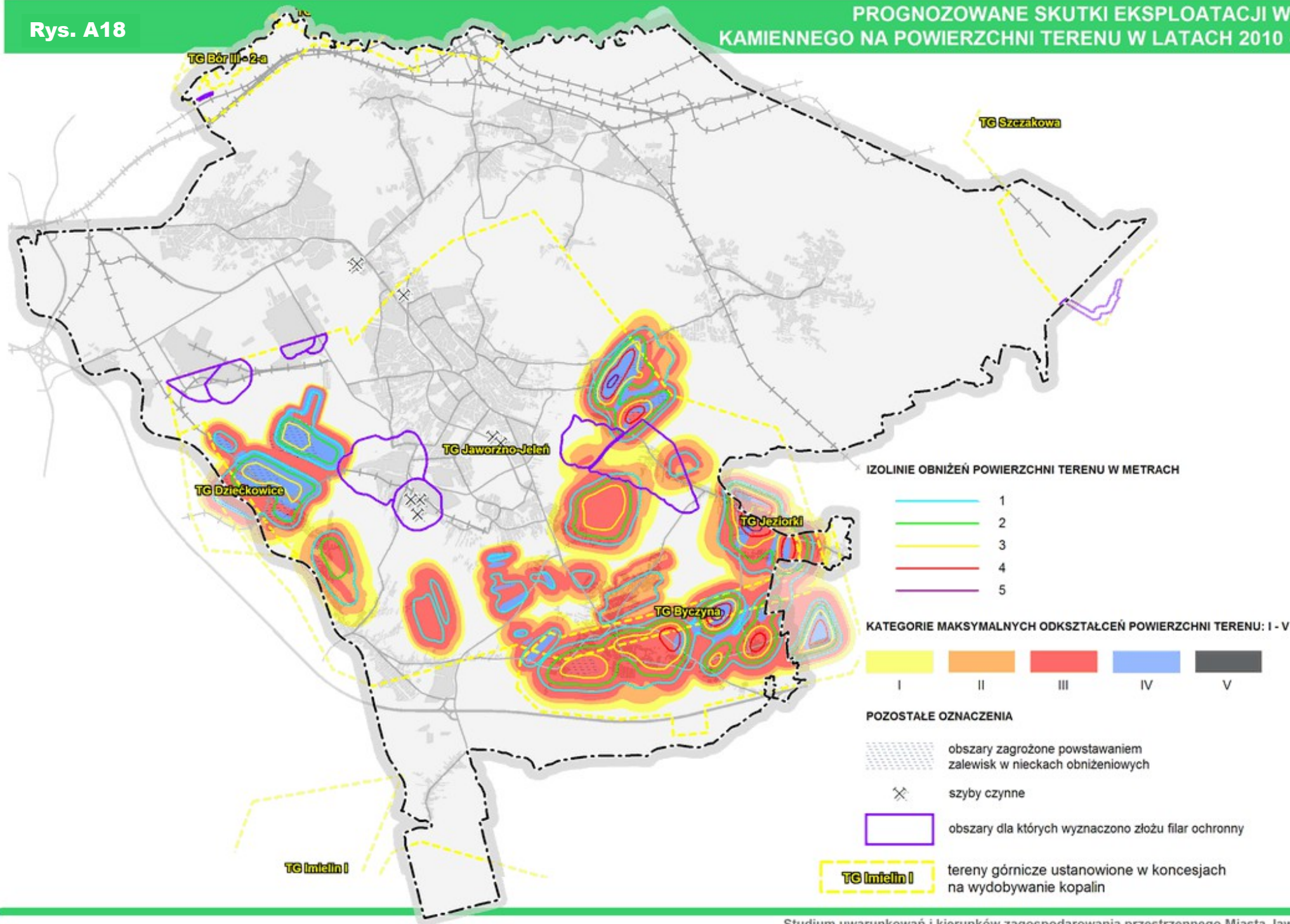
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk w sieci Natura 2000 Łąki w Jaworznie-Ciężkowicach (PLH240042)
- pozostałe obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody

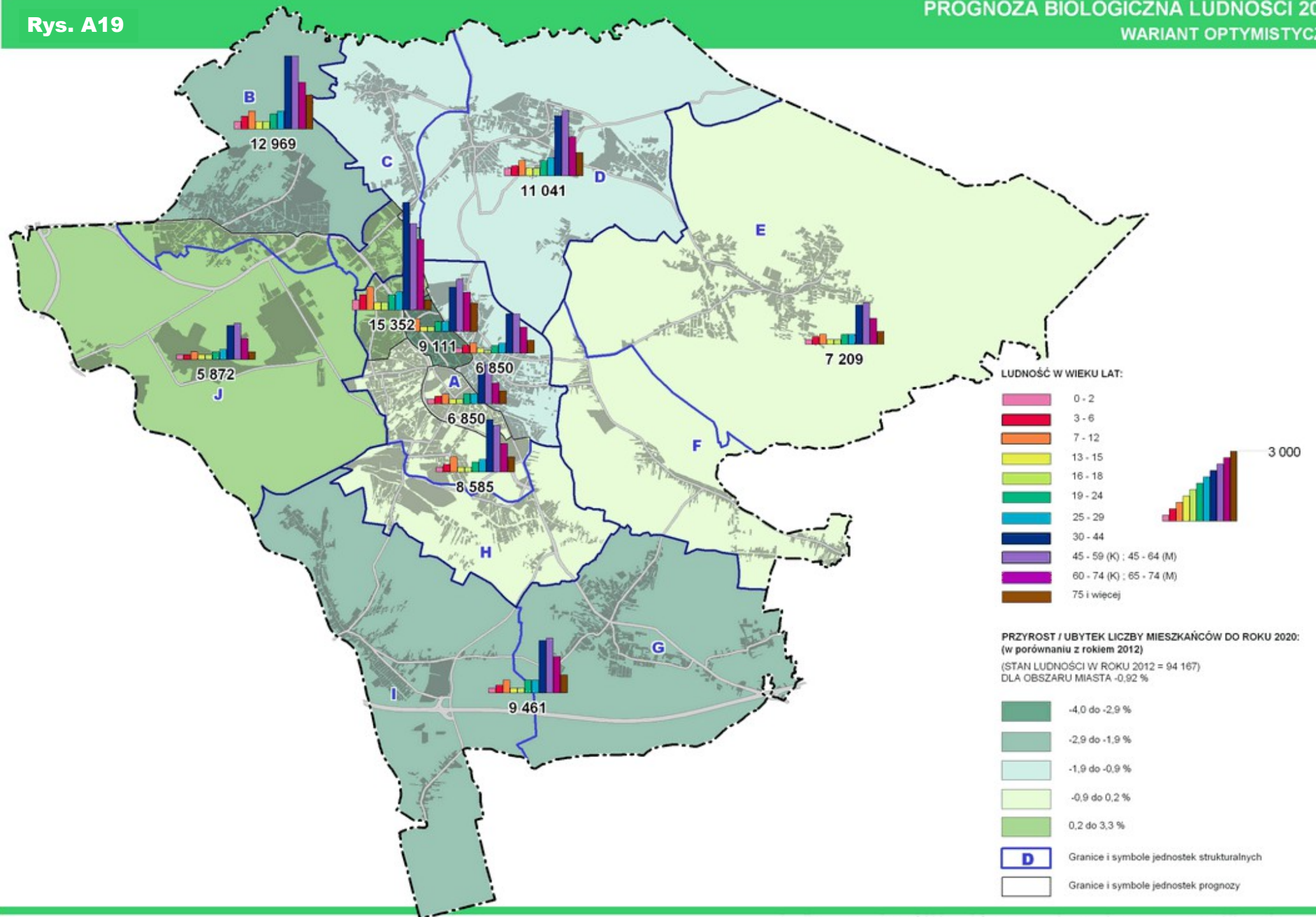
obszary cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym:

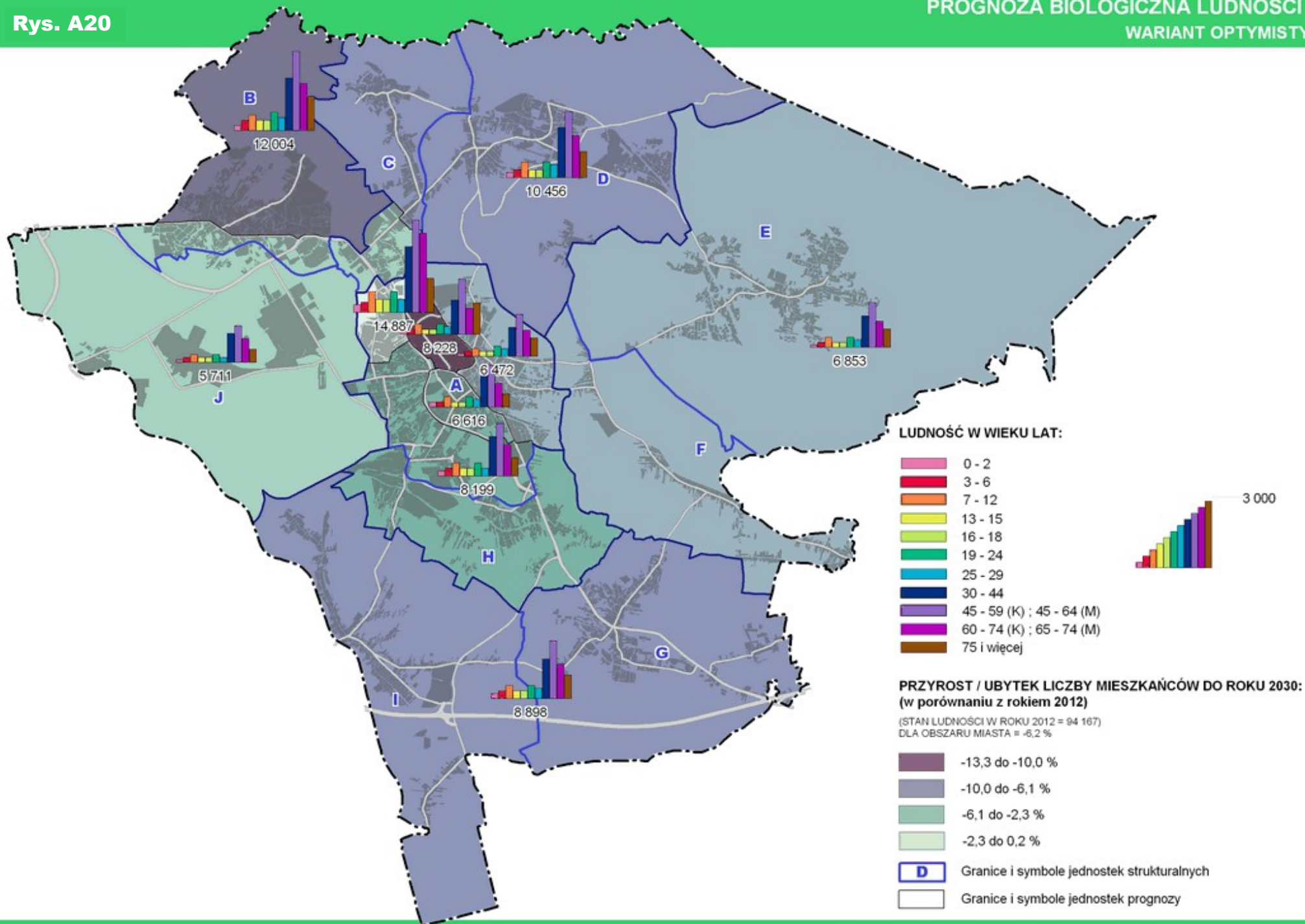
- wymagające ochrony czynnej lub zrównoważonych form użytkowania turystyczno-rekreacyjnego
- korytarze ekologiczne o randze ponadlokalnej
- GZWP nr 452 Chrzanów
- GZWP nr 453 Biskupi Bór
- zbiorniki wodne
- ciek naturalne
- granica administracyjna miasta Jaworzna

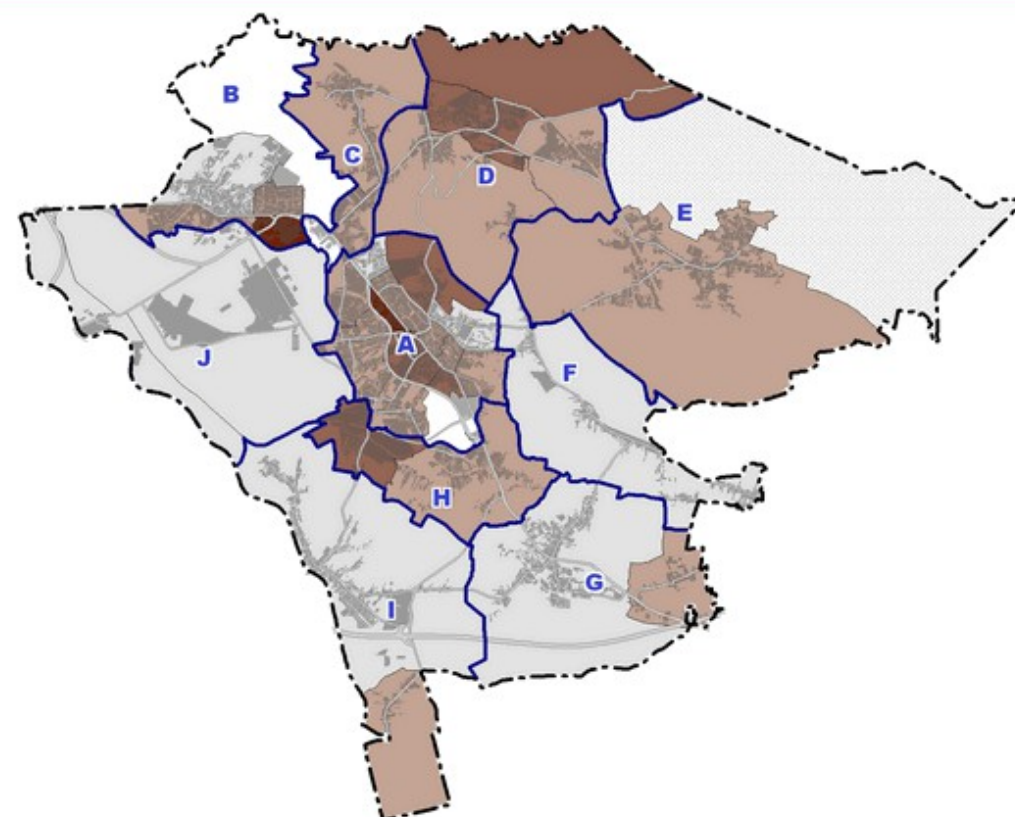
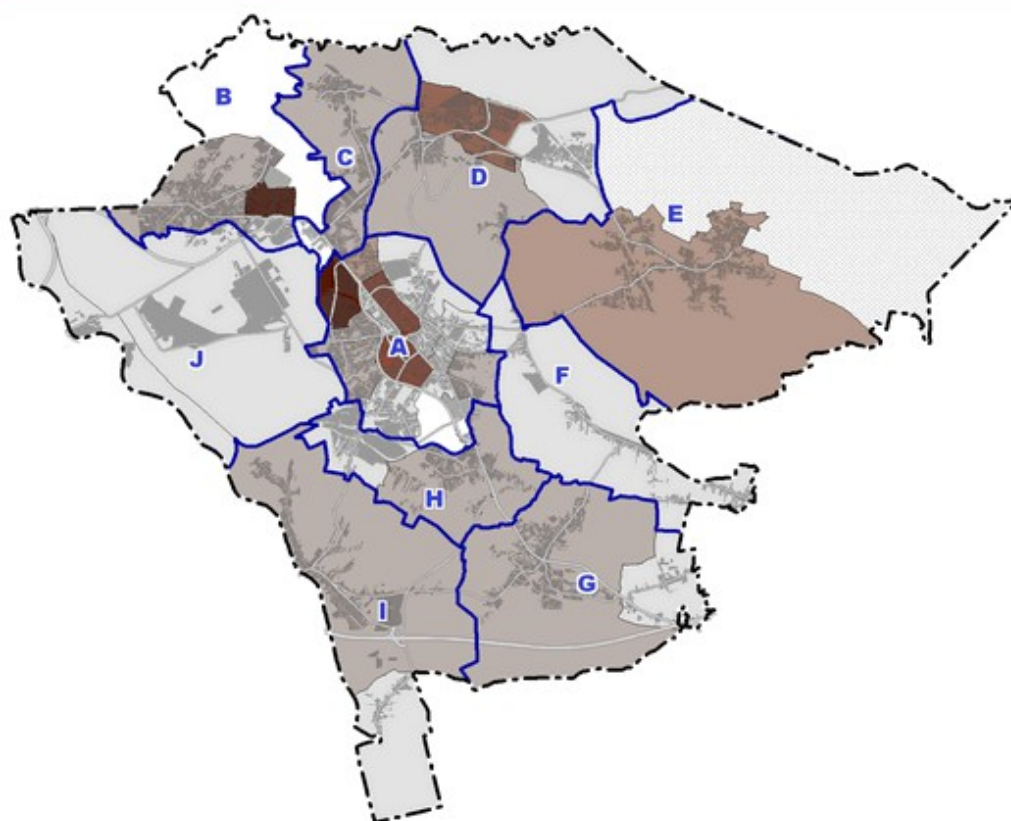
Rys. A18

PROGNOZOWANE SKUTKI EKSPLOATACJI WĘGLA
KAMIENNEGO NA POWIERZCHNI TERENU W LATACH 2010 - 2040

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE [%]

(wg danych na koniec VI 2013)

10 do 12,1 (2)	2 do 4 (10)
8 do 10 (2)	0,03 do 2 (16)
6 do 8 (1)	inne (1)
4 do 6 (2)	

D obszar jednostki strukturalnej

LICZBA BEZROBOTNYCH NA 1000 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM W JEDNOSTCE REFERENCYJNEJ:

(wg danych na koniec VI 2013)

90 do 110 (2)	31 do 50 (8)
70 do 90 (6)	inne (1)
50 do 70 (17)	

D obszar jednostki strukturalnej

CZĘŚĆ B:
KIERUNKI
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO

USTALENIA WSTĘPNE

1. **Politykę przestrzenną miasta Jaworzna określa się w celu zapewnienia, aby zmiany zachodzące w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów na obszarze gminy oraz ich długofalowe skutki odpowiadały zasadom:**
 - zrównoważonego rozwoju miasta - zapewniając możliwości rozwoju aktywności gospodarczej, tworzenia nowych miejsc pracy i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu wartości przyrodniczych, krajobrazowych obszaru gminy oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków,
 - ładu przestrzennego w strukturze użytkowania oraz zagospodarowaniu terenów,
 - pierwszeństwa interesu publicznego oraz ekonomicznej racjonalności realizacji zadań publicznych nad indywidualnymi interesami obywateli i podmiotów działających na terytorium miasta.

2. **Polityka przestrzenna miasta Jaworzna jest częścią zintegrowanej polityki zrównoważonego rozwoju miasta. Podstawą określenia celów i kierunków polityki przestrzennej są:**
 - zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
 - ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa,
 - wizja, cele i priorytety rozwoju miasta w sferze społecznej i gospodarczej, jakości środowiska i rozwoju infrastruktury, przyjęte w "Strategii Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Jaworzna 2001-2020",
 - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - istniejące oraz przewidywane w perspektywie roku 2035, zawarte w części A studium - "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego".

3. Polityka przestrzenna ustala kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów, a także lokalne zasady zagospodarowania, w tym zasady przeznaczania terenów na różne cele - w szczególności obszary, dla których przewiduje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4. Przez ustalony sposób wykorzystywania nieruchomości, o którym mowa w przepisach ustawy prawo geologiczne i górnictwo²⁶ należy rozumieć całokształt ustaleń studium, w szczególności zawartych w części B tekstu studium oraz na rysunku studium, odnoszących się do terenu nieruchomości.

5. **Część graficzną ustaleń studium stanowi mapa w skali 1:10000 - Rysunek studium.**

6. **Oznaczenia zawarte na rysunku studium obowiązują w granicach administracyjnych gminy Jaworzno.**

²⁶ art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnictwo

I. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1.1. CELE GENERALNE

CG1:	Kontynuowanie transformacji monofunkcyjnego miasta przemysłowego w modelowy przykład zielonego i zdrowego ośrodka miejskiego średniej wielkości, o środowisku zamieszkania oferującym różnorodne atrakcje życia miejskiego i dostępność do usług społecznych wysokiej jakości.
CG2:	Ukształtowanie wielofunkcyjnej struktury przestrzennej miasta generującej wzrost gospodarczy dzięki korzyściom położenia na styku górnośląskiego i małopolskiego obszaru metropolitalnego, obejmującej wzajemnie niekonfliktowe funkcje mieszkaniowe, usługowe, rekreacyjne i produkcyjne, na potrzeby miasta przyjaznego mieszkańcom.
CG3:	Przywrócenie środowiska do właściwego stanu oraz stworzenie warunków dla wprowadzania innowacji środowiskowych opartych na efektywności energetycznej i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów naturalnych, z poszanowaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych miasta.

1.2. CELE SZCZEGÓŁOWE

CS-SK	Przestrzeń społeczno-kulturalna:	Stworzyć przyjazne i atrakcyjne środowisko zamieszkania, zwłaszcza dla młodych rodzin i seniorów, zwiększające szanse funkcjonowania mieszkańców w nowoczesnej gospodarce i kreujące możliwości ich samorealizacji.
CS-G	Przestrzeń gospodarcza:	Zdynamizować gospodarkę miasta na rzecz poprawy jej konkurencyjności, innowacyjności oraz aktywizacji ekonomicznej mieszkańców i włączenia społecznego, a także utrzymania vitalności rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
CS-ŚR	Przestrzeń środowiskowo-rekreacyjna:	Ukształtować ekosystem 'zielonego miasta', unikalnego w skali górnośląskiego i krakowskiego obszaru metropolitalnego, oparty na całościowym podejściu do zagadnień środowiskowo-energetycznych, w tym zwłaszcza na zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.
CS-İK	Przestrzeń infrastrukturalno-komunikacyjna:	Zapewnić funkcjonalne, przyjazne dla środowiska oraz efektywne pod względem ekonomicznym i energetycznym systemy transportu i infrastruktury komunalnej miasta.
CS-U	Przestrzeń urbanistyczna:	Ukształtować harmonijną strukturę przestrzenną o estetycznym, urozmaiconym krajobrazie oraz vitalnej i bezpiecznej przestrzeni miejskiej, łączącej nowoczesność z ekspozycją zabytków historii i tradycji.

- *Rys. B1 "kierunki zmian struktury przestrzennej"*
- *Rys. B2 "Możliwości rozwoju funkcji związanych z tworzeniem miejsc pracy (chłonność terenu)"*
- *Rys. B3 "Ochrona zasobów środowiska, przyrody, krajobrazu, zabytków i dziedzictwa kulturowego"*
- *Rys. B4 "Zasoby wodne i ich ochrona"*

2. GŁÓWNE KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

2.1. PRZESTRZEŃ SPOŁECZNO-KULTURALNA

CS-SK	KSK1	Powiększenie zasobów mieszkaniowych (szczególnie w zabudowie wielorodzinnej) i ich restrukturyzacja z dostosowaniem do potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, w tym ludzi młodych.
	KSK2	Kształtowanie nowych osiedli z dbałością o dogodną dostępność do podstawowych usług zaspokajających potrzeby mieszkańców w pobliżu miejsc zamieszkania oraz do terenów wypoczynku codziennego.
	KSK3	Rehabilitacja przestrzeni publicznych , w tym terenów zieleni oraz tworzenie nowych, przyjaznych i bezpiecznych przestrzeni w miejscach centralnych miasta (centrum miasta i lokalne ośrodki usługowo-handlowe), stymulujących kontakty i innowacje społeczne sprzyjające obywatelskiemu zaangażowaniu, kreatywności i spójności społecznej.
	KSK4	Ukształtowanie hierarchicznej sieci ośrodków usługowo-handlowych, obejmującej : <ul style="list-style-type: none"> • centrum miasta – koncentracja i zróżnicowanie funkcji centrotwórczych, skupiających życie społeczne, zwłaszcza usług ożywiających przestrzeń w godzinach popołudniowych i wieczornych - kultury, rozrywki, gastronomii - przede wszystkim w rejonie Rynku; • ośrodki lokalne – wzmocnienie ośrodków, poprzez koncentrację usług zaspokajających podstawowe potrzeby mieszkańców w rejonach istniejących obiektów kultury, kultu religijnego, oświaty, sportu i rekreacji oraz wykorzystanie domów kultury, klubów i bibliotek jako centrów aktywności lokalnej, oferujących usługi zwłaszcza dla dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów.
	KSK5	Wykorzystanie obiektów i terenów postindustrialnych i industrialnych oraz miejsc tradycji na rzecz tworzenia szlaków tematycznych w powiązaniu z ofertą turystyczno-rekreacyjną miasta.
	KSK6	Ukształtowanie racjonalnej sieci wysokiej jakości obiektów infrastruktury sportowej w mieście.
	KSK7	Zachowanie i rehabilitacja publicznie dostępnych terenów zieleni.

2.2. PRZESTRZEŃ GOSPODARCZA

CS-G	KG1	Porządkowanie i ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych dla funkcji usługowo-produkcyjnych, ukierunkowane na zróżnicowanie i wzmocnienie potencjału ekonomicznego miasta.
	KG2	Aktywizacja działalności gospodarczych w ramach wyznaczonych terenów inwestycyjnych , z wykorzystaniem instrumentów wsparcia jak: specjalna strefa ekonomiczna, strefy aktywności gospodarczej, parki przemysłowe, inkubatory przedsiębiorczości.
	KG3	Wyznaczenie lokalizacji dla mikro- i małych przedsiębiorstw , w tym dla inteligentnych specjalności, m.in. w zakresie "zielonej gospodarki" (w tym instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych).
	KG4	Wzmocnienie instytucjonalno-biznesowe obszaru Śródmieścia poprzez lokalizowanie podmiotów pełniących funkcje centrotwórcze (kultura, edukacja i doskonalenie zawodowe, administracja, handel, medycyna, działalność badawczo-rozwojowa, konsultingowa, instytucje certyfikujące, centra usług wspólnych, biznesowych i informatycznych (SCC, BPO, ITO) oraz zabudowy usługowej przeznaczonej na wynajem.

CS-G	KG5	Utrzymanie silnej pozycji sektora górniczo-energetycznego w gospodarce miasta oraz zrównoważone zagospodarowanie złóż surowców, w tym węgla kamiennego.
	KG6	Wykorzystanie walorów powiązań miasta z aglomeracyjnym, krajowym i międzynarodowym układem transportowym dla rozwoju inwestycji, w tym z zakresu logistyki, handlu hurtowego i giełdowego.
	KG7	Rozwój i zróżnicowanie oferty usług turystyki weekendowej, rekreacji i rozrywki, w tym w formie parków rozrywki, parków tematycznych, wyspecjalizowanych obiektów sportowych, centrum aktywnego wypoczynku.
	KG8	Racjonalny rozwój handlu wielkopowierzchniowego, w tym preferowanie formy galerii handlowej w centrum, podkreślającej rangę miasta i dostosowanej do jego skali, a także wyznaczenie lokalizacji powiązanych z głównymi trasami drogowymi, w których może być dopuszczony rozwój obiektów handlu detalicznego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², zwłaszcza wyspecjalizowanych sklepów oferujących artykuły przemysłowe.
	KG9	Utrzymanie vitalności ulic handlowo-usługowych w wyznaczonych obszarach centrum miasta – podkreślającego unikalne walory przestrzeni miasta.
	KG10	Racjonalizacja wykorzystania leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej stosownie do jej potencjału oraz celów rozwoju miasta; w tym wyznaczenie lokalizacji, w których mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 100 kW lub zagospodarowanie nieużytków porolnych na cele leśne.

2.3. PRZESTRZEŃ ŚRODOWISKOWO-REKREACYJNA

CS-ŚR	KŚR1	Zachowanie i zrównoważone udostępnianie walorów środowiskowych miasta (tereny wartościowe pod względem przyrodniczym i krajobrazowym).
	KŚR2	Zapewnienie przyjaznej przestrzeni rekreacyjnej: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój sieci szlaków turystycznych, ścieżek tematycznych, tras rowerowych i konnych, wraz z usługami na rzecz rekreacji w powiązaniu z terenami sportowo-rekreacyjnymi oraz wartościowymi pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, • wzbogacenie oferty terenów sportu i rekreacji, zwłaszcza poprzez zagospodarowanie zrehabilitowanych terenów pogórnich, przemysłowych oraz terenów rolniczych o wygasającej funkcji.
	KŚR3	Minimalizacja ryzyk i zagrożeń dla środowiska, zwłaszcza związanych z działalnością gospodarczą, w tym podjęcie zintegrowanych działań dla ochrony zbiorników wód przed ograniczeniem retencji i przenikania zanieczyszczeń oraz dla ograniczenia niskiej emisji.
	KŚR4	Ograniczanie rozwoju zabudowy w obszarach o niekorzystnych warunkach ekofizjograficznych.
	KŚR5	Pozyskiwanie zasobów naturalnych, w tym gospodarcze wykorzystanie złóż kopalin, z respektowaniem zasad racjonalnej gospodarki: <ul style="list-style-type: none"> • zachowania równowagi przyrodniczej, ochrony zasobów wodnych i właściwego stanu ochrony terenów cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, • rzetelnej oceny możliwych skutków eksploatacji zasobów, uwzględniającej specyficzną budowę geologiczną i nakładanie się skutków współczesnego korzystania z zasobów na pozostałości historycznej działalności górniczej i przemysłowej, • poszanowania przeznaczenia terenów i sposobu wykorzystania nieruchomości ustalonych w miejscowych planach i studium oraz walorów ekonomicznych przestrzeni.
	KŚR6	Utrzymanie i wzmocnienie układu sieciowo-węzłowego terenów przyrodniczych – kompleksy leśne i inne tereny o wysokim potencjale biologicznym, korytarze ekologiczne (w tym: doliny rzek i pasma terenów otwartych).

KŚR7	Utrzymanie oraz tworzenie zielonych stref buforowych pomiędzy terenami o funkcji produkcyjno-usługowej, infrastrukturalnej i tranzytowymi ciągami transportowymi a obszarami mieszkaniowymi oraz rekreacyjnymi.
-------------	--

2.4. PRZESTRZEŃ INFRASTRUKTURALNO-KOMUNIKACYJNA

CS-IK	KIK1	Dogodne skomunikowanie miasta z korytarzami transportowymi: <ul style="list-style-type: none"> • drogowymi - o znaczeniu aglomeracyjnym (przedłużenie DTŚ, „Droga Współpracy Regionalnej”), krajowym (DK 79, S1) i międzynarodowym (A4 – z wykorzystaniem węzła "Jeleń"), • kolejowymi – o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, poprzez szybką kolej miejską w powiązaniu ze stacją Szczakowa.
	KIK2	Budowa zintegrowanego, multimodalnego systemu transportu zbiorowego.
	KIK3	Zapewnienie dogodnych i nieuciążliwych warunków parkowania , zwłaszcza w centrum miasta i w centrach dzielnicowych.
	KIK4	Przebudowa i rozbudowa lokalnych układów drogowych oraz połączeń międzydzielnicowych.
	KIK5	Racjonalizacja sieci kolei przemysłowych , z możliwością ich wykorzystania do transportu pasażerskiego oraz zagospodarowaniem likwidowanych odcinków na cele budowy dróg.
	KIK6	Tworzenie warunków stymulujących mobilność mieszkańców opartą na przemieszczaniu się po mieście z wykorzystaniem komunikacji publicznej, rowerów oraz pieszo, w tym minimalizacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.
	KIK7	Zapewnienie informacyjnej mobilności użytkowników miasta poprzez publiczny dostęp do technologii ICT (w tym hot-spot'y oraz WiFi w centrum miasta, centrach dzielnicowych, instytucjach edukacyjnych i kulturalnych) oraz rozwój publicznych e-usług dla mieszkańców.
	KIK8	Optymalizacja rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej dla potrzeb rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz działalności usługowo-produkcyjnych oraz zintegrowanie działań i wybór priorytetów dla uzyskania ekonomicznej, ekologicznej i bezpiecznej infrastruktury wodno-ściekowej.

2.5. PRZESTRZEŃ URBANISTYCZNA

CS-U	KU1	Zachowanie modelu gwiazdowego miasta w formie czytelnie wyodrębnionych, zwartych zespołów zabudowy śródmieścia i dzielnic podmiejskich.
	KU2	Kształtowanie wielofunkcyjnej tkanki miejskiej Śródmieścia , z wypełnieniem rekultywowanych terenów poprzemysłowych zabudową mieszkaniowo-usługową, usługami centrotwórczymi i terenami rekreacyjnymi.
	KU3	Koncentracja i intensyfikacja zabudowy w obszarach dobrze obsługiwanych transportem zbiorowym , zwłaszcza szynowym - przede wszystkim w obszarze Śródmieścia i Dąbrowy Narodowej.
	KU4	Racjonalny rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej: <ul style="list-style-type: none"> • preferowanie wykorzystania rezerw terenu w obrębie lub w sąsiedztwie istniejących jednostek mieszkaniowych oraz terenów wymagających najmniejszych nakładów na rozbudowę uzbrojenia terenu i posiadających łatwy dostęp do infrastruktury społecznej,

		<ul style="list-style-type: none"> unikanie nadmiernej intensyfikacji i zagęszczania zabudowy osiedli mieszkaniowych kosztem pogorszenia dostępności terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej i miejsc do parkowania, zapobieganie rozpraszaniu zabudowy mieszkaniowej, szczególnie w obszarach wartościowych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.
CS-U	KU5	Ograniczanie uciążliwości związanych z funkcjonowaniem działalności gospodarczych , w tym usługowych, w obrębie osiedli mieszkaniowych i w ich sąsiedztwie.
	KU6	Kształtowanie aktywnych pierzei handlowo-usługowych otaczających przestrzenie publiczne w centrum miasta i w większych lokalnych ośrodkach usługowo-handlowych.
	KU7	Upowszechnianie wzorców zrównoważonego wykorzystania przestrzeni , zwłaszcza rozwiązań ekologicznego budownictwa i uzbrojenia terenu.
	KU8	Utrzymanie umiarkowanej intensywności i wysokości zabudowy dla zachowania klimatu przyjaznej, kameralnej przestrzeni miejskiej.
	KU9	Opracowanie i wdrożenie standardów lokalizacji i kształtowania reklam.

3. KIERUNKI ZMIAN W PRZEZNACZENIU TERENÓW

3.1. W celu realizacji pożądaných zmian w strukturze przestrzennej, ustala się podział miasta na obszary o różnych kierunkach przeznaczenia terenów, wymienione w pkt 3.1.1 - 3.1.19 oraz określone na rysunku studium oznaczeniem barwnym i poniższym symbolem:

- 3.1.1. **MJ** - obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 3.1.2. **MN** - obszary zabudowy mieszkaniowej niskiej,
- 3.1.3. **MW** - obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- 3.1.4. **MU** - obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej niskiej,
- 3.1.5. **UMW** - obszary zabudowy usługowo-mieszkaniowej intensywnej,
- 3.1.6. **UMC** - obszary centrum miasta i centrów lokalnych,
- 3.1.7. **U** - obszary usługowe,
- 3.1.8. **U/Z** - obszary usług z zielenią urządzoną,
- 3.1.9. **ZU** - obszary zieleni o funkcji rekreacyjnej,
- 3.1.10. **P** - obszary przemysłowe,
- 3.1.11. **UP** - obszary usługowo-produkcyjne,
- 3.1.12. **ITK** - obszary infrastruktury technicznej i komunalnej,
- 3.1.13. **ZD** - obszary ogrodów działkowych,
- 3.1.14. **ZC** - obszary cmentarzy,
- 3.1.15. **ZE** - obszary zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej,
- 3.1.16. **R, Rmu, Rr** - obszary rolne, w tym Rmu - rezerwy dla funkcji mieszkaniowej i usługowej, Rr - rezerwy dla funkcji rekreacyjnej,
- 3.1.17. **ZL, ZLr** - obszary leśne, w tym ZLr - rezerwy dla funkcji rekreacyjnej,
- 3.1.18. **KK** - obszary kolejowe,
- 3.1.19. **KD** - obszary dróg publicznych i placów.

- 3.2. Dla obszarów, o których mowa w p. 3.1 przyjmuje się podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów w miejscowych planach, określone szczegółowo w rozdziale II. Przy ustalaniu przeznaczenia terenów oraz parametrów i wskaźników zagospodarowania w miejscowych planach stosuje się :
- 3.2.1. nadrzędne zasady kształtowania struktury przestrzennej miasta, wynikające z ustaleń zawartych w p. 1 "Cele polityki przestrzennej" oraz w p. 2 "Główne kierunki polityki przestrzennej",
- 3.2.2. wytyczne zawarte w „ustaleniach ogólnych” rozdziału II "Kierunki i wskaźniki zagospodarowania terenów" oraz w rozdziale IX „Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego”, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań, określonych w części A tekstu studium i na mapie "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" oraz pozostałych ustaleń studium określonych w części B, dotyczących w szczególności:
- a) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej - określonych w rozdziale III,
 - b) obszarów i zasad ochrony środowiska, jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego - określonych w rozdziale IV,
 - c) kierunków i zasad kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej - określonych w rozdziale V,
 - d) kierunków rozwoju systemów transportu i infrastruktury technicznej - określonych w rozdziale VI i VII,
 - e) obszarów o szczególnych zasadach zagospodarowania, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy - określonych w rozdziale VIII.
- 3.3. Kierunki dotyczące wskaźników urbanistycznych zagospodarowania dla obszarów, o których mowa w p. 3.1, określone są w ustaleniach zawartych w rozdziale II - § 1 p. 3 - § 16 p. 3.

II. KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

USTALENIA OGÓLNE

1. **Kierunki przeznaczenia terenów** określone dla poszczególnych obszarów w § 1 - § 19 stanowią katalog preferowanych sposobów ich zagospodarowania, przy czym:
 - 1.1. **podstawowe kierunki przeznaczenia terenów** to sposoby zagospodarowania lub użytkowania terenów w obrębie obszaru wyodrębnionego na rysunku studium, określające jego funkcję, które powinny dominować w tym obszarze i które mogą być uzupełniane przez dopuszczalne kierunki przeznaczenia, na warunkach określonych w miejscowym planie;
 - 1.2. **dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów** to, z zastrzeżeniem p. 1.3, sposoby zagospodarowania terenów, które powinny wzbogacać lub uzupełniać funkcje obszaru o określonym podstawowym kierunku przeznaczenia i które mogą być lokalizowane w tym obszarze pod warunkiem ustalenia takich proporcji w przeznaczeniu terenów oraz zasad zagospodarowania, które zapewnią dominujący charakter funkcji podstawowych oraz niekonfliktowy charakter funkcji dopuszczalnych,
 - 1.3. w strategicznych obszarach rozwojowych dopuszczalne kierunki przeznaczenia mogą być wprowadzone alternatywnie do kierunków podstawowych, w szczególności w obrębie całego obszaru, na warunkach określonych w dalszych ustaleniach studium.
2. Oprócz dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenów określonych dla poszczególnych obszarów w § 1 - § 19, **we wszystkich obszarach może być ustalane, zależnie od potrzeb, przeznaczenie terenu w niżej określonym zakresie:**
 - a) tereny dróg publicznych klas „lokalne” i „dojazdowe”, tereny pasażerskiego transportu zbiorowego (z wyjątkiem zajezdni i baz), w tym szynowego,
 - b) tereny dróg wewnętrznych, placów publicznych, ścieżek pieszych i rowerowych,
 - c) tereny zieleni, w tym zieleni naturalnej,
 - d) tereny wód powierzchniowych oraz służące gospodarce wodnej i ochronie przed powodzią,
 - e) tereny służące utrzymaniu porządku i czystości w gminie, ochronie środowiska i zdrowia ludzi, bezpieczeństwu i obronności państwa oraz bezpieczeństwu publicznemu,
 - f) tereny i sieci infrastruktury technicznej związane z obsługą zagospodarowania przestrzennego w obrębie miasta,
 - g) inne, niewymienione w kierunkach przeznaczenia terenów dla danego obszaru - ustalone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

- pod warunkiem, że zagospodarowanie terenu na te cele nie będzie sprzeczne z uwarunkowaniami, o których mowa w p. 3.
3. Przeznaczenie terenu zaliczone do kierunków dopuszczalnych, o którym mowa w p. 2 oraz w § 1 p.2 - § 19 p. 2 dla konkretnych terenów może być ustalone w miejscowym planie pod warunkiem, że:
 - a) jego wprowadzenie nie jest sprzeczne z lokalnymi ograniczeniami zagospodarowania, zwłaszcza z wymaganiami ochrony środowiska i jego zasobów (zwłaszcza siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych w obrębie obszarów Natura 2000), krajobrazu, zabytków, a także potrzebami ochrony bezpieczeństwa ludzi i mienia;
 - b) obszar posiada adekwatne, w stosunku do planowanej funkcji i wielkości programu użytkowego, warunki obsługi w zakresie systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, lub w miejscowym planie zostaną ustalone zasady rozwoju tych systemów odpowiednio do potrzeb;
 - a) w miejscowym planie przyjęte zostaną rozwiązania zapewniające przewagę funkcji zaliczonych do podstawowych kierunków przeznaczenia terenów i uzupełniający charakter dopuszczalnych rodzajów przeznaczenia, w szczególności odpowiednie rozgraniczenie i proporcje pomiędzy terenami o różnym przeznaczeniu w obrębie obszaru określonego na rysunku studium, a także zasady i warunki zagospodarowania tych terenów zapewniające niekonfliktowy charakter dopuszczalnych rodzajów przeznaczenia w stosunku do funkcji podstawowych.

→ *Wytyczne dotyczące określania w miejscowych planach przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów z uwzględnieniem wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju zawarte są w p. 4 w §1 - §19 niniejszego rozdziału oraz w rozdz. IX „Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego”.*

→ *Tereny wyłączone spod zabudowy określone są w rozdziale VIII "Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania, p. 7. Granice terenów, które powinny być wyłączone z zabudowy, przedstawione są na rysunku studium.*

→ *Główne ograniczenia zagospodarowania przestrzennego, w tym ekofizjograficzne, przedstawia mapa "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" (1:10 000).*

→ *Szczegółową charakterystykę uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym dotyczących obszarów ochrony środowiska i jego zasobów przedstawia Opracowanie ekofizjograficzne (dokumentacja sporządzona na potrzeby studium).*

4. **Parametry i wskaźniki urbanistyczne** odnoszą się do działek budowlanych (lub terenów zamierzeń inwestycyjnych - w przypadku inwestycji obejmujących więcej niż jedną działkę lub jej część położoną w obszarze o danym kierunku przeznaczenia) i wyznaczają maksymalny dopuszczalny stopień wykorzystania przestrzeni miasta oraz graniczne parametry kształtowania nowej zabudowy, przy czym:

4.1. podstawową zasadą ustalania wskaźników i parametrów na terenach objętych miejscowym planem powinno być nawiązanie do charakteru zabudowy istniejącej w obrębie obszaru o określonym kierunku przeznaczenia oraz harmonijne nawiązanie do zabudowy sąsiedniej; zasada ta nie dotyczy obszarów wymagających przekształceń istniejącego zagospodarowania i strategicznych obszarów rozwojowych;

4.2. zastosowane pojęcia dotyczące parametrów i wskaźników oznaczają:

a) **wskaźnik powierzchni zabudowy** - wyrażony w procentach udział powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego,

b) **wysokość zabudowy** – wysokość budynków wyrażona w kondygnacjach (typowych dla zabudowy zaliczonej do podstawowych kierunków przeznaczenia w danym obszarze) - łącznie z poddaszem użytkowym, określona - zależnie od specyfiki obszaru - jako maksymalna (nieprzekraczalna) lub średnia ważona liczba kondygnacji nadziemnych,

c) **wskaźnik intensywności zabudowy** - iloraz powierzchni całkowitej budynków do powierzchni działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego,

d) **wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej** - wyrażony w procentach udział powierzchni biologicznie czynnej, w stosunku do powierzchni działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego.

5. **Wytyczne i zasady kształtowania ładu przestrzennego** określone w p. 4 w § 1 - § 19 stanowią zestaw wymagań, jakie należy uwzględnić przy sporządzaniu planu miejscowego w celu zapewnienia ładu przestrzennego oraz harmonijnego współistnienia w ramach danego obszaru różnych rodzajów zagospodarowania, w tym poprzez określenie ograniczeń funkcjonalnych i przestrzennych. Nie wykluczają one zastosowania w miejscowym planie innych zakazów, nakazów, ograniczeń i dopuszczeń w celu regulacji rozwoju i przekształceń zagospodarowania przestrzennego zgodnie z celami i kierunkami zmian w strukturze przestrzennej określonymi w studium, stosownie do potrzeb wynikających z lokalnych uwarunkowań.

6. Kierunki przeznaczenia terenów określone w studium dla poszczególnych obszarów (zarówno podstawowe jak dopuszczalne) nie stanowią gwarancji przeznaczenia terenu na te cele w miejscowym planie, a wartości parametrów i wskaźników określone dla poszczególnych obszarów nie stanowią gwarancji ustalenia w miejscowym planie takich wartości dla każdej działki budowlanej. Ustalenie w miejscowym planie konkretnego przeznaczenia terenu oraz wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zależy jest od spełnienia pozostałych ustaleń studium, a także uwzględnienia lokalnych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, w tym ekofizjograficznych i warunków obsługi w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej, aktualnych wymagań przepisów prawa, opinii właściwych organów administracji publicznej oraz możliwości finansowych gminy - w zakresie sposobów zagospodarowania wymagających rozbudowy infrastruktury należącej do zadań gminy.

→ *Wytyczne dotyczące ustalania w miejscowych planach przeznaczenia terenów oraz parametrów i wskaźników zagospodarowania w odniesieniu do działek budowlanych, których istniejące zagospodarowanie nie odpowiada ustaleniom studium określone są w rozdziale IX „Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego”.*

§ 1 MJ - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- tereny usług społecznych,
 - tereny handlu detalicznego,
 - tereny usług konsumpcyjnych,
 - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, z usługami niepowodującymi uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, z zakresu wymienionego w p. a) – c),
 - tereny sportu i rekreacji,
 - tereny parkingów.
- 2.2. Zakazuje się przeznaczania terenów na cele nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, z wyjątkiem wydzielania lokali mieszkalnych w istniejących budynkach jednorodzinnych.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
wszystkie	30,00%	3	0,7	45,00%

- 3.1. Wskaźniki maksymalne powierzchni zabudowy i intensywności zabudowy podane w tabeli stanowią wielkości skrajne, których zastosowanie uzasadnione może być w szczególnych przypadkach, takich jak opisane w p.3.2, lub w odniesieniu do istniejących działek budowlanych o powierzchni mniejszej od typowej dla danego obszaru; zasadniczo należy stosować wskaźniki niższe, na poziomie zbliżonym do średnich wskaźników występujących w zespołach zabudowy ukształtowanych dotychczas w danym obszarze.
- 3.2. Dla istniejących działek zabudowanych oraz pojedynczych niezabudowanych działek w ukształtowanej zabudowie jednorodzinnej (luk budowlanych) o powierzchni mniejszej niż 500 m², dopuszcza się ustalenie wyższych wskaźników powierzchni i intensywności zabudowy oraz mniejszego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej niż określone w tabeli, jeżeli gabaryty zabudowy będą zbliżone do zabudowy otaczającej.

4. Wytyczne określania wymagań ład przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W obszarach "MJ" priorytetem są dobre warunki środowiska zamieszkania. Budynki mieszkalne w obszarach "MJ" powinny być realizowane z zasady w formie wolnostojącej. Usługi społeczne, konsumpcyjne i handel detaliczny powinny służyć głównie obsłudze lokalnych mieszkańców (osiedla, dzielnicy). Usługi społeczne można lokalizować tylko przy drogach publicznych. Budynki handlowe i usługowe powinny mieć gabaryty nie przekraczające typowych dla okolicznej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (lub gabarytów określonych w planie dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych - w przypadku obszarów niezabudowanych). W budynkach mieszkalnych dopuszczalne mogą być usługi nie stwarzające uciążliwości dla sąsiedniej zabudowy i nie generujące ruchu samochodowego o natężeniu przewyższającym generowany przez zabudowę mieszkaniową, takie jak pracownie projektowe, twórcze, kancelarie, gabinety usług związanych z ochroną zdrowia, biura świadczące usługi specjalistyczne itp.

- 4.2. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, przyjmując ustalenia zapewniające ochronę prywatności mieszkańców oraz kształtowanie wysokiej estetyki środowiska zamieszkania, w szczególności:
- 4.2.1. określić, które spośród dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru objętego planem,
 - 4.2.2. określić, czy w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej usługi mogą być lokalizowane wyłącznie jako wbudowane w budynkach o funkcji mieszkalnej, czy również z wykorzystaniem terenu działki budowlanej, w tym zlokalizowanych na niej obiektów niemieszkalnych;
 - 4.2.3. określić parametry dróg, w tym wewnętrznych, stosownie do zakresu oraz lokalizacji dopuszczonych funkcji usługowych;
 - 4.2.4. określić minimalną oraz - zależnie od potrzeb - maksymalną wielkość działek budowlanych, uwzględniając lokalne uwarunkowania, takie jak charakter istniejącej zabudowy, przepustowość układu drogowego, warunki odprowadzania ścieków i wód opadowych oraz inne ograniczenia ekofizjograficzne, takie jak zagrożenia związane z historyczną lub współczesną eksploatacją górniczą;
 - 4.2.5. wykluczyć sposoby zagospodarowania pogarszające estetykę otoczenia lub mogące być źródłem uciążliwości dla mieszkańców, w tym:
 - a) generujące hałas przewyższający dopuszczalne poziomy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - b) generujące ruch samochodowy uciążliwy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - c) obejmujące składowanie surowców, paliw, substancji niebezpiecznych poza budynkami,
 - d) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu,
 - e) mogące stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia mieszkańców lub w inny sposób znacząco oddziaływać na środowisko;
 - 4.2.6. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, przy czym należy preferować zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków.
- 4.3. Tereny parkingów można dopuszczać tylko jeżeli służą obsłudze pobliskiej zabudowy, zlokalizowanej w obrębie danego obszaru.

§ 2 MN - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ NISKIEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- b) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- b) tereny usług społecznych,
- c) tereny usług konsumpcyjnych,
- d) tereny handlu detalicznego,
- e) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, z usługami niepowodującymi uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, z zakresu wymienionego w p. b) – d),
- f) tereny sportu i rekreacji.
- g) tereny parkingów i garaży.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
mieszkaniowa jednorodzinna	40,00%	3	0,8	40,00%
mieszkaniowa wielorodzinna, zbiorowego zamieszkania	30,00%	4	1,0	45,00%
pozostała	40,00%	3	0,8	40,00%

- 3.1. Wskaźniki maksymalne powierzchni zabudowy i intensywności zabudowy podane w tabeli stanowią wielkości skrajne, których zastosowanie uzasadnione może być w szczególnych przypadkach, takich jak opisane w p.3.3, lub w odniesieniu do istniejących działek budowlanych o powierzchni mniejszej od typowej dla danego obszaru; zasadniczo należy stosować wskaźniki niższe, na poziomie zbliżonym do średnich wskaźników występujących w zespołach zabudowy ukształtowanych dotychczas w danym obszarze.
- 3.2. Dla istniejących działek zabudowanych oraz pojedynczych niezabudowanych działek w ukształtowanej zabudowie jednorodzinnej (luk budowlanych) o powierzchni mniejszej niż 500 m², dopuszcza się ustalenie wyższych wskaźników powierzchni i intensywności zabudowy oraz mniejszego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej niż określone w tabeli, jeżeli gabaryty zabudowy będą zbliżone do zabudowy otaczającej.
- 3.3. W przypadku zamierzeń inwestycyjnych obejmujących w ramach projektu zagospodarowania terenu zespół budynków (więcej niż jeden budynek), dopuszcza się zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnej dla pojedynczych działek budowlanych, jeżeli w obrębie innych działek budowlanych lub wydzielonych terenów zieleni powierzchnia biologicznie czynna zostanie odpowiednio zwiększona, tak aby w granicach zamierzenia inwestycyjnego wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej spełniał wymagania określone w tabeli. Ta sama zasada odnosi się do możliwości zwiększenia wskaźnika powierzchni zabudowy i wskaźnika intensywności zabudowy na działkach wchodzących w skład takiego zamierzenia inwestycyjnego.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W obszarach "MN" priorytetem są dobre warunki środowiska zamieszkania. Usługi społeczne, konsumpcyjne i handel detaliczny powinny służyć głównie obsłudze lokalnych mieszkańców (osiedla, dzielnicy). Usługi społeczne można lokalizować tylko przy drogach publicznych. Dopuszczalne mogą być ponadto usługi nie stwarzające uciążliwości dla sąsiedniej zabudowy mieszkaniowej i nie generujące ruchu samochodowego o natężeniu przewyższającym ruch generowany przez zabudowę mieszkaniową, takie jak pracownie projektowe, twórcze, kancelarie, gabinety usług związanych z ochroną zdrowia, punkty napraw, biura świadczące usługi specjalistyczne.
- 4.2. Dla nowych osiedli i zespołów zabudowy należy przyjmować założenia kompozycji urbanistycznej, uwzględniające harmonijne powiązanie kształtowanych zespołów z terenami otaczającymi, zarówno pod względem formowania zabudowy, jak relacji funkcjonalnych - powiązań pieszych, ciągłości terenów zieleni i przestrzeni publicznych o lokalnym znaczeniu z terenami sąsiadującymi, zwłaszcza pełniącymi funkcje usługowe i rekreacyjne.
- 4.3. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, przyjmując ustalenia zapewniające ochronę prywatności mieszkańców oraz kształtowanie wysokiej estetyki środowiska zamieszkania, w szczególności:
 - 4.3.1. określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru objętego planem;
 - 4.3.2. określić, czy w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej usługi mogą być lokalizowane wyłącznie jako wbudowane w budynkach o funkcji mieszkalnej, czy również z wykorzystaniem terenu działki budowlanej, w tym zlokalizowanych na niej obiektów niemieszkalnych;
 - 4.3.3. określić parametry dróg, w tym wewnętrznych, stosownie do zakresu oraz lokalizacji dopuszczonych funkcji usługowych;
 - 4.3.4. określić minimalną oraz - zależnie od potrzeb - maksymalną wielkość działek budowlanych, uwzględniając lokalne uwarunkowania, takie jak charakter istniejącej zabudowy, przepustowość układu drogowego, warunki odprowadzania ścieków i wód opadowych oraz inne ograniczenia ekofizjograficzne, takie jak zagrożenia związane z historyczną lub współczesną eksploatacją górniczą;
 - 4.3.5. wykluczyć sposoby zagospodarowania mogące przyczynić się do pogorszenia estetyki otoczenia lub być źródłem uciążliwości dla mieszkańców, w tym:
 - a) generujące hałas przewyższający dopuszczalne poziomy dla zabudowy mieszkaniowej,
 - b) generujące ruch samochodowy uciążliwy dla zabudowy mieszkaniowej,
 - c) obejmujące składowanie surowców, paliw, substancji niebezpiecznych poza budynkami;
 - d) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu,
 - e) mogące stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia mieszkańców lub w inny sposób znacząco oddziaływać na środowisko;
 - 4.3.6. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, przy czym należy preferować zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków;
 - 4.3.7. dla zabudowy wielorodzinnej i usługowej sytuowanej w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej przyjąć rozwiązania służące kształtowaniu ładu przestrzennego i harmonijnemu współistnieniu tych form zabudowy, takie jak wprowadzenie terenów zieleni lub usług w strefach stykowych, stopniowanie wysokości zabudowy wielorodzinnej;
- 4.4. w obrębie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej lub w ich pobliżu usytuować funkcjonalnie zagospodarowane tereny zieleni przeznaczone do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie codziennego wypoczynku, w tym place zabaw, o powierzchni odpowiedniej do przewidywanej liczby mieszkańców, nie mniejszej niż 0,1-0,2 ha na 1000 mieszkańców; zachować tereny zieleni o funkcji rekreacyjnej w istniejących osiedlach mieszkaniowych, z możliwością zmiany usytuowania placów zabaw w obrębie obszaru.
- 4.5. Tereny garaży można dopuszczać tylko jeżeli służą obsłudze pobliskiej zabudowy, zlokalizowanej w obrębie danego obszaru.

§ 3 MW - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
- b) tereny sportu i rekreacji.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z zastrzeżeniem p. 2.2,
 - b) tereny zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - c) tereny usług społecznych,
 - d) tereny usług konsumpcyjnych,
 - e) tereny handlu detalicznego,
 - f) tereny zabudowy biurowej,
 - g) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, z usługami niepowodującymi uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, z zakresu wymienionego w p. c) – f),
 - h) tereny parkingów i garaży.
- 2.2. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna może być dopuszczona wyłącznie w formie zorganizowanych zespołów.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	średnia ważona liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
mieszkaniowa wielorodzinna, zbiorowego zamieszkania	25,00%	5	1,2	45,00%
pozostała	40,00%	3	1,0	30,00%

- 3.1. Wskaźniki maksymalne powierzchni zabudowy i intensywności zabudowy podane w tabeli stanowią wielkości skrajne, których zastosowanie uzasadnione może być w szczególnych przypadkach, takich jak opisane w p.3.2, lub w odniesieniu do istniejących działek budowlanych o powierzchni mniejszej od typowej dla danego obszaru; zasadniczo należy stosować wskaźniki niższe, na poziomie zbliżonym do średnich wskaźników występujących w zespołach zabudowy ukształtowanych dotychczas w danym obszarze.
- 3.2. W przypadku zamierzeń inwestycyjnych obejmujących w ramach projektu zagospodarowania terenu zespół budynków (więcej niż jeden budynek), dopuszcza się zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnej dla pojedynczych działek budowlanych, jeżeli w obrębie innych działek budowlanych lub wydzielonych terenów zieleni powierzchnia biologicznie czynna zostanie odpowiednio zwiększona, tak aby w granicach zamierzenia inwestycyjnego wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej spełniał wymagania określone w tabeli. Ta sama zasada odnosi się do możliwości zwiększenia wskaźnika powierzchni zabudowy i wskaźnika intensywności zabudowy na działkach wchodzących w skład takiego zamierzenia inwestycyjnego.

4. Wytyczne określenia wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W obszarach "MW" priorytetem są dobre warunki środowiska zamieszkania. Budynek biurowy mogą być lokalizowane pod warunkiem, że nie spowodują pogorszenia jakości środowiska zamieszkania, zwłaszcza nadmiernego ruchu samochodowego. Zakres innych funkcji usługowych dopuszczonych w obszarze "MW", w tym rodzaj usług oraz wskaźniki urbanistyczne określone dla zabudowy, powinien wynikać z kompleksowego rozpoznania stopnia zaspokojenia potrzeb mieszkańców i nie może powodować:
- a) zmniejszenia udziału terenów biologicznie czynnych oraz powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej poniżej zalecanych standardów,
 - b) zmniejszenia liczby miejsc do parkowania samochodów osobowych dla mieszkańców osiedla lub zmniejszenia powierzchni terenu niezbędnej do zapewnienia liczby miejsc parkingowych co najmniej na poziomie minimalnych standardów.
- 4.2. Dla nowych osiedli i zespołów zabudowy należy przyjmować założenia kompozycji urbanistycznej, uwzględniające harmonijne powiązanie kształtowanych zespołów z terenami otaczającymi, zarówno pod względem formowania zabudowy, jak relacji funkcjonalnych - powiązań pieszych, ciągłości terenów zieleni i przestrzeni publicznych o lokalnym znaczeniu z terenami sąsiadującymi, zwłaszcza pełniącymi funkcje usługowe i rekreacyjne.
- 4.3. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, przyjmując ustalenia zapewniające ochronę prywatności mieszkańców oraz kształtowanie wysokiej estetyki środowiska zamieszkania, w szczególności:
- 4.3.1. określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru objętego planem;
 - 4.3.2. wykluczyć inne sposoby zagospodarowania mogące przyczynić się do pogorszenia estetyki otoczenia lub być źródłem uciążliwości dla mieszkańców, w tym:
 - a) generujące hałas przewyższający dopuszczalne poziomy dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - b) generujące ruch samochodowy uciążliwy dla zabudowy mieszkaniowej,
 - c) obejmujące składowanie surowców, paliw, substancji niebezpiecznych poza budynkami,
 - d) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu,
 - e) mogące stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia mieszkańców lub w inny sposób znacząco oddziaływać na środowisko;
 - 4.3.3. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, przy czym należy preferować zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków.
- 4.4. W istniejących osiedlach mieszkaniowych:
- a) należy zachować place zabaw i tereny zieleni o funkcji rekreacyjnej, z możliwością zmiany ich usytuowania w obrębie obszaru;
 - b) zaleca się przyjmować ustalenia służące zapewnieniu dostępności terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej, przeznaczonych do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie codziennego wypoczynku, w ilości nie mniejszej niż 0,1-0,2 ha na 1000 mieszkańców.
- 4.5. W obrębie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej lub w ich pobliżu, należy zrealizować funkcjonalnie zagospodarowane tereny zieleni przeznaczone do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie codziennego wypoczynku, w tym place zabaw, o powierzchni odpowiedniej do przewidywanej liczby mieszkańców, zgodnie ze standardem określonym w pkt 4.4 lit. b.
- 4.6. Zaleca się wizualne odseparowanie terenów zaplecza technicznego obiektów handlowych i usługowych od przestrzeni publicznych, terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej oraz od zabudowy o funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

§ 4 MU - OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ NISKIEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z zastrzeżeniem p. 2.2,
- b) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, z usługami niepowodującymi uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej, z zakresu wymienionego w p. 2.1 lit. c) – h).

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, z zastrzeżeniem p. 2.2,
 - b) tereny zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - c) tereny usług społecznych,
 - d) tereny sportu i rekreacji.
 - e) tereny usług konsumpcyjnych,
 - f) tereny handlu detalicznego, hurtowego,
 - g) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu,
 - h) tereny nieuciążliwej działalności gospodarczej, w tym produkcyjnej,
 - i) tereny stacji paliw, z dopuszczeniem zaplecza handlowo-usługowego,
 - j) tereny parkingów i garaży.
- 2.2. Tereny zabudowy wielorodzinnej mogą być dopuszczone na części obszaru wydzielonego na rysunku studium, obejmującej łącznie nie więcej niż 25% jego powierzchni.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
mieszkaniowa jednorodzinna	35,00%	3	0,8	45,00%
mieszkaniowa wielorodzinna, zbiorowego zamieszkania	25,00%	3	0,75	50,00%
pozostała	35,00%	3	0,8	30,00%

- 3.1. Wskaźniki maksymalne powierzchni zabudowy i intensywności zabudowy podane w tabeli stanowią wielkości skrajne, których zastosowanie uzasadnione może być w szczególnych przypadkach, takich jak opisane w p.3.3, lub w odniesieniu do istniejących działek budowlanych o powierzchni mniejszej od typowej dla danego obszaru; zasadniczo należy stosować wskaźniki niższe, na poziomie zbliżonym do średnich wskaźników występujących w zespołach zabudowy ukształtowanych dotychczas w danym obszarze.
- 3.2. Dla istniejących działek zabudowanych oraz pojedynczych niezabudowanych działek w ukształtowanej zabudowie jednorodzinnej (luk budowlanych) o powierzchni mniejszej niż 500 m², dopuszcza się ustalenie wyższych wskaźników powierzchni i intensywności zabudowy oraz mniejszego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej niż określone w tabeli, jeżeli gabaryty zabudowy będą zbliżone do zabudowy otaczającej.

- 3.3. W przypadku zamierzeń inwestycyjnych obejmujących w ramach projektu zagospodarowania terenu zespół budynków (więcej niż jeden budynek), dopuszcza się zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnej dla pojedynczych działek budowlanych, jeżeli w obrębie innych działek budowlanych lub wydzielonych terenów zieleni powierzchnia biologicznie czynna zostanie odpowiednio zwiększona, tak aby w granicach zamierzenia inwestycyjnego wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej spełniał wymagania określone w tabeli. Ta sama zasada odnosi się do możliwości zwiększenia wskaźnika powierzchni zabudowy i wskaźnika intensywności zabudowy na działkach wchodzących w skład takiego zamierzenia inwestycyjnego.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W obszarach "MU" oprócz zabudowy mieszkaniowej mogą być lokalizowane małe przedsiębiorstwa usługowe lub usługowo-produkcyjne, pod warunkiem, że ich działalność nie będzie stwarzać zagrożenia ani uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej. Usługi społeczne można dopuszczać tylko przy drogach publicznych.
- 4.2. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, przyjmując ustalenia zapewniające ochronę prywatności mieszkańców oraz kształtowanie wysokiej estetyki środowiska zamieszkania, w szczególności:
- 4.2.1. określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru objętego planem;
- 4.2.2. określić, czy w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej usługi mogą być lokalizowane wyłącznie jako wbudowane w budynkach o funkcji mieszkalnej, czy również z wykorzystaniem terenu działki budowlanej, w tym zlokalizowanych na niej obiektów niemieszkalnych;
- 4.2.3. określić parametry dróg, w tym wewnętrznych, stosownie do zakresu oraz lokalizacji dopuszczonych funkcji usługowych;
- 4.2.4. określić minimalną oraz - zależnie od potrzeb - maksymalną wielkość działek budowlanych, uwzględniając lokalne uwarunkowania, takie jak charakter istniejącej zabudowy, przepustowość układu drogowego, warunki odprowadzania ścieków i wód opadowych oraz inne ograniczenia ekofizjograficzne, takie jak zagrożenia związane z historyczną lub współczesną eksploatacją górniczą;
- 4.2.5. wykluczyć sposoby zagospodarowania pogarszające estetykę otoczenia lub mogące być źródłem uciążliwości dla mieszkańców, w tym:
- a) hałasu przewyższającego dopuszczalne poziomy dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
 - b) generujące ruch samochodowy uciążliwy dla zabudowy mieszkaniowej,
 - c) obejmujące składowanie surowców, paliw, substancji niebezpiecznych na powierzchni terenu,
 - d) których przedmiotem jest przetwarzanie zużytych pojazdów, maszyn i ich części,
 - e) mogące stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia mieszkańców lub w inny sposób znacząco oddziaływać na środowisko;
- 4.2.6. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej.
- 4.3. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz jednorodzinna realizowana w formie zorganizowanej powinna być sytuowana w sposób zapewniający kształtowanie przyjaznego środowiska zamieszkania. Strefy stykowe z sąsiednimi terenami o funkcjach potencjalnie uciążliwych lub niskiej estetyce zagospodarowania należy urządzać zielenią wysoką lub lokalizować w nich zabudowę usługową tworzącą neutralny kontekst dla funkcji mieszkaniowej.
- 4.3.1. W przypadku sytuowania nowej zabudowy wielorodzinnej w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej należy przyjmować rozwiązania służące harmonijnemu współistnieniu tych form zabudowy, takie jak wprowadzenie terenów zieleni lub usług w strefach stykowych, stopniowanie wysokości zabudowy wielorodzinnej.
- 4.4. Zaleca się wizualne odseparowanie terenów produkcyjnych oraz zaplecza technicznego i logistycznego obiektów handlowych i usługowych od przestrzeni publicznych, terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej oraz od sąsiedniej zabudowy o funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej. Jeżeli nie jest to możliwe w przypadku terenów produkcyjnych, działalność taka powinna być lokalizowana w budynkach o formie i gabarytach podobnych do budynków biurowych lub mieszkalno-usługowych.

§ 5 UMW - OBSZARY ZABUDOWY USŁUGOWO-MIESZKANIOWEJ INTENSYWNEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- b) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- c) tereny usług społecznych,
- d) tereny usług konsumpcyjnych,
- e) tereny zabudowy biurowej.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - b) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - c) tereny handlu detalicznego,
 - d) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu,
 - e) tereny nieuciążliwej działalności gospodarczej, w tym produkcyjnej,
 - f) tereny zabudowy wielofunkcyjnej,
 - g) tereny stacji paliw, z dopuszczeniem zaplecza handlowo-usługowego,
 - h) tereny sportu i rekreacji,
 - i) tereny parkingów i garaży.
- 2.2. W obszarach oznaczonych na rysunku studium graficznie oraz symbolem "WOH" może być dopuszczona zabudowa obejmująca obiekty handlowe lub handlowo-usługowe, w których powierzchnia sprzedaży wynosi powyżej 2000 m².

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	średnia ważona liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
mieszkaniowa wielorodzinna	35,00%	6 *	1,5	40,00%
handel detaliczny	40,00%	1,25	0,5	20,00%
mieszkaniowo - usługowa, pozostała	45,00%	6 *	2,0	35,00%

* poza strefami ochrony konserwatorskiej, w których obowiązują indywidualne ustalenia w zakresie wysokości zabudowy i poza strategicznymi obszarami rozwojowymi, w których może być dopuszczone kształtowanie dominant

- 3.1. W przypadku zamierzeń inwestycyjnych obejmujących w ramach projektu zagospodarowania terenu zespół budynków (więcej niż jeden budynek), dopuszcza się zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnej dla pojedynczych działek budowlanych, jeżeli w obrębie innych działek budowlanych lub wydzielonych terenów zieleni powierzchnia biologicznie czynna zostanie odpowiednio zwiększona, tak aby w granicach zamierzenia inwestycyjnego wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej spełniał wymagania określone w tabeli. Ta sama zasada odnosi się do możliwości zwiększenia wskaźnika powierzchni zabudowy i wskaźnika intensywności zabudowy na działkach wchodzących w skład takiego zamierzenia inwestycyjnego.

- 3.2. Dla istniejących działek zabudowanych oraz pojedynczych niezabudowanych działek w ukształtowanej zabudowie (luk budowlanych) o powierzchni mniejszej niż 400 m², dopuszcza się ustalenie wskaźników powierzchni zabudowy wyższych o 30% oraz mniejszego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej niż określone w tabeli.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W obszarach "UMW" priorytetem jest kształtowanie atrakcyjnej zabudowy miejskiej i przestrzeni publicznych, z przewagą usług o ponadlokalnej randze oraz intensywnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Lokalizacja i forma nowych obiektów powinna uwzględniać wartościowe elementy kontekstu urbanistycznego oraz harmonijne nawiązanie do zabudowy istniejącej.
- 4.2. W miejscowych planach należy przyjąć ustalenia zapewniające harmonijne uzupełnienie tkanki urbanistycznej nową zabudową, a także uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:
- 4.2.1. określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru,
- 4.2.2. zapewnić zrównoważenie programu użytkowego i potencjału parkingowego obszaru poprzez ustalenie odpowiednich wskaźników intensywności zabudowy i wskaźników parkingowych, a także rozplanowanie zabudowy uwzględniające możliwość dogodnej obsługi transportem zbiorowym i rowerowym;
- 4.2.3. określić zasady kształtowania przestrzeni publicznych;
- 4.2.4. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, przy czym należy preferować zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków.
- 4.3. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej i innych funkcji chronionych przed hałasem w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska - wyłącznie pod warunkiem możliwości spełnienia standardów akustycznych bez potrzeby zastosowania ekranów akustycznych. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i mieszkaniowo-usługowa powinna być sytuowana w sposób zapewniający kształtowanie przyjaznego środowiska zamieszkania. Strefy stykowe z sąsiednimi terenami o funkcjach potencjalnie uciążliwych lub niskiej estetyce zagospodarowania należy urządzać zielenią wysoką lub lokalizować w nich zabudowę usługową tworzącą neutralny kontekst dla funkcji mieszkaniowej.
- 4.4. Działalność produkcyjna oraz usługowa nie związana z zaspokojeniem potrzeb ludności może być lokalizowana pod warunkiem, że nie będzie stwarzać zagrożenia ani uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej i usług społecznych; powinna być lokalizowana wyłącznie w budynkach o formie podobnej do budynków biurowych lub mieszkalno-usługowych.
- 4.5. Zakaz lokalizacji sposobów zagospodarowania terenu:
- 4.5.1. obejmujących budowę i rozbudowę zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności:
- a) stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii, w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
- b) zawierających instalacje zaliczane do mogących spowodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości - bez względu na zdolność produkcyjną,
- c) związanych z budową innych instalacji (w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska) poza budynkami;
- 4.5.2. związanych z przetwarzaniem zużytych pojazdów, maszyn i ich części oraz składowaniem odpadów poza budynkami;
- 4.5.3. obejmujących składowanie surowców, paliw lub innych materiałów na powierzchni terenu.
- 4.6. Zaleca się wizualne odseparowanie terenów zaplecza technicznego obiektów handlowych i usługowych od przestrzeni publicznych, terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej oraz od zabudowy o funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

§ 6 UMC - OBSZARY CENTRUM MIASTA I CENTRÓW LOKALNYCH

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny usług społecznych,
- b) tereny usług konsumpcyjnych,
- c) tereny handlu detalicznego,
- d) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny zabudowy biurowej,
 - b) tereny zabudowy wielofunkcyjnej,
 - c) tereny zabudowy zamieszkania zbiorowego,
 - d) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub jednorodzinnej, z zastrzeżeniem p. 4.1;
 - e) tereny parkingów i garaży.
- 2.2. W obszarach oznaczonych na rysunku studium graficznie oraz symbolem "WOH" może być dopuszczona zabudowa obejmująca obiekty handlowe lub handlowo-usługowe, w których powierzchnia sprzedaży wynosi powyżej 2000 m².

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	średnia ważona liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
wszystkie	70,00%	4 *	2,1	20,00%

* poza strefami ochrony konserwatorskiej, w których obowiązują indywidualne ustalenia w zakresie wysokości zabudowy

Dla pojedynczych niezabudowanych działek w ukształtowanej zabudowie (luk budowlanych) o powierzchni mniejszej niż 400 m², dopuszcza się ustalenie wyższego wskaźnika powierzchni zabudowy (w szczególności 100%) i wskaźnika intensywności zabudowy (nie więcej niż 3,5) oraz mniejszego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej niż określone w tabeli.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W obszarach "UMC" priorytetem jest kształtowanie atrakcyjnej zabudowy tworzącej oprawę przestrzeni publicznych, z przewagą handlu detalicznego oraz usług służących zaspokojeniu indywidualnych i zbiorowych potrzeb ludności. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna może być dopuszczona przede wszystkim jako uzupełnienie luk budowlanych (niezabudowanych działek w istniejących zespołach zabudowy), zaleca się jednak realizację lokali handlowych lub usługowych w parterach budynków, zwłaszcza w pierzejach otaczających przestrzenie publiczne.
- 4.2. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:
- 4.2.1. określić, które spośród dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru, przyjmując zarazem ustalenia służące kształtowaniu wysokiej estetyki środowiska zamieszkania i przestrzeni publicznych;

- 4.2.2. wykluczyć sposoby zagospodarowania mogące stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi lub być źródłem uciążliwości dla mieszkańców, a także w inny sposób znacząco negatywnie oddziałujące na środowisko;
- 4.2.3. wykluczyć inne sposoby zagospodarowania mogące przyczynić się do pogorszenia estetyki otoczenia;
- 4.2.4. określić zasady kształtowania przestrzeni publicznych;
- 4.2.5. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, przy czym należy preferować zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków.
- 4.3. Za wyjątkiem gmachów publicznych i obiektów sakralnych, partery frontowe budynków tworzących obudowę przestrzeni publicznych powinny być zagospodarowane w sposób sprzyjający ożywieniu i zwiększeniu atrakcyjności przestrzeni publicznych - powinny mieścić lokale użytkowe z witrynami, o wnętrzach dostępnych bezpośrednio z ulicy.
- 4.4. Obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2 000 m² powinny mieć formę dostosowaną do charakteru ścisłego centrum miasta - wielokondygnacyjnych galerii lub domów handlowych o wysokim standardzie architektury i materiałów budowlanych.
- 4.5. Zaleca się wizualne odseparowanie terenów zaplecza technicznego obiektów handlowych i usługowych od przestrzeni publicznych, terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej oraz od zabudowy o funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.
- 4.6. Nowe obiekty należy sytuować ze szczególną starannością w kontekście otoczenia, uwzględniając relacje funkcjonalne i kompozycyjne z terenami otaczającymi, zwłaszcza zabudową historyczną. Obowiązuje stosowanie niepowtarzalnych rozwiązań architektonicznych, pozytywnie wpisujących się w wizerunek obszaru.

§ 7 U - OBSZARY USŁUGOWE

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny usług w budynkach biurowych,
- b) tereny handlu hurtowego, giełdowego, magazynów,
- c) tereny handlu detalicznego,
- d) tereny zamieszkania zbiorowego,
- e) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów samochodowych oraz maszyn i sprzętu,
- f) tereny stacji paliw, z dopuszczeniem zaplecza handlowo-usługowego,
- g) tereny parkingów i garaży.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. W lokalizacjach i na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny usług społecznych,
 - b) tereny usług konsumpcyjnych - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych,
 - c) tereny transportu, logistyki - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych,
 - d) tereny nieuciążliwej produkcji - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych.
- 2.2. W obszarach oznaczonych na rysunku studium graficznie oraz symbolem "WOH" może być dopuszczona zabudowa obejmująca obiekty handlowe lub handlowo-usługowe, w których powierzchnia sprzedaży wynosi powyżej 2000 m².

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
handel detaliczny, handel hurtowy, magazyny	45,00%	1 *	0,6	10,00%
pozostała	45,00%	4	1,5	20,00%

* dopuszcza się drugą kondygnację na maksymalnie 35% rzutu budynku

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:
- 4.1.1. określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru, ustalając zarazem maksymalne wielkości działek budowlanych i gabaryty zabudowy zapewniające kształtowanie ładu przestrzennego;
- 4.1.2. wykluczyć sposoby zagospodarowania:
- a) mogące być źródłem uciążliwości dla mieszkańców terenów sąsiednich, w tym hałasu przewyższającego dopuszczalne poziomy,
 - b) związane z przetwarzaniem zużytych pojazdów, maszyn i ich części oraz składowaniem odpadów poza budynkami,

- c) mogące stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia mieszkańców lub w inny sposób znacząco oddziaływać na środowisko;
- 4.1.3. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, preferując zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków oraz zakazać lokalizacji wolnostojących reklam nie związanych z prowadzoną w danym miejscu działalnością gospodarczą, skierowanych do uczestników ruchu drogowego.
- 4.2. Zaleca się wizualne odseparowanie terenów produkcyjnych oraz zaplecza technicznego i logistycznego obiektów handlowych i usługowych od przestrzeni publicznych, terenów zieleni o funkcji rekreacyjnej oraz od sąsiedniej zabudowy o funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej. Jeżeli nie jest to możliwe w przypadku terenów produkcyjnych, działalność taka powinna być lokalizowana w budynkach o formie i gabarytach podobnych do budynków biurowych lub mieszkalno-usługowych.

§ 8 U/Z - OBSZARY USŁUG Z ZIELENIĄ URZĄDZONĄ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny sportu, rekreacji,
- b) tereny usług turystyki, z dopuszczeniem zaplecza konferencyjnego i gastronomicznego,
- c) tereny usług rozrywki,
- d) tereny usług społecznych,
- e) tereny zieleni urządzonej,
- f) tereny lasów zagospodarowanych rekreacyjnie,
- g) tereny wód.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. W lokalizacjach i na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub wielorodzinnej, z zastrzeżeniem p. 2.3,
 - b) tereny usług konsumpcyjnych, innych niż wymienione w p.1,
 - c) tereny handlu detalicznego,
 - d) tereny parkingów.
- 2.2. Tereny zieleni urządzonej lub tereny sportu i rekreacji powinny zajmować co najmniej 35% powierzchni obszaru wydzielonego na rysunku studium.
- 2.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej mogą być dopuszczone na części obszaru wydzielonego na rysunku studium, obejmującej łącznie nie więcej niż 25% jego powierzchni.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	średnia ważona liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
usługi sportu, rekreacji	60,00%	■	■	35,00%
pozostała	35,00%	3	1,0	35,00%

- nie określa się w studium - do ustalenia w miejscowym planie

4. Wytyczne określania wymagań ład przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:

- a) określić, które z podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru,
- b) określić wymagania służące zapewnieniu bezpieczeństwa, zwłaszcza w obszarach, w których dopuszczona zostanie organizacja imprez masowych oraz uwzględnić związane z tym potrzeby parkingowe,
- c) przyjąć rozwiązania służące eliminacji lub ograniczeniu uciążliwości związanych z funkcjonowaniem obszaru dla zabudowy mieszkaniowej i środowiska,
- d) uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej.

§ 9 ZU - OBSZARY ZIELENI O FUNKCJI REKREACYJNEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zieleni,
- b) tereny sportu i rekreacji,
- c) tereny lasów zagospodarowanych rekreacyjnie,
- d) tereny wód.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. W lokalizacjach i na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
- a) tereny usług społecznych,
 - b) tereny usług konsumpcyjnych - z zakresu kultury i rozrywki, gastronomii,
 - c) tereny usług turystyki,
 - d) tereny usług handlu detalicznego i innych usług konsumpcyjnych - jako towarzyszące funkcjom podstawowym,
 - e) tereny parkingów.
- 2.2. Tereny zieleni, lasów, wód lub tereny sportu i rekreacji powinny zajmować co najmniej 70% powierzchni obszaru wydzielonego na rysunku studium.
- 2.3. Udział terenów usług związanych z dopuszczalnymi kierunkami przeznaczenia w obrębie obszaru wyznaczonego na rysunku studium nie może przekraczać 15% jego powierzchni.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
usługi sportu, rekreacji, usługi turystyki,	30,00%	■	0,5	70,00%
pozostałe	35,00%	2	0,7	35,00%

- nie określa się w studium - do ustalenia w miejscowym planie

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:

- a) określić, które z podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru, w razie potrzeby wykluczając zabudowę nadziemnymi obiektami kubaturowymi, z wyjątkiem obiektów architektury parkowej;
- b) określić maksymalne gabaryty obiektów usługowych zapewniające ład przestrzenny i wysoką estetykę zagospodarowania.

§ 10 P - OBSZARY PRZEMYSŁOWE

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny górnictwa, zaplecza technologicznego i działalności wspomagających,
- b) tereny wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, zaplecza technologicznego i działalności wspomagających,
- c) tereny produkcji, usług produkcyjnych,
- d) tereny transportu, magazynów, baz, składów,
- e) tereny działalności związanych z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w tym złomu, zużytych pojazdów i ich części, maszyn, sprzętu elektromechanicznego itp.,
- f) tereny infrastruktury technicznej i komunalnej.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:

- a) zaplecze techniczne, administracyjne i socjalne funkcji wymienionych w pkt 1,
- b) tereny kolei,
- c) tereny handlu hurtowego,
- d) tereny handlu detalicznego, usług gastronomii - towarzyszące funkcjom podstawowym,
- e) instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 100 kW - w obszarach wskazanych graficznie na rysunku studium.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
tereny górnictwa, wytwarzania energii, zabudowa produkcyjna, infrastruktura techniczna, komunalna	70,00%	■	■	10,00%
pozostałe	50,00%	5	1,5	15,00%

- nie określa się w studium - do ustalenia w miejscowym planie

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:

- a) określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru,
- b) określić zasady kształtowania zagospodarowania stref stykowych z funkcjami wrażliwymi (zabudowa mieszkaniowa, usługi społeczne, tereny o funkcji rekreacyjnej) w sposób ograniczający ewentualne uciążliwości wynikające z charakteru funkcji podstawowych; zaleca się lokalizować budynki administracyjno-socjalne, zieleń osłonową lub ogrodzenia zapewniające wizualne odseparowanie terenów zaplecza technicznego, przeładunku i składowania materiałów, placów manewrowych itp. od terenów sąsiednich i uczęszczanych tras komunikacyjnych, nakazać zachowanie istniejącej zieleni o charakterze osłonowym.

§ 11 UP - OBSZARY USŁUGOWO-PRODUKCYJNE

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny produkcji, usług produkcyjnych,
- b) tereny handlu hurtowego, magazynów, baz, składów,
- c) tereny transportu, logistyki,
- d) tereny usług w budynkach biurowych,
- e) tereny usług sprzedaży i obsługi pojazdów oraz innych maszyn i sprzętu,
- f) tereny stacji paliw z dopuszczeniem zaplecza usługowo-handlowego,
- g) tereny parkingów i garaży.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:

- a) handel detaliczny, usługi konsumpcyjne - jako towarzyszące funkcjom podstawowym,
- b) tereny usług konsumpcyjnych - w obrębie strategicznych obszarów rozwojowych,
- c) tereny infrastruktury technicznej i komunalnej,
- d) tereny handlu giełdowego, targowisk zorganizowanych,
- e) tereny schronisk dla zwierząt, grzebowisk zwierząt.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
wszystkie	60,00%	5	1,0	15,00%

4. Wytyczne określania wymagań ład przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:
 - 4.1.1. określić, które spośród podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru;
 - 4.1.2. zależnie od potrzeb - ustalić zakaz budowy i rozbudowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, w szczególności:
 - a) stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii, w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
 - b) zawierających instalacje zaliczane do mogących spowodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości - bez względu na zdolność produkcyjną,
 - c) związanych z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w tym złomu, przetwarzaniem zużytych pojazdów i ich części, maszyn, sprzętu elektromechanicznego itp.,
 - d) w inny sposób znacząco oddziałujących na środowisko (w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska);

- 4.1.3. uregulować zasady umieszczania reklam i informacji wizualnej, preferując zasadę wkomponowania tych elementów w elewacje budynków oraz zakazać lokalizacji wolnostojących reklam nie związanych z prowadzoną w danym miejscu działalnością gospodarczą, skierowanych do uczestników ruchu drogowego na drodze ekspresowej.
- 4.2. Dla terenów przemysłowych, magazynowych i składowych sąsiadujących z funkcjami wrażliwymi (zabudowa mieszkaniowa, usługi społeczne, tereny o funkcji rekreacyjnej) należy określić zasady kształtowania zagospodarowania stref stykowych w sposób ograniczający ewentualne uciążliwości wynikające z charakteru funkcji podstawowych; w szczególności zaleca się lokalizować budynki administracyjno-socjalne, zielen ostonową lub ogrodzenia zapewniające wizualne odseparowanie terenów zaplecza technicznego, przeładunku i składowania materiałów, placów manewrowych itp. z terenów sąsiednich.

§ 12 ITK - OBSZARY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny ujęć wód i urządzeń zaopatrzenia w wodę,
- b) tereny odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- c) tereny gospodarki odpadami, w tym związane z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów,
- d) tereny zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz,
- e) tereny infrastruktury komunalnej.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

Zależnie od potrzeb dopuszcza się przeznaczenie terenów na następujące cele:

- a) tereny i obiekty zaplecza technicznego, administracyjnego i socjalnego,
- b) bazy, składy.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
związana z funkcjami podstawowymi	80,00%	2	2	5,00%
pozostała	80,00%	3	2,5	5,00%

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

Zaleca się odseparowanie od sąsiednich terenów mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych zielenią osłonową.

§ 13 ZD - OBSZARY OGRODÓW DZIAŁKOWYCH

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

tereny ogrodów działkowych.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zaplecza usługowego, administracyjnego i techniczno-sanitarnego,
- b) tereny parkingów i garaży.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

Do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

§ 14 ZC - OBSZARY CMENTARZY

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny cmentarzy, wraz z infrastrukturą usługową i sanitarną zgodnie z ustawą o cmentarzach,
- b) tereny parkingów.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:

- a) usługi kultu religijnego,
- b) usługi pogrzebowe.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Rodzaj zabudowy	maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy	maksymalna liczba kondygnacji nadziemnych	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
usługi związane z cmentarzem	30,00%	2	0,5	40,00%

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

Zaleca się wizualne odseparowanie cmentarza od przylegających terenów mieszkaniowo-usługowych.

§ 15 ZE - OBSZARY ZIELENI O FUNKCJI EKOLOGICZNO-KRAJOBRAZOWEJ

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny zieleni naturalnej, w tym użytki ekologiczne,
- b) lasy, zadrzewienia,
- c) tereny rolne, w tym stawy hodowlane,
- d) tereny wód powierzchniowych.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. W zakresie nie kolidującym z podstawową, przyrodniczo-ekologiczną funkcją obszaru, może być dopuszczone przeznaczenie terenu na cele:
 - a) tereny sportu i rekreacji,
 - b) tereny hodowli zwierząt leśnych, stadniny koni,
 - c) tereny parkingów.
 - d) inne, wyżej nie wymienione - odpowiadające dotychczasowemu stanowi zagospodarowania.
- 2.2. Z wyjątkiem terenów objętych ochroną (rezerваты, użytki ekologiczne, siedliska i ostoje gatunków chronionych) dopuszcza się lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: stałe miejsca ogniskowe, ławki, wiaty, platformy widokowe itp.
- 2.3. Zakaz nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

- 3.1. Udział terenu biologicznie czynnego - minimum 90% obszaru wyodrębnionego na rysunku studium.
- 3.2. Pozostałe wskaźniki - do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. Stosownie do lokalnych uwarunkowań ekofizjograficznych, w miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności określić:
 - a) które z podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie obszaru, respektując ustalenia dotyczące ograniczeń w zagospodarowaniu, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy zawarte w rozdziale IV - "Obszary i zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu" oraz w rozdziale VIII - "Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania";
 - b) maksymalne gabaryty obiektów zapewniające ład przestrzenny i wysoką estetykę zagospodarowania.
- 4.2. Zagospodarowanie terenów związane z kierunkami przeznaczenia wymienionymi w p. 2.1 powinno być dopuszczalne tylko w takim zakresie, w jakim nie koliduje z ich wiodącą funkcją przyrodniczą, w tym potrzebami:
 - a) utrzymania ciągłości przestrzennej ekosystemów w skali ponadlokalnej i lokalnej oraz dominacji terenów otwartych (niezabudowanych) o zróżnicowanych ekosystemach: łąk, zadrzewień i zakrzewień, zbiorników wodnych i pól uprawnych,
 - b) zachowania bioróżnorodności, zwłaszcza zbiorowisk roślinnych o naturalnym charakterze towarzyszących ciekom wodnym, łąk i remiz śródpolnych,
 - c) ochrony i kształtowania warunków odtwarzania się zasobów wód podziemnych,
 - d) ochrony gleb, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem,
 - e) zapewnienia przewietrzania obszarów zurbanizowanych.

- 4.3. Inwestycje mogą być dopuszczane w przypadkach uzasadnionych potrzebami budowy dróg, rozwoju systemów infrastruktury technicznej, ochrony środowiska oraz tworzeniem warunków rekreacji i wypoczynku, pod warunkiem:
- a) utrzymania naturalnej biologicznej otuliny rzek i cieków w pasach o szerokości co najmniej 5 m od brzegu koryta,
 - b) nie pogarszania warunków odprowadzania wód opadowych oraz przepływu wód wezbraniowych.
- 4.4. Zakazuje się zmian ukształtowania terenu w obrębie dolin cieków, prowadzących do zwiększenia zagrożenia powodzią lub podtopieniami, a także osuwaniem się mas ziemnych.
- 4.5. Obiekty budowlane nie mogą powodować przegrodzenia dolin, a w szczególności przerwania ciągłości terenów czynnych biologicznie, utrudnienia migracji zwierząt oraz swobodnego spływu wód i powietrza.
- 4.6. Budowa dróg oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej powinna uwzględniać minimalizację szkód w środowisku oraz uciążliwości w trakcie użytkowania, a także ochronę krajobrazu. Przy projektowaniu ciągów drogowych przecinających ciągi dolinne i koryta cieków należy preferować rozwiązania, które umożliwią swobodną i bezpieczną migrację zwierząt.
- 4.7. Należy zapewnić ochronę istniejących lasów, z możliwością ich ekstensywnego zagospodarowania na cele rekreacyjne i edukacyjne (ścieżki edukacyjne, trasy turystyczne, wiaty itp.). Przeznaczenie lasów na cele nieleśne powinno być dopuszczane wyjątkowo, przede wszystkim w przypadkach związanych z realizacją celów publicznych, w tym ochrony przed powodzią, działań służących zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi i mienia lub ochrony środowiska, pod warunkiem uzyskania niezbędnych zgód w toku opracowania miejscowego planu.
- 4.8. Istniejąca zabudowa, w tym mieszkaniowa, może podlegać rozbudowie lub nadbudowie w granicach istniejącej działki budowlanej, a także uzupełnieniu o garaże i obiekty gospodarcze.

§ 16 R, R_{MU}, R_R - OBSZARY ROLNE

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny rolne, w tym stawy hodowlane,
- b) tereny produkcji rolniczej, specjalistycznych gospodarstw rolnych i ogrodniczych,
- c) tereny zabudowy zagrodowej (siedliskowej) w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
 - 2.1.1. **w obszarach R_{MU}** (obszary rolne - rezerwy dla funkcji mieszkaniowej i usługowej) -
 - a) kierunki przeznaczenia terenu określone dla obszarów "MJ" lub "MU";
 - 2.1.2. **w obszarach R_R** (obszary rolne - rezerwy dla funkcji rekreacji) -
 - a) tereny sportu, rekreacji,
 - b) tereny usług turystyki, rozrywki oraz towarzyszących usług konsumpcyjnych,
 - c) tereny zieleni,
 - d) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na części obszaru obejmującej nie więcej niż 15% jego powierzchni - w wybranych strategicznych obszarach rozwojowych;
 - 2.1.3. **w obszarach R** -
 - a) tereny lasów,
 - b) tereny zieleni,
 - c) tereny urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 100 kW - w granicach "obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW" określonych na rysunku studium.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

- 3.1. Udział terenu biologicznie czynnego - minimum 90% obszaru wyodrębnionego na rysunku studium.
- 3.2. W przypadku, o którym mowa w pkt 2.1.1, należy stosować parametry i wskaźniki zagospodarowania terenów określone odpowiednio dla terenów "MJ" lub "MU" - zależnie od ustalonego przeznaczenia obszaru.
- 3.3. W przypadku, o którym mowa w pkt 2.1.2, należy stosować parametry i wskaźniki zagospodarowania terenów określone odpowiednio dla terenów "U/Z".
- 3.4. Pozostałe wskaźniki - do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

4. Wytyczne określania wymagań ład przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, przesądając o możliwości lokalizacji zabudowy i infrastruktury służącej rozwojowi dopuszczalnych kierunków przeznaczenia - stosownie do lokalnych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza ekofizjograficznych oraz wytycznych dotyczących użytkowania terenu ustanowionych w obszarach objętych ochroną prawną.
- 4.2. Zagospodarowanie związane z podstawowymi i dopuszczalnymi kierunkami przeznaczenia terenu może być realizowane pod warunkiem skutecznego zabezpieczenia gleby, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem.
- 4.3. Istniejąca zabudowa, w tym mieszkaniowa, może podlegać rozbudowie lub nadbudowie w granicach istniejącej działki budowlanej, a także uzupełnieniu o garaże i obiekty gospodarcze.

§ 17 ZL, ZL_R - OBSZARY LEŚNE

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny lasów,
- b) tereny zieleni naturalnej, w tym użytki ekologiczne.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
 - 2.1.1. **w obszarach ZL_r** -
 - a) tereny sportu, rekreacji,
 - b) tereny usług turystyki, rozrywki oraz towarzyszących usług konsumpcyjnych,
 - c) tereny zieleni;
 - 2.1.2. **w obszarach ZL** -
 - a) tereny związane z prowadzeniem gospodarki leśnej - zgodnie z ustawą o lasach,
 - b) tereny parków leśnych i lasów zagospodarowanych rekreacyjnie,
 - c) tereny wód powierzchniowych,
 - d) parkingi.
- 2.2. Z wyjątkiem terenów objętych ochroną (rezerваты, użytki ekologiczne, ostoje gatunków chronionych) dopuszcza się lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, stałe miejsca ogniskowe, ławki, wiaty, platformy widokowe itp.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. Obowiązuje zasada ograniczenia zmian przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne do niezbędnego minimum. Przeznaczenie lasów na cele nieleśne dopuszcza się w przypadkach związanych z realizacją celów publicznych wymienionych w p. 2 Ustaleń ogólnych niniejszego rozdziału, potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia lub ochrony środowiska oraz w ograniczonym zakresie - na cele funkcji dopuszczalnych, o których mowa w p. 2, pod warunkiem uzyskania niezbędnych zgód w toku opracowania miejscowego planu.
- 4.2. Zakazuje się zmian ukształtowania terenu w obrębie dolin cieków prowadzących do zwiększenia zagrożenia powodzią.
- 4.3. Obiekty budowlane nie mogą powodować przegrodzenia dolin, a w szczególności przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych, utrudnienia migracji zwierząt oraz swobodnego spływu wód i powietrza.
- 4.4. Budowa dróg oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej powinna uwzględniać minimalizację szkód w środowisku oraz uciążliwości w trakcie użytkowania, a także ochronę krajobrazu. Przy projektowaniu ciągów drogowych przecinających ciągi dolinne i koryta cieków należy preferować rozwiązania, które umożliwią swobodną i bezpieczną migrację zwierząt.
- 4.5. Zagospodarowanie związane z dopuszczalnymi kierunkami przeznaczenia terenu może być realizowane pod warunkiem skutecznego zabezpieczenia powietrza, gleby, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem.
- 4.6. Istniejąca zabudowa, w tym mieszkaniowa, może podlegać remontom, przebudowie oraz rozbudowie w granicach istniejącej działki budowlanej, a także uzupełnieniu o garaże i obiekty gospodarcze.

§ 18 KK - OBSZARY KOLEJOWE

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny linii kolejowych wraz z infrastrukturą,
- b) tereny obsługi pasażerskiego transportu zbiorowego, wraz z towarzyszącą infrastrukturą handlowo-usługową.
- c) tereny zaplecza technicznego, administracyjnego i socjalnego związane z funkcjonowaniem obszaru kolejowego,
- d) tereny terminali przeładunkowych, logistyki.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone następujące kierunki przeznaczenia terenów:
 - a) tereny magazynów, baz, składów,
 - b) tereny handlu hurtowego,
 - c) tereny zabudowy biurowej,
 - d) tereny dróg publicznych, torowisk tramwajowych,
 - e) tereny parkingów i garaży.
- 2.2. Dopuszcza się przeznaczenie terenów zbędnych dla funkcjonowania obszaru kolejowego na cele zgodne z kierunkami przeznaczenia obszarów przyległych.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, w szczególności:
 - a) określić rodzaje przeznaczenia terenu, które mogą być dopuszczone w obrębie obszaru z uwagi na lokalne uwarunkowania,
 - b) dla obszarów sąsiadujących z funkcjami wrażliwymi (zabudowa mieszkaniowa, usługi społeczne, tereny o funkcji rekreacyjnej) - określić zasady kształtowania zagospodarowania stref stykowych w sposób ograniczający uciążliwości wynikające z charakteru funkcji podstawowych i dopuszczalnych.
- 4.2. W planach miejscowych należy ponadto określić zasady zagospodarowania dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

§ 19 KD - OBSZARY DRÓG PUBLICZNYCH I PLACÓW

1. Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów:

- a) tereny dróg publicznych,
- b) tereny placów publicznych,
- c) tereny obsługi transportu zbiorowego.

2. Dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach:

- 2.1. Na zasadach określonych w miejscowym planie mogą być dopuszczone:
 - a) miejsca obsługi podróżnych,
 - b) stacje paliw, z dopuszczeniem zaplecza usługowo-handlowego,
 - c) linie tramwajowe,
 - d) parkingi, garaże.
- 2.2. W przypadku wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej ustalającej inny przebieg planowanych elementów układu drogowego niż wskazany w studium, dla terenu zbędnego na cele układu drogowego dopuszcza się ustalenie przeznaczenia zgodnego z kierunkami przeznaczenia określonymi dla terenów przyległych.

3. Parametry i wskaźniki urbanistyczne:

Do indywidualnego określenia w miejscowych planach - zależnie od potrzeb.

4. Wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

- 4.1. Przyjmuje się klasyfikację funkcjonalną dróg - zgodnie z rysunkiem studium:
 - 4.1.1. A - autostrada,
 - 4.1.2. S - droga klasy S (ekspresowa),
 - 4.1.3. GP - droga klasy GP (główna ruchu przyspieszonego),
 - 4.1.4. G - droga klasy G (główna),
 - 4.1.5. Z - droga klasy Z (zbiorcza),
 - 4.1.6. L - droga klasy L (lokalna) - wybrane.
- 4.2. Zagospodarowanie terenów, o których mowa w p. 4.1.1 - 4.1.6 - zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne klasy A, S, GP, G, Z, L i ich usytuowanie, z zastrzeżeniem p. 4.3.
- 4.3. Zabudowa istniejąca w obrębie pasów drogowych może być utrzymana, z zakazem rozbudowy utrudniającej przyszłą przebudowę dróg.
- 4.4. Zaleca się ustalanie szerokości dróg w liniach rozgraniczających większej od parametrów minimalnych określonych w przepisach odrębnych, w celu umieszczenia w pasie drogowym wszystkich elementów niezbędnych do właściwego funkcjonowania drogi i ograniczenia jej uciążliwości dla przyległej zabudowy, w tym dróg rowerowych, pasów zieleni, a także rezerw terenu na potrzeby budowy linii tramwajowych - w rejonach przebiegu planowanych linii.
- 4.5. Należy dążyć do ograniczenia liczby i częstotliwości zjazdów indywidualnych do dróg klasy Z; obsługa terenów przyległych do dróg powinna następować poprzez drogi niższych klas lub jezdnie zbierająco-rozprowadzające.

III. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Kierunki polityki przestrzennej w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego miasta obejmują:

- 1.1. kontrolowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w sposób służący zachowaniu różnorodnych wartości kultury materialnej, tradycji i historii decydujących o tożsamości Jaworzna, a także udostępnieniu i wyeksponowaniu tych wartości, w tym pozostałości górniczej i przemysłowej historii miasta, poprzez przyjmowanie odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających w szczególności potrzeby ochrony zabytków, wymienionych w części A tekstu studium - "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" oraz w załącznikach tabelarycznych;
- 1.2. wspieranie i stymulowanie działań zmierzających do zachowania zabytków, poprzez zapewnienie właściwej i skutecznej opieki nad zabytkami służącej zachowaniu ich walorów, w tym nadawanie współczesnych, odpowiednich funkcji użytkowych;
- 1.3. kojarzenie działań ukierunkowanych na ochronę wartości środowiska przyrodniczego z działaniami mającymi na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym krajobrazu, poprzez zagospodarowanie na cele rekreacyjno-turystyczne, kulturalne i edukacyjne.

2. ZASADY OCHRONY OBIEKTÓW OBJĘTYCH WPISEM DO REJESTRU ZABYTEKÓW

- 2.1. Wymagania ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków obejmują:
 - a) nakaz zachowania obiektów;
 - b) w przypadku remontów, modernizacji i adaptacji budynków: zachowanie zabytkowego wystroju elewacji oraz wyposażenia wnętrz, utrzymanie gabarytów i historycznego rozplanowania wnętrz, stosowanie tradycyjnych, wysokiej jakości materiałów budowlanych; ewentualne przywracanie zniszczonego wystroju elewacji, pokrycia dachowego może następować jedynie w oparciu o zachowany materiał ikonograficzny o potwierdzonej wartości historycznej;
 - c) w przypadku zmiany sposobu użytkowania budynków: unikanie funkcji kolidujących z wartością zabytkową budynku - również w odbiorze społecznym;
 - d) w odniesieniu do terenów oraz działek związanych z obiektem zabytkowym wpisanych do rejestru obowiązuje spełnienie wymogów ochrony w zakresie i granicach określonych w decyzji o wpisie do rejestru.
- 2.2. W stosunku do zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, z mocy prawa obowiązuje:
 - a) wymóg uzyskania - przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub rozbiórkę - pozwolenia konserwatorskiego w wypadku podejmowania jakichkolwiek działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku (art.36 ustawy o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami), zwłaszcza w wypadku prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, a także w razie wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku, dokonywania podziału nieruchomości, zmiany przeznaczenia lub sposobu korzystania z zabytku oraz umieszczania na nim urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów;
 - b) w przypadku zagospodarowania zabytku na cele użytkowe - wymóg posiadania przez właściciela lub posiadacza zabytku dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku i możliwości jego adaptacji (z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości zabytku), a także uzgodnionego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków programu zagospodarowania i dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości oraz programu prac konserwatorskich.
- 2.3. Zaleca się zasięgnięcie opinii właściwych służb konserwatorskich w przypadku podejmowania robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę (czyli wymagających zgłoszenia robót).

→ *Wykaz obszarów obiektów wpisanych do rejestru zabytków zawiera rozdział V części A tekstu studium; granice obszarów i lokalizacja obiektów określone są na rysunku studium.*

3. ZASADY DOTYCZĄCE STREF OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

- 3.1. Podtrzymuje się strefy ochrony konserwatorskiej ustalone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 3.2. Nie wskazuje się nowych obszarów do objęcia ochroną w formie stref ochrony konserwatorskiej; nie wyklucza to możliwości ustanowienia takich stref w nowych lub aktualizowanych planach miejscowych.
- 3.3. W przypadku aktualizacji miejscowych planów, w których wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej, możliwa jest korekta granic stref, zmiana zakresu ochrony lub odstępianie od nałożonych ograniczeń, zakazów i nakazów.
- 3.4. Wyznaczając w miejscowych planach obszary stref konserwatorskich, należy określić przedmiot ochrony (układ urbanistyczny, ruralistyczny, przemysłowy, zespół budowlany, krajobraz kulturowy, w tym obszar zapewniający ekspozycję zabytkowych obiektów) oraz jego charakterystyczne cechy podlegające ochronie, które powinny być zachowane w przypadku wykonywania robót budowlanych przy obiektach lub w ich otoczeniu. Generalna zasada ochrony historycznej struktury architektoniczno-urbanistycznej w obszarach stref ochrony konserwatorskiej polega na poszanowaniu wartości stylowych oraz utrzymaniu sylwety zespołu, ekspozycji obiektów zabytkowych oraz charakteru i gabarytów zabudowy w przypadku jej uzupełnień.
- 3.5. W strefach ochrony konserwatorskiej należy odpowiednio do przedmiotu ochrony:
 - a) zachować historyczne rozplanowanie ulic i placów oraz innych przestrzeni publicznych, chronić historycznie ukształtowane zespoły zieleni; w zapisach planu elementy zabytkowe należy precyzyjnie wskazać;
 - b) określić warunki wprowadzania nowej zabudowy w zakresie usytuowania, gabarytów, bryły i linii zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia zabudowy historycznej i współczesnej;
 - c) w przypadku historycznych zespołów budowlanych obowiązuje zasada zachowania w trakcie robót budowlanych spójności formy architektonicznej, stylu i zastosowanych materiałów; roboty, w tym zwłaszcza termomodernizacje elewacji, należy prowadzić na podstawie jednorodnej koncepcji dla całego zespołu.
- 3.6. W trakcie sporządzania ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaleca się dostosowanie zapisów i zakresu regulacji dla poszczególnych stref na podstawie analizy materiałów archiwalnych i stanu istniejącego, w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi.

→ *Wykaz obszarów chronionych w formie stref ochrony konserwatorskiej zawiera rozdział V części A tekstu studium; granice stref ochrony konserwatorskiej określone są na rysunku studium.*

4. ZASADY DOTYCZĄCE ZABYTKÓW OBEJMOWANYCH OCHRONĄ NA PODSTAWIE USTALEŃ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- 4.1. W miejscowych planach należy przyjmować ustalenia służące zachowaniu walorów artystycznych i naukowych zabytków nieruchomych nie wpisanych do rejestru, ujętych w gminnej ewidencji zabytków, przyjmując zasadę okresowej weryfikacji obiektów objętych ewidencją zabytków.
- 4.2. W stosunku do obiektów, o których mowa w p. 4.1, zaleca się:
 - a) zachowanie budynków z możliwością remontów, modernizacji i adaptacji oraz zmiany funkcji,
 - b) w przypadku remontów, modernizacji i adaptacji - zachowanie cech stylowych i elementów zabytkowych wskazanych w zapisach planu,
 - c) usunięcie - w miarę możliwości - substandardowych i dysharmonijnych rozbudów,
 - d) ochronę zieleni towarzyszącej.
- 4.3. W zapisach planu należy wskazać każdorazowo zabytkowe elementy budynku lub obiektu podlegające ochronie, na przykład: gabaryt budynku i kształt dachu, wielkości i podział otworów okiennych i drzwiowych, wystrój elewacji, materiał elewacji i pokrycia dachu.
- 4.4. W przypadku aktualizacji miejscowych planów, w których ustalono ochronę obiektów objętych gminną ewidencją zabytków, o których mowa w p. 4.1, możliwa jest korekta listy chronionych obiektów, zmiana zakresu ochrony lub odstępianie od nałożonych ograniczeń, zakazów i nakazów.
- 4.5. W miejscowych planach należy ponadto przyjmować ustalenia służące ochronie zabytków ruchomych - krzyży i kapliczek oraz miejsc pamięci - pomników.

→ Wykaz obiektów nie wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w gminnej ewidencji zabytków zawierają załączniki tabelaryczne Z3 i Z4; lokalizacja obiektów określona jest na rysunku studium.

5. ZASADY DOTYCZĄCE OCHRONY ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Na obszarze stanowisk archeologicznych wskazanych w gminnej ewidencji zabytków należy:

- a) o wszelkich zamierzonych pracach ziemnych - przed ich rozpoczęciem - powiadomić właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- b) wszelkie działania inwestycyjne w zakresie prac ziemnych prowadzić pod nadzorem archeologicznym.

→ Wykaz zabytków archeologicznych zawiera załącznik tabelaryczny Z2; lokalizacja obszarów określona jest na rysunku studium.

IV. OBSZARY I ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA, JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. ZASADY OCHRONY PRZYRODY

- 1.1. **Generalne zasady polityki przestrzennej gminy w odniesieniu do środowiska przyrodniczego obejmują:**
- 1.1.1. kształtowanie w strukturze przestrzennej miasta systemu terenów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej, mogących pełnić zarazem funkcje: rolniczą, leśną lub rekreacyjną, w formie "zielonych pierścieni" otaczających miasto i śródmieście oraz pasm oddzielających poszczególne dzielnice;
- 1.1.2. tworzenie warunków służących zachowaniu bioróżnorodności obszarów cennych pod względem przyrodniczym, a także właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków podlegających ochronie, poprzez:
- a) wykluczanie niekorzystnych sposobów użytkowania terenu w ich obrębie lub na terenach sąsiednich,
 - b) ochronę ciągłości przestrzennej korytarzy ekologicznych o randze ponadlokalnej, zapewniających powiązanie systemu przyrodniczego miasta z ponadlokalnymi elementami struktury przyrodniczej, a także kształtowanie lokalnych korytarzy ekologicznych w celu zachowania i odtwarzania powiązań pomiędzy biocentrami w obrębie miasta,
 - c) obejmowanie najcenniejszych terenów formami ochrony prawnej, pozostającymi w dyspozycji gminy zgodnie z ustawą o ochronie przyrody;
- 1.1.3. tworzenie warunków służących zwiększeniu bioróżnorodności i przywracaniu równowagi przyrodniczej na obszarach niekorzystnie przekształconych w wyniku działalności górniczej i przemysłowej;
- 1.1.4. zachowanie swoistych dla miasta walorów krajobrazu, jako zasobów istotnych dla jakości życia mieszkańców, zwłaszcza kształtowania korzystnego klimatu miasta oraz tworzenia atrakcyjnych warunków wypoczynku i rozwoju turystyki.
- 1.2. **System obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej tworzą:**
- 1.2.1. obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody:
- a) rezerwat Dolina Żabnika wraz z otuliną,
 - b) powierzchniowy pomnik przyrody Uroczysko Sodowa Góra (Sasanka),
 - c) użytek ekologiczny Remiza leśna Bucze,
 - d) użytek ekologiczny Zakola Białej Przemszy,
 - e) obszar chronionego krajobrazu Dobra-Wilkoszyn,
 - f) 4 tereny składające się na specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Natura 2000 Łąki w Jaworznie (PLH240042);
- 1.2.2. obszary lasów ochronnych w granicach objętych planem urządzenia lasu Nadleśnictwa Chrzanów, oznaczone na rysunku studium;
- 1.2.3. obszary cenne pod względem przyrodniczym (wyróżniające się bioróżnorodnością oraz występowaniem chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych) dotychczas nie objęte ochroną prawną, wymagające zachowania (symbole obszarów w nawiasach odpowiadają oznaczeniom na rysunku studium):
- a) Dolina Białej Przemszy powyżej ujścia Koziego Brodu [OP1a, OP1b],
 - b) Niecka Wilkoszyńska [OP2a, OP2b],
 - c) Kompleks leśny Kolawica [OP3],
 - d) Młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach [OP4a - OP4c],
 - e) Murawy na Górze Wielkanoc w Ciężkowicach [OP5],
 - f) Remizy leśne i łąki Pola-Mostki w Ciężkowicach [OP6],
 - g) Torfowiska i młaki w rejonie stawu Podkowa na terenach po eksploatacji piasku [OP7a, OP7b],
 - h) Murawy na Glinnej Górze i Górze Bielana w Borach [OP8],

- i) Hałdy pogórnice w Dąbrowie Narodowej - Szczotkach [OP9a, OP9b],
 - j) Góra Grodzisko [OP10],
 - k) Rudna Góra [OP11],
 - l) Góra Przygoń i Pod Leszczyną w Ciężkowicach [OP12],
 - m) Góra Korzeniec [OP13],
 - n) Dobra-Wilkoszyn [OP14a, OP14b],
 - o) Zalew Łęg [OP15],
 - p) Zalewiska pogórnice w kompleksie leśnym Podłęże [OP16],
 - q) Stawy Belnik [OP17],
 - r) Zalew Sosina [OP18],
 - s) Gródek [OP19],
 - t) Uroczysko Sodowa Góra wraz z centrum edukacji ekologicznej GEOsfera [OP20],
 - u) siedliska chomika europejskiego w rejonie Jeziorek, Cezarówki Górnej i Byczyny [OP21];
- 1.2.4. inne (poza wymienionymi w p. 1.2.2 - 1.2.3) obszary leśne ("ZL"), rolne ("R") i obszary zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej ("ZE") ze szczególnym uwzględnieniem wskazanych na rysunku studium:
- a) terenów położonych w ciągach korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
 - b) terenów położonych w obrębie "obszarów wymagających ochrony walorów krajobrazowych i zachowania ciągłości pomiędzy ekosystemami w skali lokalnej".
- 1.3. **W obszarach objętych ochroną prawną, o których mowa w p. 1.2.1, obowiązują następujące zasady:**
- 1.3.1. pierwszeństwo ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych przestrzeni nad wykorzystaniem jej walorów ekonomicznych;
- 1.3.2. wykorzystanie powierzchni terenu i zasobów środowiska wyłącznie w taki sposób oraz w takim zakresie, który służy :
- a) trwałemu zachowaniu siedlisk oraz gatunków przyrodniczych objętych ochroną,
 - b) utrzymaniu lub zwiększeniu bioróżnorodności obszarów objętych ochroną,
 - c) zachowaniu i przywracaniu walorów rolniczego i leśnego krajobrazu kulturowego,
w szczególności na cele zrównoważonej gospodarki rolnej, leśnej oraz rekreacji i turystyki w powiązaniu z realizacją celów edukacyjnych i naukowo-poznawczych;
- 1.3.3. w odniesieniu do terenów chronionych w formie rezerwatu ("Dolina Żabnika") - przestrzeganie zakazów zawartych w art. 15 ustawy o ochronie przyrody (obejmujących m.in. wykluczenie eksploatacji powierzchniowej złóż kopalin i zmian stosunków wodnych) oraz ustaleń zawartych w planie ochrony;
- 1.3.4. w odniesieniu do terenów chronionych w formie obszaru chronionego krajobrazu lub użytku ekologicznego ("Dobra-Wilkoszyn", "Remiza Leśna Bucze", "Zakola Białej Przemszy") - przestrzeganie zakazów i nakazów ustanowionych w akcie prawa ustanawiającym ochronę prawną, w tym ustaleń dotyczących ochrony czynnej;
- 1.3.5. w odniesieniu do terenów wchodzących w skład obszaru Natura 2000 Łąki w Jaworznie - przestrzeganie ustaleń planu zadań ochronnych lub planu ochrony - ze szczególnym uwzględnieniem wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 1.4. Należy wykluczyć możliwość takiej eksploatacji kopalin, której skutki mogłyby w sposób bezpośredni lub pośredni negatywnie wpłynąć na przedmiot i cele ochrony w obszarach objętych ochroną prawną na podstawie ustawy o ochronie przyrody; dotyczy to zwłaszcza:
- a) zbliżania eksploatacji powierzchniowej piasku w kierunku rezerwatu Dolina Żabnika i jego otuliny, a także poszerzenia leja depresji spowodowanego odwadnianiem wyrobisk, zagrażającego osuszeniem obszaru, w kierunku chronionych obszarów,
 - b) potencjalnych zmian warunków siedliskowych, w tym stosunków wodnych (m.in. przesuszenia, zawodnienia) w wyniku eksploatacji węgla kamiennego w rejonie obszarów Natura 2000.

- 1.5. **W obszarach cennych pod względem przyrodniczym dotychczas nie objętych ochroną prawną, o których mowa w p. 1.2.3, ustala się następujące zasady zagospodarowania:**
- 1.5.1. dopuszcza się gospodarcze (głównie rolnicze, leśne, lub rekreacyjno-turystyczne) wykorzystanie terenów wyłącznie w takim zakresie, który:
- służy utrzymaniu we właściwym stanie chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych,
 - nie spowoduje zniszczenia cennych siedlisk przyrodniczych, siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt ani istotnego zubożenia bioróżnorodności,
 - jest neutralny dla walorów krajobrazowych;
- 1.5.2. należy wykluczyć eksploatację powierzchniową złóż kopalin w zakresie określonym w tabeli B.3 zawierającej rekomendacje dla zagospodarowania terenów złóż, lub dopuszczać pod warunkiem określenia w koncesjach warunków ich eksploatacji zabezpieczających potrzeby ochrony przyrody; eksploatacja podziemna może być dopuszczona pod warunkiem, że nie doprowadzi do zmian stosunków wodnych negatywnie zmieniających warunki siedliskowe w obszarach występowania gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną i chronionych siedlisk przyrodniczych;
- 1.5.3. dla poszczególnych obszarów lub ich części mogą być wprowadzone dodatkowe ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym, wynikające ze szczegółowego rozpoznania wartości przyrodniczych oraz stopnia ich zagrożenia, jak również uwarunkowań dotyczących:
- potrzeb ochrony wód powierzchniowych i podziemnych,
 - potrzeb ochrony przed powodzią i podtopieniami oraz zwiększania małej retencji,
 - potrzeb ochrony dziedzictwa kulturowego,
 - zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- a także zakazy dotyczące sposobu użytkowania - w przypadku ustanowienia form ochrony prawnej;
- 1.5.4. wytyczne dotyczące przeznaczenia i zasad zagospodarowania poszczególnych obszarów:
- w obszarze **Doliny Białej Przemszy powyżej ujścia Kozięgo Brodu - część zachodnia [OP1a]** tereny powinny być zagospodarowane w sposób umożliwiający zachowanie naturalnego, meandrującego koryta rzeki oraz sprzyjający zwiększeniu retencji zlewni; w szczególności należy:
 - wyłączyć tereny spod zabudowy,
 - zakazać zmian ukształtowania i użytkowania terenów w obrębie doliny pogarszających jej zdolności retencyjne, w tym regulacji koryta rzeki i jego technicznej obudowy,
 - przestrzegać zakazów ustanowionych w uchwale Nr XXIX/424/2013 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 26 lutego 2013 r. ustanawiającej użytek ekologiczny „Zakola Białej Przemszy”;
 - w obszarach, w których dominującą formą użytkowania są lasy państwowe: **Dolina Białej Przemszy powyżej Kozięgo Brodu - część wschodnia [OP1b], Niecka Wilkoszyńska - część południowa [OP2a], Kompleks leśny Kolawica [OP3], tereny proponowane do włączenia do istniejącego obszaru chronionego krajobrazu Dobra-Wilkoszyn [OP14a, OP14b]** tereny powinny być użytkowane zgodnie z ustaleniami planu urzędzenia lasu, z zastrzeżeniem potrzeby zachowania siedlisk gatunków roślin chronionych oraz cennych siedlisk nieleśnych, zwłaszcza w obrębie obszarów:
 - torfowiska i młaki w Szczakowej na terenach po eksploatacji piasku - w rejonie stawu Podkowa [OP7a, OP7b],
 - młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach [OP4c],ponadto należy zakazać zmian regulacji koryt cieków i ich technicznej obudowy;
 - w obszarach, w których dominującą formą użytkowania są akwenty wodne pozostające w zarządzie PGL Lasy Państwowe: **Zalew Łęg [OP15], zalewiska pogórnice w kompleksie leśnym Podłęże [OP16]** tereny powinny być użytkowane zgodnie z ustaleniami planu urzędzenia lasu, z zastrzeżeniem potrzeby zachowania zbiorników wodnych wraz z występującymi w nich oraz w ich otoczeniu cennymi gatunkami roślin chronionych oraz niedopuszczenia do nadmiernej intensyfikacji funkcji rekreacyjnej i turystycznej tych obszarów;
 - w obszarze **Niecka Wilkoszyńska - część północna [OP2b]** należy:
 - utrzymać dotychczasowe przeznaczenie terenów i sposób ich użytkowania w formie mozaiki użytków rolnych i leśnych,
 - ograniczać powierzchnię ewentualnej zabudowy związanej z tymi funkcjami, w szczególności wyłączając spod zabudowy tereny występowania chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych,

- prowadzić gospodarkę w sposób sprzyjający zachowaniu bioróżnorodności oraz zdolności retencyjnych zlewni, w szczególności zakazując likwidacji zbiorników wodnych, regulacji koryt cieków i ich obudowy technicznej, zalesiania torfowisk, młak i wilgotnych łąk, a także nakazując ochronę lasów wodochronnych,

ponadto może być dopuszczone ekstensywne użytkowanie turystyczno - rekreacyjne tych terenów, w postaci szlaków pieszych i rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą (miejsca odpoczynku, zadaszenia, punkty widokowe, tablice informacyjne itp.);

- e) w obszarach o niewielkiej powierzchni, w których dominującą formą użytkowania są lasy nie stanowiące własności państwa: **hałdy pogórnice w Dąbrowie Narodowej - Szczotkach [OP9a, OP9b], Góra Grodzisko [OP10]**, należy:

- zachować dotychczasowy stan użytkowania terenu,
- w miarę możliwości ograniczyć wszelką działalność inwestycyjną (włącznie z budową elementów infrastruktury technicznej),
- działania z zakresu ochrony czynnej w odniesieniu do Góry Grodzisko prowadzić uwzględniając zalecenia właściwego konserwatora zabytków;

- f) w obszarach, w których zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych uzależnione jest od utrzymania ekstensywnej kultury rolnej: **Młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach [OP4a - OP4c], Murawy na Górze Wielkanoc w Ciężkowicach [OP5], Remizy leśne i łąki "Pola-Mostki" w Ciężkowicach [OP6], Murawy na Glinnej Górze i Górze Bielana w Borach [OP8], Rudna Góra [OP11], Góra Przygoń i Pod Leszczyną w Ciężkowicach [OP12], Góra Korzeniec [OP13]**, należy:

- utrzymać dotychczasowe przeznaczenie i sposób użytkowania terenów (łąki, pastwiska, niewielkie powierzchnie leśne, zarośla krzewiaste),
- wykluczyć lokalizację nowej zabudowy na terenach wskazanych na rysunku studium,

ponadto może być dopuszczone ekstensywne użytkowanie turystyczno - rekreacyjne tych terenów, w postaci szlaków pieszych i rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą (miejsca odpoczynku, zadaszenia, punkty widokowe, tablice informacyjne itp.);

- g) dla obszarów: **Stawy Belnik [OP17], Zalew Sosina [OP18], rejonu Parku Gródek [OP19] oraz rejonu Uroczyska Sodowa Góra wraz z centrum edukacji ekologicznej GEOsfera [OP20]** należy:

- ustalić przeznaczenie na cele turystyczno-rekreacyjne,
- dostosować zagospodarowanie terenów do ich chłonności turystycznej, uwzględniając odporność środowiska na planowane formy użytkowania oraz potrzebę zachowania występujących na tych terenach walorów przyrodniczych,
- zachować cieki i zbiorniki wodne wraz z wyspami,
- zachować ostoje chronionych gatunków flory i fauny, chronione siedliska przyrodnicze oraz wartości dziedzictwa geologicznego i pozostałości historii przemysłowej posiadające wartość poznawczą,
- tereny zieleni o funkcji rekreacyjnej tworzone w tych obszarach urządzać z wykorzystaniem rodzimych gatunków roślinności;

- h) dla terenów położonych w obszarze siedlisk chomika europejskiego **[OP21]** należy:

- zapewnić rolniczy sposób użytkowania,
- wykluczyć zabudowę oraz rodzaje użytkowania mogące negatywnie wpłynąć na stan populacji tych zwierząt,

przy czym granice obszaru wskazanego na rysunku studium wymagają korekty w oparciu o dalsze badania.

- 1.6. W celu zapewnienia skuteczniejszej ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta, zakłada się zwiększenie udziału powierzchni miasta objętej stosownymi formami ochrony prawnej przyrody, w szczególności:

- 1.6.1. postuluje się objęcie wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody (np. obszarów chronionego krajobrazu) terenów wyróżniających się bioróżnorodnością, występowaniem chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych oraz walorami krajobrazowymi, mających istotne znaczenie dla ochrony zasobów wód podziemnych i pełniących zarazem funkcję korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym oraz otuliny dla mniejszych powierzchniowo terenów o szczególnej wartości przyrodniczej (ostoje Natura 2000, rezerwat Żabnik), do których zalicza się:

- a) obszar Doliny Białej Przemszy powyżej ujścia Koziego Brodu [OP1a, OP1b],
 - b) obszar Niecki Wilkoszyńskiej [OP2a, OP2b],
 - c) kompleks leśny Kolawica [OP3];
- 1.6.2. przewiduje się powiększenie zakresu ochrony obszaru Dobra-Wilkoszyn, poprzez objęcie ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego koryta potoku Łużnik oraz przyległych enklaw leśnych i rolniczych - w celu poprawy integralności obszaru, skuteczności ochrony krajobrazu oraz umożliwienia kompleksowych działań związanych z turystycznym udostępnieniem obszaru;
- 1.6.3. przewiduje się objęcie ochroną w formie użytków ekologicznych terenów Natura 2000 Łąki w Jaworznie; w związku z tym należy wyłączyć je spod zabudowy, w tym nie lokalizować w ich obrębie liniowych elementów infrastruktury technicznej.
- 1.7. Ustanawianie form ochrony przyrody pozostających w kompetencji rady gminy przewiduje się również w odniesieniu do innych obszarów cennych pod względem przyrodniczym, zwłaszcza w przypadkach stwierdzenia zagrożeń dla trwałości biotopów lub utrzymania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków we właściwym stanie ochrony, w szczególności w odniesieniu do obszarów:
- a) Młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach [OP4a - OP4c],
 - b) Murawy na Górze Wielkanoc w Ciężkowicach [OP5],
 - c) Remizy leśne i łąki "Pola-Mostki" w Ciężkowicach [OP6],
 - d) Torfowiska i młaki w rejonie stawu Podkowa na terenach po eksploatacji piasku [OP7a, OP7b],
 - e) Murawy na Glinnej Górze i Górze Bielana w Borach [OP8],
 - f) Rudna Góra [OP11],
 - g) Góra Przygoń i Pod Leszczyną w Ciężkowicach [OP12],
 - h) Góra Korzeniec [OP13],
 - i) Stawy Belnik [OP17],
 - j) Zalew Sosina [OP18],
 - k) rejon Parku Gródek [OP19],
 - l) Uroczysko Sodowa Góra wraz z centrum edukacji ekologicznej GEOsfera [OP20].
- 1.8. Przebieg granic obszarów wymagających ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych może podlegać uściśleniu na dalszych etapach planowania, w szczególności w wyniku pogłębienia stanu rozpoznania naukowego.
- 1.9. **Zasady ochrony drzew pomnikowych:**
- a) sposób zagospodarowania i użytkowania terenów w sąsiedztwie drzew uznanych za pomniki przyrody ożywionej, wymienionych w rozdziale VI - "Stan środowiska" części A tekstu studium, których lokalizacja wskazana jest na rysunku studium, powinien uwzględniać indywidualne wymagania tych drzew warunkujące utrzymanie ich w dobrym stanie zdrowotnym; w odniesieniu do wszystkich drzew pomnikowych zakazuje się:
 - wykonywania powierzchni nieprzepuszczalnych dla wody,
 - lokalizacji obiektów mogących stanowić zagrożenie dla zachowania drzew.
 - b) roboty ziemne prowadzone w sąsiedztwie nie mogą naruszać systemu korzeniowego drzew oraz skutkować niekorzystnymi, z uwagi na wymagania danego gatunku, zmianami warunków wodnych.
- 1.10. **Zasady ochrony i kształtowania korytarzy ekologicznych:**
- 1.10.1. Tereny korytarzy ekologicznych obejmują wskazane na rysunku studium:
- a) korytarze o znaczeniu ponadlokalnym (w skali regionalnej lub wyższej), zwane dalej "korytarzami regionalnymi":
 - korytarz Przemszy,
 - korytarz Białej Przemszy i Sztoły,
 - korytarz Dobra-Wilkoszyn - Biała Przemsza,
 - korytarz Lasy Chrzanowskie - Lasy Jaworznickie,
- które zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego wymagają utrzymania i wzmocnienia oraz przeciwdziałania degradacji;

- b) korytarze o znaczeniu lokalnym, zapewniające powiązania pomiędzy korytarzami regionalnymi, położone w obrębie "obszarów wymagających ochrony walorów krajobrazowych i zachowania ciągłości pomiędzy ekosystemami w skali lokalnej".

1.10.2. Zagospodarowanie terenów korytarzy ekologicznych powinno zapewniać:

- a) możliwość migracji gatunków i wymiany materiału genetycznego,
- b) trwałość biocenoz i zwiększanie bioróżnorodności,
- c) jak największy udział terenów niezabudowanych, biologicznie czynnych, m.in. w celu minimalizacji zagrożeń wodnych, w tym powodziowych,
- d) kształtowanie atrakcyjnego krajobrazu gminy.

1.10.3. **Zasady zagospodarowania terenów położonych w ciągach ponadlokalnych korytarzy ekologicznych:**

- a) tereny oznaczone na rysunku studium symbolem "ZE" oraz części obszarów „ZL” położone w obrębie korytarzy o randze ponadlokalnej należy wyłączyć spod zabudowy kubaturowej, z wyjątkiem:
 - realizacji inwestycji celu publicznego (takich jak drogi, koleje lub elementy sieciowych systemów infrastruktury technicznej i komunalnej) - jeżeli nie ma możliwości zlokalizowania takich obiektów poza obszarami korytarzy ekologicznych,
 - realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska i bezpieczeństwa powszechnego, w szczególności ochrony przeciwpowodziowej,
 - budowy małych elektrowni wodnych na odcinkach Przemszy i Białej Przemszy (poza obszarami objętymi ochroną w formie użytków ekologicznych);
- b) warunkiem dopuszczenia lokalizacji małych elektrowni wodnych jest, oprócz braku przeciwwskazań związanych z ochroną lokalnych wartości środowiska, zastosowanie rozwiązań sprzyjających renaturalizacji i zapewniających drożność tych cieków, pełniących funkcję korytarzy ichtiologicznych o randze regionalnej - w szczególności budowa przepławek oraz zastosowanie turbin bezpiecznych dla ryb i nie powodujących zanieczyszczenia wód;
- c) sieciowe elementy układu komunikacyjnego oraz infrastruktury należy lokalizować w sposób minimalizujący szkody w środowisku, unikając tworzenia barier w ciągłości przestrzennej ekosystemów oraz stosując rozwiązania uwzględniające harmonijne kształtowanie krajobrazu;
- d) na terenach przyległych do cieków wskazanych na rysunku studium zaleca się utrzymywać naturalne zbiorowiska roślinności przywodnej lub trwałe użytki zielone - w pasie o szerokości nie mniejszej niż 5 m od koryta, zaś wokół mniejszych cieków - w pasie co najmniej 1,5 od koryta cieku;
- e) tereny stale lub okresowo podmokłe oraz będące siedliskiem gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie powinny być zachowane w możliwie naturalnej formie;
- f) zagospodarowanie fragmentu doliny Białej Przemszy położonego na zachód od skrzyżowania linii kolejowych nr 134 i 180, w tym obszaru kopalni piasku podsadzowego wymagającego rekultywacji po zakończeniu eksploatacji, należy kształtować uwzględniając:
 - zwiększenie zdolności retencyjnych doliny,
 - zakaz regulacji koryta rzeki i jego technicznej obudowy,
 - umożliwienie renaturalizacji koryta rzeki,
 - zakaz likwidacji naturalnej zieleni przywodnej,
 - wyłączenie terenów spod zabudowy;
- g) w obszarach "R" położonych w obrębie korytarzy o randze ponadlokalnej należy:
 - utrzymać użytkowanie terenów jako uprawy polowe lub trwałe użytki zielone, przy czym nie wyklucza się możliwości lokalizacji zabudowy rolniczej (zagrodowej) - poza obszarami wyłączonymi z zabudowy, zwłaszcza jeżeli przyczyni się do utrzymania gruntów w kulturze rolnej;
 - zakazać lokalizacji intensywnych form użytkowania, takich jak uprawy szklarniowe, wielkotowarowe fermy hodowlane oraz mogących spowodować zanieczyszczenie wód podziemnych;
- h) dopuszcza się ekstensywne użytkowanie turystyczno - rekreacyjne obszarów "ZE", "ZL" i "R", w postaci szlaków pieszych i rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą (mostki, kładki, miejsca odpoczynku, zadaszenia, punkty widokowe, tablice informacyjne itp.).

2. ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU:

- 2.1. W obrębie **obszarów wymagających ochrony walorów krajobrazowych i zachowania ciągłości pomiędzy ekosystemami w skali lokalnej** zaleca się utrzymanie dominującego otwartego charakteru terenów - w przeważającej mierze użytkowanych rolniczo.
- 2.2. Tereny rolne mogą być wzbogacane enklawami zadrzewień oraz zakrzewień, jeżeli nie stoi to w sprzeczności z potrzebą zachowania wartościowych siedlisk przyrodniczych i siedlisk chronionych gatunków roślin oraz walorów krajobrazowych.
- 2.3. Dopuszcza się tworzenie nowych zbiorników wodnych, jeżeli nie wpłynie to niekorzystnie na stan środowiska przyrodniczego, w tym ochronę zasobów wód podziemnych.
- 2.4. Z zastrzeżeniem ustaleń zawartych w p. 1.3 i 1.5, dopuszcza się również zagospodarowanie terenów na cele rekreacji, turystyki, sportu oraz w formie zieleni urządzonej, przy czym należy wykluczyć wprowadzanie gatunków roślin obcego pochodzenia i niezgodnych z warunkami siedliskowymi.
- 2.5. W obrębie obszarów, o których mowa w p. 2.1 należy ograniczać nową zabudowę, lokalizując jedynie budynki i budowle służące:
 - a) zachowaniu funkcji rolniczej,
 - b) związane z rozwojem turystyki, sportu i rekreacji,
 - c) związane z energetyką odnawialną - na zasadach sformułowanych w rozdziale "Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej - energia odnawialna",
 - d) służące celom publicznym.
- 2.6. Nowe budynki powinny być sytuowane i projektowane w sposób nie zakłócający walorów krajobrazu - powinny tworzyć harmonijną kompozycję krajobrazową, a także zapewniać właściwą ekspozycję widoków, w tym lokalnych dominant krajobrazowych, z dróg publicznych, szlaków turystycznych i rowerowych.
- 2.7. Ponadto:
 - a) zakazuje się lokalizacji reklam wielkoformatowych,
 - b) zaleca się stosowanie ogrodzeń z materiałów naturalnych, takich jak kamień pozyskiwany lokalnie, żywoploty, lub ażurowych - nieprzesłaniających widoku,
 - c) zaleca się unikanie lokalizacji wolno stojących wież i masztów telekomunikacyjnych; w przypadku braku realnych alternatywnych lokalizacji takich obiektów poza obszarami ochrony walorów krajobrazowych - sytuowanie w sposób nie zakłócający percepcji krajobrazu z punktów i szlaków widokowych, wskazane jest też osłonięcie obiektów (np. wkomponowanie w grupy zadrzewień) lub innymi dostępnymi środkami.

3. ZASADY OCHRONY TERENÓW ZIELENI

- 3.1. Obszary zieleni o funkcji rekreacyjnej ("ZU") i obszary ogrodów działkowych ("ZD"), a także tereny zieleni towarzyszące obiektom usługowym w obszarach "U/Z" oznaczonych na rysunku studium powinny być zachowane ze względu na pełnione funkcje - klimatyczną, rekreacyjną i estetyczną, a także ekologiczną - zapewnianie powiązań przestrzennych pomiędzy elementami systemu obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej w skali miasta.
- 3.2. Zmiany w strukturze przestrzennej terenów zieleni powinny zmierzać do wzmocnienia funkcji istniejących terenów zieleni miejskiej oraz zagospodarowania nowych terenów oferujących mieszkańcom zróżnicowane możliwości rekreacji, przede wszystkim wypoczynku aktywnego. Zagospodarowanie tych terenów powinno odbywać się z poszanowaniem istniejących walorów przyrodniczych, zwłaszcza w obszarach występowania cennych gatunków flory lub fauny lub chronionych siedlisk przyrodniczych. Ewentualne zmiany sposobu użytkowania terenów ogrodów działkowych, w przypadkach zaprzestania ich wykorzystania, powinny następować w kierunku tworzenia publicznie dostępnych terenów o funkcjach rekreacyjnych.
- 3.3. Oprócz terenów wymienionych w p. 3.1 należy chronić przed zmianą sposobu użytkowania mniejsze powierzchniowo tereny zieleni, oznaczone na rysunku studium jako "skwery i inne ważniejsze tereny zieleni rekreacyjnej wymagające zachowania".

- 3.4. Także inne tereny zieleni urządzonej w zespołach zabudowy mieszkaniowej i usługowej powinny być zachowane lub uzupełniane, dla zapewnienia ich udziału w powierzchni obszarów "MW", "UMW", "MN" co najmniej w proporcjach wynikających z tabeli wskaźników urbanistycznych w p. 3 dla poszczególnych obszarów o różnych kierunkach przeznaczenia.
- 3.5. Zmiany w strukturze przestrzennej terenów zurbanizowanych powinny uwzględniać potrzebę wiązania terenów "ZU", "ZD", "U/Z" z terenami o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej w ciągły przestrzennie, sieciowy układ, poprzez sieć ciągów pieszych i rowerowych oraz ogólnodostępne tereny zieleni towarzyszące zabudowie mieszkaniowej i usługowej, o których mowa w p. 3.2 i 3.3.

4. ZASADY OCHRONY WÓD

- 4.1. W obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych stanowiących źródło wody pitnej dla ludności (GZWP nr 452 Chrzanów, GZWP nr 453 Biskupi Bór, UPWP Tychy – Siersza), wymagających szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem, ze względu na słabą izolację przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni oraz w obszarach potencjalnej lokalizacji nowych ujęć wód podziemnych - których granice oznaczone są na rysunku studium, należy:
- 4.1.1. nie dopuścić do infiltracji zanieczyszczeń do poziomu wodonośnego, w szczególności:
- a) wykluczyć możliwość lokalizacji składowisk odpadów, instalacji do przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych, prowadzenia rurociągów do transportu substancji niebezpiecznych dla środowiska i innych przedsięwzięć wiążących się z istotnym potencjalnym zagrożeniem dla wód podziemnych;
 - b) w przedsięwzięciach mogących stanowić potencjalne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych, których lokalizacja nie jest możliwa poza obszarami, o których mowa w p. 4.1 - stosować najlepsze dostępne techniki zabezpieczające wody podziemne przed zanieczyszczeniem; zaleca się ograniczenie skali nowych przedsięwzięć tego rodzaju;
 - c) objąć systemem kanalizacji służącym do zbiorowego odprowadzania ścieków wszystkich wytwórców ścieków w obszarach zwartej zabudowy;
 - d) równoległe do rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej realizować system odprowadzania wód opadowych i roztopowych wraz z urządzeniami oczyszczającymi;
 - e) unikać intensyfikacji zabudowy na terenach położonych poza obszarem aglomeracji przewidzianym do objęcia zbiorowym systemem kanalizacji sanitarnej oraz określać minimalne parametry działek budowlanych na poziomie umożliwiającym lokalizację indywidualnych zbiorników do gromadzenia ścieków, zgodnie z obowiązującymi warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie; zaleca się nie przeznaczать do zabudowy nowych terenów poza obszarami obsługiwanymi kanalizacją;
- 4.1.2. zachować właściwe warunki zasilania wód podziemnych, w szczególności:
- a) nie dopuszczać do eksploatacji złóż kopalin mogącej skutkować zmniejszeniem możliwości retencji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych; w przypadku podjęcia wydobycia kopalin ze złóż metodą odkrywkową, eksploatację prowadzić tylko do głębokości nie powodującej przecięcia poziomu zwierciadła wód podziemnych;
 - b) nie dopuszczać do wprowadzania na większą skalę funkcji skutkujących znacznym przyrostem powierzchni szczelnych, ograniczających infiltrację wód opadowych lub roztopowych do warstwy wodonośnej w strefach zasilania zbiorników wód podziemnych.
- 4.2. Podstawowym kierunkiem ochrony wód powierzchniowych powinno być wyeliminowanie zrzutów nieoczyszczonych ścieków poprzez budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz likwidację przenikania zanieczyszczeń ze składowisk odpadów, przede wszystkim CSO Rudna Góra.
- 4.3. Koryta rzek i potoków w obszarach zieleni o funkcji przyrodniczo-ekologicznej ("ZE") powinny zachować biologiczną obudowę. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy ustalać zakaz zabudowy wzdłuż cieków, w pasie o szerokości nie mniejszej niż 5 m od brzegów koryta, w celu umożliwienia administratorom prowadzenia robót konserwacyjnych i remontowych oraz w celu zachowania biologicznej otuliny cieków. Ponadto należy ustalać zakaz grodzienia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 od krawędzi koryta cieku.
- 4.4. W razie konieczności prowadzenia przewodów infrastruktury technicznej w poprzek dolin rzecznych, jeżeli konieczne jest umieszczenie ich nad ziemią, należy stosować rozwiązania zapewniające ich estetyczny wygląd i w miarę możliwości łączyć z budową kładek pieszo – rowerowych.

- 4.5. Dla poprawy stanu ekologicznego oraz zwiększenia zdolności retencyjnych niezbędne są działania zmierzające do renaturalizacji niektórych cieków oraz ich dolin, w pierwszym rzędzie Doliny Białej Przemszy - w ramach rekultywacji terenu po eksploatacji piasków podsadzkowych, a także ochrona dolin przed niekorzystnymi przekształceniami powierzchni, w szczególności poszerzaniem obszarów eksploatacji powierzchniowej kopalni, nadsypywaniem terenu i innymi zmianami utrudniającymi przywrócenie naturalnych procesów korytowalnych. Dla zachodniego odcinka Doliny Białej Przemszy wyznacza się w tym celu Obszar Renaturalizacji Doliny Białej Przemszy.
- 4.6. Należy zapewnić ochronę powierzchniowych wód stojących (zalewów, stawów i zalewisk) pełniących funkcje rekreacyjne i/lub mających duże znaczenie przyrodnicze. W szczególności ochrona ta powinna dotyczyć zalewu Sosina, stawu "Podkowa" w Szczakowej, stawów w dawnym kamieniołomie Gródek, kompleksów stawów "Belnik", stawów "Stary", "Nowy" i "Wilczy" oraz stawu "Grajdołek" w dolinie Buczynki, kompleksu stawów "Trzykrotki", zalewu "Łęg" i zalewisk pogórnich zlokalizowanych w lesie Podłęże.

5. ZŁOŻA KOPALIN I WARUNKI ICH EKSPLOATACJI

- 5.1. **Eksploatacja złóż kopalni objętych prawem własności górniczej** (podziemna), w tym prowadzona w przyszłości na warunkach nowych koncesji, powinna być planowana i prowadzona w sposób zapewniający minimalizację ewentualnych niekorzystnych wpływów na środowisko, w szczególności:
- 5.1.1. nie może powodować powstania szkód w obiektach infrastruktury krytycznej, ani stwarzać zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub wystąpienia awarii elementów infrastruktury o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania miasta, do których zalicza się w szczególności miejską oczyszczalnię ścieków, stację energetyczną Buczyna, elektrownie Jaworzno II i Jaworzno III, autostradę A-4, drogę ekspresową S1 i pozostałe drogi krajowe, linie kolejowe o znaczeniu państwowym, linie tramwajowe, magistralne elementy systemów przesyłu wody, ciepła i gazu, główne kolektory kanalizacyjne;
- 5.1.2. nie może prowadzić do zakłócenia stosunków wodnych (zawodnienia lub przesuszenia) terenów, na których występują chronione siedliska przyrodnicze lub ostoje gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną, wrażliwe na tego rodzaju zmiany, a także do uszkodzenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- 5.1.3. nie może zwiększać zagrożenia zbiorników wód podziemnych przenikaniem zanieczyszczeń ze składowisk odpadów;
- 5.1.4. nie może ograniczać możliwości zagospodarowania terenów zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu - nie może naruszać sposobu wykorzystywania nieruchomości ustalonego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w odrębnych przepisach, zwłaszcza na cele zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i produkcyjno-usługowej.
- 5.2. W celu realizacji zasad określonych w pkt 5.1, na rysunku studium określa się obszary oznaczone symbolami OFI, OFN, OFP, OFZ, OFU, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należyłą ochronę tych obiektów lub obszarów, zgodnie z ustaleniami w p. 5.7 i Tab. B.3, przy czym:
- 5.2.1. dopuszcza się niewyznaczanie filara ochronnego w projekcie zagospodarowania złoża w następujących przypadkach:
- pod obszarami zabudowy istniejącej i planowanej, w których nie planuje się eksploatacji w całym okresie ważności koncesji,
 - pod rejonami zabudowanymi lub planowanymi do zabudowy głównie zabudową jednorodzinną, położonymi poza obszarami historycznej płytkiej eksploatacji, jeżeli przewidywane wpływy eksploatacji w całym okresie ważności koncesji nie przekroczą III kategorii odkształceń,
 - pod innymi obszarami niż wymienione w pkt a - b, w których przewiduje się możliwość ustalenia obszaru odroczonego inwestowania poprzez czasowy zakaz zabudowy;
- 5.2.2. niezbędne filary ochronne dla obszarów wyznaczonych w Studium do objęcia ochroną mogą być wyznaczane w dodatkach do projektów zagospodarowania złoża, w okresie ich wykonywania;
- 5.2.3. dla obiektów o niższej kategorii odporności od kategorii prognozowanych wpływów oraz dla obiektów planowanych w obszarach, które będą podlegać wpływom eksploatacji, zwłaszcza położonych w obszarach historycznej płytkiej eksploatacji, należy stosować profilaktyczne zabezpieczenia przed uszkodzeniami.

→ Wykaz obszarów, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny, wraz ze wskazaniem przedmiotu ochrony zawiera Tablica B.3.

5.3. W celu realizacji zaleceń zawartych w p. 5.1, określa się rekomendacje dotyczące zagospodarowania poszczególnych złóż kopalin objętych prawem własności górniczej i warunki ich eksploatacji (Tab. B.1).

Tab. B.1. Warunki ochrony środowiska przy eksploatacji złóż kopalni objętych prawem własności górniczej (podziemnych)

oznaczenie	Nazwa złoża i rodzaj kopaliny	Rekomendacje dla zagospodarowania obszarów złóż
WK1	Brzezinka (węgiel kamienny)	- uwarunkowanie wydobycia utrzymaniem koryta Przemszy i terenów przyległych w stanie umożliwiającym grawitacyjny odpływ wód
WK2	Brzezinka 1 (węgiel kamienny)	- wskazanie do ochrony filarem ochronnym kompleksu Elektrowni Jaworzno III (<i>infrastruktura krytyczna</i>); warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFI 3" - uwarunkowanie wydobycia utrzymaniem koryta Przemszy i terenów przyległych w stanie umożliwiającym grawitacyjny odpływ wód
WK3	Brzezinka-2 (węgiel kamienny)	- wskazanie do ochrony filarami ochronnymi kompleksu Elektrowni Jaworzno III (<i>infrastruktura krytyczna</i>) i drogi ekspresowej S1; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFI 2", "OFI 3" - wskazanie do ochrony filarem ochronnym terenów w obszarze strategicznym OS8 (kompleks terenów produkcyjno-usługowych między Wysokim Brzegiem i Jęzorem) - warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFU 1", "OFU 2", "OFU 3" - uwarunkowanie wydobycia utrzymaniem koryta Przemszy i terenów przyległych w stanie umożliwiającym grawitacyjny odpływ wód
WK4	Byczyna (węgiel kamienny)	- wskazanie do ochrony filarem ochronnym pasa autostrady A4 (<i>infrastruktura krytyczna</i>) - warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFI 6" - ograniczenie dopuszczalnych wpływów eksploatacji w obrębie mało odpornej, zwartej zabudowy osiedli Byczyny, Cezarówka Dolnej i Koźmina poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi (warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFZ 16", "OFZ 18", "OFZ 19"), lub czasowe odroczenie możliwości zabudowy niezabudowanych części wymienionych wyżej obszarów, w których prognozowane są w latach 2010-2040 odkształcenia sięgające IV kategorii, - wykluczenie na terenach zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy obniżek o rozmiarach powodujących powstawanie terenów bezodpływowych wymagających odwadniania pompami
WK5	Dąb (węgiel kamienny)	- wskazanie do ochrony filarami ochronnymi pasa autostrady A4 oraz oczyszczalni ścieków „Jeleń- Dąb” (<i>infrastruktura krytyczna</i>) - warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFI 6", "OFI 7" - wskazanie do ochrony filarami ochronnymi terenów w obszarze strategicznym OS6b - OS6d (kompleks terenów produkcyjno-usługowych w sąsiedztwie węzła „Jeleń” oraz pompowni wody surowej „Dzieńkowice-2) - warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFU 8", "OFU 9", "OFU 10" - ograniczenie dopuszczalnych odkształceń w obrębie zwartej zabudowy osiedla Dąb poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi (warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFZ 20" - wykluczenie na terenach zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy obniżek o rozmiarach powodujących powstawanie terenów bezodpływowych wymagających odwadniania pompami, - obniżenia terenu nie mogą spowodować zwiększenia zagrożenia i ryzyka powodziowego dla obszarów o kierunkach przeznaczenia "UP", "MU", "ITK"
WK6	Dzieńkowice (węgiel kamienny)	- uwarunkowanie wydobycia utrzymaniem koryta Przemszy i terenów przyległych w stanie umożliwiającym grawitacyjny odpływ wód
WK7	Imielin-Południe	- wskazanie do ochrony filarem ochronnym oczyszczalni ścieków Jeleń-Dąb (<i>infrastruktura krytyczna</i>) - warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFI 7" - obniżenia terenu nie mogą spowodować zwiększenia zagrożenia i ryzyka powodziowego
WK8	Jan Kanty (węgiel kamienny)	- wskazanie do ochrony filarami ochronnymi zespołu Elektrowni Jaworzno II i III (<i>infrastruktura krytyczna</i>); linii kolejowej E30/CE30; drogi ekspresowej S1; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFI 1", "OFI 2", "OFI 3", - ograniczenie dopuszczalnych odkształceń w obrębie istniejącej i planowanej zwartej zabudowy osiedli Os. Stałe, Dąbrowa Narodowa, Łubowiec, Wysoki Brzeg poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFP 4", "OFP 5", "OFZ 4", "OFZ 5"; - wskazanie do ochrony filarami ochronnymi terenów w obszarach strategicznych OS7, OS8 (kompleks terenów produkcyjno-usługowych między Wysokim Brzegiem i Jęzorem, Tereny Przemysłowe Zachód); warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFU 1", "OFU 2", "OFU 3", "OFU 4", "OFU 5"; - wykluczenie na terenach zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy obniżek o rozmiarach powodujących powstawanie terenów bezodpływowych wymagających odwadniania pompami

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego
IV. Obszary i zasady ochrony środowiska

ozna- cze- nie	Nazwa złoża i rodzaj kopaliny	Rekomendacje dla zagospodarowania obszarów złóż
WK9	Jan Kanty 2 ²⁷ (węgiel kamienny)	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie do ochrony filarem ochronnym linii kolejowej E30/CE30; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFI 1" - ograniczenie dopuszczalnych odkształceń w obrębie istniejącej i planowanej zwartej zabudowy osiedli Długoszyn, Niedzielska, Chropaczówka, Góra Piasku, Os. Cegielniana, Leopold, Podłęże poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFP 1", "OFP 2", "OFP 3", "OFZ 1", "OFZ 2", "OFZ 3", "OFZ 4", "OFZ 7" lub czasowe odroczenie możliwości zabudowy niezabudowanych części wymienionych wyżej obszarów, w których spodziewane wpływy eksploatacji będą istotne, - wykluczenie na terenach zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy obniżeń o rozmiarach powodujących powstawanie terenów bezodpływowych wymagających odwadniania pompami
WK10	Janina (węgiel kamienny)	eksploatacja możliwa pod warunkiem zabezpieczenia ochrony przyrody i wód
WK11	Jaworzno (węgiel kamienny)	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie do ochrony filarami ochronnymi zespołu Elektrowni Jaworzno II i III, autostrady A4, stacji elektroenergetycznej Byczyna (<i>infrastruktura krytyczna</i>); linii kolejowej E30/CE30; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFI 3", "OFI 4", "OFI 5", "OFI 6" - ograniczenie dopuszczalnych odkształceń w obrębie zespołów zabudowy przemysłowej (Organika –Azot, ZG Sobieski) poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFU 6", "OFU 7" - ochrona zasobów środowiska oraz utrzymanie właściwych stosunków wodnych na obszarach cennych przyrodniczo, w tym prawnie chronionych zgodnie z zapisami p. 1.1 - 1.5 i p. 4 niniejszego rozdziału, w szczególności Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 Łąki w Jaworznie oraz inne obszary występowania chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych, poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi w celu spełnienia powyższego warunku - obszarów "OFN 3"; "OFN 4" co najmniej o zasięgu określonym na rysunku studium, - ograniczenie dopuszczalnych wpływów eksploatacji w obrębie mało odpornej, zwartej zabudowy Śródmieścia położonej nad płytkimi wyrobiskami poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFP 6" - "OFP 9", - ograniczenie dopuszczalnych odkształceń w obrębie pozostałych osiedli do III kategorii poprzez ochronę zwartych obszarów zabudowanych i dotychczas przeznaczonych do zabudowy filarami ochronnymi (warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFZ 6", - "OFZ 18"), lub czasowe odroczenie możliwości zabudowy części wymienionych wyżej obszarów, w których prognozowane są w latach 2010-2040 odkształcenia sięgające IV kategorii, - wykluczenie na terenach zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy obniżeń o rozmiarach powodujących powstawanie terenów bezodpływowych wymagających odwadniania pompami
WK12	Kazimierz -Juliusz (węgiel kamienny)	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie do ochrony filarem ochronnym linii kolejowej E30/CE30; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFI 1" - wykluczenie na obszarze doliny Białej Przemszy obniżeń terenu wymagających regulacji koryta - zakaz stosowania odpadów do niwelacji terenu
WK13	Libiąż-Janina (węgiel kamienny)	eksploatacja możliwa pod warunkiem zabezpieczenia ochrony przyrody i wód
WK14	Modrzejów (węgiel kamienny)	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie do ochrony filarami ochronnymi zespołu Elektrowni Jaworzno II i III (<i>infrastruktura krytyczna</i>); linii kolejowej E30/CE30; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFI 1", "OFI 3", - ograniczenie dopuszczalnych odkształceń w obrębie istniejącej i planowanej zwartej zabudowy osiedli Dąbrowa Narodowa, Łubowiec, Os. Stałe, poprzez wskazanie do ochrony filarami ochronnymi; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFP 4", "OFP 5", "OFZ 4", "OFZ 5", - wskazanie do ochrony filarami ochronnymi terenów w obszarach strategicznych OS7, OS8 (kompleks terenów produkcyjno-usługowych między Wysokim Brzegiem i Jęzorem, Tereny Przemysłowe Zachód); warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszary "OFU 1", "OFU 5" - wykluczenie na terenach zabudowanych i przeznaczonych do zabudowy obniżeń o rozmiarach powodujących powstawanie terenów bezodpływowych wymagających odwadniania pompami
WK15	Niwka - Modrzejów (węgiel kamienny)	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie do ochrony filarem ochronnym drogi ekspresowej S1; warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFI 2" - wskazanie do ochrony filarami ochronnymi terenów w obszarze strategicznym OS8 (kompleks terenów produkcyjno-usługowych między Wysokim Brzegiem i Jęzorem); warunki należytej ochrony - patrz Tab. B.3, obszar "OFU 1"

27 obszar złoża Jan Kanty 2 obejmuje, (z niewielką korektą granic), obszar złoża Jan Kanty 1, którego zasoby zostały przeniesione do złoża Jan Kanty 2 na podstawie Dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej (rozliczeniowego) zatwierdzonego decyzją Ministra Środowiska DGKzkz- 4741- 8164/19/16486/14/MW z dnia 23.04. 2014 (stan zasobów złoża Jan Kanty 1 wynosi 0)

ozna- cze- nie	Nazwa złoża i rodzaj kopaliny	Rekomendacje dla zagospodarowania obszarów złóż
WK16	Siersza (węgiel kamienny)	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona zasobów środowiska, zgodnie z zapisami p. 1.1 - 1.5 i p. 4 niniejszego rozdziału, w tym: <ul style="list-style-type: none"> > rezerwat leśno-torfowiskowy Dolina Żabnika wraz z otuliną oraz sąsiednie obszary cenne przyrodniczo (kompleks leśny Kolawica) ; > GZWP nr 453 oraz UPWP Tychy Siersza; > ujęcie wody „Lech”; - eksploatacja dopuszczalna tylko w przypadku zagwarantowania właściwego stanu ochrony środowiska, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> > stosunków wodnych w zlewni potoku Żabnik gwarantujących zachowanie biocenozy wodnych, torfowisk niskich i przejściowych wraz licznymi stanowiskami gatunków roślin chronionych i rzadkich oraz siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (torfowiska przejściowe i trzęsawiska [kod 7140], górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk [kod 7230]), zwłaszcza poziomu wód gruntowych, profilu podłużnego i przepływów potoku Żabnik, chemizmu wód potoku > zasobów wód podziemnych GZWP i UPWP; (wskazuje się obszar wymagający ustanowienia filara ochronnego "OFN 5"; w przypadku niemożności spełnienia tych warunków - ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego); - utrzymanie lub przywrócenie terenów leśnych (lasy wodochronne)
ZC1	Jaworzno (rudę cynku i ołowiu)	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona wód podziemnych zasilających ujęcie „Galmany”

5.4. **Eksploatacja złóż kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej** (powierzchniowa) może być podejmowana:

5.4.1. wyłącznie w takim zakresie, w jakim

- a) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości ustalonego w miejscowym planie zagospodarowania lub - w przypadku jego braku - sposobu wykorzystywania nieruchomości ustalonego w studium,
- b) nie spowoduje znaczących negatywnych skutków dla środowiska, w tym dla zasobów wodnych, o których mowa w p. 4 ("Zasady ochrony wód") oraz w stosunku do walorów przyrody ożywionej, o których mowa w p. 1 ("Zasady ochrony przyrody") - zarówno w obszarze zamierzonej eksploatacji jak i w obszarze jej bezpośredniego i pośredniego oddziaływania na tereny przyległe, związanego z budową infrastruktury towarzyszącej, transportem, odwadnianiem wyrobisk itp.;

5.4.2. pod warunkiem, że kierunek rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji złoża będzie zgodny z kierunkami zmian w strukturze przestrzennej określonymi w rozdz. I części B oraz z pozostałymi ustaleniami polityki przestrzennej, określonymi w szczególności w rozdz. II, IV i VIII części B oraz na rysunku studium, przy uwzględnieniu uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego określonych w części A i na mapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

5.5. W celu realizacji zaleceń zawartych w p. 5.4:

5.5.1. w obszarach oznaczonych na rysunku studium symbolami OFN, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny, eksploatacja powierzchniowa kopaliny powinna być zabroniona ze względu na bezpośredni konflikt z celami ochrony przyrody - zgodnie z ustaleniami w p. 5.7 i Tab. B.3,

5.5.2. określa się rekomendacje dotyczące zagospodarowania poszczególnych złóż kopaliny objętych prawem własności nieruchomości gruntowej i warunki ich eksploatacji, mające na celu zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (Tab. B.2).

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego

IV. Obszary i zasady ochrony środowiska

Tab. B.2. Warunki ochrony środowiska przy eksploatacji złóż kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej (powierzchniowej)

ozna- cze- nie	Nazwa złoża i rodzaj kopaliny	Rekomendacje dla zagospodarowania terenów złóż
Z1	Bór Wschód piaski podsadzkowe	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego określającego warunki renaturalizacji doliny Białej Przemszy po zakończeniu eksploatacji - po zakończeniu wypełniania wyrobiska odpadami wydobywczymi i rekultywacja w kierunku leśnym i stworzenie warunków renaturalizacji doliny Białej Przemszy - zgodnie z ustaleniami w rozdz. VIII pkt 4.5 dla obszaru OR1b - uzupełniająco, w ograniczonym zakresie możliwe ewentualne zagospodarowanie rekreacyjne i związane z energetyką odnawialną
Z2	Bór Zachód piaski podsadzkowe	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego określającego warunki renaturalizacji doliny Białej Przemszy po zakończeniu eksploatacji - zachowanie strefy buforowej od koryta Białej Przemszy - zgodnie z ustaleniami w rozdz. IV pkt. 4.5 i w rozdz. VIII pkt 4.5 dla obszaru OR1a - po zakończeniu wypełniania wyrobiska odpadami wydobywczymi, rekultywacja w kierunku leśnym i stworzenie warunków renaturalizacji doliny Białej Przemszy - zgodnie z ustaleniami w rozdz. VIII pkt 4.5 dla obszaru OR1b, - uzupełniająco, w ograniczonym zakresie możliwe ewentualne zagospodarowanie rekreacyjne i związane z energetyką odnawialną
Z3a Z3b	Byczyna kamienie łamane i bloczne (dolomit)	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane: - utrzymanie rolniczego lub leśnego przeznaczenia i użytkowania z możliwością powiększenia obszaru leśnego, ze względu na: <ul style="list-style-type: none"> > ochronę zasobów GZWP nr 452 Chrzanów, > ochronę siedlisk chomika europejskiego, > ograniczoną możliwość używania materiałów wybuchowych (bliskość zabudowy Byczyny, położenie w obszarach górniczych górnictwa węgla kamiennego (w rejonach planowanej eksploatacji)) - opcjonalnie dopuszczalna eksploatacja wschodniej części złoża (Z3b) powyżej najwyższego położenia zwierciadła wód podziemnych, z rekultywacją w kierunku rekreacyjnym
Z4	Byczyna surowce ilaste ceramiki budowlanej	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane: - utrzymanie obecnego sposobu zagospodarowania, w tym glinianek (siedlisko przyrodnicze płazów, łowisko wędkarskie)
Z5	Ciężkowice piasek	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane, ze względu na Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk NATURA 2000 Łąki w Jaworznie oraz inne obszary występowania chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych (por. p. 1.2 - 1.7); - utrzymanie obecnego stanu zagospodarowania, - ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego
Z6	Gadlin dolomity	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane: przebieg sieci infrastruktury technicznej (2 linie WN 110 kV napowietrzne, gazociąg DN 200 6,3 Mpa) przez obszar złoża o niewielkich zasobach znacząco ogranicza możliwość eksploatacji, - utrzymanie obecnego stanu zagospodarowania, - ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego
Z7	Gródek dolomity	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane: (ochrona GZWP nr 452 Chrzanów; ochrona krajobrazu) - utrzymanie obecnego stanu zagospodarowania, - ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego
Z8	Jaworzno- Ciężkowice dolomity	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane: (GZWP nr 452 Chrzanów; ochrona krajobrazu) - utrzymanie obecnego stanu zagospodarowania, - ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego
Z9	Jaworzno-Maczki piasek	możliwa ograniczona eksploatacja części złoża
Z10	Jaworzno-Podłęże piasek	możliwa ograniczona eksploatacja części złoża

**Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego
IV. Obszary i zasady ochrony środowiska**

ozna- cze- nie	Nazwa złoża i rodzaj kopaliny	Rekomendacje dla zagospodarowania terenów złóż
Z11	Jeleń kamienie łamane i bloczne (dolomit)	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane, ze względu na: <ul style="list-style-type: none"> > ograniczoną możliwość używania materiałów wybuchowych (bliskość zabudowy mieszkaniowej), > istniejące i projektowane linie wysokiego napięcia linie WN 400 kV i 220 kV, > ochronę GZWP nr 452 Chrzanów, - utrzymanie obecnego zagospodarowania, - ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego, - możliwe rekreacyjne wykorzystanie kamieniołomu
Z12	Jeleń (Kop.Jaworzno) surowce ilaste ceramiki budowlanej	przeprowadzenie procedury wykreślenia złoża z <i>Bilansu zasobów</i>
Z13	Jeziorki piasek	nie dotyczy
Z14	Pust.Błędownska (obsz.poz.) piaski podsadzkowe	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane, z uwagi na : <ul style="list-style-type: none"> > sprzeczność z wymogiem zachowania rez. Dolina Żabnika z otuliną (złóże zalega pod ich terenem), > potrzebę ochrony GZWP nr 453 Biskupi Bór zasilającego ujęcia wody pitnej, > ciekii powierzchniowe i lasy kompleksu Kolawica, - rekomendowane utrzymanie obecnego zagospodarowania i stosunków wodnych
Z15	Sadowa Góra II wapienie dla przemysłu cementowego	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie eksploatacji złoża nie wskazane: <ul style="list-style-type: none"> - bliskie położenie terenów zabudowy mieszkaniowej oraz przebieg linii EE ogranicza możliwość użycia materiałów wybuchowych w południowej części złoża, ochronę GZWP nr 452 Chrzanów - przeprowadzenie procedury wykreślenia złoża z <i>Bilansu zasobów</i> w przypadku podjęcia decyzji o zainwestowaniu terenu złoża lub ochrona złoża jako zasobu przyrodniczego
Z16a Z16b	Siersza Misiury piaski podsadzkowe	<ul style="list-style-type: none"> - dopuszczona może być eksploatacja części północnej złoża (obszar Z16a); pod warunkiem: <ul style="list-style-type: none"> > trwałego utrzymania w zlewni potoku Żabnik stosunków wodnych zapewniających zachowanie wszystkich walorów przyrodniczych w obszarze rezerwatu leśno-torfowiskowego Dolina Żabnika i jego otuliny (także w okresie po zakończeniu eksploatacji), > przyjęcia kierunku rekultywacji zapewniającego najbardziej optymalny i trwały efekt w celu przywrócenia równowagi przyrodniczej i hydrologicznej po zakończeniu eksploatacji, - podejmowanie eksploatacji części południowo-zachodniej złoża (obszar Z16b) nie wskazane - ze względu na ochronę rezerwatu Dolina Żabnika i GZWP nr 453 Biskupi Bór, - nie rozszerzanie obszaru górniczego w kierunku południowym i zachodnim,
Z17	Szczakowa Pole II piaski podsadzkowe	<ul style="list-style-type: none"> - eksploatacja może być dopuszczona – pod warunkiem: <ul style="list-style-type: none"> > trwałego utrzymania w zlewni potoku Żabnik stosunków wodnych zapewniających zachowanie wszystkich walorów przyrodniczych w obszarze rezerwatu leśno-torfowiskowego Dolina Żabnika i jego otuliny (także w okresie po zakończeniu eksploatacji), > przyjęcia kierunku rekultywacji zapewniającego najbardziej optymalny i trwały efekt w celu przywrócenia równowagi przyrodniczej i hydrologicznej po zakończeniu eksploatacji,
Z18a Z18b	Szczakowa Pole III piaski podsadzkowe	<ul style="list-style-type: none"> dopuszczona może być eksploatacja części północnej złoża (obszar Z18b), pod warunkiem: <ul style="list-style-type: none"> > trwałego utrzymania w zlewni potoku Żabnik stosunków wodnych zapewniających zachowanie wszystkich walorów przyrodniczych w obszarze rezerwatu leśno-torfowiskowego Dolina Żabnika i jego otuliny (także w okresie po zakończeniu eksploatacji), > przyjęcia kierunku rekultywacji zapewniającego najbardziej optymalny i trwały efekt w celu przywrócenia równowagi przyrodniczej i hydrologicznej po zakończeniu eksploatacji, - podejmowanie eksploatacji części południowej złoża (obszar Z18a) nie wskazane ze względu na ochronę rezerwatu Dolina Żabnika i GZWP nr 453 Biskupi Bór, (utrzymanie obecnego zagospodarowania i stosunków wodnych w rezerwacie Dolina Żabnika i jego otulinie wymaga ograniczenia obszaru dopuszczonego do eksploatacji do odległości nie mniejszej niż 800-900 m od rezerwatu – wyznaczonej prognozowanym zasięgiem leja depresji, poprzez wyznaczenie filara ochronnego w złożu)

→ Rys. B5 "Zasady dopuszczenia eksploatacji złóż kopalin. Ochrona terenów przed skutkami działalności górniczej"

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego

IV. Obszary i zasady ochrony środowiska

- 5.6. Ustala się ogólne zasady ochrony obszarów i obiektów, dla których w złożach wyznacza się filary ochronne, oznaczonych na rysunku studium symbolami OFI, OFN, OFP, OFZ, OFU:
- 5.6.1. W obszarach oznaczonych symbolem OFI, obejmujących obiekty infrastruktury krytycznej oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania miasta, wpływy eksploatacji nie mogą powodować szkód w obiektach budowlanych, zmian istotnych parametrów technicznych obiektów ani awarii; dopuszcza się wystąpienie wpływów eksploatacji tylko w zakresie uzgodnionym z zarządcą obiektu.
- 5.6.2. W obszarach oznaczonych symbolem OFN, obejmujących tereny cenne pod względem przyrodniczym, eksploatacja złóż kopalin objętych prawem własności górniczej może być prowadzona pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych terenu i niepogorszenia stosunków wodnych - zgodnie z ustaleniami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz zasadami określonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego; wydobywanie kopalin objętych prawem nieruchomości gruntowej powinno być zabronione.
- 5.6.3. W obszarach oznaczonych symbolem OFP, obejmujących udokumentowane rejony historycznej płytkiej eksploatacji oraz rejony koncentracji zapadlisk, wpływy eksploatacji nie mogą powodować istotnego zwiększenia zagrożenia rozwojem deformacji nieciągłych na terenach zabudowanych; a także nie mogą powodować wykluczenia możliwości zabudowy na terenach jeszcze niezagospodarowanych, przeznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, chyba że przedsiębiorca uzgodni z gminą warunki wyznaczenia obszaru odroczonego inwestowania, dla którego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zostanie ustalony czasowy zakaz zabudowy. Szczegółowe warunki dla poszczególnych obszarów OFP określone są w Tab. B.3; przy czym prognoza wpływów eksploatacji powinna uwzględniać sumaryczne oddziaływanie na chroniony teren skutków zamierzonego wydobywania kopaliny oraz reaktywacji starych zrobów w wyniku eksploatacji podbierającej.
- 5.6.4. W obszarach oznaczonych symbolem OFZ i OFU wpływy eksploatacji nie mogą powodować wykluczenia możliwości zabudowy na terenach jeszcze niezagospodarowanych, przeznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, chyba że przedsiębiorca uzgodni z gminą warunki wyznaczenia obszaru odroczonego inwestowania, dla którego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zostanie ustalony czasowy zakaz zabudowy. Przyjmuje się, że dla obszarów istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w typowych sytuacjach wymóg zapewnienia należytej ochrony obiektów i obszarów będzie spełniony, jeżeli sumaryczne wpływy eksploatacji na powierzchnię w obszarach, o których mowa w pkt 5.7, nie przekroczą III kategorii odkształceń. Szczegółowe warunki dla poszczególnych obszarów OFZ i OFU określone są w Tab. B.3.
- 5.7. Określa się szczegółowe zasady ochrony obszarów i obiektów, dla których w złożach wyznacza się filary ochronne, zawarte w Tab. B.3. Wymagania w tabeli nie wykluczają, w szczególnych przypadkach, możliwości ustalenia w miejscowym planie obszarów o zastrzonych wymaganiach dla obiektów o niskiej odporności wymagających szczególnej ochrony.

Tab. B.3. **Obszary, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny**

oznaczenie	Przedmiot ochrony	warunki zapewnienia należytej ochrony				
		dopuszczenie ruchu zakładu górniczego	nieprzekraczalne wielkości odkształceń			inne wymagania
			nachylenie powierzchni	promień krzywizny powierzchni	odkształcenie poziome powierzchni	
OFI	Obszary wymagające ochrony infrastruktury o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania miasta					
OFI1	linia kolejowa E30/CE30	zakaz eksploatacji	≤ 0,5 mm/m	≥ 40 km	≤ 0,3 mm/m	-
OFI2	droga ekspresowa S1	warunkowe	≤ 2,5 mm/m	≥ 20 km	≤ 1,5 mm/m	-
OFI3	Zespół elektrowni Jaworzno II i III	zakaz eksploatacji	≤ 0,5 mm/m	≥ 40 km	≤ 0,3 mm/m	-
OFI4	linia kolejowa E30/CE30	zakaz eksploatacji	≤ 0,5 mm/m	≥ 40 km	≤ 0,3 mm/m	-
OFI5	stacja elektroenergetyczna "Byczyna"	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	-
OFI6	autostrada A4 wraz z węzłami	zakaz eksploatacji	≤ 0,5 mm/m	≥ 40 km	≤ 0,3 mm/m	-
OFI7	oczyszczalnia ścieków "Jaworzno-Jeleń"	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	obniżenia terenu nie mogą zwiększyć zagrożenia i ryzyka powodziowego

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego
IV. Obszary i zasady ochrony środowiska

ozna- czenie	Przedmiot ochrony	warunki zapewnienia należytej ochrony				
		dopuszcze- nie ruchu zakładu górniczego	nieprzekraczalne wielkości odkształceń			inne wymagania
			nachylenie powierzchni	promień krzywizny powierzchni	odkształce- nie poziome powierzchni	
OFN	Obszary wymagające szczególnej ochrony środowiska					
OFN1	pas 50 m od brzegu Białej Przemszy (dla złoża Bór Zachód)	zakaz eksploatacji	-	-	-	
OFN2	pas ochronny 1 dla Białej Przemszy (w TG Bór III - 2-a)	zakaz eksploatacji	-	-	-	
OFN3	obszary cenne przyrodniczo, w tym ostoja Natura 2000 "Łąki w Jaworznie-Ciężkowicach"	warunkowe	w studium nie określa się; możliwość określenia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach			zakaz niekorzystnych zmian stosunków wodnych, chemizmu wód i gleb
OFN4	obszary cenne przyrodniczo, w tym ostoja Natura 2000 "Łąki w Jaworznie-Ciężkowicach"	warunkowe	w studium nie określa się; możliwość określenia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach			zakaz niekorzystnych zmian stosunków wodnych, chemizmu wód i gleb
OFN5	rezerwat Dolina Żabnika wraz z otuliną i sąsiednie obszary cenne przyrodniczo	warunkowe	w studium nie określa się; możliwość określenia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach			zakaz niekorzystnych zmian stosunków wodnych, chemizmu wód i gleb
OFP	Obszary zabudowy na terenach historycznej płytkiej eksploatacji					
OFP1	teren zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	
OFP2	teren zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	ew. wyższy poziom ochrony dla wybranych obiektów 1)
OFP3	teren zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	możliwość ustalenia obszaru odroczonego inwestowania w mpzp
OFP4	teren zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFP5	teren zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	
OFP6	teren zwartej zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa z zapadliskami i wyrobiskami mającymi połączenie z powierzchnią	zakaz eksploatacji	≤ 0,5 mm/m	≥ 40 km	≤ 0,3 mm/m	
OFP7	teren zabudowy na obszarze płytkiego górnictwa z zapadliskami i wyrobiskami mającymi połączenie z powierzchnią	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFP8	teren zabudowy na obszarze z zapadliskami	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFP9	teren zabudowy na obszarze z +zapadliskami	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ	Obszary zwartej zabudowy istniejącej i planowanej					
OFZ1	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ2	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	ew. wyższy poziom ochrony dla wybranych obiektów 2)
OFZ3	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ4	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego
IV. Obszary i zasady ochrony środowiska

oznaczenie	Przedmiot ochrony	warunki zapewnienia należytej ochrony				
		dopuszczenie ruchu zakładu górniczego	nieprzekraczalne wielkości odkształceń			inne wymagania
			nachylenie powierzchni	promień krzywizny powierzchni	odkształcenie poziome powierzchni	
OFZ5	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ6	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ7	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ8	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ9	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ10	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ11	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ12	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ13	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ14	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ15	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ16	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ17	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ18	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFZ19	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	możl. ustalenia obszaru odroczonego inwestowania w mpzp (dla fragmentu)
OFZ20	zwarta zabudowa osiedli istniejąca lub planowana	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFU	Obszary zabudowy produkcyjno-usługowej istniejącej i planowanej					
OFU1	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	
OFU2	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFU3	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFU4	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	obniżenia terenu nie mogą zwiększyć zagrożenia i ryzyka powodziowego
OFU5	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 10 mm/m	≥ 6 km	≤ 6 mm/m	
OFU6	teren przemysłowy	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	
OFU7	teren Zakładu Górniczego Sobieski, rejon "Sobieski"	zakaz eksploatacji	≤ 0,5 mm/m	≥ 40 km	≤ 0,3 mm/m	
OFU8	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 2,5 mm/m	≥ 20 km	≤ 1,5 mm/m	
OFU9	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	
OFU10	obszary usługowo-produkcyjne	warunkowe	≤ 5,0 mm/m	≥ 12 km	≤ 3 mm/m	

- 5.8. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszary występowania złóż kopaliny należy, w oparciu o opracowania ekofizjograficzne oraz ustalenia prognoz oddziaływania na środowisko, określić, w zależności od potrzeb, szczegółowe zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego mające na celu utrzymanie równowagi przyrodniczej, racjonalną gospodarkę zasobami środowiska oraz ochronę bezpieczeństwa ludzi i mienia w obszarach występowania złóż, w tym:
- a) wskazać elementy infrastruktury krytycznej oraz inne elementy infrastruktury o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania miasta i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, które w przypadku podjęcia eksploatacji złóż powinny być chronione przed skutkami tej eksploatacji w stopniu zapewniającym nieprzerwane, bezawaryjne funkcjonowanie poszczególnych systemów infrastruktury, przy czym lista elementów wymieniona w p. 5.1.1. nie jest wyczerpująca i może być uzupełniona na etapie sporządzania miejscowego planu, stosownie do potrzeb określonych przez służby zarządzania kryzysowego i zarządców infrastruktury;
 - b) określić obszary i obiekty cenne pod względem przyrodniczym wymagające zachowania oraz zasady niezbędne do zapewnienia właściwego stanu ich ochrony, uwzględniające specyficzne wymagania poszczególnych siedlisk i gatunków przyrodniczych, w sposób umożliwiający:
 - zaplanowanie szczegółowych przedsięwzięć mających na celu zapewnienie ochrony środowiska - w przypadku ubiegania się zainteresowanych podmiotów o uzyskanie koncesji na eksploatację złoża,
 - ocenę adekwatności zaplanowanych przedsięwzięć do potrzeb ochrony wskazanych obszarów i obiektów,
 - monitorowanie stanu środowiska;
 - c) uwzględnić współzależności wynikające z nakładania się obszarów występowania złóż kopaliny oraz innych zasobów środowiska - w szczególności zbiorników wód podziemnych, lasów ochronnych oraz elementów struktur przyrodniczych istotnych dla zachowania równowagi przyrodniczej, takich jak doliny cieków, źródła, młaki, zbiorniki wodne itp., w razie potrzeby wskazując zasoby wymagające ochrony przed negatywnymi skutkami eksploatacji.
- 5.9. W przypadku wydania koncesji na eksploatację złóż, prezydent miasta dokona oceny aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie terenu górniczego, w zakresie ustaleń zapewniających racjonalną gospodarkę złożem kopaliny, w tym dotyczących ochrony powierzchni terenu przed jej skutkami, lub analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu - w odniesieniu do obszarów dotychczas nie objętych miejscowymi planami. W razie stwierdzenia, że przewidywane skutki eksploatacji, w tym wpływy eksploatacji podziemnej na powierzchnię terenu wynikające z projektu zagospodarowania złoża będą istotne, gmina podejmie opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego lub aktualizację planów obowiązujących, uwzględniając ustalenia zawarte w studium, ustalając w szczególności:
- a) obszary lub obiekty, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny - uwzględniając walory społeczno-ekonomiczne przestrzeni oraz odporność obiektów (w tym infrastruktury technicznej) na wpływy eksploatacji, wraz z wymaganym poziomem ochrony terenu (przy czym granice obszarów, dla których wyznacza się filar ochronny mogą ulegać modyfikacji w stosunku do granic wskazanych na rysunku studium - stosownie do stanu zagospodarowania terenu, prognozowanych wpływów wydobywania na powierzchnię terenu wynikających z aktualnego projektu zagospodarowania złoża oraz z ustaleń zawartych w pkt. 5.2),
 - b) dopuszczalne formy i nieprzekraczalne poziomy oddziaływań eksploatacji na powierzchnię terenu poza obszarami, o których mowa w pkt a, mające na celu zapewnienie ochrony środowiska,
 - c) obszary, w których zabudowa może być realizowana tylko po spełnieniu określonych wymagań dotyczących zabezpieczenia przed wpływami eksploatacji,
 - d) wymagania w zakresie zabezpieczenia zabudowy istniejącej.
- 5.10. Jako istotne skutki eksploatacji, o których mowa w pkt 5.9 traktowane będą:
- a) przewidywane wpływy eksploatacji podziemnej na powierzchnię terenów OFI, OFF, OFZ, OFU w zakresie I - V kategorii odkształceń,
 - b) wyznaczenie terenu górniczego dla eksploatacji kopaliny objętych prawem własności nieruchomości gruntowej,
 - c) innego rodzaju oddziaływania eksploatacji na powierzchnię terenów OFN mogące spowodować negatywne zmiany w środowisku, potencjalnie naruszające warunki decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

6. OCHRONA PRZED HAŁASEM

- 6.1. Podstawowym kierunkiem ochrony klimatu akustycznego miasta powinno być stosowanie rozwiązań ograniczających emisję hałasu ze źródeł punktowych i liniowych, m.in. poprzez stosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych, oddalanie nowych punktowych źródeł hałasu od zabudowy wymagającej ochrony akustycznej, ekranowanie źródeł hałasu zabudową nie wymagającą ochrony akustycznej, kształtowanie rzeźby terenu wzdłuż dróg w sposób sprzyjający tłumieniu hałasu.
- 6.2. W obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego nową zabudowę wymagającą ochrony akustycznej można lokalizować pod warunkiem zastosowania rozwiązań zapewniających uzyskanie w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi natężenia hałasu nie przekraczającego wymaganych norm; w miarę możliwości zabudowę taką należy sytuować poza zasięgiem ponadnormatywnego natężenia hałasu.
- 6.3. Ekranery akustyczne należy wprowadzać przede wszystkim w celu ochrony zabudowy istniejącej, po wyczerpaniu możliwości ograniczenia uciążliwości hałasu poprzez zastosowanie rozwiązań, o których mowa w p. 6.1 oraz w przypadku braku możliwości eliminacji konfliktu poprzez zmianę funkcji zabudowy.
- 6.4. W przypadku konieczności budowy ekranów akustycznych należy wprowadzać obudowę biologiczną wokół ekranów w celu poprawy ich estetyki.

7. OCHRONA POWIETRZA

- 7.1. Zagospodarowanie nowych terenów oraz zmiany sposobu użytkowania istniejących terenów zainwestowanych powinny uwzględniać potrzebę poprawy jakości powietrza atmosferycznego, a w szczególności dotrzymania standardów w zakresie stężeń pyłu zawieszonego oraz węglowodorów, których głównym źródłem jest niska emisja (indywidualne systemy grzewcze, komunikacja samochodowa).
- 7.2. Działania służące poprawie jakości powietrza na terenie miasta powinny polegać w szczególności na:
 - a) zwiększeniu wykorzystania energii odnawialnej dla celów grzewczych oraz wytwarzania ciepłej wody użytkowej,
 - b) stosowaniu niskopopiołowych i niskoemisyjnych paliw w gospodarstwach domowych, gospodarce komunalnej i w małych instalacjach spalania,
 - c) termomodernizacjach budynków,
 - d) tworzenie pasów zieleni ochronnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych,
 - e) ograniczaniu stosowania materiałów pyłących (żużli energetycznych i innych odpadów) do utwardzania nawierzchni dróg i parkingów.
 - f) ograniczaniu korzystania z samochodów poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki parkingowej w centrum miasta oraz rozwój transportu zbiorowego.
- 7.3. Należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych, w szczególności poprzez odpowiednie usytuowanie zabudowy oraz relacje terenów zabudowanych i niezabudowanych - w tym terenów zieleni wysokiej i niskiej - sprzyjające lokalnej cyrkulacji mas powietrza i chroniące przestrzenie publiczne przed uciążliwymi wiatrami.

8. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

- 8.1. Należy unikać przeznaczania pod zabudowę terenów pod liniami elektroenergetycznymi, z uwagi na ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz zagrożenie wynikające z zerwania przewodów w razie awarii.
- 8.2. Lokalizacja instalacji radiokomunikacyjnych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej powinna odbywać się w taki sposób, aby zasięg ponadnormatywnego oddziaływania tych instalacji, ustalony na podstawie przepisów odrębnych (z uwzględnieniem istniejącego tła elektromagnetycznego), nie kolidował z zagospodarowaniem istniejącym oraz stwarzał ograniczenia w zagospodarowaniu przyległych terenów nie będących we władaniu operatora instalacji, w których zgodnie z ustaleniami studium mogą być wznoszone obiekty przeznaczone na pobyt ludzi.

V. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. Rolniczą i leśną przestrzeń produkcyjną Jaworzna tworzą obszary oznaczone na rysunku studium symbolami "R", "Rmu", "Rr", "ZL", "ZLr", obejmujące kompleksy użytków rolnych wraz z zabudową siedliskową oraz istniejące lub przewidywane do ukształtowania kompleksy leśne.
2. Obszary "ZE" - zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej, obejmujące ekstensywnie użytkowane grunty rolne i niewielkie powierzchnie leśne, a także wody powierzchniowe, mogą stanowić rolniczą przestrzeń produkcyjną, pod warunkiem uwzględnienia w ich zagospodarowaniu ograniczeń, wynikających z:
 - a) potrzeb ochrony przyrody - w obszarach zidentyfikowanych jako wartościowe pod względem przyrodniczym, zarówno objętych już ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, jak i dotychczas nie objętych żadną z form ochrony przewidzianych w tej ustawie, w szczególności w obszarach pełniących funkcję korytarzy ekologicznych,
 - b) potrzeb ochrony przed powodzią i podtopieniami,
 - c) potrzeb ochrony krajobrazu,
 - d) innych potrzeb dotyczących ochrony środowiska, zwłaszcza ochrony zasobów wód podziemnych.
3. Gospodarkę rolną w obszarach "R" i "ZE" należy prowadzić z uwzględnieniem:
 - a) potrzeb ochrony przyrody - w obrębie obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz w obrębie obszarów cennych pod względem przyrodniczym wskazanych do ochrony i zachowania, których granice określone są na rysunku studium,
 - b) potrzeb ochrony krajobrazu - w obrębie wskazanych na rysunku studium "obszarów wymagających zachowania walorów krajobrazowych oraz ciągłości pomiędzy ekosystemami",
 - c) potrzeb ochrony wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń - w "obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych wymagających szczególnej ochrony" wskazanych na rysunku studium - w szczególności nie lokalizować w tych obszarach ferm hodowlanych mogących być źródłem zanieczyszczenia wód,
 - d) terenów wyłączonych spod zabudowy.
4. Gospodarkę leśną w obszarach "ZL" i "ZE" należy prowadzić z uwzględnieniem potrzeb ochrony:
 - a) lasów wodochronnych na siedliskach wilgotnych, bagiennych i nad brzegami cieków wodnych,
 - b) naturalnego otoczenia źródeł, z zaniechaniem użytkowania na terenach bagiennych,
 - c) naturalnego przebiegu i biologicznej obudowy koryt cieków.
5. Na obszarach kompleksów leśnych pozostających w zarządzie PGL Lasy Państwowe, w których stwierdzono występowanie chronionych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt powinna być prowadzona ekologicznie zrównoważona gospodarka leśna, z uwzględnieniem statusu ochronności lasów oraz występowania w obrębie kompleksów leśnych wartości przyrodniczych podlegających ochronie w oparciu o ustawę o ochronie przyrody.
6. Na terenach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa obowiązują zasady ochrony wynikające z ustawy o lasach, polegające na obowiązkach właścicieli lasów w zakresie kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów oraz ochrony gleby i wód leśnych. Dla lasów tych zasady użytkowania leśnej przestrzeni produkcyjnej powinien określać uproszczony plan urządzenia lasu.
7. Zmiana przeznaczenia użytków rolnych na leśne może być dopuszczona w obszarach "R" i "ZE" - pod warunkiem, że nie naruszy innych ustaleń studium, dotyczących potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu. Nie zaleca się zalesiania gruntów rolnych stanowiących siedliska cenne pod względem przyrodniczym oraz na terenach stanowiących wartościowe otwarcia krajobrazowe. W obszarach "R" zmiana użytków rolnych na leśne powinna obejmować tereny o powierzchni umożliwiającej prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej i nie powinna utrudniać prowadzenia gospodarki rolnej na sąsiednich gruntach użytkowanych rolniczo.
8. W obszarach "Rmu", "Rr" nie dopuszcza się zmiany przeznaczenia użytków rolnych na cele leśne.
9. Zmiana przeznaczenia użytków leśnych na rolne może być dopuszczona w obszarach "ZL", "ZLr" i "ZE" - pod warunkiem, że nie naruszy innych ustaleń studium, dotyczących potrzeb ochrony przyrody.

10. W porozumieniu z zarządcami lasów tereny leśne mogą być wykorzystywane dla celów rekreacji, w szczególności poprzez urządzenie ścieżek turystycznych dla pieszych i rowerzystów, a także wyznaczanie miejsc piknikowych.
11. Ochrona gruntów rolnych i leśnych przed ich przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne powinna dotyczyć głównie kompleksów rolnych - użytków ornych i zielonych w obszarach oznaczonych na rysunku studium symbolem "R" oraz kompleksów leśnych w obszarach oznaczonych na rysunku studium symbolem "ZL".
12. Zmiana przeznaczenia terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej na cele nierolnicze i nieleśne może być dopuszczona w obszarach "Rmu" - w kierunku zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności oraz w obszarach "Rr", "ZLr" - w kierunku terenów zieleni i usług związanych z rekreacją i turystyką - zgodnie z ustaleniami zawartymi w rozdziale II. Określenie nowego przeznaczenia i zasad zagospodarowania powinno nastąpić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
13. Czasowa zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele związane z odkrywkową eksploatacją złóż kopalin może być dopuszczona tylko w przypadkach, w których nie spowoduje:
 - a) zagrożenia dla stanu i jakości zasobów wodnych,
 - b) pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, oraz pod warunkiem rekultywacji terenu w kierunku rolnym, leśnym lub rekreacyjnym.
14. Użytkowanie górnicze obszarów pod lasami może być dopuszczone wyłącznie w obszarach, w których nie narusza to zasad ochrony przyrody określonych w rozdziale IV.
15. Przeznaczenie lasów na cele nieleśne dopuszcza się w przypadkach niezbędnych, związanych z realizacją celów publicznych, potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także tworzenia warunków rekreacji i wypoczynku ludności - pod warunkiem uzyskania niezbędnych zgód w toku opracowania miejscowego planu. W przypadku konieczności uszczuplenia powierzchni lasów, w związku z realizacją tych celów, zaleca się przyjmowanie rozwiązań minimalizujących naruszenie zawartości kompleksów leśnych, zwłaszcza obejmujących obszary objęte ochroną prawną lub siedliska chronionych gatunków roślin i zwierząt.
16. Granice kompleksów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa i gminy oraz granice lasów z terenami o innym przeznaczeniu mogą podlegać regulacji, w szczególności poprzez dokonywanie zamiany gruntów pomiędzy ich właścicielami.

→ *Szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej zawarte są w ustaleniach rozdziału II "Kierunki i wskaźniki zagospodarowania terenów", §15: "ZE - obszary zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej", §16: R, Rmu, Rr - obszary rolne, oraz §17: "ZL, ZLr - obszary leśne".*

VI. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTU

1. UKŁAD DROGOWY

1.1. Zasadniczymi elementami układu drogowego pozostaną drogi krajowe:

- autostrada A4 relacji Zgorzelec - Wrocław - Opole - Katowice - Kraków - Tarnów - (Rzeszów – Przemyśl),
- droga ekspresowa S1 (Dąbrowa Górnicza – Tychy),
- droga krajowa DK79 (Warszawa – Sandomierz – Kraków – Trzebinia – Jaworzno – Katowice – Chorzów – Bytom).

1.2. Kierunki rozbudowy układu drogowego obejmują przede wszystkim:

- 1.2.1. udrożnienie i zmianę przebiegu DK79 (w klasie GP) na odcinkach:
 - a) od skrzyżowania z ul. Moniuszki do skrzyżowania z ul. Chopina, z przejściem przez teren zakładów „Organika – Azot” [1KDGP],
 - b) nowe przejście przez Byczynę [2KDGP],
- 1.2.2. budowę kolejnego odcinka Drogi Współpracy Regionalnej na południe od węzła „Jeleń” w kierunku na Oświęcim (w klasie GP) [3KDGP],
- 1.2.3. przebudowę węzła „Jeleń” (w celu uzyskania relacji w kierunku na Kraków),
- 1.2.4. budowę Drogowej Trasy Średnicowej w tzw. wariantcie „wschodnim”, tj. od węzła „Janów” na granicy Mysłowic i Katowic do węzła „Jęzor” (w klasie G) i podłączenie jej do węzła „Jęzor” (w rejonie styku Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna)²⁸ [4KDG].

1.3. Na pozostałe elementy rozbudowy układu drogowego składają się:

- 1.3.1. dokończenie realizacji Obwodnicy Północnej miasta - w klasie Z, obejmujące:
 - a) Obwodnicę Północną I, w tym połączenie ul. Grunwaldzkiej i Szczakowskiej nowym śladem (ul. "Nowo-Szczakowska" [5.1KDZ]), połączenie ul. Szczakowskiej i ul. św. Wojciecha [5.2KDZ] oraz odcinek od ul. św. Wojciecha do ul. Jana III Sobieskiego [5.3KDZ, 5.4KDZ],
 - b) Obwodnicę Północną II - połączenie ul. Kołłątaja z ul. Chełmońskiego [6.1KDZ] oraz przedłużenie na północ, do ul. św. Wojciecha [6.2KDZ],
- 1.3.2. ulica "Nowo-Biały Brzeg", tj. połączenie ul. Młynarskiej z ul. Biały Brzeg (w klasie Z) [7.1KDZ, 7.2KDZ],
- 1.3.3. połączenie ciągu ul. Szczakowskiej/Górnośląskiej z ul. Batorego i Dąbrowskiego [8KDL] - w klasie L,
- 1.3.4. nowy układ drogowy na terenie byłej kopalni Jan Kanty [9.1KDL, 9.2KDL] oraz połączenie z Al. Piłsudskiego [9.3KDL] i z Trasą Śródmiejską [9.4KDL] oraz połączenie Trasy Śródmiejskiej z ul. Grunwaldzką [9.5KDL] - w klasie L ,
- 1.3.5. połączenie ul. Grunwaldzkiej z ul. Piekarską [10.1KDL] i połączenie ul. Piekarskiej z ul. Szczakowską [10.2KDL] - w klasie L,
- 1.3.6. połączenie ul. Piekarskiej z ul. św. Wojciecha [11.1KDL, 11.2KDL] - w klasie L,
- 1.3.7. przedłużenie ul. Podwale w kierunku północnym [12KDL], do planowanej drogi 11.1KDL - w klasie L,
- 1.3.8. połączenie ul. św. Wojciecha z ul. Podwale [13KDL] - w klasie L,
- 1.3.9. droga na terenie hałdy Piłsudski [14KDL] - w klasie L,
- 1.3.10. połączenie ul. Orłąt Lwowskich z ul. Wysoki Brzeg [15KDL] - w klasie L,
- 1.3.11. budowa nowego układu drogowego w Dąbrowie Narodowej - ulica "Nowo-Długoszyńska" [16.1KDL] oraz połączenie ul. Długoszyńskiej z ul. Widokową [16.2KDL] - w klasie L,
- 1.3.12. budowa nowego układu drogowego w Łubowcu [17KDL] - w klasie L,
- 1.3.13. budowa nowego układu drogowego w Pieczyskach [18KDL] - w klasie L,
- 1.3.14. połączenie ul. Szczakowskiej z ul. Martyniaków [19KDL] - w klasie L.

²⁸ zgodnie z porozumieniem Prezydentów Miast Mysłowic, Sosnowca i Jaworzna z 25 lipca 2013 r., ogłoszonym w DUWS z 2013 r. poz. 5145

1.4. Ponadto planuje się krótkie odcinki modyfikujące lub uzupełniające istniejące drogi:

- 1.4.1. budowa wiaduktu kolejowego w ciągu ul. Bukowskiej [20KDZ] (w klasie Z),
 - 1.4.2. budowa alternatywnego śladu ul. Ciężkowickiej z wiaduktem kolejowym [21KDL] (w klasie L),
 - 1.4.3. budowa ul. "Nowo-Kaczeńców" [22KDL] (w klasie L),
 - 1.4.4. budowa łącznika ul. Krakowskiej z nowym odcinkiem DK 79 [23KDL],
 - 1.4.5. budowa połączenia ul. Szczakowskiej z planowaną ul. "Nowo-Szczakowską" w śladzie odcinka ul. Upadowej (klasa L) [24KDL].
- 1.5. Wskazane na rysunku studium przebiegi i klasy planowanych dróg mogą ulec skorygowaniu (uściśleniu) na dalszych etapach prac analitycznych i realizacyjnych, w tym poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 1.6. **Polityka parkingowa** w centrum miasta może być prowadzona – wg „Analizy rozwoju układu komunikacyjnego w kontekście zagospodarowania przestrzennego miasta Jaworzna” (Inkom, 2012) w postaci dwóch alternatywnych systemów parkowania:
- a) opartego na płatności za czas postoju,
 - b) opartego na limitowaniu czasu postoju.

Istotą drugiego systemu jest bezwzględny zakaz parkowania powyżej wyznaczonego dla danego obszaru limitu czasowego.

Podstawowym elementem docelowego systemu parkowania w centrum miasta powinien być planowany podziemny parking na ok. 800 miejsc postojowych, realizowany w ramach budowy centrum handlowego „Galena”. Drugą możliwością lokalizacji parkingu kubaturowego jest teren pomiędzy ulicami Narutowicza i Sądową. Ogólnie, szacuje się, iż liczba miejsc parkingowych w strefie płatnego parkowania na wydzielonych parkingach będzie wynosić ok. 1900 miejsc postojowych, w tym ww. parkingi kubaturowe.

2. TRANSPORT ZBIOROWY

- 2.1. Podstawą funkcjonowania komunikacji zbiorowej w mieście pozostanie komunikacja autobusowa.
- 2.2. Rola traktacji kolejowej w docelowym systemie komunikacji zbiorowej dla miasta Jaworzna będzie zależała głównie od działań systemowych na poziomie regionalnym i ponadregionalnym (krajowym). Istotną kwestią jest utrzymanie w eksploatacji przynajmniej jednego dworca kolejowego (Szczakowa) oraz zagwarantowanie na nim zatrzymań pociągów relacji regionalnych i ponadregionalnych.
- 2.3. W przypadku uzyskania zadowalających parametrów ruchowych i eksploatacyjnych możliwe jest wprowadzenie traktacji tramwajowej (ul. Krakowska – Centrum – Osiedle Stałe - Sosnowiec) oraz Osiedle Leopold - Dworzec PKP Szczakowa).
- 2.3.1. Planuje się wprowadzenie do systemu transportu zbiorowego miasta tras tramwajowych. Podstawowa linia tramwaju przebiegająca wzdłuż głównej osi komunikacyjnej miasta (o łącznej długości ok. 9,3 km), będzie łączyć największe generatory ruchu, tzn. Osiedle Stałe i Centrum. Zakłada się, że w środkowym fragmencie rozdzieli się na dwie odnogi tworzące pętlę, dzięki czemu w jej zasięgu znajdą się kolejne osiedla wielorodzinne. Na przebiegu od skrzyżowania z ul. Królowej Jadwigi do skrzyżowania z ul. 11 Listopada oraz po ulicy Starowiejskiej trasę planuje się jako dwutorową. Na tych samych odcinkach, a także na ulicach Matejki i Rzemieśniczej torowiska zostaną wbudowane w jezdnię.
- 2.3.2. Zakłada się także możliwość budowy odnogi trasy tramwajowej w kierunku Szczakowej (w celu integracji z transportem kolejowym) oraz przedłużenia jej od Łubowca na zachód, do spięcia z siecią tramwajową funkcjonującą w konurbacji górnośląskiej. Zarówno odcinek trasy biegnący wzdłuż planowanej DTS-wschód, jak odcinek do Szczakowej powinny mieć charakter szybkiego tramwaju.
- 2.4. Wskazane przebiegi linii tramwajowych mogą ulec skorygowaniu (uściśleniu) na dalszych etapach prac analitycznych i planistycznych, w tym poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dla zadania tego niezbędne jest wykonanie studium wykonalności, określającego szczegółowo możliwości techniczne (zwłaszcza ewentualne bariery i zagrożenia), jak również parametry ekonomiczno - finansowe dotyczące nie tylko budowy, ale również późniejszej eksploatacji.
- 2.5. Uzupełnieniem nowego modelu transportu zbiorowego powinna być komunikacja mikrobusowa, która wymaga lepszego wkomponowania w system transportu zbiorowego, bądź ograniczenia jej zakresu - na trasach konkurencyjnych wobec obsługiwanych przez środki transportu publicznego.

2.6. Punkty integracji transportu zbiorowego.

- 2.6.1. Głównym węzłem przesiadkowym w mieście pozostanie przystanek „Centrum”. W przypadku wzmocnienia znaczenia pasażerskiego transportu kolejowego, funkcję węzła (centrum) przesiadkowego o ponadlokalnym znaczeniu będzie pełnił przystanek „Szczakowa Dworzec PKP”.
- 2.6.2. Perspektywicznie zakłada się możliwość realizacji miejsc przesiadania się z transportu indywidualnego na transport zbiorowy i odwrotnie, czyli park&ride (P+R, „zaparkuj i jedź”). Rozwiązanie takie może być planowane przy południowej końcówce planowanej linii tramwajowej, przy ul. Krakowskiej.
Zasadność realizacji takiego rozwiązania wymaga potwierdzenia dalszymi analizami, w przypadku podjęcia decyzji o budowie linii tramwajowej.

3. TRASY I DROGI ROWEROWE

- 3.1. Perspektywicznym celem polityki przestrzennej w zakresie rozwoju transportu rowerowego jest zwiększenie liczby podróży rowerowych. Kierunki działań obejmują:
- 3.1.1. rozbudowę systemu dróg rowerowych, w powiązaniu z istniejącym systemem tras rowerowych,
- 3.1.2. doprowadzenie do kompleksowego systemu dróg i ścieżek rowerowych umożliwiających ciągłość podróży rowerem i stworzenie odpowiedniej infrastruktury, tj.:
- a) układu parkingów dla rowerów,
 - b) zintegrowanie dróg rowerowych z komunikacją zbiorową (w punktach integrujących),
 - c) wyposażenie punktów integrujących w infrastrukturę (szczególnie dotyczy to odpowiedniego zabezpieczenia rowerów pozostawianych w tych punktach i ich monitoringu).
- 3.1.3. Priorytetowe znaczenie powinna mieć budowa dróg rowerowych zapewniających spójność systemu transportu kombinowanego, w tym z wykorzystaniem kolei (np. droga rowerowa biegnąca równolegle do planowanej trasy tramwajowej Os. Leopold - Dworzec PKP Jaworzno-Szczakowa) oraz tworzących alternatywę dla podróży samochodem w układzie wewnątrzmijskim (jak np. połączenie Osiedla Stałego i Osiedla Podłęże z centrum miasta).
- 3.2. Trasy rowerowe w Jaworznie tworzą spójny system, który może być rozbudowywany. Zaleca się powiązanie z drogami rowerowymi i doprowadzenie do spójności systemu.
- 3.3. Parkingi dla rowerów (bike&ride [B+R, „zaparkuj rower i jedź”]) powinny zostać zrealizowane dla budynków użyteczności publicznej, jak np. wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, multipleksy, budynki biurowe, dworce, stacje i przystanki komunikacji kolejowej, a także węzły przesiadkowe. Należy zadbać o możliwość dojazdu rowerów do obiektu poprzez rozwiązania geometryczne na skrzyżowaniach i odcinkach drogowych.
- 3.4. Osiągnięcie zadowalających efektów w zakresie wzrostu znaczenia transportu rowerowego jest w znacznej mierze uzależnione od działań wykraczających poza zakres polityki przestrzennej, takich jak:
- wprowadzenie zachęt ekonomicznych do korzystania z systemu rowerowego zintegrowanego z komunikacją zbiorową np. poprzez zniżki na przejazd dla podróżnych pozostawiających rowery w punktach integrujących,
 - przystosowanie autobusów do przewozu rowerów.

4. TRANSPORT KOLEJOWY

- 4.1. Podstawowym kierunkiem rozwoju transportu kolejowego jest „Modernizacja linii kolejowej E30, odcinek Zabrze – Katowice – Kraków”, wchodzącej w skład korytarza transportowego E30 (Gorlitz) – Zgorzelec – Wrocław – Katowice – Kraków – Przemyśl – Medyka – (Mostiska), zapisanego w umowie o głównych międzynarodowych liniach kolejowych (AGC) i obejmującej dwie linie kolejowe o państwowym znaczeniu, tj.:
- a) nr 133 Dąbrowa Górnicza Zabkowice – Kraków Osobowy,
 - b) nr 134 Jaworzno Szczakowa - Mysłowice.

- 4.2. Planowana jest zmiana zewnętrznego układu kolejowego obsługującego elektrownie „Jaworzno II” i „Jaworzno III”. Zlikwidowana zostanie część linii nr 203 biegnącej przez Łubowiec, rejon byłej kop. „Jan Kanty” i Podłęże. Zastąpi ją układ wybiegający – na północy – z zachowanego fragmentu linii nr 203 i biegnący wzdłuż elektrowni „Jaworzno III”, a następnie wzdłuż ul. Moniuszki, do rejonu zakładu Organika – Azot z włączeniem do istniejących linii będących w dyspozycji DB Schenker Rail Polska SA i CTL Maczki - Bór SA.
- 4.3. Zaleca się stosowanie innych działań mających na celu integrację transportu szynowego z transportem autobusowym, takich jak skorelowanie połączeń autobusowych, a w dalszej perspektywie tramwajowych, z rozkładem jazdy pociągów.

→ *Rys. B6 "Kierunki rozwoju systemu transportu"*

→ *Rys. B7 "Etapy rozwoju systemu transportu"*

VII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

- 1.1. Głównymi źródłami zasilania systemu zaopatrzenia w wodę miasta Jaworzna pozostaną:
- a) system ujęć i wodociągów magistralnych Górnśląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A., w tym ujęcia wody i stacja uzdatniania w Maczkach,
 - b) ujęcia wody Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Jaworzno i jego system wodociągowy, oraz lokalnie
 - c) system wodociągowy Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Chrzanów (dla obsługi Cezarówki Dolnej i Górnej, Koźmina oraz odnoga wodociągu w ul. Dąb),
 - d) system wodociągowy Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Mysłówice (dla obsługi osiedla Wysoki Brzeg).
- 1.2. Nie przewiduje się zasadniczych zmian w systemie zaopatrzenia w wodę. Planuje się głównie modernizację rozdzielczej sieci wodociągowej i urządzeń wpływających na prawidłową pracę układu wodociągowego oraz budowę wodociągów i urządzeń poprawiających zaopatrzenie w wodę odbiorców lub jakość wody w poszczególnych dzielnicach.
- 1.3. W zakresie wody przemysłowej planuje się połączenie projektowanego rurociągu Ø800 (do nowobudowanego bloku energetycznego elektrowni Jaworzno II) z nieczynną magistralą Ø1200 w kierunku Jeleń-Łęg, oraz budowę nowego odcinka rurociągu do pompowni wody Dzieńkowice 2 w Jeleniu-Dębnie do przesyłu wody przemysłowej.
- 1.4. Należy zapewnić urządzenia wodne do celów przeciwpożarowych, zgodnie z przepisami w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW. GOSPODARKA ODPADAMI

- 2.1. Przyjmuje się następujące generalne zasady rozwoju systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków:
- 2.1.1. objęcie zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków docelowo wszystkich wytwórców ścieków na obszarze miasta, poprzez sukcesywną rozbudowę systemu;
- 2.1.2. w pierwszej kolejności - objęcie systemem zbiorowym zakończonym oczyszczalnią Jeleń-Dąb wszystkich wytwórców ścieków w obrębie aglomeracji, której granice określone są na rysunku studium, poprzez:
- a) dokończenie realizacji projektu „Modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego miasta Jaworzna – faza I”, w której celem przedsięwzięcia jest uporządkowanie gospodarki ściekowej w dorzeczu Białej Przemszy i Przemszy (pośrednio - poprawa konkurencyjności gminy i zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej, jak również rozwój gospodarczy całej gminy i regionu), w ramach którego dotychczas zrealizowano systemy kanalizacji sanitarnej w osiedlach: Góra Piasku, Długoszyn, Pieczyńska i Ciężkowice;
 - b) realizację II fazy projektu, której celem będzie uzupełnienie prac wykonanych w fazie I, w tym modernizacja oczyszczalni ścieków, a także
 - budowa kanalizacji w osiedlu Bory i Wapie,
 - modernizacja istniejącej infrastruktury (renowacja kanałów ściekowych w osiedlach: Szczakowa, Łubowiec, Osiedle Stałe, Osiedle Kościuszki i Osiedle Podłęże),
 - budowa nowych kanałów sanitarnych (Jeleń, Dąbrowa Narodowa, Śródmieście, Szczakowa, Wilkoszyn, Jeziorki i Buczyna);
- 2.1.3. sukcesywne powiększanie obszaru aglomeracji przewidzianej do objęcia zbiorowym systemem odprowadzania ścieków o tereny dotychczas nie skanalizowane oraz o nowe tereny rozwojowe wyznaczone w studium, z priorytetem dla terenów położonych w obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych, wymagających szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem;

- 2.1.4. opracowanie programu gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, ze wskazaniem podziału na zlewnie przewidywanych systemów lokalnych, oraz obszarów, w których wskazane jest zastosowanie małej retencji (zbiorników do okresowego gromadzenia wód w czasie silnych opadów i roztopów), lub rozwiązań minimalizujących odprowadzanie wód opadowych systemem sieciowym;
- 2.1.5. dla obszarów zabudowy o niewielkiej liczbie mieszkańców wskazanych na rysunku studium - możliwość budowy lokalnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, jeżeli podłączenie do systemu kanalizacyjnego zakończonego oczyszczalnią Jeleń - Dąb będzie nieuzasadnione ekonomicznie.
- 2.2. Ze względu na uwarunkowania ekofizjograficzne, w tym:
- zagrożenie występowaniem deformacji nieciągłych, w obrębie oznaczonych na rysunku studium:
 - "terenów zagrożonych deformacjami nieciągłymi związanymi z historyczną płytką eksploatacją górniczą",
 - "stref wokół nieczynnych wyrobisk mających połączenie z powierzchnią",
 - "obszarów zasilania z powierzchni triasowego piętra wodonośnego",
 - wysoki stopień narażenia zbiorników wód podziemnych na przenikanie zanieczyszczeń w oznaczonych na rysunku studium "obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych - wymagających szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem",
 - stałe, okresowo lub potencjalnie płytko zalegające wody podziemne (oznaczone na mapie uwarunkowań jako: "obszary zagrożone powodzią i podtopieniami, w tym zalewaniem wodami opadowymi i podziemnymi" oraz "obszary zagrożone powstawaniem zalewisk w nieckach obniżeniowych"),
- w obszarach wymienionych w p. a) - c) należy z zasady unikać budowy przydomowych oczyszczalni ścieków; budowę takich oczyszczalni można dopuszczać wyłącznie wyjątkowo - w przypadkach, w których podłączenie do systemu zbiorowego jest nieuzasadnione ze względów techniczno-ekonomicznych.
- 2.3. W obszarach, o których mowa w p. 2.2 a) nie należy budować studni chłonnych wprowadzających wody opadowe lub roztopowe albo oczyszczone ścieki oraz nie wprowadzać ścieków do ziemi.
- *Rys. B.8 "Kierunki rozwoju gospodarki ściekowej"*
- 2.4. Nie planuje się uruchomienia na terenie miasta składowiska odpadów komunalnych. Głównym źródłem powstawania odpadów gospodarczych będzie, jak dotychczas, sektor wydobywczy i energetyczny.

3. ZAOPATRZENIE W GAZ, ENERGIĘ CIEPLNĄ I ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

- 3.1. Zaopatrzenie w gaz będzie realizowane z sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia podlegającej rozbudowie oraz przebudowie stosownie do potrzeb i zainteresowania potencjalnych odbiorców.
- 3.2. Głównym źródłem ciepła pozostanie Elektrownia Jaworzno III - Elektrownia II, która posiada nadwyżkę mocy cieplnej, a magistralne sieci ciepłownicze umożliwiają przesył zwiększonej mocy cieplnej przy wystąpieniu zapotrzebowania.
- 3.3. Przy planowaniu nowych inwestycji oraz modernizacji istniejących obiektów wpływających na zmniejszenie zużycia energii zaleca się zastosowanie systemów grzewczych opartych o zdalaczną sieć ciepłowniczą. W rejonach zabudowy, gdzie możliwe jest podłączenie do sieci ciepłowniczej należy dążyć do całkowitej eliminacji stosowania systemów grzewczych opartych o spalanie paliw.
- 3.4. W przypadku braku możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej zaleca się stosowanie systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii, dopuszcza się również stosowanie systemów opartych na spalaniu paliw w urządzeniach sprawności powyżej 80% lub stosowanie systemów zasilanych energią elektryczną.
- 3.5. Jaworzno jest zaopatrywane w energię elektryczną z elektrowni systemowych wchodzących w skład Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (głównie z Elektrowni III). Bezpośrednią obsługę odbiorców zapewnia układ sieci średnich i niskich napięć, rozbudowany w oparciu o lokalne stacje 110kV/SN.
- 3.6. Rozbudowa i przebudowa infrastruktury elektroenergetycznej będzie służyć zapewnieniu dostaw energii elektrycznej klientom, pokryciu bieżącego i przyszłego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną oraz zapewnieniu wysokiej pewności zasilania. Do 2018 r. planowana jest budowa nowego bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III - Elektrownia II.

- 3.7. Planowana jest rozbudowa stacji elektroenergetycznej 220 kV Byczyna o rozdzielnie 400 kV i wpięcie do niej istniejącej linii 400 kV Tucznawa – Tarnów (w dalszej kolejności planowane wpięcie linii 400 kV Tucznawa – Rzeszów). Dla wyprowadzenia mocy z nowego bloku w Elektrowni II planuje się budowę dwutorowej linii 400 + 220 kV Byczyna – Elektrownia Jaworzno.

Planowana jest również budowa trójtorowej linii 2x400 kV + 220 kV Byczyna – Podborze, w części po trasie istniejącej linii 220 kV Byczyna – Bieruń, Byczyna – Poręba. Przed realizacją tej linii, obecnie istniejąca linia 220 kV zostanie rozebrana.

- 3.8. Zaopatrzenie w energię elektryczną będzie realizowane z sieci elektroenergetycznej podlegającej rozbudowie oraz przebudowie wraz ze stacjami transformatorowymi w sposób niekolidujący z przeznaczeniem podstawowym terenów, stosownie do potrzeb.

4. ENERGIA ODNAWIALNA

- 4.1. Zakłada się wzrost wykorzystania energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych oraz określa się obszary, w których może być dopuszczone rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z tych źródeł o mocy powyżej 100 kW, z wykorzystaniem:
- a) energii geotermalnej, hydrotermalnej, aerotermalnej,
 - b) energii słonecznej,
 - c) biomasy i biopłynów w procesie spalania,
 - d) energii wód płynących (hydroenergii),
 - e) biogazu.
- 4.2. Z wyjątkiem obszarów "R", urządzenia wytwarzające energię o mocy powyżej 100 kW z wykorzystaniem energii słonecznej mogą być lokalizowane jako instalacje pracujące na potrzeby zagospodarowania terenu, w którym są umieszczone.
- 4.3. Na terenie Jaworzna nie dopuszcza się rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię o mocy powyżej 100 kW z wykorzystaniem siły wiatru.

→ *Rys. B9 "Energia odnawialna"*

→ *Granice obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy powyżej 100 kW, z uwzględnieniem poszczególnych rodzajów energii wymienionych w p. 4.1, określone są na rysunku studium.*

VIII. OBSZARY O SZCZEGÓLNYCH ZASADACH ZAGOSPODAROWANIA

1. STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJOWE

1.1. Określa się obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego miasta:

Tab. B.4. Strategiczne obszary rozwojowe

oznaczenie	symbol kierunku przeznaczenia	Nazwa kierunku przeznaczenia	pow. (ha)
Obszary reurbanizacji			
OS1	UMW	obszary zabudowy usługowo-mieszkaniowej intensywnej	14,2
OS2.1	UMW	obszary zabudowy usługowo-mieszkaniowej intensywnej	9,1
OS2.2	UMW	obszary zabudowy usługowo-mieszkaniowej intensywnej	25,5
OS3	UMW	obszary zabudowy usługowo-mieszkaniowej intensywnej	52,7
Obszary restytucji bazy ekonomicznej			
OS4	U	obszary usługowe	6,7
OS5	U	obszary usługowe	14,5
OS6.1	UP	obszary usługowo-produkcyjne	29,8
OS6.2	UP	obszary usługowo-produkcyjne	12,1
OS6.3	UP	obszary usługowo-produkcyjne	56,1
OS6.4	UP	obszary usługowo-produkcyjne	79,4
OS7.1	UP	obszary usługowo-produkcyjne	7,0
OS7.2	UP	obszary usługowo-produkcyjne	70,4
OS8	UP	obszary usługowo-produkcyjne	320,9
Obszary rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznych			
OS9	U/Z, ZLr,	obszary usług z zielenią urządzoną, obszary rolne, leśne - rezerwy dla funkcji rekreacji	197,7
OS10	U/Z, Rr	obszary usług z zielenią urządzoną, obszary rolne - rezerwy dla funkcji rekreacji	99,4
OS11	Rr, ZLr	obszary rolne, leśne - rezerwy dla funkcji rekreacji	80,8

1.2. Zasady zagospodarowania strategicznych obszarów rozwojowych:

- a) kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej poprzez sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w razie potrzeby poprzedzone opracowaniem studiów i koncepcji programowo-przestrzennych oraz urbanistyczno-architektonicznych,
- b) priorytet w rozwoju infrastruktury technicznej, której budowa należy do zadań gminy,
- c) w obszarze OS 7.1 może być dopuszczone alternatywne przeznaczenie terenu zgodne z kierunkami przeznaczenia dla obszarów "UP".

2. OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M².

- 2.1. **Obiekty handlu detalicznego o powierzchni powyżej 2000 m²** mogą być lokalizowane i rozbudowywane wyłącznie w "obszarach rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²" - oznaczonych na rysunku studium symbolami **WOH1 - WOH4**.

Tab. B.5. **Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²**

Oznaczenie	OPIS	powierzchnia (ha)
WOH 1A WOH 1B	Obszar "Nowe Centrum"	6,3 1,8
WOH 2	Obszar "Jan Kanty"	7,7
WOH 3	Obszar "Pieczyska"	2,3
WOH 4	Obszar "Jęzor"	13,9

- 2.2. Obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² o charakterze centrotwórczym: obiekty z przewagą artykułów spożywczych w ofercie, domy towarowe oraz wielofunkcyjne centra handlowo-usługowe z programem usług rozrywki mogą być rozmieszczone wyłącznie w obszarze WOH1 i WOH3. Poza tymi obszarami mogą być rozmieszczane tylko obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży nie wywierające konkurencyjnego wpływu na sieć handlową zlokalizowaną w ośrodkach ogólnomiejskich i dzielnicowych.
- 2.3. Wskazanie "obszaru rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²" oznacza warunkową możliwość lokalizacji obiektu handlowego. Warunkiem dopuszczenia lokalizacji obiektu jest spełnienie szczegółowych zasad i warunków zagospodarowania określonych w miejscowym planie, w szczególności: gabarytów obiektów, wielkości powierzchni sprzedaży, zasad obsługi komunikacyjnej, liczby miejsc parkingowych.
- 2.4. Budowa obiektów, o których mowa w p. 2.3 wymaga dostosowania przez inwestora układu drogowego do zwiększonego natężenia ruchu samochodowego spowodowanego lokalizacją obiektu.

3. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

- 3.1. **Wyznacza się na rysunku studium obszary przestrzeni publicznej:**
- o znaczeniu ogólnomiejskim,
 - o znaczeniu lokalnym,
- których funkcjonalność i walory estetyczne mają zasadnicze znaczenie dla jakości życia mieszkańców Jaworzna i kształtowania jego wizerunku:
- 3.2. Polityka przestrzenna miasta zmierzać będzie do systematycznego podnoszenia walorów użytkowych i estetycznych wyposażenia wymienionych obszarów, w szczególności:
- kształtowania atrakcyjnych, unikalnych wnętrz urbanistycznych, w których właściwie eksponowane i zharmonizowane będą zarówno zachowane wartości historycznej zabudowy, jak dobra współczesnej kultury i architektury,
 - zapewnienia dogodnej dostępności publicznym transportem zbiorowym oraz rowerem,
 - uprzywilejowania ruchu pieszych.
- 3.3. Przestrzenie publiczne o znaczeniu ogólnomiejskim wymagają szczególnie starannych rozwiązań w zakresie zagospodarowania, w celu kształtowania ich funkcjonalności jako miejsc spotkań, wypoczynku i wydarzeń społeczno - kulturalnych sprzyjających integracji społecznej oraz aktywności obywatelskiej.

4. OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

- 4.1. Określa się obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:
- CPP1** - modernizacja linii kolejowej CE65,
 - CPP2** - modernizacja linii kolejowej CE30,
 - CPP3** - budowa dwutorowej linii 400 kV + 220 kV relacji Byczyna - Elektrownia Jaworzno III,
 - CPP4** - rozbudowa GPZ Byczyna,
 - CPP5** - budowa Drogowej Trasy Średnicowej.
- 4.2. Określa się obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym:
- CPL1, CPL2** - budowa zbiorników retencyjnych na wody opadowe i roztopowe.

Obszary CPL1, CPL2 stanowią rezerwy terenowe dla potencjalnej lokalizacji zbiorników retencyjnych na wody opadowe i roztopowe - do przesądzenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zależnie od przyjętych rozwiązań w zakresie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu oraz sposobu rozwiązania gospodarki wodami opadowymi. W przypadku wyboru rozwiązania nie wymagającego budowy zbiornika - zagospodarowanie terenu zgodnie z zasadami określonymi dla obszarów "ZU".

5. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

- 5.1. Określa się, wskazane na rysunku studium, obszary wymagające rehabilitacji i przekształceń, rozumianych jako:
- przekształcenia - procesy głębokich zmian funkcjonalnych i przestrzennych, zmierzających do poprawy ładu przestrzennego i bardziej efektywnego wykorzystania walorów ekonomicznych przestrzeni,
 - rehabilitacja - procesy zmian jakościowych istniejącego zagospodarowania, które pozwalają przywrócić prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury komunalnej, przestrzeni publicznych oraz wartości użytkowe zabudowy lub podnieść jej standard,
 - rekultywacja - działania w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, polegające na nadaniu lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych oraz działania naprawcze w rozumieniu przepisów o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Tab. B.6. Obszary wymagające rehabilitacji i przekształceń

Oznaczenie	OPIS	powierzchnia (ha)	zakres zmian
RP1	Nowe Centrum część zachodnia	7,5	ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych, przekształcenia istniejącego zagospodarowania
RP2	Nowe Centrum część południowa	8,1	przekształcenia istniejącego zagospodarowania, rehabilitacja
RP3	Hałda Piłsudski część południowa	24,8	rekultywacja, ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych
RP4	Hałda Piłsudski część północna	9,1	rekultywacja, ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych
RP5	Pechnik	21,7	przekształcenia istniejącego zagospodarowania, rehabilitacja
RP6	Centrum Podłęża	5,3	przekształcenia istniejącego zagospodarowania
RP7	Jan Kanty	34,5	ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych
RP8	Jan Kanty	27,4	ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych
RP9	Szczakowa	21,6	rehabilitacja
RP10	Pieczyska	47,4	ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych, przekształcenia istniejącego zagospodarowania, rehabilitacja

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego VIII. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania

- 5.2. Jako generalną zasadę przekształceń zagospodarowania obszarów RP1 - RP 10 przyjmuje się, że nowo wprowadzane funkcje w tych obszarach muszą przyczyniać się do podniesienia jakości życia mieszkańców, cechować się wysoką jakością rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych oraz nie mogą tworzyć barier przestrzennych. Obszary RP3 i RP4 są zarazem obszarami wymagającymi rekultywacji.
- 5.3. Określa się, wskazane na rysunku studium, tereny wymagające rekultywacji. Rekultywacja polega na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym przez działalność człowieka. Często rekultywacja stanowi pierwszy etap przekształceń - w przypadku gdy przywrócenie wartości użytkowych, np. standardów jakości gleby, służy kolejnym fazom wprowadzania zabudowy. Rekultywacja wymienionych obszarów, w zakresie wynikającym ze stanu tych obszarów, scharakteryzowanego w części A, w tym osiągnięcie wymaganych standardów jakości ziemi warunkuje możliwość ich zagospodarowania zgodnie z nowymi kierunkami przeznaczenia, określonymi na rysunku studium.

Tab. B.7. **Obszary wymagające rekultywacji**

oznaczenie	Nazwa	Zakład	Klasyfikacja - przekształcenia	Rodzaj - przekształcenia	Stan
R1	Wapniówka	Huta Szkła "Szczakowa"	składowisko odpadów niebezpiecznych	składowisko odpadów po produkcji sody kalcynowej	nieczynne od 1909 r., porośnięty roślinnością,
R2a	Pole A	KWK "Jaworzno", Zakłady Chemiczne "Organika Azot"	składowisko odpadów niebezpiecznych	teren na którym lokowano odpady węglowe i odpady niebezpieczne	zadrzewione
R2b	Pole B - część zachodnia	KWK "Jaworzno", Zakłady Chemiczne "Organika Azot"	składowisko odpadów niebezpiecznych	teren na którym lokowano odpady węglowe i odpady niebezpieczne	teren zakładu ZGE Sobieski rejon "Sobieski"
R3	Biel Cynkowa	Zakład Bieli Cynkowej	składowisko odpadów niebezpiecznych	wąwóz którym wypełniono odpady poprodukcyjne - przekroczone zawartości ołowiu i cynku	b.d.
R4a	otoczenie CSO "Rudna Góra"	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	wyrobisko po eksploatacji piasku na którym prawdopodobnie lokowano odpady niebezpieczne i węglowe	nieczynne
R4b	zbiornik	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	składowisko odpadów niebezpiecznych	nieczynne
R4c	osadnik	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	składowisko odpadów niebezpiecznych	nieczynne
R4d	hałda	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	składowisko odpadów niebezpiecznych i gruzu budowlanego	nieczynne
R4e	płn. - wsch. część Pola K	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	składowisko odpadów niebezpiecznych	teren zrekultywowany
R4f	Pole K	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	wyrobisko po eksploatacji piasku na którym prawdopodobnie lokowano odpady niebezpieczne i węglowe	zalesione
R5	składowisko odpadów cyjankowych	Zakłady Chemiczne "Organika Azot" ul. Chopina 94	składowisko odpadów niebezpiecznych	składowisko odpadów niebezpiecznych	nieczynne
R6a	Centralny II	KWK "Jan Kanty" ("Komuna Paryska")	osadnik pogórnicy	osadnik wód kopalnianych	częściowo zrekultywowany
R6b	Centralny IV	KWK "Jan Kanty" ("Komuna Paryska")	osadnik pogórnicy	osadnik wód kopalnianych	czynny

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego

VIII. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania

oznaczenie	Nazwa	Zakład	Klasyfikacja - przekształcenia	Rodzaj - przekształcenia	Stan
R6c	Centralny III	KWK "Jan Kanty" ("Komuna Paryska")	osadnik pogórnicy	osadnik wód kopalnianych	nieczynne
R6d	Centralny I	KWK "Jan Kanty" ("Komuna Paryska")	osadnik pogórnicy	osadnik wód kopalnianych	nieczynne
R7	Pole B - część wschodnia	KWK "Jaworzno", Zakłady Chemiczne "Organika Azot"	składowisko odpadów pogórnicy	teren na którym lokowano odpady węglowe i odpady niebezpieczne	teren zakładu ZGE Sobieski rejon "Sobieski"
R8a	Pole H	KWK "Jaworzno"	składowisko odpadów pogórnicy	teren na którym lokowano odpady węglowe	przez składowisko przebiega pld. obwodnica miasta
R8b	Rejon Piłsudski (Pole E+F)	KWK "Jaworzno"	składowisko odpadów pogórnicy	składowisko odpadów węglowych	nie zrehabilitowane
R8c	Pole C	KWK "Jaworzno"	składowisko odpadów pogórnicy	teren na którym lokowano odpady węglowe	nie zrehabilitowane
R9	Dąbrowa	nieustalony	składowisko odpadów pogórnicy	teren na którym lokowano odpady węglowe	częściowo zadrzewione
R10		DB Schenker	piaskownia		
R11		CTL Maczki-Bór	piaskownia		
R12a		CTL Maczki-Bór	piaskownia		
R12b		CTL Maczki-Bór	piaskownia		
R12c		CTL Maczki-Bór	piaskownia		
R12d		CTL Maczki-Bór	piaskownia		
R13		Gmina Jaworzno	składowisko odpadów komunalnych		nieczynne

5.4. Obszarem wymagającym rekultywacji o nie w pełni dotychczas ustalonym zasięgu oraz zakresie potrzebnych działań jest wskazany na rysunku "obszar, na którym mogą znajdować się odpady niebezpieczne" będący pozostałością wieloletniego funkcjonowania Zakładów Chemicznych Organika-Azot.

W obszarze tym nie należy dopuszczać jakichkolwiek zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz użytkowaniu przestrzeni mogących prowadzić do zwiększenia ryzyka ekologicznego, w postaci ekspozycji ludzi na działanie substancji toksycznych lub skażenia zbiorników wód podziemnych.

5.5. **Określa się Obszar Renaturalizacji Doliny Białej Przemszy - OR1a i OR1b**, będący obszarem wymagającym szczególnego rodzaju, kompleksowych działań naprawczych - przywracających równowagę przyrodniczą, w tym naturalny przebieg procesów korytotwórczych w obrębie doliny.

Elementem tych działań jest:

- ochrona strefy buforowej Białej Przemszy (OR1a) przed dalszymi niekorzystnymi przekształceniami powierzchni terenu, w szczególności: poszerzaniem eksploatacji powierzchniowej, składowaniem nadkładu oraz nadsypywaniem terenu w innej formie,
- zachowanie filara ochronnego koryta Przemszy wyznaczonego w złożu Bór-Zachód,
- rekultywacja terenów po eksploatacji piasku ze złoża Bór Zachód i Bór Wschód - w części położonej w obszarze OR1b zgodnie z kierunkami przeznaczenia i zasadami zagospodarowania dla terenów ZE - obszary zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej.

→ Granice obszarów, których symbole zawiera tabl. B.7 oraz obszarów wymienionych w p. 5.4 i 5.5 określone są na rysunku studium.

6. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I PODTOPIEŃ

- 6.1. **Obszary zagrożone powodzią.** W obszarach zagrożonych powodzią, wskazanych w dolinie Przemszy w rejonie ujścia Byczynki, których położenie przedstawia mapa uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego²⁹, szczegółowe zasady zagospodarowania przestrzennego uwzględniające wymagania ochrony przeciwpowodziowej zostaną określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym zgodnie z art. 88f ust. 5 i 7 ustawy Prawo wodne. Do czasu sporządzenia planu, obszary te zaleca się chronić przed zabudową oraz przed zmianami ukształtowania terenu, które mogłyby prowadzić do zwiększenia ryzyka powodziowego.
- 6.2. **Obszary zagrożone podtopieniami.** W obszarach zagrożonych podtopieniami, w tym zalewaniem wodami opadowymi i podziemnymi, których granice określone są na mapie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego (położonych głównie w obrębie dolin Przemszy, Byczynki i jej dopływów, Koziego Brodu, Łużnika i jego dopływów), będących obszarami możliwych zagrożeń wodnych, zaleca się przyjmowanie zasad zagospodarowania służących zmniejszeniu zagrożenia występowaniem podtopień i ryzyka wystąpienia strat materialnych:
- a) ograniczanie współczynnika zabudowy działek budowlanych oraz stosowanie zwiększonych parametrów działek budowlanych, w celu ograniczenia powierzchni nieprzepuszczalnych i słabo przepuszczalnych w zlewniach cieków, których faktyczny udział nie powinien przekraczać 10% powierzchni obszarów przeznaczonych do zabudowy;
 - b) zapewnienie swobodnego dostępu do koryt cieków w celu ich bieżącego utrzymania;
 - c) odprowadzanie wód opadowych z posesji w sposób przyczyniający się do zwiększania retencji powierzchniowej i spowolnienia spływu wód do cieków (między innymi poprzez przechwytywanie wód deszczowych z dachów budynków do zbiorników i ich ponowne wykorzystanie w obrębie posesji), szczególnie na terenach pozbawionych kanalizacji deszczowej i o dużym udziale powierzchni zabudowanej;
 - d) w obrębie den dolin rzecznych zaleca się rezygnację z podpiwniczeń budynków oraz sytuowanie pierwszego poziomu użytkowego przynajmniej 0,5 m powyżej poziomu terenu; ponadto niedopuszczalne powinno być nadsypywanie terenu (poza bezpośrednim otoczeniem budynku) powodujące utrudnienie przepływu wód opadowych na sąsiednich posesjach;
 - e) w obrębie suchych dolinek - sytuowanie budynków oraz innych elementów zagospodarowania w sposób nie powodujący pogarszania warunków spływu wód opadowych osi doliny oraz nie powodujący podtapiania sąsiednich nieruchomości; zalecane lokalizacji małych zbiorników retencyjnych;
 - f) w obrębie pozostałych terenów o niekorzystnych warunkach gruntowo-wodnych - zwiększanie przepustowości kanalizacji deszczowej, w tym otwartych rowów odprowadzających wody deszczowe; pogłębienie rowów odwadniających tereny zurbanizowane oraz organizacja systemu małej retencji, w tym budowa suchych zbiorników przeznaczonych do okresowego gromadzenia wód oraz wykorzystywanie w tym celu oczek wodnych, stawów hodowlanych itp. niewielkich zbiorników wodnych.

7. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

- 7.1. Do terenów wyłączonych spod zabudowy zalicza się, oznaczone na rysunku studium:
- 7.1.1. tereny położone w strefie w odległości 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego po stronie odpowietrznej,
- 7.1.2. inne tereny wyłączone spod zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz potrzeby ochrony przyrody i krajobrazu, w tym:
- a) teren wyłączony spod zabudowy czasowo - wymieniony w p. 7.3,
 - b) tereny w strefach wokół nieczynnych wyrobisk mających połączenie z powierzchnią, o których mowa w p. 7.4 - z warunkową możliwością dopuszczenia zabudowy,
 - c) tereny wyłączone spod zabudowy trwale - wymienione w tabeli B.8.

²⁹ obszary zagrożone powodzią, o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat (Q 1%) oraz raz na 500 lat (Q 0,2 %) przedstawiono na mapie "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" na podstawie map zagrożenia powodziowego opublikowanych na portalu ISOK 22.12.2013 r.; granice tych obszarów mogą ulec zmianie, w związku z etapem zaawansowania procesu sporządzania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego - por. Część A - "Uwarunkowania ...", rozdz. VI "Stan środowiska", p. 11.1 "Zagrożenie powodziowe".

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego

VIII. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania

- 7.2. Na terenach położonych w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej z mocy ustawy Prawo wodne (art. 88n ust. 1 p. 4) obowiązuje zakaz wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów. Zwolnienia od tego zakazu może dokonać marszałek województwa, jeżeli nie wpłynie to na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych.
- 7.3. Dla terenu rekultywowanego składowiska odpadów komunalnych przy ul. Sobieskiego, przez okres pięćdziesięciu lat od dnia zamknięcia składowiska, tj. do 2066 r. nie mogą być budowane budynki, wykonywane wykopy, instalacje naziemne i podziemne, z wyłączeniem instalacji związanych z funkcjonowaniem składowiska³⁰. Okres ten może być skrócony, jeżeli z ekspertyzy geotechnicznej oraz z ekspertyzy sanitarnej, dołączonej do wniosku o zmianę decyzji o zgodzie na zamknięcie składowiska, wynika, że prowadzenie robót budowlanych na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, nie spowoduje zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.
- 7.4. W strefach wokół nieczynnych wyrobisk mających połączenie z powierzchnią (szybów, szybków i sztolni upadowych) o szerokości min. 20 m od krawędzi szybu oraz w pasie o szerokości 20 m i długości min. 50 m w kierunku biegu sztolni upadowej - wskazanych graficznie na rysunku studium, zaleca się:
- a) wykluczenie możliwości zabudowy lub rozbudowy zabudowy istniejącej do czasu wykonania czynności, o których mowa w p. b i c,
 - b) realizację nowej zabudowy uzależnić od uprzedniego uzdatnienia gruntu;
 - c) ewentualne dopuszczenie rozbudowy zabudowy istniejącej lub realizacji nowej zabudowy w indywidualnych przypadkach uzależnić od wyników ekspertyzy oceniającej możliwość realizacji zamierzenia budowlanego w konkretnych warunkach terenowych.
- 7.5. Dla terenów trwale wyłączonych z zabudowy generalną zasadą jest wykluczenie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej oraz obiektów produkcji rolniczej, ze względu na uwarunkowania wymienione w tabeli B.8. Nie wyklucza się natomiast budowy obiektów infrastruktury technicznej, służących ochronie środowiska i ochronie przed powodzią, komunikacji, wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych w obszarach "OZE..", a także nie będących budynkami obiektów służących kierunkom przeznaczenia określonym dla danego obszaru "ZZ...", chyba, że zakaz taki wynika z odrębnych aktów prawnych lub decyzji administracyjnych. Dalsze ograniczenia w zagospodarowaniu, dotyczące zakazów wykonywania określonych obiektów budowlanych oraz zmian w zagospodarowaniu, w szczególności w pobliżu cieków oraz w rejonie siedlisk chronionych, należy zaleźnie od potrzeb określić w miejscowym planie, w oparciu o szczegółowe rozpoznanie lokalnych warunków terenowych.
- 7.6. Dopuszcza się uściślenie granic obszarów, o których mowa w p. 7.4 - w wyniku badań geologiczno-inżynierskich oraz wymienionych w Tab. B.8, w odniesieniu do których przyczyny wyłączenia spod zabudowy związane są z ochroną przyrody - w przypadku uszczegółowienia rozpoznania naukowego walorów przyrodniczych tych obszarów.

Tab. B.8. Obszary wyłączone spod zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz potrzeby ochrony przyrody i krajobrazu.

oznaczenie	określenie obszaru, lokalizacja	przesłanki wykluczenia z zabudowy
ZZ1a - ZZ1f	Dolina Przemszy	złe warunki gruntowo-wodne, możliwe podtopienia w obrębie dna doliny, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej
ZZ1g- ZZ1i	Dolina Przemszy	złe warunki gruntowo-wodne, możliwe podtopienia w obrębie dna doliny, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ2	Dolina Przemszy i Byczyńki	obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat (Q1%) - potencjalnie - obszar szczególnego zagrożenia powodzią, obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 500 lat (Q 0,2%), złe warunki gruntowo-wodne, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ3a - ZZ3c	Dolina Białej Przemszy	istniejący użytek ekologiczny oraz obszar przyrodniczo cenny - dolina Białej Przemszy (OP1a, OP1b), złe warunki gruntowo-wodne, możliwe podtopienia w obrębie dna doliny, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony

30 zgodnie z § 18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. 2013 poz. 523)

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego VIII. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania

oznaczenie	określenie obszaru, lokalizacja	przesłanki wykluczenia z zabudowy
ZZ4a - ZZ4f	Dolina Białej Przemszy	złe warunki gruntowo-wodne, możliwe podtopienia w obrębie dna doliny, korytarz ekologiczny o randze lokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ5a - ZZ5g	Dolina Koziego Brodu	złe warunki gruntowo-wodne, możliwe podtopienia w obrębie dna doliny, korytarz ekologiczny o randze lokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ5h	Dolina Koziego Brodu	złe warunki gruntowo-wodne, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ6	Remiza Leśna Bucze	istniejący użytek ekologiczny, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ7a - ZZ7c	Dolina Łuźnika	obszar cenny przyrodniczo (ZZ7a, ZZ7b), złe warunki gruntowo-wodne, możliwe podtopienia w obrębie dna doliny, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ8a - ZZ8c	Obszary Natura 2000 Łąki w Jaworznie	Specjalny obszar ochrony (SOO) w ramach sieci Natura 2000 (PLH240042) oraz tereny zapewniające spójność przestrzenną tych obszarów, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ8d - ZZ8h	Młaki i łąki w Wilkoszynie i Ciężkowicach, Remizy leśne i łąki Pola-Mostki	obszar cenny przyrodniczo (częściowo proponowany do ochrony - w formie użytków ekologicznych OP4a-OP4c, OP6 i obszaru chronionego krajobrazu OP2a) oraz tereny zapewniające spójność przestrzenną tych obszarów; w większości niekorzystne warunki gruntowo-wodne, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ9	Murawy na Górze Wielkanoc w Ciężkowicach	obszar przyrodniczo cenny proponowany do ochrony - w formie użytku ekologicznego OP5, wraz z otoczeniem zapewniającym ekspozycję Góry Wielkanoc - o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ10	Góra Przygoń i Góra Pod Leszczyzną w Ciężkowicach	obszar przyrodniczo cenny, wraz z otoczeniem zapewniającym ekspozycję Góry Przygoń i Góry Pod Leszczyzną - o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony, a także powiązania ekologiczne w skali lokalnej i ponadlokalnej
ZZ11	Niecka Wilkoszyńska (fragment)	obszar przyrodniczo cenny, złe warunki gruntowo-wodne, korytarz ekologiczny o randze lokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ12a - ZZ12e	tereny podmokłe w Ciężkowicach	złe warunki gruntowo-wodne
ZZ13	rejon Sodowej Góry	obszar przyrodniczo cenny (częściowo proponowany do ochrony w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego OP20 i obszaru chronionego krajobrazu OP2b), wraz z otoczeniem zapewniającym ekspozycję Sodowej Góry - o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony
ZZ14a, ZZ14b	obszar ekspozycji Góry Grodzisko	obszar o wartościowym krajobrazie (tereny otwarte zapewniające ekspozycję Góry Grodzisko) wymagającym ochrony, korytarz ekologiczny o randze lokalnej
ZZ15	Rudna Góra i Góra Staberek	obszar o wartościowym krajobrazie (tereny otwarte zapewniające ekspozycję Rudnej Góry i Góry Staberek) wymagającym ochrony, w północnej części cenny pod względem przyrodniczym (OP11)
ZZ16	Dolina Byczynki	złe warunki gruntowo-wodne, zagrożenie powstania zalewiska w rejonie stawów, korytarz ekologiczny o randze lokalnej, obszar o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony,
ZZ17a, ZZ17b	rejon Stawów Trzykrotki	obszar przyrodniczo cenny (siedliska płazów), o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, złe warunki gruntowo-wodne
ZZ18a - ZZ18c	obszary rolne w rejonie Jeziorek, Cezarówki Górnej, Byczyny - siedliska chomika europejskiego	obszar przyrodniczo cenny - siedliska chomika europejskiego, o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony, korytarz ekologiczny o randze ponadlokalnej, częściowo złe warunki gruntowo-wodne (dolina w pobliżu obszaru ZZ17b)

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego

VIII. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania

oznaczenie	określenie obszaru, lokalizacja	przesłanki wykluczenia z zabudowy
ZZ19	obszary zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej	złe warunki gruntowo-wodne, korytarz ekologiczny o randze lokalnej
ZZ20a, ZZ20b	hałdy pogórnice w Dąbrowie Narodowej - Szczotkach	obszar przyrodniczo cenny, o wartościowym krajobrazie wymagającym ochrony

→ *Granice obszarów wyłączonych spod zabudowy, których symbole zawiera tabl. B.8 określone są na rysunku studium.*

8. PASY IZOLUJĄCE TERENY CMENTARZY, STREFY KONTROLOWANE I TECHNICZNE

- 8.1. W granicach pasów izolujących o szerokości 50 m określonych na rysunku studium wokół czynnych cmentarzy przeznaczonych do rozbudowy, należy, w celu umożliwienia rozbudowy cmentarza, ustalić zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności³¹.
- 8.2. W granicach oznaczonych na rysunku studium stref kontrolowanych gazociągów wysokoprężnych oraz stref technicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia należy uwzględnić ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z przepisów odrębnych dotyczących zagospodarowania terenów wokół tych sieci.

9. INNE OBSZARY PROBLEMOWE³²

- 9.1. Do obszarów problemowych zalicza się, oznaczone graficznie na rysunku studium:
 - 9.1.1. "obszar, na którym mogą znajdować się odpady niebezpieczne", o którym mowa w p. 5.4,
 - 9.1.2. Obszar Renaturalizacji Doliny Białej Przemszy, o którym mowa w p. 5.5,
 - 9.1.3. obszary zagrożone deformacjami nieciągłymi związanymi z historyczną płytką eksploatacją górnictwem, o których mowa w p. 9.2.
- 9.2. W obszarach zagrożonych deformacjami nieciągłymi związanymi z historyczną płytką eksploatacją górnictwem wskazanych na rysunku studium, ze względu na możliwość występowania skomplikowanych warunków gruntowych, może być wymagane ustalenie warunków geotechnicznych posadowienia budynków i innych obiektów budowlanych mogących podlegać wpływowi podłoża gruntowego. Zależnie od rodzaju planowanego obiektu, dopuszczenie nowej zabudowy oraz rozbudowy obiektów może być uzależnione od wykonania odpowiednich zabezpieczeń budynków lub uzdatnienia gruntu.

Szczególnej uwagi wymaga planowanie podziemnej eksploatacji górnictwem pod tymi obszarami oraz na obszarach przyległych, w których prowadzone wydobywanie obejmie swoimi wpływami obszary płytkich zrobów - patrz rozdz. B.IV p. 5.

31 Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 m do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Przepisów tych nie stosuje się do cmentarzy istniejących, jeżeli ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z cmentarza, a inspektor sanitarny nie sprzeciwia się korzystaniu z tego cmentarza.

32 zgodnie ze zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzoną przez art. 7 pkt 1 i 2 Ustawy z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (DZ.U. 2014 poz. 379) oraz w związku z art. 22 tej ustawy, obszary problemowe wyznaczone w studium zgodnie z przepisami dotychczasowymi stanowią obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym - patrz przypis 6 na stronie 3 części A tekstu studium

IX. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- 1.1. Podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej w zakresie przeznaczenia terenów oraz parametrów i wskaźników ich zagospodarowania będą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany będą również narzędziem stosowanym w celu zapewnienia zachowania wartości obszarów wymagających ochrony ze względu na pełnione funkcje przyrodnicze, kulturowe i rekreacyjno-wypoczynkowe oraz ich walorów krajobrazowych.
- 1.2. Realizacja polityki przestrzennej gminy określonej w studium następować będzie ponadto poprzez:
 - a) kontrolę zagospodarowania terenów zgodnie z kierunkami przeznaczenia oraz lokalnymi zasadami zagospodarowania ustalonymi dla obszarów, o których mowa w rozdziale B.II, w tym z parametrami i wskaźnikami zagospodarowania terenów,
 - b) rozbudowę systemów publicznego transportu i infrastruktury, ze szczególnym uwzględnieniem strategicznych obszarów rozwojowych oraz stref aktywności gospodarczej,
 - c) opracowanie analiz, studiów i koncepcji dotyczących zagospodarowania przestrzennego,
 - d) uwzględnianie celów i kierunków polityki przestrzennej przy opracowaniu polityk i strategii sektorowych w fazie planowania przedsięwzięć inwestycyjnych,
 - e) monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym,
 - f) zastosowanie instrumentów urbanistyki operacyjnej, takich jak programy i projekty łączące planowanie przestrzenne z planowaniem procesu inwestycyjnego oraz działaniami w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, zmierzające do poprawy ładu przestrzennego i warunków życia mieszkańców oraz aktywizacji inwestycji, podejmowane zwłaszcza w obszarach wymagających rehabilitacji i przekształceń istniejącego zagospodarowania oraz w strategicznych obszarach rozwojowych.

2. OGÓLNE WYTYCZNE DO PROJEKTÓW PLANÓW MIEJSCOWYCH

- 2.1. Miejscowe plany powinny ustalać przeznaczenie oraz szczegółowe zasady zagospodarowania terenów, uwzględniając zwłaszcza kierunki zmian struktury przestrzennej określone w rozdziale B.I oraz uściślać ustalenia studium zawarte w rozdziale B.II - przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego określonych w części A studium. W przypadkach uzasadnionych realizacją przyjętych celów i kierunków polityki przestrzennej dopuszcza się modyfikację i uściślenie rozwiązań zawartych w dalszych rozdziałach studium.
- 2.2. Zaleca się, aby granice miejscowych planów (zmian planów) obejmowały taki obszar, aby w planie możliwe było kompleksowe rozwiązanie zasad zagospodarowania przestrzennego, w tym obsługi komunikacyjnej przy uwzględnieniu wewnętrznych i zewnętrznych interakcji przestrzennych.
- 2.3. Granice sąsiadujących obszarów, które nie są wyznaczone układami komunikacyjnymi i nie wynikają z uwarunkowań naturalnych, mogą być uściślane w miejscowym planie, pod warunkiem zachowania możliwości zagospodarowania przyległych obszarów zgodnie z ich podstawowymi kierunkami przeznaczenia.
- 2.4. Granice obszarów o różnych kierunkach przeznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego można dostosowywać do aktualnego stanu podziałów własnościowych, stanu użytkowania terenu lub innych uwarunkowań lokalnych oraz związanych z realizacją inwestycji celu publicznego.
- 2.5. Granice elementów układu drogowego planowanych do budowy lub przebudowy wskazane na rysunku studium mogą ulegać uściśleniu na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, stosownie do wydanych decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej oraz do opracowań projektowych uwzględniających osiągnięcie optymalnych parametrów technicznych, minimalizację kosztów realizacji oraz konfliktów z istniejącym zagospodarowaniem i wymaganiami ochrony środowiska. Dla nowych odcinków dróg zaleca się zachowanie co najmniej minimalnej szerokości pasa drogowego wynikającej z przepisów o drogach publicznych dla ustalonej w studium klasy drogi, przy uwzględnieniu wymagań wynikających z przewidywanych potrzeb funkcjonalnych.

- 2.6. Określając przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu w planach miejscowych należy ustalać, które spośród podstawowych i dopuszczalnych sposobów zagospodarowania terenu mogą być realizowane na samodzielnych działkach budowlanych - jako podstawowe przeznaczenie nieruchomości.
- 2.7. Każdy z kierunków podstawowych i dopuszczalnych przeznaczenia terenu określonych w rozdziale II części B studium może być podstawą ustalenia w miejscowym planie podstawowego przeznaczenia terenu, określając społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa własności nieruchomości na tym terenie, w tym działek budowlanych lub nieruchomości niezabudowanych, których wydzielenie nastąpi na podstawie planu.
- 2.8. Podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenu określone w rozdz. II nie wykluczają zastosowania w miejscowym planie uszczegółowionych określeń przeznaczenia terenu np. usługi oświaty, usługi zdrowia zamiast usługi społeczne. Zależnie od potrzeb, może być również ustalane przeznaczenie terenu łączące kierunki wymienione w rozdziale II, w tym kierunki podstawowe i dopuszczalne, np. zabudowa mieszkaniowa, handlowo-usługowa itp.
- 2.9. Nie wyklucza się możliwości ustalenia w planach miejscowych, oprócz przeznaczenia terenu zgodnego z kierunkami określonymi w rozdziale II części B, uzupełniających sposobów zagospodarowania, niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania danego terenu lub wzbogacających jego funkcje, takich jak:
- mieszkania pracownicze,
 - obiekty zaplecza administracyjnego, socjalnego i technicznego,
 - obiekty rekreacji indywidualnej,
 - obiekty służące zachowaniu i udostępnieniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
 - obiekty służące zapewnieniu bezpieczeństwa powszechnego,
 - obiekty małej architektury, reklamy itp.
- 2.10. Istniejące zagospodarowanie terenu o funkcji sprzecznej z kierunkami przeznaczenia określonymi w studium może podlegać przebudowie, a w przypadkach gdy nie narusza to interesu publicznego, w tym potrzeb ochrony środowiska i zdrowia ludzi, również rozbudowie i uzupełnieniu o nowe elementy, zwłaszcza jeżeli zmiany te służą:
- spełnieniu zasad i standardów zagospodarowania przestrzennego ustalonych w studium,
 - zmniejszeniu zagrożenia i uciążliwości dla środowiska oraz zużycia energii i surowców,
 - poprawie bezpieczeństwa ludzi i mienia,
 - wprowadzeniu nowocześniejszych technologii, nie powodujących zwiększenia zagrożenia środowiska.
- 2.11. Parametry i wskaźniki urbanistyczne dotyczą każdorazowo łącznie: zabudowy istniejącej, planowanej i pomocniczej (garaże, budynki gospodarcze). Wartości parametrów i wskaźników określone w rozdziale II studium dotyczą nadziemnych części budynków; jeżeli miejscowy plan dopuści realizację kondygnacji podziemnych i konstrukcji budowlanych na budynkach - parametry i wskaźniki mogą być odpowiednio zwiększone. Parametry określające maksymalną lub średnią ważoną liczbę kondygnacji nie dotyczą budynków unikalnych, takich jak obiekty sakralne.
- 2.12. Dla obszarów i rodzajów zagospodarowania, dla których w rozdziale II nie określono wytycznych dotyczących parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu, w miejscowych planach można ustalać ich wartości indywidualnie, zgodnie z wymaganiami wynikającymi ze specyfiki zagospodarowania terenu i odrębnych przepisów.
- 2.13. Inne niż określone w studium parametry i wskaźniki urbanistyczne: nieprzekraczalna wysokość wszystkich obiektów budowlanych, gabaryty obiektów, minimalna powierzchnia działek budowlanych, wskaźniki parkingowe itp., należy ustalić w planach miejscowych zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- 2.14. Ustalenia dotyczące przeznaczenia terenu oraz sposobu wykorzystania nieruchomości ustalone w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uznaje się za zgodne ze studium w niżej określonych przypadkach:
- 2.14.1. jeżeli przeznaczenie terenu ustalone w projekcie planu miejscowego obejmuje co najmniej jeden z podstawowych kierunków przeznaczenia określonych dla danego obszaru zgodnie z ustaleniami rozdziału B.II studium, a pomija dopuszczalne kierunki przeznaczenia;

- 2.14.2. jeżeli przeznaczenie terenu ustalone w projekcie planu miejscowego nie obejmuje żadnego z podstawowych kierunków przeznaczenia określonych dla danego obszaru w rozdziale B.II studium, natomiast jeden lub więcej spośród dopuszczalnych kierunków przeznaczenia określonych dla tego obszaru – w wypadku, gdy miejscowy plan sporządzany jest dla fragmentu obszaru wyodrębnionego na rysunku studium;
- 2.14.3. jeżeli projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, niezależnie od kierunków przeznaczenia określonych dla danego obszaru w rozdziale B.II studium, ustala dla tego obszaru albo dla jego części przeznaczenie rolnicze, leśne lub na cele terenów zieleni, a także inny sposób użytkowania tymczasowego (na czas określony);
- 2.14.4. jeżeli przeznaczenie terenu oraz sposób wykorzystania nieruchomości ustalony w projekcie planu miejscowego określa, niezależnie od ustaleń studium, dotychczasowy stan zagospodarowania lub przeznaczenia nieruchomości - w przypadku, gdy przyjęcie innych ustaleń powodowałoby skutki finansowe wykraczające poza możliwości finansowe gminy, w szczególności:
- a) dla terenów, których obecny sposób użytkowania, w tym parametry lub wskaźniki zagospodarowania nie są zgodne z kierunkami i wskaźnikami zagospodarowania terenu określonymi w studium, w miejscowych planach dopuszcza się ustalenie przeznaczenia oraz parametrów i wskaźników zgodnych ze stanem istniejącym - pod warunkiem, że zagospodarowanie danego terenu nastąpiło w sposób zgodny z prawem, jest zgodne z aktualnymi wymaganiami przepisów odrębnych - zwłaszcza z zakresu ochrony środowiska i ochrony przed powodzią oraz nie stwarza zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia. Ustalenia dopuszczające możliwość rozbudowy i przebudowy zabudowy nie spełniającej ustaleń studium mogą być przyjmowane w miejscowych planach w zależności od oceny lokalnych uwarunkowań zagospodarowania terenu, jeżeli leży to w interesie społecznym.
 - b) Zasadę, o której mowa w p. 2.14.4 lit. a) stosuje się również do przesądzeń dotyczących przeznaczenia oraz sposobu użytkowania terenu, w tym parametrów i wskaźników zagospodarowania, wynikających z prawomocnych decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz z dotychczasowych ustaleń miejscowego planu.

3. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE PLANÓW MIEJSCOWYCH JEST OBOWIĄZKOWE

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży³³ powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.

3.1. Obszary, dla których sporządzenie miejscowego planu jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych.

3.1.1. Określa się obszar, oznaczony na rysunku studium symbolem MP1, dla którego przewiduje się powstanie obowiązku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w związku ze wskazaniem na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, dla części obszaru doliny Przemszy położonej w granicach Jaworzna:

- a) obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) - które rozumie się, w myśl art. 9 ust. 1 pkt 6c) ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- b) obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%).

Obowiązek sporządzenia miejscowego planu MP1, wynikający z art. 88f ust. 5 w związku z art. 88d ust. 2 ustawy Prawo wodne, powstanie z dniem przekazania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka

³³ Zmiana wprowadzona przez art. 12 ustawy z dnia 11 maja 2007 r. o tworzeniu i działaniu wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (Dz.U. Nr 127, poz. 880) ustalała powierzchnię sprzedaży obiektów handlowych, których rozmieszczenie może następować tylko w obszarach określonych w studium - na 400 m². W związku z utratą mocy całej ustawy z dniem 11 lipca 2008 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2008 r. sygn. akt K 46/07 (Dz.U. Nr 123, poz. 803) - w studium przyjmuje się, że przywrócone zostało poprzednie brzmienie przepisu, odnoszące się do obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego

IX. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

powodziowego Prezydentowi Miasta przez Regionalnego Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej³⁴. W przypadku wskazania na mapach przekazanych przez Dyrektora RZGW szerszego zasięgu obszarów, o których mowa w p. 3.1.1.a, obszar miejscowego planu MP1 zostanie odpowiednio zwiększony.

3.1.2. Nie wyznacza się innych obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu na podstawie przepisów odrębnych, w szczególności obszarów scaleń i podziałów nieruchomości na zasadzie art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; nie wyklucza to możliwości wszczęcia procedury scalenia i podziału, o której mowa w art. 102 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami na wniosek właścicieli lub wieczystych użytkowników nieruchomości na zasadach określonych w ustawie o gospodarce nieruchomościami, w odniesieniu do terenów, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala przeznaczenie inne niż rolne lub leśne.

3.2. Pozostałe obszary, dla których sporządzenie miejscowego planu jest obowiązkowe

3.2.1. Do obszarów, w odniesieniu do których obowiązek sporządzenia miejscowego planu wynika z art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zalicza się:

- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², oznaczone na rysunku studium symbolami WOH1 - WOH4, zgodnie z wykazem w tabeli B.5;
- obszary przestrzeni publicznych oznaczone na rysunku studium.

3.2.2. Wszystkie obszary wymienione w p. 3.2.1 są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w szczególności - zawierającymi ustalenia dotyczące rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w związku z czym obowiązek sporządzenia miejscowych planów wynikający z art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest spełniony.

4. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ PLAN MIEJSCOWY

Tab. B.9. Obszary, dla których gmina zamierza przystąpić do sporządzenia planów miejscowych (priorytetowe)

Symbol obszaru przewidywanego do objęcia planem	Pow. obszaru (ha)	Cele sporządzenia planu	tereny wymagające uzyskania zgody na przeznaczenie nieleśne (ha)
MP1	48,6	Ustalenie zasad zagospodarowania Obszaru Strategicznego "Piłsudski" - nowej, wielofunkcyjnej dzielnicy miasta	
MP2	97,3	Utworzenie strefy gospodarczej w Obszarze Strategicznym "Jeleń"	60,2
MP3	502,2	Utworzenie strefy gospodarczej w Obszarze Strategicznym "Jęzor"	236,6
MP4	52,7	Określenie zasad przekształceń funkcjonalno-przestrzennych Obszaru Strategicznego OS-3 w kierunku usługowo-mieszkaniowym	
MP5	239,2	Określenie zasad przekształceń funkcjonalno-przestrzennych Obszaru Strategicznego OS-10 - obejmującego północną część Śródmieścia z uwzględnieniem wprowadzenia funkcji rekreacji, rozrywki	
MP6	502,2	Określenie zasad kształtowania zagospodarowania terenów Osiedla Podłęże, ze szczególnym uwzględnieniem zasad mających wpływ na jakość środowiska zamieszkania, w tym ochrony terenów zieleni oraz powiązań pieszych pomiędzy terenami mieszkaniowymi i usługowymi	
MP7	133,4	Określenie zasad zagospodarowania i ochrony środowiska rejonu zachodniej części Doliny Białej Przemszy, z uwzględnieniem jej renaturalizacji po zakończeniu eksploatacji w obszarach górniczych Bór Wschód i Bór Zachód (plan terenu górniczego)	

→ Granice obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe, przedstawia Rys. B10

34 por. Część A - "Uwarunkowania ...", rozdz. VI "Stan środowiska", p. 11.1 "Zagrożenie powodziowe" oraz Część B - "Kierunki ..." rozdz. VIII "Obszary o szczególnych warunkach zagospodarowania" p. 6 "Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i podtopień".

ZAŁĄCZNIKI TABELARYCZNE:

Oznaczenia symboli zastosowanych w Tabelach Z1, Z3 i Z4

oznaczenie	objaśnienie oznaczeń	oznaczenie	objaśnienie oznaczeń
Wartość	wartość historyczna lub artystyczna	Stan zachowania	stan zachowania cech stylowych i artystycznych obiektu (nie stan techniczny)
+++	wybitna	+++	znakomity
++	duża	++	bardzo dobry
+	średnia	+	dobry
		+0	niski

Tab. Z1. Strefy – tereny ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi - formy ochrony	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
01	Grunwaldzka 37 i 37a	założenie parkowo - willowe	zawiera 3 obiekty chronione indywidualnie plan „Centrum” Uchwała Nr XXXII/437/2009	początek XX w.	+++	+++
02	Chełmońskiego	cmentarz ciężkowicki		1846r.	++	++
03	Grunwaldzka	cmentarz pechnicki	Strefa ochrony konserwatorskiej plan „Podwale” Uchwała Nr XII/136/2007	1820-1830r.	++	++
04	Jaworowa	cmentarz szczakowski		1913r.	++	++
05	Piłsudskiego	cmentarz żydowski		1884-1942r.	++	++

Tab. Z2. Zabytki archeologiczne ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Nr	lokalizacja	nr stanowiska	obszar AZP i nr na mapie	rodzaj	chronologia
01	Jaworzno - Jeleń	st. arch. 1	AZP 100-49 nr 6	śląd osadnictwa	okres rzymski
02	Jaworzno - Dąbrówka	st. arch. 3	AZP 100-50 nr 4	śląd osadnictwa	epoka kamienia
03	Jaworzno - Buczyna	st. arch. 4	AZP 100-50 nr 5	śląd osadnictwa	epoka kamienia
04	Jaworzno - Jeleń	st. arch. 5	AZP 100-50 nr 7	śląd osadnictwa i punkt osadnictwa	późne średniowiecze i okres nowożytny
05	Jaworzno - Szczotki	st. arch. 16	AZP 99-49 nr 2	7 fragmentów ceramiki	XVII-XVIII w.
06	Jaworzno - Szczotki	st. arch. 17	AZP 99-49 nr 3	3 fragmenty ceramiki	XIV-XV i XVII-XVIII w.
07	Jaworzno - Dobra	st. arch. 19	AZP 99-50 nr 2	8 fragment. ceramiki i 1kości	XIV-XV i XVII-XVIII w.
08	Jaworzno - Dobra	st. arch. 20	AZP 99-50 nr 3	3 fragmenty ceramiki	XIV-XV i XVII-XVIII w.
09	Jaworzno - Niedzieliska	st. arch. 21	AZP 99-50 nr 4	1 wiór krzem., 1 fragment ceramiki	epoka kamienia ?, XVII-XVIII w.
10	Jaworzno - Niedzieliska	st. arch. 23	AZP 99-50 nr 5	3 fragmenty ceramiki	XIV-XV i XVII-XVIII w.
11	Jaworzno - Niedzieliska	st. arch. 20	AZP 99-50 nr 6	3 fragmenty ceramiki	XVII-XVIII w.
12	Ciężkowice	st. arch. 2	AZP 99-51 nr 1	osada	późne średniowiecze i czasy nowożytne
13	Ciężkowice	st. arch. 3	AZP 99-51 nr 2	osada	późne średniowiecze i czasy nowożytne
14	Ciężkowice	st. arch. 4	AZP 99-51 nr 3	śląd osadnictwa	kultura łużycka i późne średniowiecze
15	Ciężkowice	st. arch. 5	AZP 99-51 nr 4	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
16	Ciężkowice	st. arch. 6	AZP 99-51 nr 5	śląd osadnictwa	epoka kamienia i późne średniowiecze
17	Ciężkowice	st. arch. 7	AZP 99-51 nr 6	osada	późne średniowiecze
18	Ciężkowice	st. arch. 8	AZP 99-51 nr 7	osada	okres późnorzymski i późne średniowiecze
19	Ciężkowice	st. arch. 9	AZP 99-51 nr 8	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
20	Ciężkowice	st. arch. 10	AZP 99-51 nr 9	osada	późne średniowiecze
21	Ciężkowice	st. arch. 11	AZP 99-51 nr10	osada	późne średniowiecze
22	Ciężkowice	st. arch. 12	AZP 99-51 nr11	osada	późne średniowiecze
23	Ciężkowice	st. arch. 13	AZP 99-51 nr12	osada	późne średniowiecze
24	Ciężkowice	st. arch. 14	AZP 99-51 nr13	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
25	Ciężkowice	st. arch. 15	AZP 99-51 nr14	śląd osadnictwa	epoka kamienia
26	Ciężkowice	st. arch. 16	AZP 99-51 nr15	osada	okres późnorzymski

Tab. Z3. Zabytki nieruchome - obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
1	29 Listopada obok 19	pompa wodna			+	+
2	Batorego 43	budynek mieszkalny	stan techniczny zły, zachowana oryginalna stolarka	1910-1920r.	+	+
3	Batorego 48	szkoła		1905-1922r.	++	++
4	Celników 1 (d.5)	OSP, biblioteka	dawna komora celna (wg. KO za Przemszą), przekształcone okna		++	+
5	Celników - park - zegar	zegar słoneczny	w parku	przed 1939r.	+	+
6	Ćwiklińskiej 1	budynek mieszkalny ze stodołą	po remoncie, zachowany detal	1 ćw. XX w.	+	+
7	Dąbrowska 57- rejon	kościółek		początek XIX w.	+	+
8	Dąbrowska 61	budynek mieszkalny nieużytkowany	zachowany detal, częściowo oryginalna stolarka, stan techniczny zły	XIX/XX w.	+	+
9	Długa 16	ośrodek pomocy społecznej Betlejem	budynek dawnej szkoły	XIX w.	++	++
10	Dworcowa	dworzec PKP nieużytkowany	Jaworzno-Ciężkowice, stan techniczny zły	1845-1860r.	+++	++
11	Działkowa 2	budynek mieszkalny	częściowo przekształcone okna	lata 20-te XX w.	++	+
12	Fabryczna 37	budynek mieszkalny	drewniany	4 ćw. XIX w.	+	+
13	Grunwaldzka 35	budynek biurowy - geodezja	murowany	1 ćw. XX w.	+	+
14	Grunwaldzka 37_1	była dyrekcja kopalni Piłsudski	zachowane proporcje otworów oraz bogaty detal, PSOZ/T/785/96	1923r.	+++	+++
15	Grunwaldzka 37_2, d. Zacisze 2	dawny dom dyrekcja kopalni Piłsudski	zachowane proporcje otworów oraz bogaty detal, PSOZ/T/786/96	1923r.	+++	+++
16	Grunwaldzka 37a	dawny dom dyrekcja kopalni Piłsudski	zachowane proporcje brył, otworów oraz bogaty detal, PSOZ/T/787/96	ok. 1923r.	+++	+++
17	Grunwaldzka 51	budynek mieszkalno - usługowy	Murowany, 2,5 kond, kamienica, elewacja tynk	1900r.	+	+
18	Grunwaldzka 52	Urząd Miejski	dawne Kasyno Górnicze	1890-1905r.	+++	+++
19	Grunwaldzka 54	Bank Spółdzielczy	dawny dom dozorczy górniczego, parterowy, elewacja tynk	1880r.	++	++
20	Grunwaldzka 55	Bank PKO SA	dawny gmach Konsumu, elewacja tynkowana, detal, po adaptacji	4 ćw. XIX w.	++	++
21	Grunwaldzka 56	budynek mieszkalno - usługowy	kamienica 2-kondygnacyjny, elewacja tynk		+	+
22	Grunwaldzka 58	budynek mieszkalno - usługowy	kamienica elewacja tynk - cegła, zach. proporcje otworów, detal	1898r.	++	++
23	Grunwaldzka 72	budynek mieszkalno - usługowy	zachowane proporcje otworów oraz detal okien i gzymsów piętra	XIX/XX w.	++	+
24	Grunwaldzka 182	szkoła		1912r.	+++	+++
25	Gwardzistów 3	mieszkalno - zagrodowy		1 ćw. XX w.	++	+
26	Gwardzistów 3g	stodoła		1 ćw. XX w.	++	+
27	Gwardzistów 31	mieszkalno - zagrodowy		1 ćw. XX w.	+	+
28	Gwardzistów 72	budynek mieszkalny		1902/1913r.	+	+
29	Jagiellońska 3	dom kultury			++	++
30	Jagiellońska 3 altana	przy Domu Kultury		1924r.	++	++
31	Jagiellońska 48	budynek mieszkalno - usługowy	dawniej nr 48 i 52 (lepszy)	XIX/XX w.	++	+
32	Jagiellońska 66	budynek mieszkalny		lata 20-te XX w.	+	+
33	Kilińskiego 5	budynek mieszkalny		4 ćw. XIX w.	++	+
34	Kolejarzy	dworzec PKP		XIX/XX w.	++	+
35	Kolejarzy 2	budynek mieszkalny		1900r.	++	+
36	Kolejarzy 3	budynek mieszkalny		4 ćw. XIX w.	++	+
37	Kolejarzy 4	budynek mieszkalny		4 ćw. XIX w.	++	+
38	Kolejarzy 5	budynek mieszkalny		3 ćw. XIX w.	++	+

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego Załączniki

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
39	Kolejarzy 6	magazyn	WKZ, S adres Kolejowa 6-błąd inna dzielnica	1876r.	++	+
40	Kolejarzy 8	budynek mieszkalny	element zespołu pominięty w spisie WKZ	4 ćw. XIX w.	++	+
41	Kolejarzy 10	budynek mieszkalny	brak kart KO	4 ćw. XIX w.	++	+
42	Kolejarzy 12	budynek mieszkalny	brak kart KO	4 ćw. XIX w.	++	+
43	Kolejarzy 14	budynek mieszkalny	brak kart KO	1 ćw. XX w.	++	+
44	Kolejarzy 77	budynek mieszkalny		1900r.	+	+
45	Koszarowa 8	budynek mieszkalny	zabudowa dawnych koszar - zachowany detal i okna	1914-1917r.	++	+
46	Koszarowa 9	budynek mieszkalny	zabudowa dawnych koszar, nieużytkowany	1914-1917r.	++	+0
47	Koszarowa 10	budynek mieszkalny	zabudowa dawnych koszar, przekształcone okna	1914-1917r.	++	+0
48	Koszarowa 11	budynek mieszkalny	zabudowa dawnych koszar, przekształcone okna	1914-1917r.	++	+0
49	Koszarowa 15	budynek mieszkalny	zabudowa dawnych koszar (pominięty w spisie WKZ), przekształcone okna	1914-1917r.	++	+0
50	Koszarowa 16	budynek mieszkalny	zabudowa dawnych koszar - zachowany detal i okna	1914-1917r.	++	+
51	Kościelna 25	kościół	kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa - murowany	1 ćw. XX w.	+++	++
52	Kościuszki 5	budynek mieszkalny		1915r.	++	+
53	Krakowska 4	budynek mieszkalny	murowany, elewacja tynk, detal	1 ćw. XX w.	++	+
54	Krakowska 126	budynek mieszkalny		1 ćw. XX w.	++	+
55	Lipowa 2	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	po 1915r.	++	++
56	Lipowa 7	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	++	++
57	Mickiewicza 1	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Słomów, przekształcony, nadbudowa		+	+0
58	Mickiewicza 2	Miejskie Centrum Kultury i Sportu	dawny budynek Sokoła, elewacja cegła, zachowany bogaty detal	1906r.	+++	+++
59	Mickiewicza 4	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna	dawna szkoła podstawowa, elewacja cegła, zachowana skromny detal	1896r.	++	++
60	Mickiewicza 13	budynek mieszkalny	elewacja tynk, skromny detal	1930r.	+	+
61	Mickiewicza 17 (część historyczna)	Bank PKO SA	dawny dom A. Aschnowitza, elewacja cegła-tynk, zachowany bogaty detal		+++	+++
62	Mickiewicza 19	budynek mieszkalny, apteka	dawny dom M. Timberga, parter przekształcony, zachowana elewacja piętra tynk		++	+
63	Mickiewicza 21	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom S. Reicha, parter przekształcony, zachowana elewacja piętra		++	+
64	Młyńska 2	budynek mieszkalny		1918r.	++	+
65	Ks. Mrocza - Wyzwolenia	kościół Matki Bożej Nieustającej Pomocy		XIX/XX w.	+++	++
66	Ks. Mrocza 48	plebania		1921r.	+	+
67	Narutowicza 6	przychodnia zdrowia	murowany tynk, zachowane proporcje brył, otworów oraz detal okien i gzymsów	1 ćw. XX w.	+++	++
68	Narutowicza 8	przedszkole	tynk, zachowana oryginalna stolarka	1 ćw. XX w.	++	++
69	Narutowicza 10	budynek mieszkalny		1923r.	++	++
70	Narutowicza 13	budynek mieszkalny		1 ćw. XX w.	++	++
71	Parkowa 11	budynek mieszkalny	elewacja tynk, bogaty detal, zachowane okna, brak karty KO	1 ćw. XX w.	++	+
72	Parkowa 15	budynek mieszkalny, nieużytkowany	elewacja tynk, bogaty detal, stan zły, brak karty KO	1890r.	+++	+0
73	Piekarska rejon Grunwaldzka 200	dawna transformatorownia szybu Leopold			+++	++
74	Pocztowa 4	budynek mieszkalno - usługowy	zachowane proporcje oraz detal okien i gzymsów piętra	XIX/XX w.	++	++
75	Pocztowa 5	Muzeum dawne mieszkanie dozoru górniczego	elewacja tynk, zachowane proporcje otworów oraz bogaty detal okienny	1923r.	++	++

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego Załączniki

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
76	Pocztowa 7	obecnie P S San-Epid	dawne mieszkania dozoru górniczego	XIX/XX w.	++	++
77	Pocztowa 8	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Józka Brozka	1930r.	++	+0
78	Pocztowa 11	budynek mieszkalny		1 ćw. XX w.	+	+
79	Poległych 2	dom sióstr zakonnych		1934r.	++	+
80	Przemysłowa 1 teren cementowni	silosy - magazyn cementu	cztery walcowe silosy, różne technologie realizacji-unikalna forma	1926-1928r.	++	+
81	Przemysłowa 1 teren cementowni	dawne warsztaty szkolne	elewacja cegła detal+kamień, stan zły	1901r.	++	+0
82	Przemysłowa 3a	dawny dom urzędniczy - mieszkalny	elewacja z zachowanym detałem, tynk	1922r.	++	+
83	Przemysłowa 3b	dawny dom urzędniczy - mieszkalny	willa, elewacja z zach. detałem, tynk	początek XX w.	++	+
84	Przemysłowa 3c	dawny dom urzędniczy - mieszkalny	elewacja z zachowanym detałem	lata 20-te	++	+
85	Przemysłowa 3d	dawny dom dyrektora-obecnie kościół	willa mur, detale zachowane drewno i kamień, styl szwajcarski	1909r.	++	+
86	Przemysłowa 7	willa Rady Nadzorczej	przekształcone otwory	1924r.	+	+0
87	Sienkiewicza 4	budynek mieszkalny	1,5 kondygnacji, elewacja tynk, część okien przekształcona	1910r.	++	+
88	Sławkowska 2	budynek mieszkalno - usługowy	elewacja cegła - tynk, zachowany bogaty detal		++	++
89	Słowackiego 1	Jaworznianka	dawny dom A. Aschnowitza, elewacja tynk - cegła, detal, parter przekształcony	1913r.	++	+
90	Sobieskiego 12	budynek mieszkalny	brak karty KO	ok. 1925r.	++	+
91	Sobieskiego 43 rejon (dom 41)	Poczekana dawna gastronomia	elewacja z cegły zachowany detal, stan techniczny zły, brak karty KO	1900-1922r.	++	+0
92	Sobieskiego 53	dawna willa kierownika ruchu	willa, murowany, dach wielospadowy ok. 60 stara blacha trapez.,styl szwajcarski	1928r.	++	+
93	Stojałowskiego 2	pub Retro	dawna Synagoga typu bejt hamidrasz, zwana Chrzanower Szul	1910r.	+	+0
94	Szklarska 8	budynek mieszkalny	zespół willowy, wybitny	1906r.	+++	+
95	Szklarska 10	budynek mieszkalny	zespół willowy	1906r.	++	+
96	Św. Jana 17	Probstwo, Kancelaria Parafialna	budynek nowej plebani / wartościowy detal fasady frontowej	1911r.	++	++
97	Św. Jana 18	Probstwo	wikarówka z zabudowaniami gospodarczymi - dobre proporcje bryły, brak detalu	ok. 1911r.	+	+
98	Św. Jana	Kolegiata Św. Wojciecha	część historyczna - transept i prezbiterium wg. projektu S. Gergovicha	1936-1939r.	+	+
99	Św. Wojciecha 2	budynek biurowo - usługowy	(d. 22 Stycznia) elewacja tynk, zachowane okna i detal	1900r.	++	++
100	Św. Wojciecha 4	budynek biurowo - usługowy	(d. 22 Stycznia) elewacja tynk, zachowane okna i detal	1900r.	++	+
101	Towarowa	dworzec PKP, nieużytkowany	elewacja tynk - detal, stan zły	1900r.	++	+0
102	Wyzwolenia 4 (d. 3)	przedszkole nr4	ceglane, detal kamienny	1906r.	++	++
103	Zakole 2	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
104	Zakole 4	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
105	Zakole 5	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
106	Zakole 6	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
107	Zakole 7	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	++	+
108	Zakole 8	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
109	Zakole 9	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	++	+
110	Zakole 15	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
111	Zakole 17	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza	1925r.	+	+
112	Zwycięstwa	kościół	kościół Podwyższenia Krzyża Świętego	XVII/XX w.	++	++

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
113	Zwycięstwa 30	szkoła	brak karty KO, elewacja cegła-tynk, zachowany detal	1 ćw. XX w.	++	++
114	Zwycięstwa 32	plebania		1 ćw. XX w.	++	+
115	Żwirki i Wigury 1	budynek mieszkalny	brak karty KO	1921-1923r.	++	++
116	Żwirki i Wigury 3	budynek mieszkalny	brak karty KO	1921-1923r.	++	++
117	Żwirki i Wigury 4	budynek mieszkalny	brak karty KO	1921-1923r.	++	++

Tab. Z4. Zabytki nieruchome - pozostałe obiekty wyznaczone przez Gminę do ochrony

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
1	29 Listopada 5a	budynek mieszkalny			+	+
2	29 Listopada 9A	budynek mieszkalny			+	+
3	Azot 3	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza		+	+
4	Azot 5	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, stan techniczny zły		++	++
5	Azot 7	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, stan techniczny zły		++	++
6	Azot 9	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, stan techniczny zły		++	+
7	Azot 10	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza		+	+
8	Azot 12	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza		++	++
9	Azot 14	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, po remoncie - przekształcone okna		++	+
10	Batorego 34 - rejon	kaplica			+	+
11	Batorego 52	budynek mieszkalny	stan techniczny zły, zachowany detal i oryginalna stolarka	1926r.	+	+
12	Chopina 94a	biura, zarząd AZOTKI	wybitny		+++	+++
13	Chopina 94b	biura			++	++
14	Chopina 95	budynek mieszkalny	po remoncie – częściowo przekształcone okna		++	+
15	Chopina 97	budynek mieszkalny	po remoncie - częściowo przekształcone okna		++	+
16	Cicha 5	budynek mieszkalny		1924-1926r.	+	+
17	Ciężkowicka 12	stodoła	drewniana		+	+
18	Ciężkowicka 12	budynek mieszkalny	drewniany		+	+
19	Ciężkowicka - Wilkoszyn	lokomotywnia		1948r.	+	+
20	Cyprysowa 4	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+0
21	Cyprysowa 6	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	1913r.	+	+
22	Cyprysowa 8	budynek mieszkalny	zespół zabudowy - pominięte w spisie WKZ	lata 20-te XX w.	+	+
23	Cyprysowa 10	budynek mieszkalny	zespół zabudowy (jeśli robić karty to dla wszystkich)	lata 20-te XX w.	+	+
24	Cyprysowa 12	budynek mieszkalny	zespół zabudowy - pominięte w spisie WKZ	lata 20-te XX w.	+	+0
25	Cyprysowa 14	budynek mieszkalny	zespół zabudowy - pominięte w spisie WKZ	lata 20-te XX w.	+	+
26	Cyprysowa 16	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+0
27	Daszyńskiego 10	budynek mieszkalny		1 ćw. XX w.	+	+
28	Energetyków 1	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
29	Energetyków 2	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
30	Energetyków 3	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
31	Energetyków 4	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
32	Energetyków 5	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
33	Energetyków 6	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
34	Energetyków 7	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
35	Energetyków 8	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza - soc	1955r.	+	+
36	Grabańka 48	budynek mieszkalny zagrodowy	drewniany		+	+0

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego Załączniki

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
37	Grunwaldzka 53	budynek mieszkalno - usługowy	murowany, 2 kondygnacje, kamienica, elewacja tynk	1900r.	+	+
38	Grunwaldzka 178	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	po 1915r.	+	+
39	Grunwaldzka 180	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	po 1915r.	+	+
40	Grunwaldzka 182a	szkoła - pomocniczy		1912r.	+	+
41	Grunwaldzka 188	budynek mieszkalny		lata 20-te XX w.	+0	+0
42	Gwardzistów 77	budynek mieszkalny			+	+
43	Gwardzistów 107	budynek mieszkalny		1893r.	++	+
44	Gwardzistów 126	mieszkalno - zagrodowy	w trakcie remontu		+	+
45	Jagiellońska 19	budynek mieszkalny		lata 20-te XX w.	+	+
46	Jagiellońska 21	budynek mieszkalno - usługowy		1904-1909r.	+	+
47	Jagiellońska 22	budynek mieszkalny		lata 20-te XX w.	+	+
48	Jagiellońska 64	budynek mieszkalno - usługowy		1910-1912r.	+	+
49	Jaworowa	ujęcie wody Dobra trafo		1920r.	+	+
50	Jaworowa	ujęcie wody Dobra		1920r.	+	+
51	Jesienna 48 rejon	kapliczka			+	+
52	Kablowa 5 (d.3)	budynek mieszkalny	nieużytkowany, cegła, zachowany detal, stolarka	1910-1925r.	++	+
53	Katowicka/ Plater 5a	kościół Matki Bożej Anielskiej	zrealizowany częściowo (bez wieży)	1932r.	++	+
54	Kilińskiego 12	budynek mieszkalny		1900-1925r.	++	+
55	Kolejarzy 13	budynek mieszkalno - usługowy	brak kart KO	1920r.	+	+
56	Kolejarzy 17 - sąsiedni	przemysł	teren Huty Szkła Szczakowa	1900r.	+	+
57	Kopalniana 1	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza Olszewskiego, cegła, zachowany detal	1911r.	++	+
58	Korczyńskiego 13	mieszkalno - zagrodowy	ceglany, zachowany detal		+	+
59	Korczyńskiego 55	mieszkalno - zagrodowy			+	+
60	Korczyńskiego 115	mieszkalno - zagrodowy			+	+
61	Korczyńskiego 121	mieszkalno - zagrodowy		1924r.	+	+
62	Korczyńskiego 133	mieszkalno - zagrodowy	drewniany-mur		+	+
63	Krakowska	maszyna wyciągowa szyb Helena	d. kop Sobieski nast. Jaworzno, PSOZ/T/790/96	1903r.	++	+0
64	Krakowska	maszyna wyciągowa szyb Paulina	d. kop Sobieski nast. Jaworzno, PSOZ/T/789/96	1942r.	++	+
65	Krakowska	warsztaty mechaniczne	d. kop Sobieski nast. Jaworzno, PSOZ/T/788/96	1903r.	++	+
66	Krótką 1	budynek mieszkalny	parter, oryginalna forma, materiał i detal, mur wapienny, elewacja tynk bonie		++	+
67	Krótką 4	budynek mieszkalno - usługowy	murowany	1905r.	+	+
68	Krótką 5	budynek mieszkalny	parter, zachowane proporcje oraz detal okien i gzymsów, elewacja tynk	1900-1910r.	++	+
69	Leśna 4	budynek mieszkalny	drewniany	1925r.	+	+
70	Lipowa 4	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	po 1915r.	+	+
71	Lipowa 6	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+0
72	Lipowa 9	budynek mieszkalny	zespół zabudowy-po remoncie, przekształcone okna	lata 20-te XX w.	+	+0
73	Lipowa 11	budynek mieszkalny	zespół zabudowy (jeśli robić karty to dla wszystkich)	lata 20-te XX w.	+	+
74	Lipowa 12	budynek mieszkalny	zespół zabudowy-pominięty w spisie WKZ	lata 20-te XX w.	+	+

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego Załączniki

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
75	Lipowa 13	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+
76	Lipowa 15	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+0
77	Lipowa 16	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+0
78	Lipowa 20	budynek mieszkalny	zespół zabudowy	lata 20-te XX w.	+	+0
79	Ludowa 6	budynek mieszkalny	drewniany		+	+
80	Matejki 3	szkoła im. T. Kościuszki	socrealizm - monumentalna bryła, niezły detal architektoniczny i stan zachowania	lata 50-te XX w.	+	+
81	Mickiewicza 11	budynek mieszkalno - usługowy	elewacja cegła, parter przekształcony, zachowana piętra	XIX/XX w.	+	+
82	Młyńska 4	budynek mieszkalny	częściowo przekształcone okna	1919r.	++	+
83	Moździerzowców 6	mieszkalno - zagrodowy	kamień, zachowana oryginalna stolarka		+	+
84	Ks. Mrocza 47	handel	drewno - kamień	ok. 1930r.	+	+
85	Ks. Mrocza 75	budynek mieszkalny	drewniana		+	+0
86	Ks. Mrocza 88	stodoła	drewniana, stan zły		+	+0
87	Ks. Mrocza 90	budynek mieszkalny	drewniana, stan zły		+	+0
88	Nadbrzeźna rejon 1	kaplica - kościółek			+	+
89	Narutowicza 5	budynek mieszkalny	po remoncie, przebudowany	1 ćw. XX w.	+	+0
90	Obr. Poczty Gdańskiej 61	budynek mieszkalny	murowany, ceglany detal elewacji	początek XX w.	++	++
91	Olszewskiego 7	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, czworaki, tynk, przebudowane okna	1910r.	+	+0
92	Olszewskiego 9	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, czworaki, tynk, przebudowane okna	1910r.	+	+0
93	Olszewskiego 9A	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, czworaki, tynk, przebudowane okna	1910r.	+	+0
94	Olszewskiego 9B	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, czworaki, tynk, przebudowane okna	1910r.	+	+0
95	Olszewskiego 9C	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, czworaki, tynk, przebudowane okna	1910r.	+	+0
96	Olszewskiego 10	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza Olszewskiego, elewacja cegła, detal, przekształcone okna	1911r.	++	+
97	Olszewskiego 11	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza Olszewskiego, elewacja tynk, detal, zachowane otw. okna	1911r.	+	+
98	Olszewskiego 12	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja cegła detal, zachowane otwory okien i drzwi	1911r.	++	++
99	Olszewskiego 13	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja tynk, detal, front zach. otwory okien, przebudowany dach	1911r.	+	+0
100	Olszewskiego 14	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja cegła detal, zachowane otwory i częściowo okna	1911r.	++	++
101	Olszewskiego 16	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja cegła detal, zachowane częściowo otwory okien	1911r.	++	+
102	Olszewskiego 17	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja cegła detal, zachowane częściowo otwory okien	1911r.	++	+
103	Olszewskiego 18	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elew. cegła detal, zach. otwory i częściowo okna, przebudowany dach	1911r.	++	+
104	Olszewskiego 19	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja cegła detal, zachowane otwory i częściowo okna	1911r.	++	++
105	Olszewskiego 21	budynek mieszkalny	kolonia robotnicza, elewacja cegła detal, zachowane otwory i częściowo okna	1911r.	++	++
106	Piekarska	maszyna wyciągowa szyb Leopold	kopalnia Jan Kanty		+	+
107	Pniaka 2	dawna szkoła - usługi	murowany, dach dwuspadowy ok. 40st-blacha, symetryczny, neoklasycyzy	1905r.	++	+0

Część B: Kierunki zagospodarowania przestrzennego Załączniki

Nr	Adres	Funkcja nazwa	Opis uwagi	Data powstania	Wartość	Stan zachowania
108	Różana 4	element zespołu 3 bud. mieszkalnych	1,5 kondygnacja, elewacje tynk, przekształcona	1900r.	+	+0
109	Różana 6	element zespołu 3 bud. mieszkalnych	1,5 kondygnacja, elewacje tynk - cegła, detal	1900r.	++	+
110	Różana 8	element zespołu 3 bud. mieszkalnych	1,5 kondygnacja, elewacje tynk - cegła, detal, częściowo przekształcona	1900r.	+	+
111	Rynek Główny 2	budynek mieszkalno - usługowy	parter przekształcony, zachowana elewacja piętra, skromny detal	XIX/XX w.	++	+
112	Rynek Główny 3	budynek mieszkalno - usługowy	parter przekształcony, zachowana elewacja piętra tynk bez detalu	XIX/XX w.	+	+0
113	Rynek Główny 4	budynek mieszkalno - usługowy	parter przekształcony, zachowana elewacja piętra bez detalu	XIX/XX w.	+	+0
114	Rynek Główny 6	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Patuchów, parter przekształcony	koniec XIX w.	+0	+0
115	Rynek Główny 9	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Sarnów, przekształcony	1888r.	+	+0
116	Rynek Główny 12	budynek mieszkalno - usługowy	parter przekształcony, zachowana elewacja piętra detal	XIX/XX w.	+	+0
117	Rynek Główny 14	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Eliasza Mandelbauma, parter przekształcony	XIX/XX w.	+	+0
118	Rynek Główny 15	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Eliasza Mandelbauma, (Szatener Sztibel - pokój modlitw)	XIX/XX w.	+	+0
119	Rynek Jeleń - studnia	studnia	wg KO XIII w.	XVII w.?	++	+
120	Sienkiewicza 3	budynek mieszkalno - usługowy	3 kondygnacje, elewacja tynk, po remoncie		+	+0
121	Sławkowska 15	budynek mieszkalno - usługowy	elewacja tynk	1882r.	+	+
122	Sławkowska 17	budynek mieszkalny	elewacja cegła, zachowany detal		++	+
123	Słowackiego 2	budynek mieszkalno - usługowy	dawny dom Jakuba Biegelejsen, zachowane okna piętra	1875r.	+	+
124	Sobieskiego 1	budynek mieszkalny	plebania	1911-1914r.	++	+
125	Sobieskiego 6	budynek mieszkalny	brak karty KO	ok. 1925r.	+	+
126	Sobieskiego 10	budynek mieszkalny		ok. 1925r.	+	+
127	Sportowa 2	budynek mieszkalno - usługowy	willa	1913r.	++	+
128	Sportowa 12	budynek mieszkalny	elewacja cegła, detal	1913r.	++	+
129	Sportowa 16	budynek mieszkalny	elewacja cegła, detal	1913r.	++	+
130	Sportowa 18	budynek mieszkalny	willa	lata międzywojenne	++	+
131	Sulińskiego	cechownia ob. warsztaty mechaniczne	d. kop Fryderyk August nast. Sobieski - Ruch III, PSOZ/T/791/96	ok. 1903r.	++	+0
132	Sulińskiego	magazyn główny	d. kop Fryderyk August nast. Sobieski - Ruch III, PSOZ/T/792/96	1908r.	++	+0
133	Sulińskiego	warsztaty mechaniczne	d. kop Fryderyk August nast. Sobieski - Ruch III, PSOZ/T/793/96	ok. 1903r.	++	+0
134	Starowiejska róg Długoszyńska	kapliczka	kapliczka parter murowana p.w. Św. Barbary	XIX/XX w.	+	+
135	Św. Barbary 4	budynek mieszkalny	kamienny, przebudowane okna	XIX/XX w.	+	+0
136	Św. Jana - plac	kapliczka		1894r.	+	+
137	Św. Wojciecha 18	budynek mieszkalny	(d. 22 Stycznia) ceglano - kamienny, zachowany detal	1900r.	++	+
138	Waryńskiego 1	budynek mieszkalny	elewacja cegła, zachowany detal	początek XX w.	++	+
139	Waryńskiego 14	budynek mieszkalny	elewacja cegła, zachowany detal	początek XX w.	++	+
140	Wesoła 6	budynek mieszkalny	drewniany - dobry		+	+
141	Wysockiego 16	mieszkalno - zagrodowy	zachowany detal, stolarka		+	+
142	Zwycięstwa 1	budynek mieszkalno - usługowy			+	++
143	Zwycięstwa 37	budynek mieszkalny	elewacja cegła-tynk, zachowany detal	1 ćw. XX w.	+	+

ZAŁĄCZNIK Z2A

PODSTAWOWE POJĘCIA ZASTOSOWANE W STUDIUM

1. **Charakter zabudowy** - wspólne lub typowe dla zespołu zabudowy cechy jego struktury przestrzennej, takie jak: lokalizacja budynków na działce (zabudowa wolnostojąca, zwarta, bliźniacza itp.), ukształtowane linie zabudowy, gabaryty i forma budynków, charakterystyczne cechy wystroju.
2. **Dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów** to sposoby zagospodarowania, które powinny wzbogacać lub uzupełniać funkcje obszaru o określonym kierunku przeznaczenia (wyznaczonego na rysunku studium) i które mogą być lokalizowane pod warunkiem ustalenia takich proporcji w przeznaczeniu terenów oraz zasad zagospodarowania w tym obszarze, które zapewnią dominujący charakter funkcji podstawowych oraz niekonfliktowy charakter funkcji dopuszczalnych w obrębie obszaru.
3. **Infrastruktura komunalna** - urządzenia i usługi w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, ciepłej, dystrybucji energii elektrycznej i gazu sieciowego oraz zbierania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
4. **Infrastruktura techniczna** - drogi, obiekty i urządzenia transportu publicznego, łączności i sygnalizacji, a także przewody (podziemne, naziemne lub nadziemne) oraz obiekty i urządzenia służące do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, w szczególności do zaopatrzenia ludności w wodę oraz gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków, utrzymania porządku i czystości, a także ciągi drenażowe i inne obiekty i urządzenia niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń.
5. **Istniejące zagospodarowanie terenu** – aktualny stan użytkowania i charakter zabudowy terenu, a także zagospodarowanie, które może być zrealizowane zgodnie z przesądzeniami wynikającymi z decyzji o pozwoleniu na budowę, o zezwoleniu na realizację drogi publicznej, o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, o zezwoleniu na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, o pozwoleniu na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych lub innej decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego.
6. **Nieuciążliwa działalność gospodarcza** - działalność gospodarcza, w tym produkcyjna, która nie stwarza zagrożenia dla życia ludzi, w szczególności zagrożenia wystąpienia poważnych awarii, która nie jest szkodliwa dla zdrowia ludzi oraz nie powoduje zanieczyszczenia środowiska.
7. **Obsługa pasażerskiego transportu zbiorowego** - tereny związane z przewozem osób w ramach publicznego transportu zbiorowego, w szczególności przystanki komunikacyjne, pętle autobusowe itp.
8. **Powierzchnia całkowita budynku** - powierzchnia całkowita budynku to suma powierzchni całkowitej wszystkich kondygnacji nadziemnych, liczonej po ich zewnętrznym obrysie.
9. **Przepisy odrębne** - przepisy ustaw (innych niż ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) wraz z ich aktami wykonawczymi, zawierające wymogi dotyczące zagospodarowania i planowania przestrzennego.
10. **Przeznaczenie terenu** - sposób wykorzystania **działki budowlanej lub nieruchomości niezabudowanej** ustalony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, określający funkcję tej nieruchomości w strukturze przestrzennej obszaru, czyli społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa własności.
11. **Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów** - sposoby zagospodarowania lub użytkowania terenów w obrębie obszaru wyodrębnionego na rysunku studium, które powinny dominować w tym obszarze i które mogą być uzupełniane przez dopuszczalne kierunki przeznaczenia, na warunkach określonych w miejscowym planie.
12. **Strefa techniczna /kontrolowana/** - pas terenu położony po obydwu stronach osi sieci infrastruktury technicznej lub otaczający urządzenia, umożliwiające dostęp do tych sieci i urządzeń w celach ich realizacji, eksploatacji, konserwacji i modernizacji oraz zapewniający bezpieczeństwo ich użytkowania.
13. **Średnia ważona liczby kondygnacji** - wskaźnik przeciętnej wysokości zabudowy, obliczony jako iloraz wskaźnika intensywności zabudowy do wskaźnika powierzchni zabudowy działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego.

14. **Teren zamierzenia inwestycyjnego (teren inwestycji)** - nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, do którego odnosi się zamierzenie inwestycyjne, albo inne zadanie z zakresu gospodarki przestrzennej lub ochrony środowiska.
15. **Tereny sportu i rekreacji** - tereny zieleni wraz z urządzeniami i obiektami służące celom sportu, wypoczynku aktywnego i biernego; do terenów tych zalicza się również boiska przyszkolne i sportowe, stadiony, hale sportowe, baseny, kąpieliska, tory wyścigowe itp.
16. **Tereny zieleni naturalnej** - zbiorowiska roślinne porastające tereny wzdłuż koryt cieków i zbiorników wodnych, mokradła, tereny nieużytków, murawy itp., nieużytkowane rolniczo, pełniące głównie funkcję przyrodniczą.
17. **Tereny zieleni urządzonej** - tereny zieleni pokryte roślinnością skomponowaną pod względem funkcjonalnym i plastycznym, a w szczególności parki, zieleńce, promenady; do terenów tych zalicza się również tereny zieleni towarzyszące budynkom usługowym, w tym służące wyłącznie użytkownikom zabudowy w obrębie obszaru, jak ogrody przyszpitalne, przykościelne, boiska przyszkolne itp.
18. **Usługi transportu** - działalność związana z przewozem osób i towarów pojazdami, w tym dworce, terminale, miejsca obsługi podróżnych, bazy transportowe, zaopatrzeniowe i remontowe itp. oraz usługi związane z wynajmem sprzętu transportowego, diagnostyką i naprawą pojazdów, ich części i innych urządzeń transportowych.
19. **Usługi konsumpcyjne** - usługi świadczone na rzecz ludności, przeznaczone dla celów konsumpcji indywidualnej, **z wyłączeniem handlu detalicznego i handlu hurtowego.**
20. **Usługi społeczne** - usługi związane z zaspokojeniem zbiorowych i ogólnospołecznych potrzeb ludności, jak usługi oświaty i edukacji, nauki, kultury, sportu i rekreacji, pomocy społecznej, ubezpieczeń społecznych, opieki zdrowotnej, publicznej administracji, a także świadczone przez instytucje publiczne usługi z zakresu utrzymania porządku publicznego i bezpieczeństwa oraz wymiaru sprawiedliwości.
21. **Usługi turystyki** - usługi zakwaterowania turystycznego (hotele, motele, pensjonaty, centra odnowy biologicznej i inne obiekty hotelowe), usługi zakwaterowania rekreacyjnego (pola namiotowe i pola kempingowe, domki weekendowe, rybacówki itp.) a także inne tereny związane z udostępnianiem przyjezdnym i mieszkańcom atrakcji turystyczno-krajoznawczych obszaru gminy.
22. **Wskaźnik powierzchni zabudowy** - wyrażony w procentach udział powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego.
23. **Wysokość zabudowy** – wysokość budynków wyrażona w kondygnacjach (typowych dla zabudowy zaliczonej do podstawowych kierunków przeznaczenia w danym obszarze) - łącznie z poddaszem użytkowym, określona - zależnie od specyfiki obszaru - jako maksymalna (nieprzekraczalna) lub średnia ważona liczba kondygnacji nadziemnych.
24. **Wskaźnik intensywności zabudowy** - iloraz powierzchni całkowitej budynków do powierzchni działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego.
25. **Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej** - wyrażony w procentach udział powierzchni biologicznie czynnej, w stosunku do powierzchni działki budowlanej lub terenu zamierzenia inwestycyjnego.
26. **Zabudowa:** pojedynczy budynek, obiekt budowlany nie będący budynkiem lub ich zespół.
27. **Zabudowa biurowa** - budynek lub ich zespół przeznaczony na działalność administracji publicznej i gospodarczej, usługi finansowe i ubezpieczeniowe, związane z obsługą rynku nieruchomości, doradztwem, gromadzeniem i przetwarzaniem informacji, a także na działalność naukową i techniczną, profesjonalną, i inną podobną działalność prowadzoną w biurach.
28. **Zabudowa mieszkaniowo-usługowa** - budynek lub zespół budynków jednorodzinnych lub wielorodzinnych, w których lokale o funkcji handlowej lub usługowej zajmują do 50% powierzchni użytkowej.

ZAŁĄCZNIK Z2B

WYBÓR UŻYWANYCH W STUDIUM TERMINÓW

**ZDEFINIOWANYCH W USTAWIE O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM
ORAZ W PRZEPISACH ODREBNYCH**

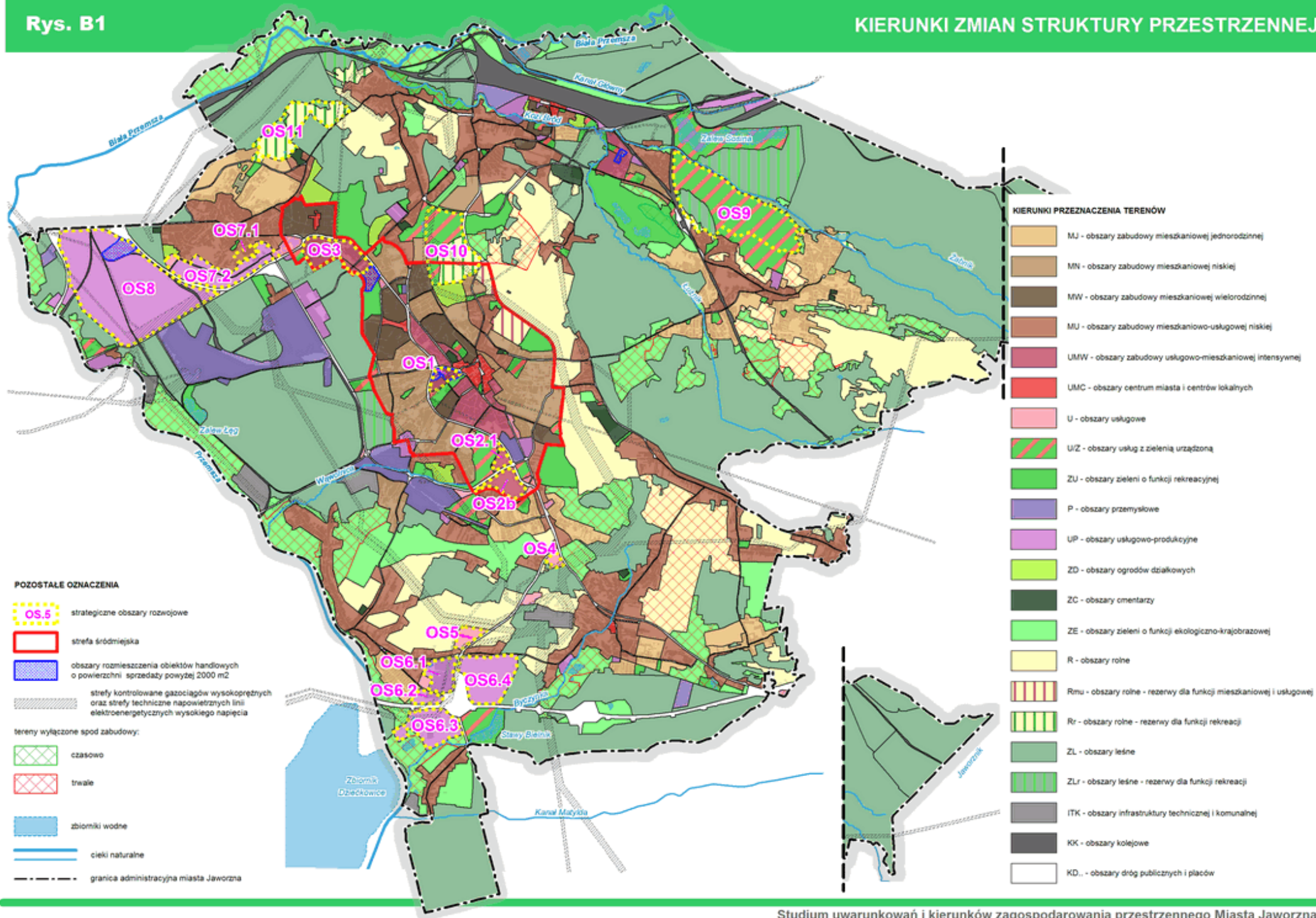
1. **Budynek użyteczności publicznej** - budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; a także budynek biurowy i socjalny. [1]
2. **Działka budowlana** - nieruchomości gruntowa lub działka gruntu, której wielkość, cechy geometryczne, dostęp do drogi publicznej oraz wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej spełniają wymogi realizacji obiektów budowlanych wynikające z odrębnych przepisów i aktów prawa miejscowego. [2]
3. **Emisja** - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi: a) substancje; b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne. [3]
4. **Instalacja** to: a) stacjonarne urządzenie techniczne; b) zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu; c) budowle niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję. [3]
5. **Handel detaliczny** - odsprzedaż (sprzedaż bez przetwarzania) żywności, nowych i używanych artykułów użytku osobistego, sprzętu elektronicznego i artykułów użytku domowego prowadzona przez sklepy, domy towarowe, domy sprzedaży wysyłkowej, na straganach, przez spółdzielnie konsumenckie, domy aukcyjne itp. (nie obejmuje sprzedaży maszyn, pojazdów samochodowych i motocykli oraz paliw). [4]
6. **Handel hurtowy** - odsprzedaż (sprzedaż bez przetwarzania) nowych i używanych towarów (za wyjątkiem pojazdów samochodowych i motocykli) sprzedawcom detalicznym, użytkownikom przemysłowym, handlowym, profesjonalnym, korporacjom, instytucjom lub innym hurtownikom, agentom i pośrednikom prowadzącym działalność handlową, polegającą na zakupie i następnie odsprzedaży, przy czym mogą to być osoby lub jednostki utrzymywane przez jednostki produkcyjne lub wydobywcze, w celu sprzedaży ich towarów, ale nieumiejscowione na terenach ich zakładów lub kopalni. Obejmuje także działalność sprzedawców komisowych i agentów oraz wykonywanie czynności takich jak montowanie i sortowanie towarów, przepakowywanie i butelkowanie, redystrybucję w mniejsze partie, chłodzenie, przechowywanie i dostarczanie towarów. [4]
7. **Interes publiczny** - uogólniony cel dążeń i działań, uwzględniających zobiektywizowane potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności, związanych z zagospodarowaniem przestrzennym. [2]
8. **Inwestycja celu publicznego** - działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.33). [2]
9. **Korytarz ekologiczny** - obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. [5]
10. **Obszar przestrzeni publicznej** - obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. [1]
11. **Poważna awaria** - zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. [3]
12. **Powierzchnia sprzedaży** - część ogólnodostępnej powierzchni obiektu handlowego stanowiącego całość techniczno-użytkową, przeznaczonego do sprzedaży detalicznej, w której odbywa się bezpośrednia sprzedaż towarów, (bez wliczania do niej powierzchni usług i gastronomii oraz powierzchni pomocniczej, do której zalicza się powierzchnie magazynów, biur, komunikacji, ekspozycji wystawowej itp.). [1]

13. **Produkcja (działalność wytwórcza)** - fizyczne lub chemiczne przetwarzanie surowców, materiałów lub półproduktów, w nowy wyrób. [4]
14. **Siedlisko przyrodnicze** - obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne; siedlisko roślin, siedlisko zwierząt lub siedlisko grzybów – obszar występowania roślin, zwierząt lub grzybów w ciągu całego życia lub dowolnym stadium ich rozwoju. [5]
15. **Środowisko przyrodnicze** - krajobraz wraz z tworami przyrody nieożywionej oraz naturalnymi i przekształconymi siedliskami przyrodniczymi z występującymi na nich roślinami, zwierzętami i grzybami. [5]
16. **Substancja niebezpieczna** - jedna lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska; substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii. [3]
17. **Teren biologicznie czynny** - teren z nawierzchnią ziemną urządzoną w sposób zapewniający naturalną vegetację, a także 50% powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią, nie mniej jednak niż 10 m² oraz woda powierzchniowa na tym terenie [1]
18. **Tereny zielone** - tereny pokryte roślinnością, wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzysząca ulicom, placom, budynkom, składowiskom, lotniskom, obiektom kolejowym i przemysłowym oraz ogrodów działkowe [5] [6]
19. **Usługi** - wszelkie czynności: świadczone na rzecz jednostek gospodarczych prowadzących działalność o charakterze produkcyjnym, tzn. usługi dla celów produkcji nietworzące bezpośrednio nowych dóbr materialnych oraz wszelkie czynności świadczone na rzecz jednostek gospodarki narodowej i na rzecz ludności, przeznaczone dla celów konsumpcji indywidualnej, zbiorowej i ogólnospołecznej. Pojęcie usług nie obejmuje czynności związanych z wytwarzaniem wyrobów (włączając półfabrykaty, elementy, części, obróbkę elementów) z materiałów własnych przedsiębiorstwa na zlecenie innych jednostek gospodarki narodowej, przeznaczonych do celów produkcyjnych lub do dalszej odsprzedaży oraz z reguły nie obejmuje wytwarzania wyrobów na indywidualne zamówienie ludności z materiałów własnych wykonawcy. [7]
20. **Usługi produkcyjne** - czynności będące współdziałaniem w procesie produkcji, ale nietworzące bezpośrednio nowych dóbr, wykonywane przez jedną jednostkę gospodarczą na zlecenie innej jednostki gospodarczej. [7]
21. **Walory krajobrazowe** - wartości ekologiczne, estetyczne lub kulturowe obszaru oraz związane z nim rzeźba terenu, twory i składniki przyrody, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka. [5]
22. **Zabudowa jednorodzinna** - jeden budynek mieszkalny jednorodzinny lub zespół takich budynków, wraz z budynkami garażowymi i gospodarczymi. [1]
23. **Zabudowa zamieszkania zbiorowego** - budynek lub zespół budynków zamieszkania zbiorowego przeznaczonych do okresowego pobytu ludzi w szczególności hotel, motel, pensjonat, dom wypoczynkowy, dom wycieczkowy, schronisko młodzieżowe, schronisko, internat, dom studencki, budynek koszarowy, budynek zakwaterowania na terenie zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, a także budynek do stałego pobytu ludzi, w szczególności dom dziecka, dom rencistów i dom zakonny. [1]
24. **Zadrzewienie** - drzewa i krzewy w granicach pasa drogowego, pojedyncze drzewa lub krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435, z późn. zm.3), wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu, spełniające cele ochronne, produkcyjne lub społeczno-kulturowe. [5]
25. **Zakład** - jedna lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny oraz znajdującymi się na nim urządzeniami. [3]
26. **Zanieczyszczenie** - emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska. [3]

27. **Zrównoważony rozwój** - taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. [3]

Przywołane przepisy (stan prawny na dzień 21.08.2014)

- [1] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690, zm. Dz.U. 2003 nr 33 poz. 270, z 2004 nr 109 poz. 1156, z 2008 nr 201 poz. 1238, nr 228 poz. 1514, z 2009 nr 56 poz. 461, z 2010 nr 239 poz. 1597, z 2012 poz. 1289, z 2013 poz. 926)
- [2] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2012 poz. 647, zm. Dz.U. 2012 poz. 951, 1445; Dz.U. 2013 poz. 21, 405, 1238, 1446, z 2014 poz. 379, 768);
- [3] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232, zm. Dz.U. z 2013 poz. 1238, z 2014 poz. 40, 47, 457, 822)
- [4] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. 2007 nr 251 poz. 1885, zm. Dz.U. 2009 nr 59 poz. 489)
- [5] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz.U. z 2013 poz. 627, zm. Dz.U. z 2013 poz. 628, 842, z 2014 poz. 805, 850, 926, 1002)
- [6] Ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. 2014 poz. 40)
- [7] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. Dz.U. 2008 nr 207 poz. 1293, zm. Dz.U. 2009 nr 222 poz. 1753)

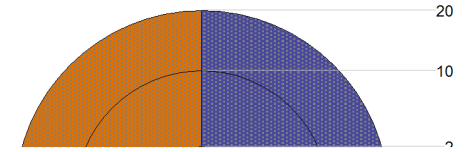
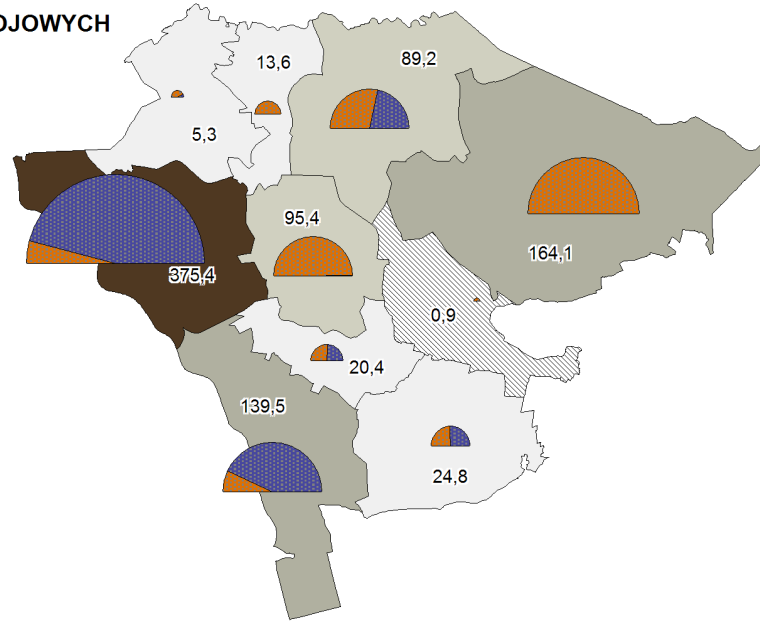
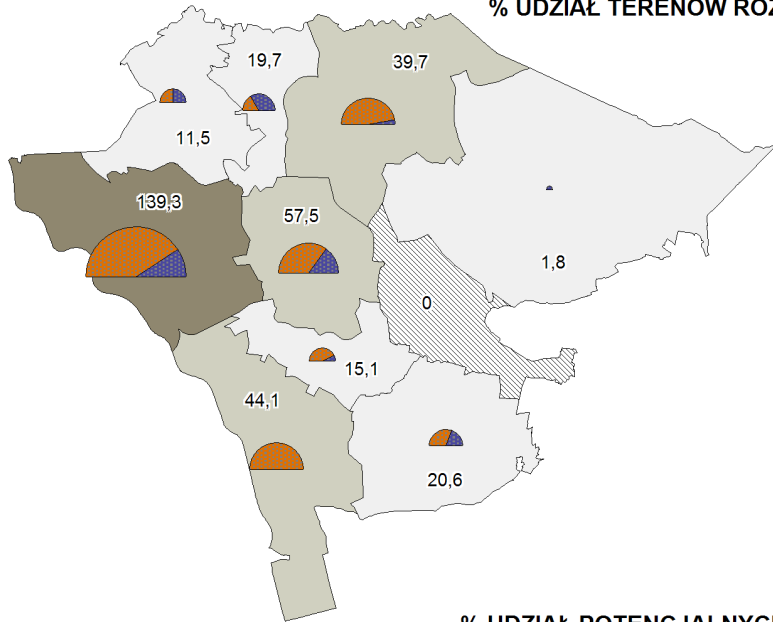

STAN ISTNIEJĄCY

STAN KIERUNKOWY

% UDZIAŁ TERENÓW ROZWOJOWYCH

% UDZIAŁ TERENÓW ROZWOJOWYCH

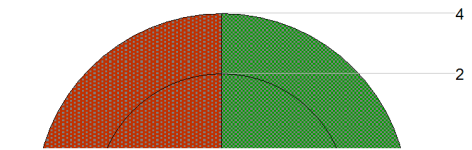
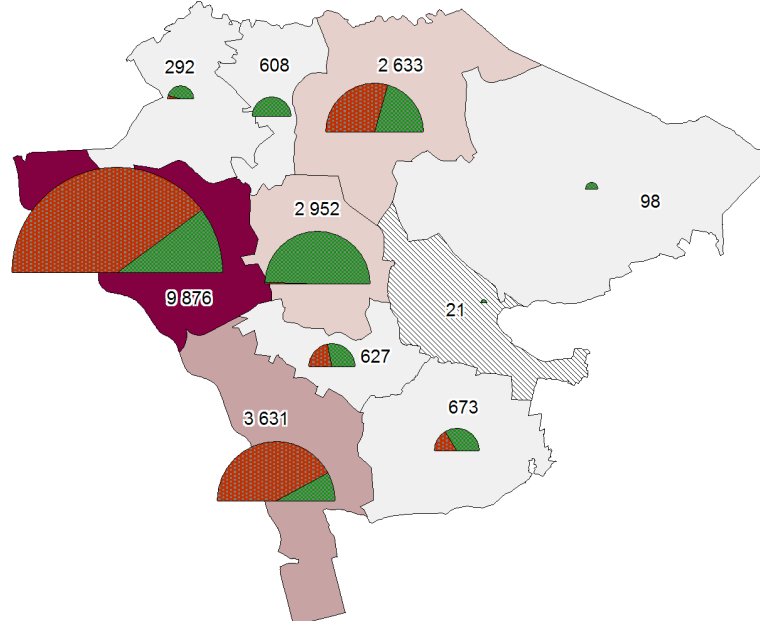
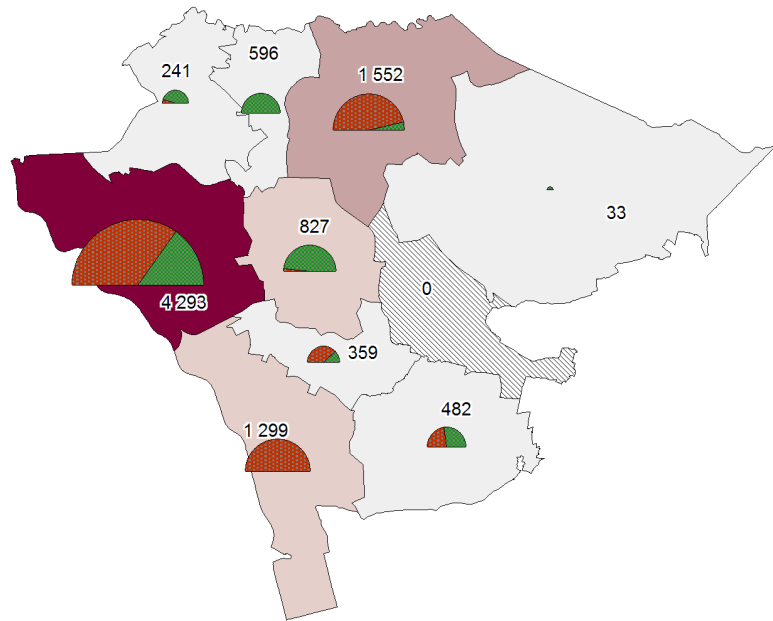
UDZIAŁ TERENÓW MOŻLIWYCH DO WYKORZYSTANIA POD FUNKCJĘ USŁUGOWĄ ORAZ PRZEMYSŁOWO - USŁUGOWĄ [%]:

- 35 - 42 %
- 28 - 35 %
- 21 - 28 %
- 14 - 21 %
- 7 - 14 %
- 0,1 - 7 %
- inne

95,4 - SZACUNKOWA POWIERZCHNIA TERENÓW MOŻLIWYCH DO PRZEZNACZENIA W JEDNOSTCE POD FUNKCJĘ USŁUGOWĄ ORAZ PRZEMYSŁOWO-USŁUGOWĄ

% UDZIAŁ POTENCJALNYCH MIEJSC PRACY

% UDZIAŁ POTENCJALNYCH MIEJSC PRACY

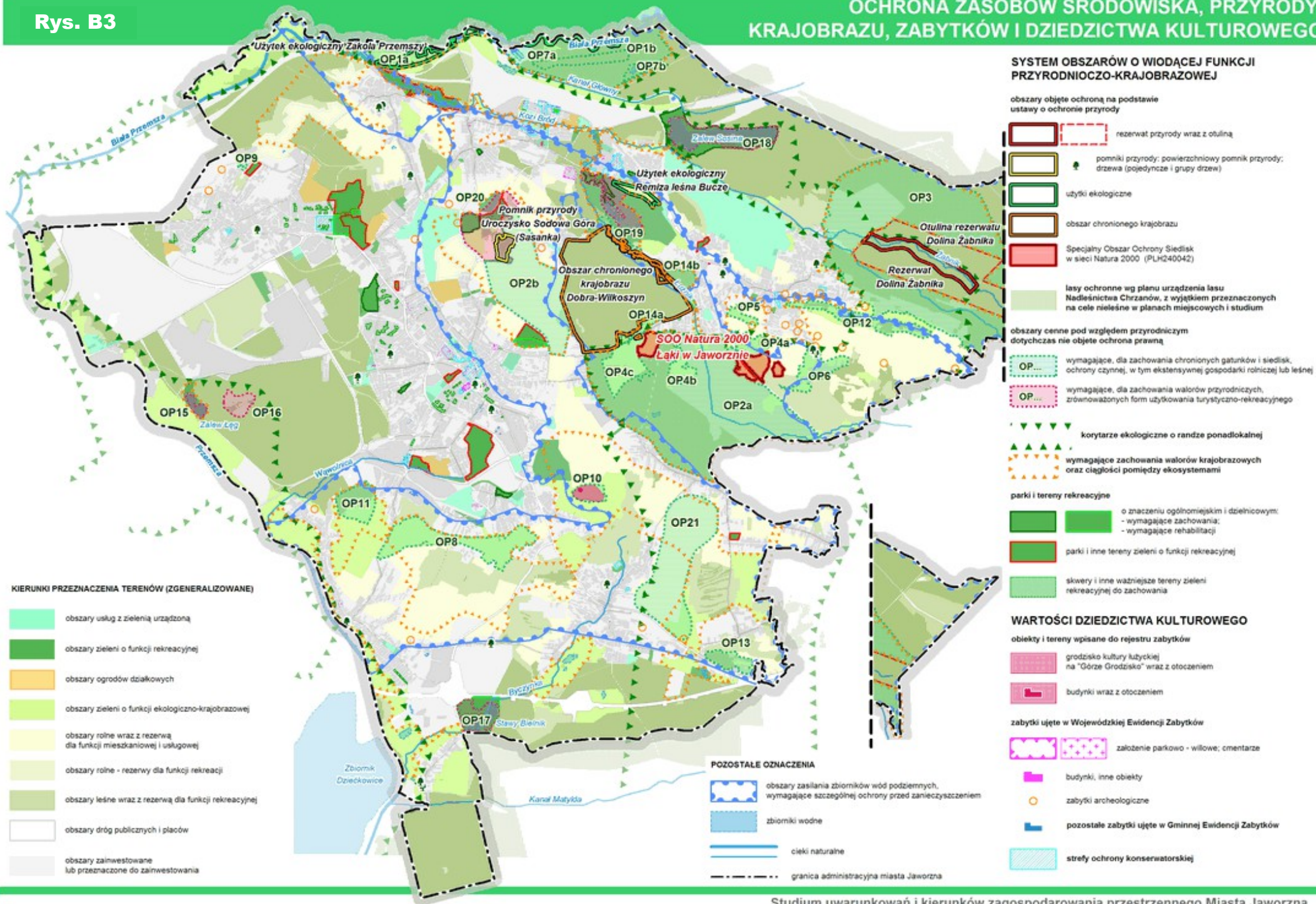

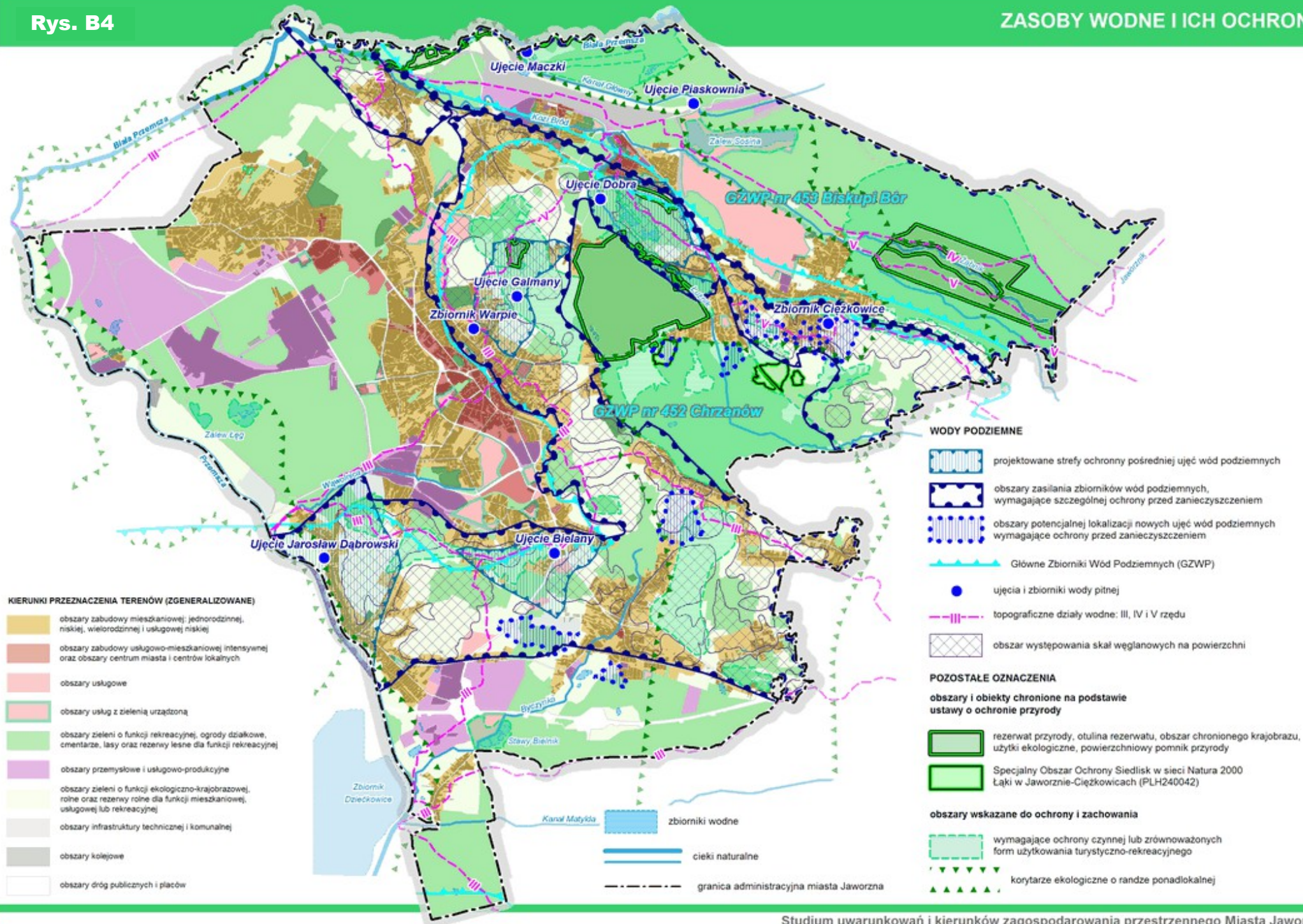
UDZIAŁ POTENCJALNYCH MIEJSC PRACY MOŻLIWYCH DO UTWORZENIA W SEKTORZE USŁUGOWYM ORAZ PRZEMYSŁOWYM [%]:

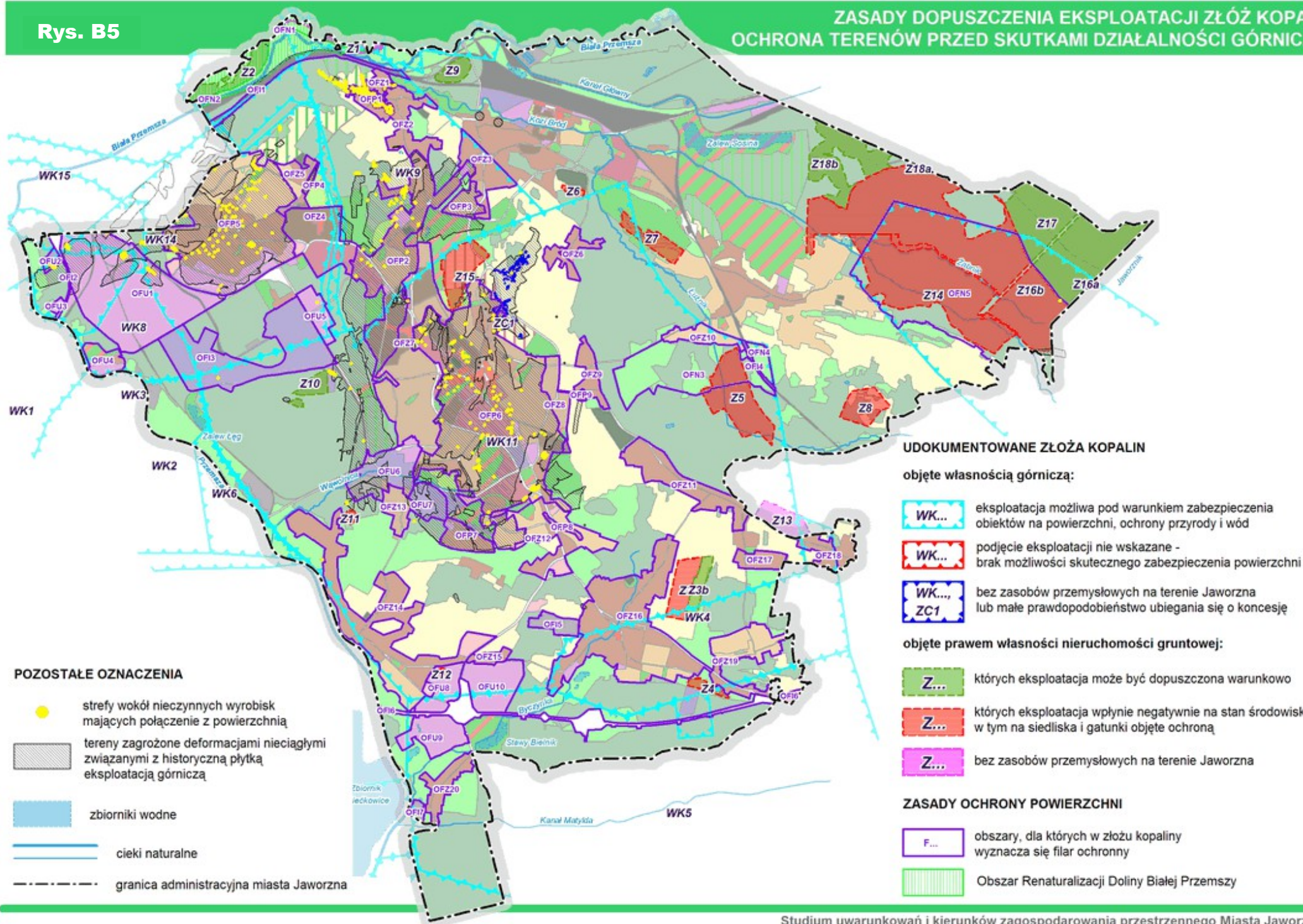
- 42 - 49 %
- 35 - 42 %
- 28 - 35 %
- 21 - 28 %
- 14 - 21 %
- 7 - 14 %
- 0,1 - 7 %
- inne

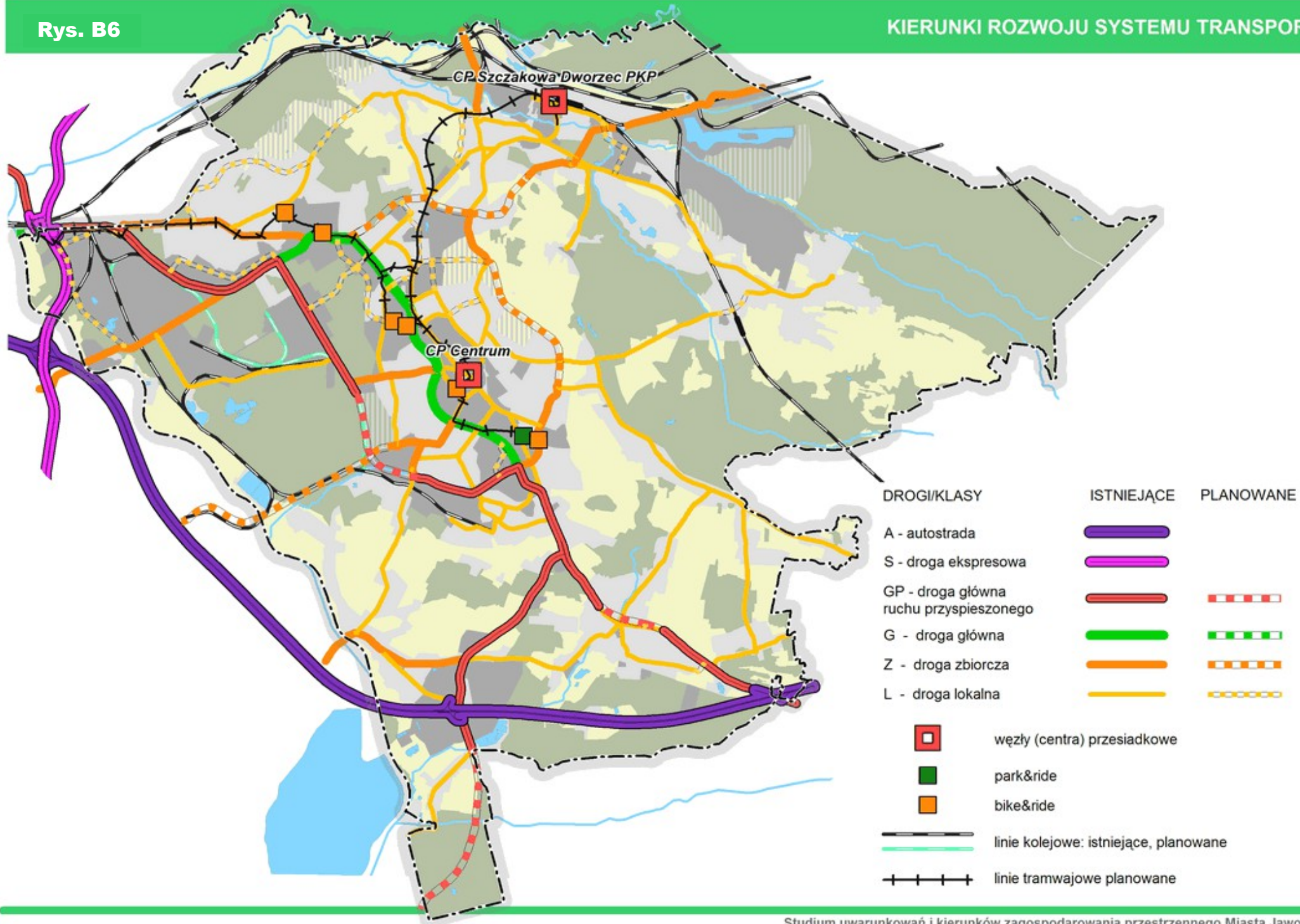
2952 - SZACUNKOWA LICZBA MIEJSC PRACY MOŻLIWYCH DO UTWORZENIA W JEDNOSTCE W SEKTORZE USŁUGOWYM ORAZ PRZEMYSŁOWYM

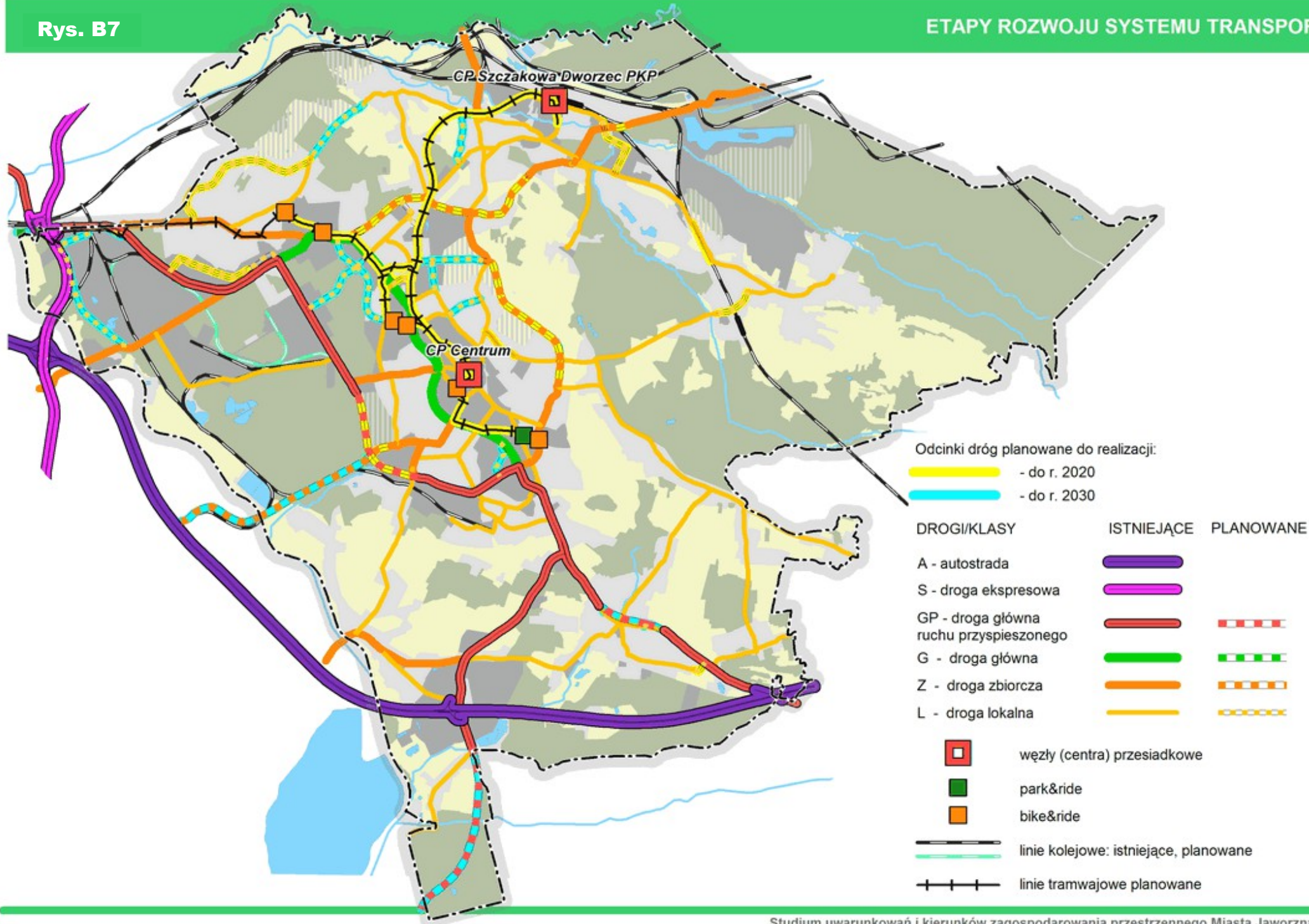
PRZY ZAŁOŻENIU 40 OS./HA - DLA FUNKCJI USŁUGOWEJ
30 OS./HA - DLA FUNKCJI PRODUKCYJNO - USŁUGOWEJ

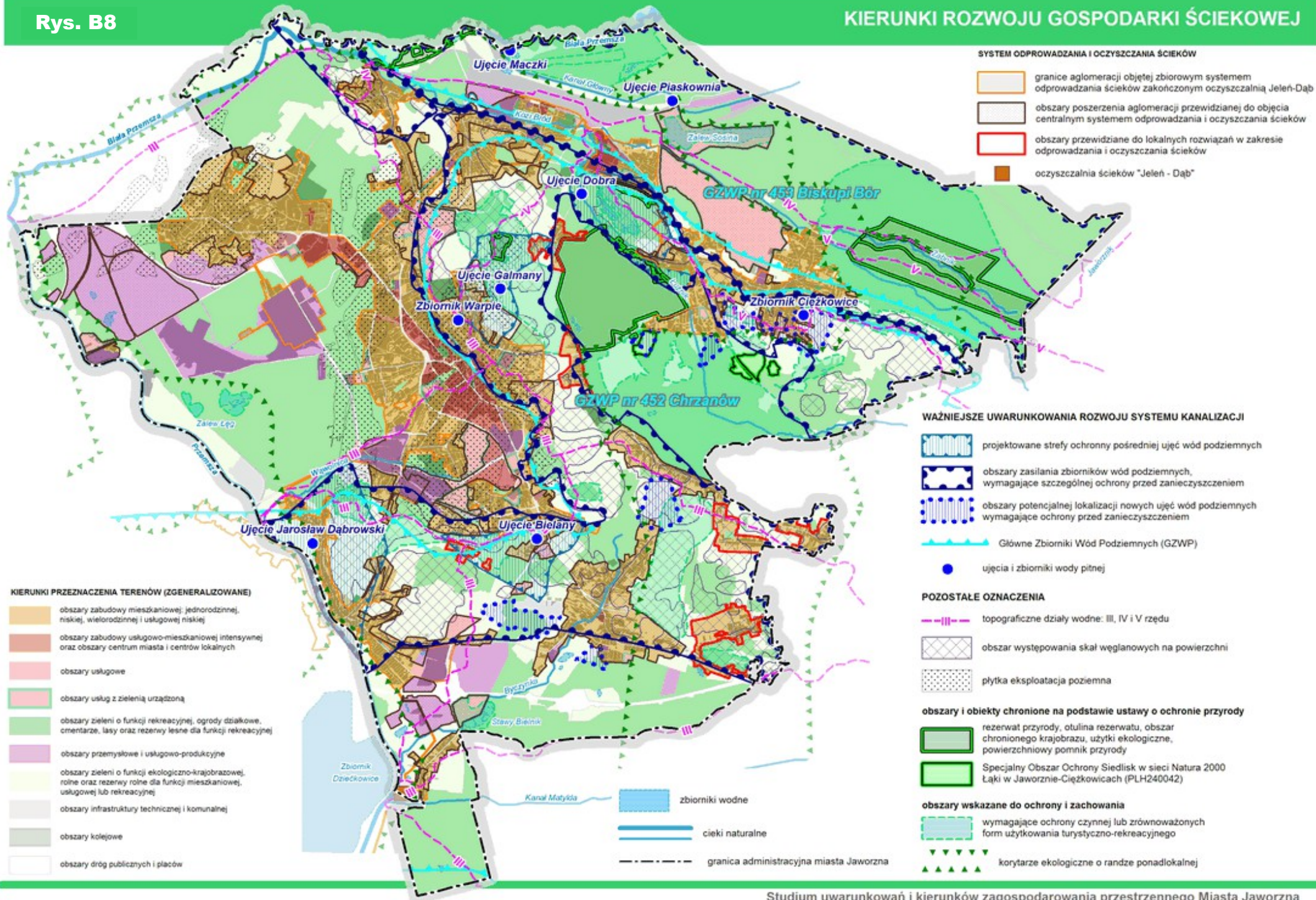

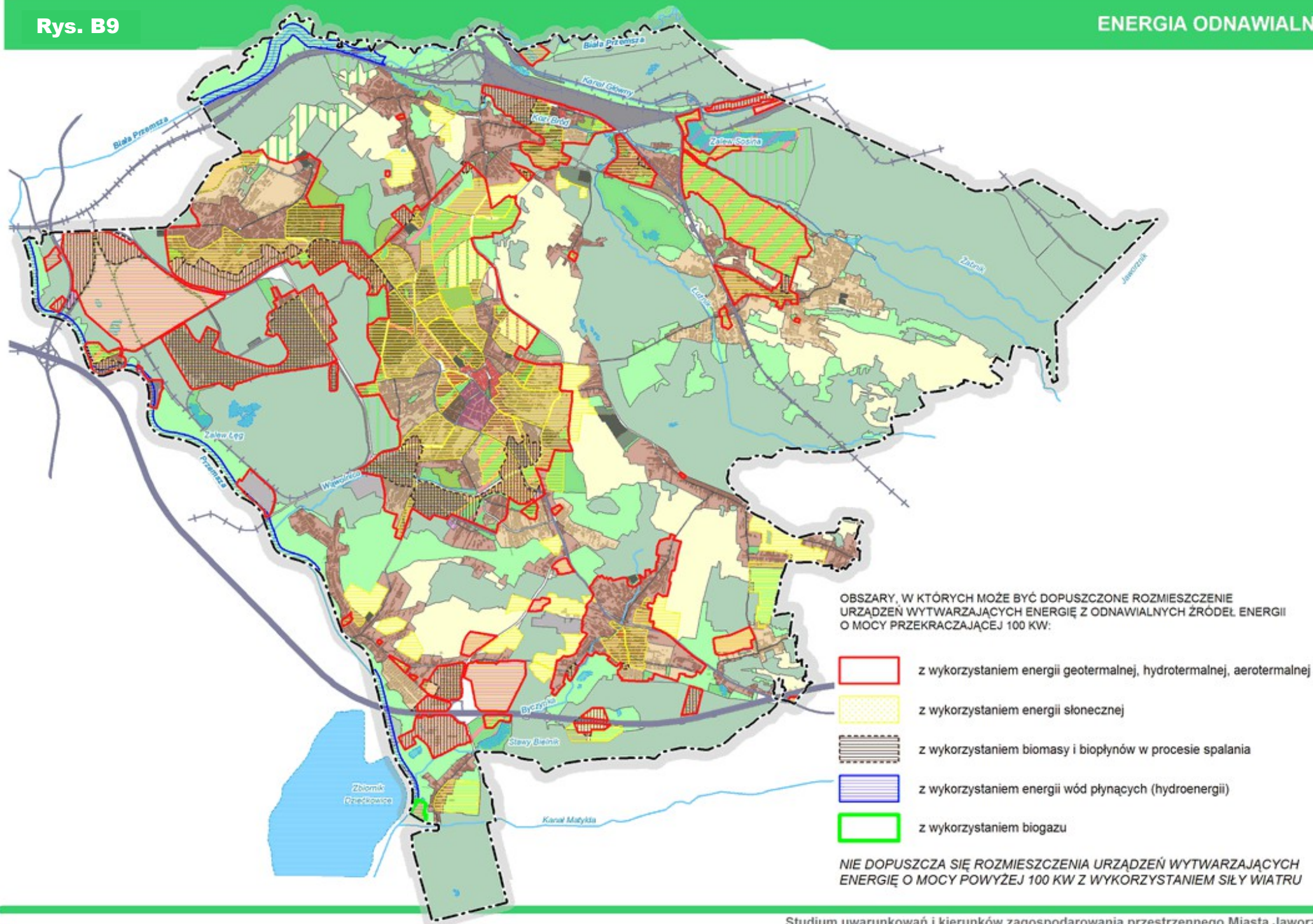

Rys. B10

OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWEGO PLANU

